ION BODUNESCU

Coperta şi ilustraţiile de ILIE VICTOR
ION BODUNESCU INSPECTORUL ŞEF
EDITURA SPORT – TURISM
CARTEA DE VACANTĂ
Bucureşti – 1980

POVESTIRI TIMPURII

Cu prilejul unei reuniuni cultural-distractive date în onoarea „bobocilor”, promoţia de tineri locotenenţi veniţi în unitate l-a invitat pe inspectorul şef Banu să le vorbească. Dar despre ce anume nu-i precizase nimeni. Colonelul Banu ştia însă că acestor băieţi mici, aflaţi în treburi mari, trebuie să le spui, într-o asemenea împrejurare, ceva care să nu facă notă discordantă, ceva autentic, o poveste de viaţă. Desigur, şi-a nea certitudine. Şi ceea ce îi împrospăta mintea şi judecata nu ţinea numai pentru el.

Un seminar profesional începuse într-o după-amiază şi avea ca temă „Modul de obţinere a informaţiilor”. Acestui tânăr i se dădu cuvântul spre sfârşit şi… aproape că i-a prins miezul nopţii în plină dezbatere. El exprima cu convingere ideea că activitatea de culegere a informaţiilor este în fond o artă şi că această artă datează de foarte multă vreme… de atunci de când „şi zeii făceau spionaj”…

…Trebuie să mă explic, altfel veţi crede că glumesc şi fac literatură. În fond cred chiar că istorisirea mea poate fi utilă.

Acordul a fost repede formulat pentru că Banu avea faima unui povestitor plin de farmec.

…Arta de a obţine informaţii s-a născut din necesitatea de a cunoaşte, cu un ceas mai. devreme, intenţiile vrăjmaşilor, pentru a putea lua măsuri de apărare corespunzătoare, sau pentru a ataca cu mai mari şanse de succes.

Când ne apare, aşadar, pentru prima dată în istorie interesul pentru informaţii, în sensul în care azi folosim noţiunea de spionaj?

Chiar în epoca bronzului şi a fierului, chiar în comuna primitivă, apar „elemente de spionaj”. Prezenţa lor devine tot mai pregnantă pe măsură ce omenirea evoluează spre civilizaţie. Acţiuni de spionaj întâlnim în istoria antică a Egiptului, Mesopotămiei, Feniciei şi Palestinei, spionajul fiind practicat, de asemenea, în India, China, Persia, Grecia şi mai ales, în Imperiul roman.

Prezentând înfruntarea dintre oameni şi zei, protectori ai grecilor sau ai troienilor, Iliada consemnează numeroase acţiuni în acest sens.

Necesitatea imperioasă a obţinerii ştirilor este evidentă în încleştarea dintre ahei şi troieni. „Ce-or fi gândind să mai facă troienii?” se întrebau adesea conducătorii grecilor. Urmând sfatul înţeleptului Nestor ei trimit spre tabăra troienilor două iscoade încercate, pe Diomede şi pe isteţul Ulise, pentru ca, „… la marginea taberei lor, pe vreunul să prindă sau de la dânşii, din zvon, să afle cumva, să ne spuie ce-o fi gândind să mai facă troienii?”

În acelaşi timp Hector, cel mai viteaz dintre troieni, făgăduieşte să dea un dar important celui care se încumetă „… pe la corăbii să meargă pe-ascuns ca să prindă de veste, dacă mai stau priveghind şi-şi apără tabăra aheii…”

Tânărul Dolon, feciorul lui Eumede, cu chip slut, dar neîntrecut în picioare, se hotărăşte să pătrundă în tabăra aheilor, până în apropierea cortului lui Agamemnon, pentru obţinerea ştirilor necesare troienilor în vederea pregătirii de război. Iscoadele pornesc şi se încrucişează pe drum. Cu toată iuţeala picioarelor sale, Dolon este prins de ahei. Captivul este supus de iscusitul Ulise la un „interogatoriu” şi informaţiile se înlănţuie una după alta. După ce află amănunte cu privire la misiunea încredinţată prizonierului său, Ulise se interesează de situaţia din tabăra lui Hector: „Ia mai răspunde-mi tu iară şi spune-mi curat adevărul: unde lăsaşi la plecare pe Hector, a oştilor frunte? unde sunt armele lui aşezate şi unde-i sunt caii? cum stă cu paza şi locul de mas al oştirii troiene? ce gând mai au după asta? Mai vor ei pe loc să rămâie lângă

corăbii, departe de-ai lor, şi spre zidul cetăţii nu se vor trage-napoi până nu-i vor înfrânge pe-ai noştri?”

Dolon, fire slabă, n-are de ales şi furnizează informaţiile cerute de Ulise cu privire la Hector şi căpeteniile sale, la pază, la luptători şi dispunerea lor în tabără, la starea de spirit a populaţiei din cetate şi, în speranţa că astfel va dobândi bunăvoinţa lui Ulise şi a tovarăşului său, şi, ca urmare, îi vor cruţa viaţa, le dezvăluie un punct vulnerabil în tabăra troienilor, prin care s-ar fi putut pătrunde fără riscuri mari. Fiind stors de informaţii, Dolon devine de prisos, iar Diomede, cu toate că îi făgăduise drept răsplată să-i cruţe viaţa şi să-l elibereze, îl ucide pentru ca „nici ca iscoadă pe-ascuns, ori chiar ca potrivnic pe faţă” să nu poată pricinui vreo pagubă oştilor aheene. Din punct de vedere tactic a fost – oricum – o greşeală. (Astăzi s-ar proceda altfel). Informaţiile primite de la Dolon sunt fructificate cu succes de cei doi eroi ai Iliadei. Ei pătrund în tabăra troiană, prin punctul vulnerabil dezvăluit de Dolon, pricinuindu-i acesteia numeroase pierderi în vieţi omeneşti şi materiale. Chiar Resos, craiul tracilor, venit în ajutorul troienilor, este ucis de Diomede. Folosindu-se de informaţiile exacte furnizate de Dolon, Ulise şi tovarăşul său, Diomede, se întorc victorioşi în tabără, aducând cu ei o pradă bogată.

Ulise, legendarul erou al grecilor, apare astfel nu numai ca un înţelept, ca un războinic de seamă şi un vestit călător, ci şi ca un desăvârşit cunoscător al tainelor informaţiilor. El pătrunde ca iscoadă în cetatea Troia pentru a o determina pe Elena să-i trădeze pe troieni, născocind cu mintea-i ageră acel fabulos dar, calul de lemn, în pântecele căruia se va ascunde el însuşi împreună cu alţi 500 de ostaşi greci.

Războiul purtat lângă zidurile cetăţii Troia şi povestit cu atâta măiestrie în poemul homeric îi aduce şi pe zei în arena spionajului. Numeroase zeiţe sunt prezente pe câmpul de luptă, îndeletnicindu-se cu observarea mişcărilor grecilor sau troienilor, străduindu-se să pătrundă în tainele deţinute de o tabără sau alta. Artemis,

Atena, Afrodita sunt doar câteva dintre zeiţele care se înfruntă pe câmpul de luptă, culegând, în acelaşi timp, informaţii în favoarea troienilor sau a grecilor, în funcţie de interesele şi conflictele existente şi în rândul zeilor.

Aşa că afirmaţia mea iniţială nu a fost deloc o glumă, ea poate fi încă demonstrată!

Numeroase metode (practicate şi în spionajul modern) erau deja folosite. De pildă, exploatarea, în scopuri informative, a unor simţăminte omeneşti, îndeosebi a sentimentului de dragoste. Astfel, firul celebru al Ariadnei îl ajută pe Tezeu să găsească scăpare din coridoarele întortocheate ale labirintului din Creta. Înşelând însă credinţa şi trădând iubirea Ariadnei, Tezeu o părăseşte, după ce, s-ar putea spune, îşi îndeplinise misiunea, iar fiica regelui Minos nu-i mai era utilă. De asemenea, argonauţii reuşesc să-i răpească lui Aectes lâna de aur numai fiindcă Medeea, fiica regelui, se îndrăgosteşte de unul dintre tinerii eroi. Iason, sprijinit de Medeea, înfruntă pe Aectes şi, cunoscându-i toate tainele, reuşeşte să fure lina şi să scape de urmărire…

Un alt exemplu: vastul imperiu persan a cunoscut, în timpul lui Darius I, chiar o organizare evoluată în acest sens, pentru acele vremuri. În scopul păstrării teritoriilor cucerite, imperiul a fost împărţit în districte denumite satrapii, administrate de trei funcţionari care nu depindeau unul de altul: satrapul, secretarul şi generalul conducător al oştilor. În afară de aceştia, exista însă şi un funcţionar secret, cunoscut sub numele de „ochii şi urechile regelui”, ce avea sarcina de a raporta suveranului informaţii cu privire la întreaga activitate.

Un interesant episod poate fi desprins din perioada războaielor greco-persane, exemplu din care se relevă una din numeroasele metode de spionaj folosite în acele timpuri. Pentru a culege informaţiile necesare, grecii trimit în tabăra lui Xerxes trei spioni. Capturaţi în momentul în care îşi aduceau la îndeplinire misiunea, ei nu sunt executaţi de Xerxes (vechea greşeală nu se mai repetă!) – ci sunt purtaţi prin toată tabăra, oferindu-li-se astfel

posibilitatea cunoaşterii amănunţite a forţei de care dispuneau perşii, pentru ca, la înapoiere, relatările lor să producă un puternic efect psihologic asupra grecilor. Dar aceştia nu se lasă intimidaţi de povestirile iscoadelor şi Xerxes este înfrânt în luptă. Sau, Alexandru Macedon, mare conducător de oşti, dotat cu o inteligenţă sclipitoare, preţuia foarte mult informaţiile, acordând atenţie deosebită obţinerii lor. El nu s-a aventurat niciodată în luptă fără a cunoaşte potenţialul uman şi militar al adversarilor. Când luă parte la prima luptă, „merse el însuşi iscoadă”, iar înaintea bătăliei decisive de la Gaugamela, a îmbrăcat, potrivit legendei, hainele unuia dintre generalii săi şi a pătruns, în chip de sol, în tabăra persană pentru a observa starea de spirit, pregătirile militare, dispozitivul de apărare. Fiind descoperit de unul dintre perşii care îl cunoşteau, el reuşeşte să iasă din palatul regelui, recurgând la un şiretlic, şi scapă de urmăritori cu ajutorul lui Ducipal, celebrul cal.

Părăsind legenda, despre care ar mai fi de spus câte ceva, să revin la istorie. În lucrarea sa Războaiele civile, pe lângă faptele de arme obişnuite, Appian prezintă şi unele acţiuni informative de spionaj. Cel de-al doilea război civil îl opune pe Cezar lui Pompei. Cezar nu scapă niciun prilej pentru a câştiga aliaţi în rândul armatei lui Pompei. El îi eliberează pe prizonieri, nu înainte de a le aminti purtarea sa omenească şi „dacă voi purtaţi recunoştinţă pentru aceste fapte ale mele, atunci să le spuneţi tuturor soldaţilor lui Pompei aceste lucruri”.

Din cuvântarea rostită de Cezar în faţa oştirii sale, înainte de a-l înfrunta pe Pompei la Pharsalla, rezultă o cunoaştere perfectă a efectivelor de care dispunea adversarul şi a unor alte amănunte legate de starea de spirit a ostaşilor lui Pompei, instruirea acestora, dispunerea pe câmpul de luptă. Lumea antică ne oferă şi alte exemple cu privire la arta informaţiilor şi contrainformaţiilor, uneori chiar teoretizate.

Istoricul şi filosoful chinez Sun Tzu include în cartea sa Arta războiului şi un capitol intitulat „Folosirea

agenţilor secreţi”, în care enunţa numeroase principii, unele valabile până în zilele noastre. Definind activitatea informativă, Sun Tzu arată că aceasta „se referă la toate lucrurile ce pot fi cunoscute în vederea unei acţiuni”, iar aceste lucruri nu pot fi obţinute „de la zei sau spirite, nici prin analogie cu evenimentele petrecute şi nici prin calcule”. Ele trebuie obţinute cu ajutorul oamenilor care cunosc situaţia inamicului. Pentru Sun Tzu, prin obţinerea informaţiilor se urmăreşte un scop bine definit, fiind necesar să existe un cod de reguli şi principii pentru procurarea unor informaţii de calitate, învăţatul chinez formulează recomandări privind organizarea serviciilor de informaţii, arătând că acestea trebuie să fie ca o plasă de pescuit, cu ramificaţii laterale, cu fire numeroase care converg spre un singur nod central. În aceeaşi lucrare, discută şi o serie de laturi ale spionajului, ca războiul psihologic, dezinformarea inamicului, contrainformaţiile etc. Sun Tzu se referă şi la cei care se îndeletnicesc cu procurarea informaţiilor, la oameni, clasificându-i în agenţi „interiori”, ceea ce înseamnă, în limbajul contemporan, „agenţi pe loc”, apoi agenţi „dubli”, adică agenţii adversarului prinşi şi recrutaţi pentru propriul serviciu, „agenţi de sacrificiu”, care sunt trimişi pentru a-l induce în eroare pe inamic prin răspândirea de informaţii false şi, în sfârşit, „agenţi vii”, adică cei care pleacă la inamic, culeg informaţii şi se înapoiază în tabăra proprie.

În antichitate, spionajul a fost aşadar practicat pe scară largă, devenind o adevărată artă. Putem crede şi afirma că tot atunci au fost descoperite chiar şi numeroase căi şi metode de obţinere a informaţiilor, care sunt folosite şi în epoca modernă. Cele mai multe deosebiri ţin în special de tehnică… şi de experienţa acumulată de-a lungul secolelor.

Ce, astăzi recrutarea spionilor şi agenţilor nu se face pe baza unei selecţii riguroase? în prezent nu sunt exploatate slăbiciunile femeilor, dragostea, aşa cum au procedat şi eroii din mitologia greacă şi după aceea?

Chiar şi aviaţia, folosită nu o dată, în epoca modernă,

în scopuri de spionaj a fost anticipată de imaginaţia oamenilor încă în antichitate. Şi nu este departe vremea sateliţilor…

Unul dintre colegi a scăpat o undă de râs.

Stai, Puiule, nu te grăbi cu râsul pentru că am o „dovadă” şi… „cine râde la urmă, râde mai bine!” Potrivit unei legende, Alexandru Macedon, purtat de un vultur până la cer, a măsurat întinderea uscatului, munţii şi mările şi astfel a cunoscut teritoriile imensului imperiu străbătut şi cucerit mai târziu. Iată că şi cei din antichitate nu au exclus posibilitatea folosirii spaţiului aerian pentru procurarea informaţiilor necesare, dar… Alexandru Macedon nu a avut la îndemână mijloace evoluate. În zilele noastre, avioanele „U 2”, avioanele cu şi fără pilot, sateliţii artificiali de tipuri diferite fac parte din arsenalele de spionaj ale unor ţări.

Sunt necesare numai informaţiile cu privire la efectivul trupelor, la tehnica de luptă, spre exemplu, sau constituie informaţii utile orice date care se obţin de la inamic?

Să vă amintesc, în acest sens, ceva interesant din trecutul, oricum mai apropiat, din timpul campaniei întreprinse de Napoleon în Rusia.

În timp ce armata rusă se afla în retragere, înfrântă, în toamna lui 1812, la Kutuzov se prezintă un fierar jerpelit, purtând cu el un rucsac. Toţi ofiţerii îl credeau nebun, când acesta le spunea că poartă în rucsacul său cheia victoriei. Bătrânul general l-a ascultat însă cu atenţie. Fierarul purta în rucsacul său potcoavele pe care le desprinsese de la copitele cailor ce aparţinuseră francezilor căzuţi pe câmpul de luptă. La o examinare mai atentă se putea constata un fapt deosebit de important: potcoavele nu aveau colţi, erau plate. Făcând din acest mic amănunt un aliat preţios al armatei sale, Kutuzov a atras, la Berezina, cavaleria franceză pe gheaţă, obţinând victoria.

Prin urmare, orice informaţie, chiar dacă aparent este lipsită de importanţă, poate deveni deosebit de

preţioasă pentru cel care ştie să o interpreteze şi să o folosească. Un agent bine instruit poate oferi ele mente pentru concluzii importante chiar şi din simpla contemplare a ferestrelor iluminate ale unei clădiri în care lucrează un stat major. Astfel, el ştie că în serile şi nopţile liniştite, sunt iluminate doar anumite ferestre, iar când statul major face pregătiri febrile în vederea ducerii unor noi acţiuni, clădirea întreagă este inundată în lumină.

Am trecut în revistă, cu permisiunea dumneavoastră, doar câteva din aspectele privind activitatea de informaţii, suficiente însă pentru a susţine că preocuparea în acest domeniu nu este o invenţie a epocii moderne, ci s-a dezvoltat şi a fost practicată din cele mai vechi timpuri.

Sunt atâtea de spus, dar nu vreau să vă mai obosesc, poate altă dată!...

Şi totuşi măcar câteva cuvinte despre arta informaţiilor la români mai trebuie să adaug.

Pământul bogat al Daciei a fost ţinta acţiunilor multor popoare războinice atrase de lanurile de grâu, de aurul munţilor, de mierea care „curgea în pârâuri". Oamenii acestor pământuri au ştiut să-şi apere avutul şi rodul muncii nu numai prin tăria braţelor, ci şi prin ascuţişul minţii.

Una dintre primele expediţii pe pământurile româneşti este cea întreprinsă de Alexandru Macedon. Expediţia acestuia i-a surprins pe geţi, care considerau că armata macedoneană nu putea să treacă Dunărea decât după construirea unui pod. De aceea, trecerea Istrului – cel mai mare dintre toate râurile – cu ajutorul luntrilor creează elementul surpriză, iar geţii înfrânţi sunt nevoiţi să se retragă.

Câţiva ani mai târziu, în vremea lui Dromihete şi Lisimah, conflictul dintre geţi şi macedoneni atinge l apogeul. În mai multe războaie purtate în jurul anului 300 î.e.n. Dromihete îi învinge pe macedoneni, reuşind să-l ia prizonier chiar pe Agatocles, fiul regelui duşman. Eliberarea din prizonierat a lui Agatocles nu duce la încetarea conflictului între geţi şi macedoneni. În anul 292

î.e.n., Lisimah va porni din nou împotriva lui Dromihete. Epilogul acestei expediţii este îndeobşte cunoscut. Trufaşul rege al macedonenilor cade prizonier, iar geţii îi dau o lecţie usturătoare, după care îl eliberează din captivitate. Procedeele de luptă folosite de Dromihete arată însă şi desfăşurarea unei intense activităţi de cunoaştere a celor ce se petreceau în tabăra adversă. Prin iscoadele sale, el a fost în permanenţă la curent cu situaţia din tabăra macedoneană atât în timpul expediţiei lui Agatocles, cât şi a celei a lui Lisimah, ceea ce i-a permis să câştige bătăliile şi să-i captureze pe cei doi.

În timpul lui Burebista, al lui Cotiso, dar mai ales pe vremea lui Decebal, găsim iar numeroase elemente care atestă existenţa unei activităţi susţinute pentru obţinerea informaţiilor.

Încă din cele mai vechi timpuri, în Dacia erau folosiţi de către băştinaşi numeroşi meşteri romani „pentru a le zidi cetăţi, a le fabrica maşini de război, a le bate monede”, de obicei, prin imitarea denarilor republicii romane. Aceşti meşteri erau recrutaţi, de regulă, dintre fugari, care primeau însărcinări multiple, oferind totodată informaţii şi ducând „negocieri diplomatice”.

Făcând portretul lui Decebal, Dio Cassius arată că acesta „era priceput în ale războiului şi iscusit la faptă, ştiind când să năvălească şi când să se retragă la timp, meşter în a întinde curse, viteaz în lupte”.

În războaiele purtate cu romanii, Decebal s-a folosit adeseori şi de informaţii.

Sunt semnificative faptele dramatice trăite de Micapora, fiica lui Decebal, în perioada de după victoria viteazului rege la Tapae asupra armatei romane şi până după ocuparea unei părţi a Daciei de către romani.

Tânăra şi frumoasa Micapora, după campania amintită, la care ia parte ca oştean dac şi înscrie fapte vitejeşti, înduplecându-şi tatăl, pleacă cu o ceată de oşteni daci într-o misiune dificilă de cercetare şi recunoaştere în direcţia taberei inamice.

În această misiune ceata dacă cade într-o ambuscadă

a armatei romane. Gallianus, comandantul detaşamentului – care era şi logodnicul Micaporei – şi ceilalţi sunt ucişi în lupta de aproape cu săgeţi. Micapora şi Badunus (dacul însărcinat de Decebal să asigure securitatea fiicei sale) reuşesc să scape datorită maiestuosului şi rapidului cal Rosmarin. Ei cad însă prizonieri ai armatei generalului Tetinus Iulianus. Badunus este aruncat în corpul gladiatorilor, unde se va lupta cu tigrii şi leii, iar Micaporei – dată fiind frumuseţea şi condiţia ei de fiică de rege – i se acordă de la început statutul de femeie liberă. Treptat, generalul imperial se va îndrăgosti până la patimă de Micapora şi aceasta nu are de ales decât să accepte căsătoria cu el. În timpul care va urma – peste 17 ani – până la războiul lui Traian împotriva dacilor, fiica lui Decebal va folosi din plin noua ei situaţie (soţie de demnitar imperial), pentru a obţine informaţiile de care tatăl avea nevoie. Prin reuşita aducerii în casa ei a lui Badunus (care este scos din arenă) şi a unei femei dace – Dada, ca oameni de casă, îşi făureşte un mic „stat major” pe care se va sprijini din plin în planurile ei de obţinere şi transmitere a informaţiilor către Dacia.

Mărturiile sunt desigur încă. sărace pentru a contura tabloul artei procurării informaţiilor pe pământul Daciei, dar suficiente pentru a dovedi existenţa acestei activităţi încă din timpuri străvechi, fiind folosită ca mijloc de apărare a independenţei unui stat în care oamenii munceau paşnic, dar care luptau cu abnegaţie împotriva celor ce se încumetau să le calce hotarele.

De-a lungul secolelor se mai pot găsi şi alte exemple.

În timpul domniei lui Basarab I, în Ţara Românească se aplică, pentru prima dată în istoria medie, un nou procedeu de luptă, şi anume retragerea din faţa duşmanului şi pustiirea locurilor din calea oştii lui, pentru a-i slăbi forţele prin înfometare şi prin atacuri răzleţe executate prin surprindere, îndeosebi noaptea. Acest procedeu a fost reluat şi în veacurile următoare, ori de câte ori oştile române erau nevoite să lupte cu duşmanii care le copleşeau ca număr. Atragerea armatei lui Carol

Robert în defileul de la Posada”, loc umbros şi păduros închis cu întărituri”, a fost urmată de o ploaie de săgeţi şi bolovani prăvăliţi asupra oştenilor acestuia.

Este neîndoielnic că „spionii” lui Basarab I au însoţit în permanenţă armata lui Carol Robert, informându-l pe domnitorul român asupra situaţiei din tabăra duşmană.

Cu timpul vor fi folosite căi dintre cele mai variate: şi negustori, şi slujbaşi ai bisericii, şi diferiţi fugari ce-şi găsesc adăpost la curţile domneşti…

Astfel, la curtea lui Mircea cel Bătrân, îşi găseşte refugiu Musa, cel care, cu sprijinul domnitorului valah, va ajunge sultan, apoi şeicul Bendr-ed Din, gânditor politic turc, care, sprijinit de acelaşi domnitor, va organiza o răscoală în Balcani împotriva Porţii. O seamă de fugari din Imperiul otoman se vor adăposti în Ţările Române şi în secolul următor, furnizând domnitorilor noştri informaţii preţioase.

Atât în secolul al XIV-lea şi mai ales în secolul al XV-lea, pe lângă faptele de vitejie săvârşite pe câmpul de luptă, mulţi domnitori s-au dovedit buni organizatori ai războiului ascuns, fiind deosebit de talentaţi în arta culegerii informaţiilor absolut necesare. Mircea cel Bătrân, în aşteptarea momentului prielnic pentru bătălia de la Rovine, şi-a lăsat duşmanul să înainteze prin pădurile aflate în calea lui, fără însă a pierde contactul cu el, urmărindu-l în tot locul. Domnul a aplicat o energică apărare activă, sleind forţele duşmanului cu atacuri date prin surprindere, de obicei în timpul nopţii.

Lupte asemănătoare vor purta şi Vlad Dracul, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare şi atâţia alţii.

În acţiunile sale războinice îndreptate împotriva cotropitorilor otomani, Iancu de Hunedoara a recurs şi el la acelaşi război ascuns, căutând să fie bine informat asupra manevrelor duşmanului, asupra forţei şi înzestrării acestuia. Astfel, la asediul Belgradului, în anul 1440, „un bilet legat de o săgeată” informează garnizoana oraşului asupra unui atac prin surprindere plănuit de turci. Acelaşi domnitor apelează adeseori la serviciile populaţiei

subjugate de turci şi astfel găseşte mari posibilităţi de informare asupra duşmanului.

Contemporanul său, domnitorul muntean Vlad Dracul, a folosit cu succes informaţiile dobândite de localnici sau prin iscoadele trimise în faţa armatei sale. La cucerirea cetăţii Pereţ, el a aflat de existenţa unei subterane prin care turcii puteau fugi în taină din oraş, după care, aşteptându-i la ieşire, i-a măcelărit fără să-i scape niciunul. Cu alt prilej, Vlad Dracul, aflând prin iscoadele sale că garnizoana turcească din cetatea Dârstor este foarte puternică, renunţă la asediul ei, evitând astfel vărsări inutile de sânge. În bătăliile purtate pe Dunăre, Vlad Dracul dă de ştire braşovenilor despre acest eveniment, cerându-le arcuri, săgeţi şi tunuri spre a întări cetatea „căci ea e tăria şi vouă, şi nouă şi tuturor românilor”.

Un episod important, care relevă rolul deosebit al informaţiilor, este cel al cursei pe care Hamza, beiul de Nicopol, urmărea să o întindă lui Vlad Ţepeş pentru a-l prinde pe voievod. Aflând la timp despre intenţia lui Hamza, domnitorul muntean îi hărăzeşte propria-i cursă, care îl va duce în final pe bei, împreună cu toată ceata sa, în pădurea de ţepi.

În timpul scurtei dar glorioasei sale domnii, Vlad Ţepeş reuşeşte să organizeze o intensă activitate de informare, fiind la curent cu mişcarea oştilor turceşti nu numai pe uscat, ci şi pe mare, ceea ce îi va permite să organizeze lupta de hărţuire a duşmanului.

Domnitorul muntean a iscodit oastea turcească şi a dat atacul în momentul oportun, pe timp de noapte, prin surprindere, realizând, după cum spunea Nicolae Iorga, „unul din cele mai interesante episoade ale istoriei militare a osmanilor” întrucât până atunci „nu se întâmpina în istoria turcească un act de îndrăzneala atacului împotriva persoanei împărăteşti înseşi”.

Interesante sunt informaţiile care prezintă importanţă din punct de vedere strategic. îi scria de la Giurgiu Vlad Ţepeş lui Matei Corvin „cum se va deschide

vremea – adică primăvara, au de gând să vie duşmăneşte, cu toată puterea lor (turcii – n.a.). Însă vaduri n-au, căci vadurile lor de la Dunăre, în afară de Vidin, am pus să le ardă, să le nimicească şi să le facă pustii. Deoarece pe la vadul Vidinului prea puţin pot să ne aducă vreun rău, ei ar vrea să-şi aducă vasele de la Constantinopol şi Galipole, pe mare, la Dunăre".

Referindu-se la agentul său, Vlad Ţepeş îi recomandă lui Matei Corvin: „Să crezi ce va spune Mariei Tale acest om al nostru, Radu Farma (Grămăticul) ca şi cum am grăi noi de faţă cu Măria Ta".

Desigur, multe se mai pot spune despre „istoria" artei informative, dar de data aceasta chiar că mă voi opri.

— Bine Banule, întrerupem aici, a spus căpitanul Goga, şeful nostru de atunci. Dar ne mai rămâi dator. Va trebui să reluăm discuţia peste o săptămână şi atunci să te ţii, pentru că vom fi mai bine pregătiţi şi vom năvăli peste tine cu întrebări!

Acordul a fost general.

În sala de marmură povestirea colonelului Banu fusese ascultată cu interes şi emoţie. Mulţi au priceput aluziile delicate şi îndemnurile discrete ale comandantului către studiu permanent şi răbdător, nevoia cunoaşterii istoriei, în general, a istoriei patriei, în special.

— Să trecem însă de la istorisiri de fapte trecute, la prezent… continuă inspectorul şef. Partenerele vă aşteaptă, muzica e gata… aşa că…

Eu vă stau oricând la dispoziţie.

— Vă mulţumim tovarăşe inspector şef. Vom organiza cât mai curând o nouă reuniune la care vom fi onoraţi şi fericiţi dacă veţi veni din nou în mijlocul nostru şi veţi relua firul „povestirii". Acum, am fi bucuroşi dacă ne-aţi mai spune ceva şi din activitatea profesională a tânărului Banu. Până la ora 21,00, când am programat dansul, mai avem timp suficient.

— Cu plăcere… şi colonelul primi provocarea de a retrăi puţin câteva din paginile de viaţă pe care niciodată nu le-a uitat şi nu le va uita…

Era dimineaţa, negura se destrăma lăsând să apară prin ger lumina lăptoasă, securiştii înaintaseră kilometri întregi, cuprinzând aproape întreaga zonă într-un cerc viu. Nimeni nu se mai gândea acum la paharele de şampanie negolite, la atmosfera caldă a revelionului, de la care fuseseră alarmaţi, la soţiile care îi aşteptau. Oamenii erau atenţi şi scotoceau ogaşele şi ravenele, pâlcurile de pădure de pe dealurile dezgolite de frumoasele podoabe de verdeaţă. Privindu-i, aşa cum arătau în zorii dimineţii, puteai crede că sunt nişte vânători vrednici, ieşiţi să-şi caute norocul chiar din prima zi a noului an.

Era însă o vânătoare fără gonaci, fără prepelicari şi fără focuri de armă, era o vânătoare grea, încărcată de linişte şi de tensiune. Iepurii speriaţi tresăreau din tufişuri şi alergau peste dealuri. (Dacă ar fi fost într-adevăr la vânătoare, în – mod sigur n-ar fi întâlnit atâţia iepuri!) Niciun indiciu, cât de mic, nu se descoperise încă, deşi călcaseră numeroase locuri, şi trecuseră peste sute de hectare.

Frigul îi „dezmierda” cu înţepături şi iarna se desfăşura uscată, cu ţurţuri mici lipiţi de ramuri. Era peste tot o tăcere de gheaţă. Nu se auzeau decât pământul tare şi crengile uscate care trosneau uneori sub apăsarea încălţămintei. Era o iarnă a liniştii şi oamenii îmbujoraţi de ger scotoceau pădurile.

Deodată, un foc de armă a spart tăcerea locurilor provocând ecouri până departe, peste dealuri şi văi.

Lanţul „vânătorilor” s-a strâns în direcţia dinspre care se auzise împuşcătura. Incertitudinile de până acum au primit brusc şi ascuţit, ca un ţipăt, o replică şi oamenii se înviorară. Înaintau cu prudenţă, mai mult ascunzându-se după copacii pădurii, care, dezgoliţi de frunze, nu ofereau totuşi o prea bună mascare. Într-un luminiş… oameni. Curios! între ei se afla şi un miliţian, sau, cel puţin, aşa părea după uniformă.

Îi studiară discret, dar cu atenţie. Erau şase. Unul purta o scurtă din piele şi pantaloni de motociclist, pe cap avea o căciulă ţărănească de miel, doi aveau pufoaice simple, ca ale sondorilor, altul era învăluit într-un cojoc lung şi gros, iar celălalt nu avea pe el decât un flanel negru de lână, lucrat într-un cârlig şi pantaloni de dimie. Mai era miliţianul. Un miliţian printre spioni paraşutaţi!? Banu era convins că aceştia erau spionii căutaţi de atâtea ore şi, privindu-i, îşi dădu seama că erau bine pregătiţi. Doi dintre ei strângeau o paraşută, miliţianul şi cel cu scurta de piele discutau ceva, iar alţi doi studiau, după câte se putea observa, aparatul de radio-emisie. Arme? Da, aveau şi arme: cel în uniformă – o armă obişnuită, purtată de toţi miliţienii, şi pe care el putea să o strecoare nestingherit, în văzul lumii, prin gări, prin sate şi oraşe. Nu l-ar fi întrebat nimeni, purta doar uniforma de miliţian. Dintre ceilalţi, doi aveau arme de vânătoare, altul un pistolet pe care îl trecea dintr-o mână în alta într-un fel de joc, iar lângă cei cu paraşuta se vedea pe pământ o armă automată.

Banu a analizat repede situaţia. Grupa pe care o conducea putea să facă uşor faţă celor şase, care nu şi-au luat nicio măsură de prevedere, fiind, se pare, prea siguri de ei, aşa că s-a decis să treacă la acţiune repede, fără să aştepte ajutoare. Făcu un semn şi camarazii lui sau şi repliat, ocupându-şi locurile după copaci, după ridicăturile solului. Locotenentul, cu o voce hotărâtă, a strigat: „Sus mâinile şi aruncaţi armele!”

Luaţi prin surprindere, oamenii au ridicat mâinile, privind năuciţi în direcţia din care venise somarea.

— Sergent major, aruncă arma dacă nu vrei să-ţi demonstrez că sunt bun ochitor, s-a auzit din nou glasul lui Banu.

Falsul miliţian se execută imediat.

— La cea mai mică mişcare vă curăţ. E clar? Sergent Ionescu, împachetează-i urgent şi ai grijă de gulere! Banu ştia din experienţă că, în gulerele că maşilor şi ale hainelor, se păstrau, de obicei, fiole de otravă şi, nu o dată, spionii şi-au pus capăt vieţii spărgându-le între dinţi. Era

prudent şi nu voia să culeagă din pădure cadavre.

Sergentul Ionescu culese armele şi le grămădi ceva mai departe, apoi trecu şi le goli buzunarele şi, în acelaşi timp, le coborî mâinile fixându-le în cătuşe. Indivizii îi priveau năuciţi. Cel în haină de piele protestă.

— Tovarăşe sergent, eu sunt Nicodin Zavracu, preşedintele Sfatului din Valea Mare, greşiţi tovarăşe sergent. Noi am plecat…

— Gura!

— Sunt Nicodin Zavracu, preşedintele Sfatului, şi eu am plecat să caut spionii, nu sunt eu spionul.

— Lasă gluma, părinte Nicodin, ai un nume de călugăr şi vrei să fii preşedinte de sfat. Nu ţine!

— Am acte.

— Asta te cred. Ai venit pregătit!

Banu s-a ridicat, iar ceilalţi l-au urmat. Era şi: azul, pământul îngheţat i-a făcut să dârdâie de frig. A mai dat un ordin scurt unui subaltern.

— Du-te, anunţă că am capturat şase şi aşteptăm noi dispoziţii.

— Permiteţi să raportez, tovarăşe locotenent.

— Pe scurt.

— Zice că e preşedintele Sfatului din Valea Mare, satul prin care am trecut azi-noapte. îl cheamă şi Nicodin, nume de la mănăstire. I-am spus că nu ţine, dar el vrea să ne demonstreze cu acte, are acte domnul…

— Bine sergent, o să vedem.

— Nu suntem vinovaţi, tovarăşe locotenent. Eu sunt preşedintele Sfatului, iar el şeful de post.

— Am păţit-o tovarăşe preşedinte, eu am spus de la început să anunţăm securitatea, că nu-i de nasul nostru… zise cel în haină de miliţian.

— Ai spus pe dracu’, mă grăbeai să plecăm să-i prindem noi şi ziceai că te face cel puţin căpitan, asta spuneai!

— Nu mai discutaţi nimic, să nu mai aud o vorbăţ Supravegheaţi-i să nu mai vorbească între ei, să nu-şi facă semne! Vânătorule, ia hai cu mine, urmează-mă! S-au

retras puţin mai departe de luminiş.

— Ia spune, ce-i cu voi? Cum te cheamă?

— Tănase Popescu, să trăiţi.

— Ce cauţi aici?

— Am venit cu tovarăşul preşedinte.

— Ce vorbeşti, care preşedinte? Nu minţi!

— Nu mint, să trăiţi. M-a chemat azi-noapte pe la unu, aşa cred, că era după miezul nopţii.

— Şi?!

— Mi-a spus că trebuie să prindem nişte spioni.

— Zău!

— Aşa mi-a spus.

— Şi tu te-ai simţit în stare cu puşca ta să ţii piept cu spionii?

— Mi-a spus că mă aranjează dacă nu vin, că s-a zis cu permisul. Eu nu sunt vinovat, aşa mi-a spus, să trăiţi. Era şi şeful de post cu dânsul.

— Cum îl cheamă pe preşedinte?

— Nicodin Zavracu.

— Şi pe şeful de post?

— Caraculacu Nicolae, să trăiţi.

— Bine, pleacă la loc.

Privindu-l cu teamă, sergentul major s-a apropiat de Banu.

— Ţi-e frig sergent, ori de frică?...

— De frig, tovarăşe locotenent.

— Mă, da v-aţi însuşit bine noţiunile! De ce nu-mi spui domnule? fiindcă aşa eşti obişnuit. Ascultă, cine-i şeful tău?

— Care şef?

— Şeful tău direct.

— Tovarăşul căpitan Ariton Sârbu.

— Şi alţii?

— Tovarăşul locotenent Ionică Stanciu, tovarăşul maior Marcel Popa, iar la regiune şeful ăl mare, tovarăşul maior Harătău, pe care-i mai vreţi?

— Bine informaţi, n-am ce zice, dar ia spune ce căutai aici?

— A venit la mine Costică, să fi fost trecut de doiş pe.

— Care Costică?

— E aici cu noi, Costică a lu'… cum dracu-i zice?

— Nu contează, şi…

— Să fi fost trecut de doiş pe băusem, de ca omul de Anul nou, să iertaţi, dar eram treaz. Dumneavoastră ştiţi că miliţianul întotdeauna este în post, chiar şi când doarme, veghează.

— Lasă astea, pe scurt!

— Cum zic, era trecut de doiş pe vine Costică, băuse şi el, se cunoştea. Mă cheamă afară şi zice: „Tovarăşe sergent, chefuieşti şi spionii coboară din cer peste sat". Eu zic: „Costică, eşti nebun, nu-mi strica cheful, că nu-mi arde de glume". El zice: „Să mă bată dumnezeu, tovarăşe sergent, au venit ««americanii» cu paraşuta, eu i-am văzut cum te văd".

— Cum i-a văzut, că era beznă?

— Aşa am spus şi eu, dar ăla, de colo, se blestemă cu măsa, care a murit astă-vară, şi zice că era în grădină: zbârnâia un avion, lătrau câinii. El stă la marginea satului.

— Ce făcea noaptea în grădină?

— De, ca omul, avea stomacul greu după atâta mâncare de sărbători şi…

— Bine ticluită şi asta, pe toate le-aţi calculat, fiecare lucru bine gândit.

— Costică, ia fă-te încoace!

Cel cu flanelul negru se desprinse de grup şi înaintă spre ei.

Banu intenţionă să-l interogheze, dar se răzgândi. O umbră de îndoială i se strecură în suflet. Dacă într-adevăr sunt din sat şi e adevărat că au pornit şi ei pe urmele celor paraşutaţi, iar el întârzie cercetările lungind o anchetă care poate fi de prisos?! S-ar putea lămuri repede printr-o identificare. Luă o nouă hotărâre. Se adresă sergentului Ionescu.

— Sergent, eşti iute de picior?

— Da, tovarăşe locotenent, am făcut sută-n 11 secunde.

— Dă o fugă până în sat şi te întorci cu primul cetăţean pe care-l întâlneşti!

Sergentul Ionescu şi-a dezbrăcat mantaua şi a pornit ca un alergător veritabil prin pădure spre sat.

Între timp au sosit şi ceilalţi.

— Aceştia sunt, locotenente?

— Da, tovarăşe comandant. I-am găsit şi corpurile delicte vorbesc de la sine. Se pregăteau să le camufleze, să le ascundă, însă e o problemă: toţi îmi spun că sunt din sat. I-am interogat, dar în zadar, mi-au mărturisit că şi ei au plecat după acelaşi „vânat”. Nu ştiu ce să mai cred. Ori sunt foarte abili, ori… Am trimis pe sergentul Ionescu să aducă pe cineva din sat să-i recunoască.

— Ai procedat bine, dar nu înţeleg.

— Nici mie nu-mi vine să cred că ar fi din sat. Îmi dau seama că sunt foarte abili, s-au îmbrăcat în aşa fel, încât să nu atragă atenţia şi…

— Aşteptăm, nu ne grăbim, aşteptăm ca să lămurim pe deplin problema. Până atunci fixează elemente de pază care să continue scotocirea, cercetaţi cu atenţie efectele aduse cu ei, actele, căutaţi dacă mai dosesc ceva, ordonă comandantul.

Din ascunzătoare, peste care au grămădit crengi uscate şi frunze, mai scoaseră la iveală încă o paraşută, două arme automate, muniţii, câteva grenade, bombe cu plastic, câteva arme albe şi încă o staţie de radioemisie-recepţie de provenienţă daneză.

— Un arsenal întreg, spune şeful eşalonului 2. Fără îndoială, Banule, ai făcut o captură bună. îl trase apoi la o parte şi-i şopti amical: ai noroc în dragoste, dar şi la infractori. Îţi cad în mâna ca pe tavă, aşa cum era curcanul din care n-am apucat să gust măcar.

— Îţi arde de glumă, şi eu…

— Tu?

N-au mai continuat discuţia. Printre pomi şi-a făcut apariţia sergentul Ionescu însoţit de un om.

— Tovarăşe comandant, sunt sergentul Ionescu, permiteţi să raportez! L-am adus pe dânsul din sat!

— Bine, sergent.

— De unde eşti, mă?

— Din Valea Mare, să trăiţi!

— Cum te cheamă?

— Florea Condoi, oamenii îmi spun Flori, sunt lăutar’s trăiţi.

— Bine, Flori, pe ei îi cunoşti?

— Cum să nu-i cunosc pe tovarăşul majur Caraculacu, că m-a ţinut o noapte la post când l-am bătut pe Meri al lui Găleata, anul trecut la nunta lui Vrabie. A fost mare scandal atunci, mare dandana. Şi pe tovarăşul preşedinte Nicodin să nu-l cunosc!? Dumnealui mi-a dat o grămadă de lemne, de nu mor de frig. Eu cânt şi la cămin, nu numai la nuntă, dar mi-a dat o premă: lemne. Aşa suntem noi, nu cântam pe degeaba, că la noi vioara e profesie, din asta trăim.

— Şi ceilalţi cine să fie?

— Păi, dânsul e Tănase, brigadier la gospodărie. Are şi puşcă, e vânător. Şi tu, vere Costică, ce dracu’ făcuşi, ce cauţi aici în pădure, că nu eşti vânător, nu eşti preşedinte şi nici miliţian?!

— Eu am descoperit spionii.

— Spionii?

Securiştii, auzind felul cum se exprimă lăutarul, au început să râdă. Râdeau chiar şi de întâmplarea care, acum, le stârnea ilaritate, după ce, la început, le-a produs nelinişte, iar, mai târziu, desigur, supărări. Acum însă pădurea era încărcată de un râs sănătos şi general.

S-au lămurit repede. Cei căutaţi erau alţii.

— Nesocotiţilor, voi ştiţi ce-aţi făcut?

— Am vrut să facem un lucru bun.

— Până aici, totul e bine. Dar cine a tras?

— Eu.

— Tu, vânătorule? Mă mir. E drept, hăitaşii fac zgomote, dar vânătorul pândeşte şi trage numai când sigur.

— Nu ştiu când s-a descărcat. Îl cercetam, jucam urma pe deget şi s-a pornit. N-am văzut un asemenea

pistol până acum, deşi am trecut prin război.

— El s-a jucat şi vânatul a zburat. Banu, acum înfuriat, se apropie de ei.

— Nu ştiu ce-aţi merita să primiţi! Aţi pornit cu?; uric şi tobe să-i urmăriţi, să le daţi de ştire că îi răutăţi, bine că n-aţi luat şi felinare cu voi.

,!

— Inspectorul şef

— Lasă-i Banule, acum totul s-a consumat. E necesar să o luăm de la început. Un lucru este cert: pasărea şi-a lăsat ouăle în pădurea aceasta. Şi avem dovadă sigură că pe aici au trecut, dar de atunci sunt nouă-zece ore şi ei se află, poate, departe.

Îi vom găsi chiar dacă s-ar dosi în bârlogurile cele mai ascunse.

Unde s-or afla aceste bârloguri?

*

Cei paraşutaţi, spioni şi diversionişti, parcă au intrat în pământ. Cu excepţia unei radiograme, interceptată de staţiile noastre, nu se mai semnalase nimic. Nicio urmă. Niciun indiciu. Radiograma cuprindea doar două cuvinte şi la cifru s-au făcut tot felul de prezumţii asupra înţelesului. Logica era de fapt simplă: anunţau sosirea şi au trecut în aşteptare. Pentru un moment nu mai aveau ce transmite. Probabil mai târziu, dar trecuse prea mult de la prima transmisie.

Planul operativ, întocmit iniţial la securitate, nu avansa cu nimic. Toate potecile, toate coclaurile au fost răscolite; casele probabile, la care ar fi putut încerca găsirea unui adăpost, erau supravegheate cu atenţie, paza obiectivelor de interes în zonă a fost întărită. Dar nimic. Şi totuşi spionii existau, dovezile materiale găsite erau concludente. Dar unde? O pistă cât de mică ar deschide căi de cercetare, ar da speranţe de găsire, dar de la acel început de an nu s-a întâmplat nimic. Evident că nu vor acţiona imediat şi e greu să dai de urma unora care nu acţionează. Inactivitatea lor nu oferea nicio posibilitate de căutare. Este încă timpul să credem că acei paraşutaţi,

aidoma ursului în zilele de iarnă, au trecut în hibernare! Planul pus în aplicare la securitate nu a adus decât câteva indicii foarte vagi. Deşi s-au scurs multe zile şi nopţi, „afacerea”, acum, în prag de primăvară, părea mai încâlcita decât în primele zile ale lui ianuarie. Dacă la început totul părea simplu şi momentul capturării spionilor paraşutaţi era doar treabă de ore, de zile, acum se prelungea în timp. Atunci erau necesare forţe multe, desfăşurate pe drum, prin păduri, era necesară verificarea atentă a persoanelor suspecte, fiindcă spionii nu erau încă stabilizaţi. De astă dată, urmărirea se prezenta sub alt aspect. În cele două luni care s-au scurs, ei au avut tot timpul să se ascundă şi... nu numai să se ascundă. Un gură-cască putea chiar să-i încadreze undeva în producţie, aşa că infractorul periculos putea oricând să apară pe stradă, la muncă, ori nu mai ştiu unde, în postura unui om onorabil cu acte în regulă.

Toate acestea îl frământau pe Banu părăsind cabinetul de lucru al comandantului. Era mândru de sarcina încredinţată, dar, în acelaşi timp, îngrijorat, copleşit şi marcat încă de ceea ce se petrecuse în pădure. Avea sub braţ dosarul 17. Filele, deşi multe, erau „goale”, fără însemnătate. S-a oprit la masa sa de lucru, a răsfoit atent, filă cu filă, şi apoi, cu o mână fixată în buzunarul vestei, a început să străbată gânditor, în lung şi-n lat, biroul său. Nici n-a observat când umbrele serii s-au furişat încet-încet în încăpere şi l-au învăluit. A învârtit comutatorul. () lumină prietenoasă s-a revărsat în cameră. Într-un l. îrziu, după ce a mai revăzut, pentru a câta oară, ultima filă a dosarului, l-a închis mâhnit. Ocoli iar şi iar încăperea şi gândurile au început parcă să se limpezească. A luat o hartă şi s-a aşezat în faţa ei. A tras cu creionul un cerc în jurul zonei în care au fost descoperite urmele paraşutiştilor. Cercul închidea câteva oraşe şi zeci de sate. Zona mai cuprindea obiective militare şi de interes strategic care nu trebuiau omise.

A doua zi s-a prezentat la comandant şi i-a înfăţişat un plan de acţiune. Şeful a aprins o ţigară şi, în timp ce

fumul îl învăluia, s-a concentrat asupra hârtiilor pe care Banu îşi desfăşurase pe larg gândurile sale, concluziile la care a ajuns.

— E cam riscant, Banule, spuse comandantul într-un târziu.

— Fără risc nu se poate în meseria noastră!…

— Ai dreptate, dar în cazul acesta vrei să mergi singur în gura lupului?

— Dacă el nu se arată, dacă nu vine spre noi, e necesar să-i aruncăm o momeală.

— Îmi vine să-ţi dau dreptate şi nu ştiu ce mă opreşte. E riscant…

— Nu văd o altă soluţie acum. Ar fi singura, tovarăşe colonel!

— Dacă ar fi o alta nu am discuta, dar aşa… Mă simt obligat să cedez. Aprob planul tău, dar am şi unele precizări: să lucrezi cu multă atenţie, să iei toate măsurile de siguranţă; caută, împreună cu Gănescu şi ceilalţi, să asiguraţi sincronizarea tuturor forţelor; ei îţi vor asigura spatele şi tot ei vor fi legătura ta cu noi. Îţi repet un lucru fundamental: vei avea sprijin în rândul populaţiei din zonă, al oamenilor cinstiţi care trebuie să fie angrenaţi direct, mai ales în culegerea datelor. Avem nevoie de informaţii… Fii atent, planul se poate modifica de la o zi la alta în funcţie de informaţiile ce le veţi avea, de situaţiile inedite care apar. Pe linie de gonio trebuie să ne pice ceva informaţii, să dăm de firul mesajelor până la capăt. E timpul! îţi voi comunica la momentul oportun tot ce vom afla, bineînţeles dacă e cazul. Mai ai nevoie de ceva?

— Nu.

— Atunci îţi doresc succes! Când vrei să pleci?

— Chiar în noaptea asta. Vă mulţumesc pentru indicaţii, tovarăşe colonel.

*

Şapte mesaje ciudate, formate dintr-un nume propriu şi câteva cifre îşi aşteptau dezlegarea în seiful căpitanul Bendescu de la cifru. Nu exista zi în care colonelul să nu se intereseze dacă cheia a fost găsită, iar pentru căpitanul

Bendescu nu exista niciun moment de linişte. Se descurcase în repetate rânduri în situaţii deosebit de complicate şi de fiecare dată enigmele au fost dezlegate cu multă repeziciune. E drept, în alte rânduri mesajele erau mai lungi şi cheia cădea datorită unor repetiţii. De data aceasta cele şapte mesaje înregistrate de radişti nu cuprindeau decât trei nume care se repetau: unul de patru ori, altul de două. Cel de-al şaptelea mesaj a fost înregistrat în urmă cu patru ore. Cifrele n-au revenit niciodată şi în cele şapte mesaje nu au fost nicicând mai mult de trei. Ele nu spuneau nimic, numele la fel. Şi totuşi ce putea să ascundă Luca sau Marcu? Ce putea să însemne acest „Matei XXI-8 – 11”, lansat în eter cu o noapte în urmă?

A întors cifrele pe o parte şi pe alta, a făcut numeroase legături, numeroase supoziţii şi prezumţii, a construit diferite variante, dar cifrele nu se legau cu nimic, nu se legau între ele, nu ofereau nicio pistă pentru elucidarea cazului, pe care el l-a numit, neoficial, „Revelion X”.

Căpitanul Grigore Bendescu era trecut de patruzeci de ani şi lucra în securitate chiar de la înfiinţare. Kăzboiul l-a făcut la un stat major şi de cifru s-a ocupat încă de când era militar în termen. Avea o bogată experienţă în acest domeniu şi mai era ceva: căpitanul era un pasionat al treburilor încâlcite. El trecea drept un om cult, un om avid de lectură. Acasă avea o bibliotecă pe care ar fi invidiat-o şi un profesor universitar. Mulţi dintre tinerii ofiţeri înscrişi la cursurile universitare fără frecvenţă apelau adesea la cărţile căpitanului Bendescu. împrumuta. Niciodată n-a refuzat pe nimeni. Cărţile sunt făcute ca să fie citite, spunea el, dar să nu-i fi înapoiat o carte pătată de ceva, ori cu colţurile îndoite, că pierdeai creditul. Ţinea la cărţile lui foarte mult.

A răscolit biblioteca sa personală, a răscolit biblioteca oraşului, a răsfoit cu atenţie tratate de matematică, a citit cu înfrigurare cărţi de specialitate, dar cifrele şi numele au rămas totuşi o enigmă. Comandantul,

după ultimele mesaje, îl presa şi mai mult şi adesea se oprea în biroul său. Înţelegea graba pe care i-o impunea prezenţa comandantului, cu toate că acesta nu i-a reproşat niciodată faptul că nu a găsit încă înţelesul mesajelor din eter, mesaje care, logic, erau în strânsă legătură cu activitatea spionilor paraşutaţi în ianuarie.

A apucat de pe birou o coală albă şi a început să deseneze pătrate, aşa cum îşi amintea că făcea când era pedepsit la şcoală, în clasele primare, apoi căută să aşeze cele trei nume Marcu, Matei, Luca; Luca, Marcu, Matei; Marcu, Luca, Matei. Deodată se trezi că şopteşte cu glas tare: „cei patru evanghelişti au fost trei, Luca şi Matei”.

Da, Luca şi Matei şi mai e Marcu…

A sărit deodată de la biroul său şi a pornit în goană pe scări. Ofiţerul de serviciu l-a privit uimit. Nu era obişnuit cu graba căpitanului Bendescu, nu

I-a văzut niciodată aşa de agitat. De altfel oricine s-ar fi mirat. Era renumit pentru calm, pondere şi echilibru.

S-a oprit pe strada Toamnei nr. 14. A sunat.

I-a deschis o femeie corpolentă care se legăna greoi. Părul alb îi trăda vârsta înaintată.

— Părintele e acasă? întrebă căpitanul, după ce

O salută.

— Da. Poftim măicuţă, că n-ai mai trecut pe la noi.

— Am avut foarte mult de lucru, se scuză el în timp ce grăbea paşii să intre mai repede.

Părintele Miltiade avea aproape şaptezeci de ani. Ieşise de mult la pensie, dar mai slujea la una din bisericile mărginaşe ale oraşului. Bendescu era prieten cu părintele Miltiade şi aceasta se datora afinităţii pentru cultură. Părintele Miltiade se bucura de faimă, având o vastă pregătire şi nu numai bisericească.

După ce a strâns mâna firavă a preotului, căpitanul a intrat direct în subiect.

— Părinte, dumneata poţi să-mi spui cam ce ar putea să însemne „Luca XVII-10?”

— E un text din evanghelie. Dacă ai răbdare, îl căutăm. Îşi îndreptă ochii spre bibliotecă. Căpitanul trăia o

emoţie şi o bucurie pe care aproape nu mai putea să le stăpânească. De altfel a rămas surprins de uşurinţa cu care a reacţionat părintele. Să fie oare?…

1 arintele răsfoi filele subţiri ale cărţii. Luca XVII-10 ai spus?

— Da, părinte.

— „Slugi netrebnice suntem! Ce eram datori să tăcem, am făcut”.

— Iar „Marcu X-25?”

— Să căutăm fiule. Căutăm. Bendescu îl urmărea cu înfrigurare. Da, da! Marcu. E o parabolă. Uite: „Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului decât bogatul să intre în împărăţia lui Dumnezeu”.

— Ce se înţelege prin aceste parabole?

— Fiule, evanghelia trebuie tălmăcită just.

— Părinte, nu poţi să-mi împrumuţi şi mie cartea?

Căpitanul interveni precipitat în monologul preotului, care se voia lung.

— Ba da, fiule, cu toată dragostea. Şi să ştii de la mine că un om care nu a citit învăţătura bibliei nu poate fi considerat niciodată că este cult, oricâtă cultură ar fi adunat el din toate cărţile pământului, fiindcă biblia – pentru noi – este cartea cărţilor…

Vrednicul părinte zâmbi şi îi întinse cartea. Căpitanul Bendescu, când o avu în mină, parafrază în gând: de data asta este şi „cartea cifrului” şi cheia mult căutată. Mulţumi părintelui şi refuză politicos invitaţia de a mai rămâne la un pahar de „grijanie” şi se retrase.

În biroul său, în linişte, taina celor şapte mesaje începu să se dezlege, apoi îl sună pe comandant.

Acesta intră vijelios în biroul lui Bendescu.

Au trecut repede peste formulele obişnuite de introducere şi au intrat direct în problemă. Bendescu explică concis şi clar: comunică prin biblie, o ediţie londoneză obişnuită.

— Nu mă interesează detaliile. Spune ce şi-au zis până acum!

— În primul mesaj, cel din 5 ianuarie. Căutaţi în

evanghelie, după Luca, capitolele XVII, paragraful al 10-lea.

— Băiete, n-am avut în viaţa mea o evanghelie în mina. Arată tu, dacă te pricepi!

Căpitanul a deschis biblia la pagina 1012 şi a citit: „Tot aşa şi voi, după ce veţi face tot ce vi s-a poruncit, să ziceţi: Suntem nişte robi netrebnici, am făcut ce eram datori să facem”.

E uşor de ghicit ce se ascunde sub înţelesul acestor cuvinte: au ajuns şi s-au aranjat.

— Raţionamentul tău e just. În celelalte mesaje e ceva mai important?

— Ultimul mesaj îi anunţă că soseşte cineva şi precizează chiar data.

— Când?

— În Luca, capitolul al II-lea, la paragraful 46, se spune: „După trei zile l-am găsit în templu…”

— Şi mesajul când a fost recepţionat?

— Ieri noapte.

— Deci trebuie să ne pregătim. Comandantul ridică receptorul.

— Un moment. Mai e ceva important în evanghelia lui Matei, tot din ultimul mesaj: „Cei mai mulţi din norod îşi aşterneau hainele pe drum, alţii tăiau… etc.”, iar în Luca-II-33 se dau instrucţiuni să nu se folosească semnale luminoase.

— Despre loc nu se spune nimic?

— Nimic.

— Mai cercetează amănunţit mesajele, poate mai găseşti ceva important. Îmi raportezi imediat!

— Am înţeles, să trăiţi!

Comandantul a ridicat receptorul telefonului. Sună. Lansă comenzi scurte şi după câteva minute la sediul securităţii s-a produs o animaţie deosebită. Securiştii se aflau în alarmă.

La un moment dat câinii de urmărire au luat-o razna şi nu mai ştiau încotro să meargă, erau parcă tentaţi să pornească pe urmele pe care veniseră. Căutau mereu în

acelaşi loc şi iarăşi se reîntorceau. Cineva a lansat ideea să se renunţe la câini. Curând toţi s-au convins că patrupezii nu le mai pot fi de niciun folos, deoarece cel paraşutat mai înainte cu o jumătate de oră a aşternut pe urmele sale o soluţie care inhibă mirosul câinilor. Aşadar s-a renunţat la câini şi s-a pornit grabnic înainte, pe direcţia indicată de ei. Mergeau desfăşuraţi în lanţ şi cercetau îndeaproape locurile pe care le străbăteau. Au ajuns după câteva ore într-un sat. Chiar în marginea lui au întâlnit un sătean plecat de cu noapte spre câmp.

I-au spus bună dimineaţa, apoi au intrat în vorbă.

— N-ai văzut pe nimeni pe drum? întrebă Banu.

— Am văzut. Era un străin îmbrăcat într-o scurtă de piele şi avea o geantă, o geantă mare. I-am dat bună dimineaţa.

— Încotro a luat-o?

— Înainte, pe uliţă. Cred că a mers la gospodărie. Când l-am întâlnit mă miram de unde o fi venit, că la ora asta nu trece nicio cursă.

— Vii cu noi să ne arăţi pe unde s-a dus?

— Vin, taică.

Au înconjurat sediul gospodăriei: o casă veche, un fost conac probabil, câteva magazii şi, mai în spate, o şură.

O femeie cam de vreo patruzeci de ani, cu nişte mâini vânjoase, capabilă să ţină uşor piept unui bărbat ca lumea, s-a apropiat de unul dintre securişti.

— Dumneata eşti cel mai măre?

— Da, îi spuse Banu.

— Hoţul e înăuntru, în şură. Îl pândesc de vreo jumătate de ceas.

— Zici că a intrat în şură?

— L-am văzut cu ochii mei cum s-a furişat. Cred că vrea să ne fure…

— Unul singur a intrat?

— Numai unul am văzut. Hoţul a intrat singur.

— Mulţumim femeie că ne-ai spus. Te rog să nu mai vorbeşti tare şi intră în casă.

— Ba eu vreau să văd cum îl prindeţi.

— Ascultă de mine şi intră în casă, dacă vrei să nu păţeşti ceva.

Tonul grav, deşi în şoaptă, cu care Banu rosti aceste cuvinte, a convins-o pe femeie şi ea se retrase.

De la geamul casei vecine femeia urmărea însă cu atenţie securiştii care strângeau tot mai mult cercul în jurul şurei. Comenzile se lansau de data aceasta doar prin semne şi urmăritorii se fixau în tăcere, cu atenţie sporită, cu degetele pe trăgaci.

Locotenentul Banu somă şi schimbă locul. Nu se auzea nimic, nu se mai simţea nicio mişcare. După câteva minute, el făcu un semn şi sergentul Ionescu, cu ajutorul unei prăjini, şi-a împins cascheta pe intrarea şurei. În acel moment se auziră împuşcături. Când a retras-o, două găuri mari confirmau că individul ştie să ţintească bine. Cascheta era definitiv compromisă.

S-au privit în tăcere. Ecoul împuşcăturilor se pierduse de mult. Banu tresări. Un tractor KD, care se găsea în apropiere, i-a sugerat o idee. L-a chemat pe plutonierul Tiberiu Marinescu, specialist în probleme mecanice.

— Poţi să porneşti tractorul?

— Se poate.

— Atunci, dă-i drumul, dar repede!

După puţin timp se auzi duduitul motorului.

— Pune-l pe direcţia surei!

— Câteva minute, să se încălzească.

Plutonierul porni tractorul înainte, încet. În spatele său – feriţi de armătura metalică şi de şenilele care muşcau pământul – înaintau Banu şi plutonierul Tiberiu Marinescu. La intrarea în şură, tractorul se opri, poticnit de un stâlp, dar, sub puterea motorului, stâlpul plesni şi căzu, lăsându-i cale liberă. În acel moment peste tractor zbură o grenadă. Cu o maximă iuţeală şi spectaculoasă abilitate plutonierul a apucat s-o prindă, fără să-i permită să atingă pământul, şi a azvârlit-o mai departe. Ea a explodat la câţiva zeci de metri, în curtea vecină. Ca dintr-un arc, Banu a sărit peste tractor, a atins şenila în mers şi

s-a prăbuşit asupra individului care se pregătea să tragă. Arma lui, deviată de lovitură, s-a descărcat totuşi, dar glonţul porni în altă direcţie, fără ţintă. Când tractorul ieşi în partea opusă a surei, se declanşă parcă automat lupta corp la corp cu banditul. Individul se dovedea bine pregătit; bun boxer şi bun cunoscător al jiu-jitsului. Para cu dibăcie atacurile insistente ale locotenentului. Balanţa luptei înclina când într-o parte, când în alta. Atacurile banditului erau furibunde. Securiştii s-au apropiat în grabă strângându-i într-un cerc pe cei doi. Banu lovi năprasnic şi necunoscutul se prăbuşi. Spre el se repezi sergentul Ionescu şi îi smulse reverul hainei, pe care acesta apucase să-l strângă între dinţi.

— Se otrăveşte nemernicul, spuse el.

Pe reverul hainei se scurgea o substanţă verzuie.

— Repede, căutaţi în vecini nişte lapte şi lansaţi semnalul pentru medicul F. Popescu, să vină urgent, le ordonă Banu.

Trei rachete, albastre, sparseră tihna cerului luminat de zori.

L-au întins pe o uşă şi l-au transportat într-un loc mai ferit. Omul se zbătea în convulsii puternice şi, când încercară să-i dea lapte, şi-a încleştat fălcile cu disperare. Abia reuşiseră să-i toarne cu forţa laptele, când o maşină intră în curte în plină viteză. Medicul sări sprinten şi se îndreptă spre ei. Din câteva explicaţii înţelese despre ce este vorba. îi luă mai întâi pulsul. Apoi începu tratamentul.

— E vreo speranţă?

— Pare să fie. Omul încă trăieşte.

Doctorul începu o luptă aprigă cu moartea. Broboane mari de sudoare i se scurgeau pe frunte. Intervenţia lui era însă prea târzie. Otrava acţionase cu repeziciune.

— Nu mai e nimic de făcut, spuse – resemnat – medicul F. Popescu, după un timp, depărtându-se de uşa pe care era întins acum un cadavru. Antidotul ori era prea slab, ori a fost administrat târziu.

Armele şi obiectele aflate asupra necunoscutului atestau că era spion. Urmau cercetările de identificare şi…

alte ipoteze.

Oamenii din sat, copiii şi, mai ales, bărbaţii îl priveau pe cel care se lăsase cu paraşuta pe pământul românesc, atunci, în anii aceia ai războiului rece, purtând cu el un arsenal întreg de arme şi gânduri vrăjmaşe. În faţă nu aveau acum decât un cadavru. Câteva babe începură, din obişnuinţă, să bocească.

*

Comandantul recapitula evenimentele ultimelor zile. În primul rând s-a obţinut până acum un câştig serios: cifrul a fost dezlegat şi nu mai reprezenta nicio enigmă, ba mai mult, ultimele mesaje erau pe deplin confirmate. Exact la trei zile un avion străin a violat spaţiul nostru aerian şi au fost paraşutaţi alţi doi spioni: unul dintre ei a reuşit să dispară, iar celălalt, când s-a văzut încolţit, şi-a luat viaţa. De reţinut: bandiţii cunosc acest lucru. Ultimul lor mesaj confirmă:

„Arcaşii au tras asupra împăratului Iosua şi împăratul a zis slujitorilor săi: Luaţi-mă că sunt greu rănit.

Slujitorii l-au luat din car, l-au pus într-un alt car al lui şi l-au adus la Ierusalim. A murit şi a fost îngropat în mormântul părinţilor săi”.

Colonelul a subliniat cu stiloul în textul biblic cuvintele ce-l interesau.

În al doilea rând „mortul” din şură a fost identificat. Actele găsite asupra sa erau false, dar, prin confruntări cu unele fotografii, s-a stabilit că era Filimon Iancu, individ cu o biografie care se confundă cu a altor fascişti transfugi. S-a încadrat în organizaţia legionară în 1937, iar în 1941 a participat la rebeliune. A fost arestat şi judecat nu numai pentru participarea la rebeliune, ci şi pentru un asasinat comis. Nu a ispăşit cei zece ani de muncă silnică la care a fost condamnat, fiindcă a reuşit să evadeze din închisoare şi să fugă în străinătate.

Ce importanţă mai avea acum un om mort? Ce mai putea să ofere?

Dar celălalt?

Într-o poiană din pădure, copiii au găsit nişte fâşii de

pânză albă, aşezate în formă de cruce. O substanţă fosforescentă impregnată în pânza oferea un semnal deosebit de preţios pentru avion, vizibil şi pe timp de noapte.

Se impunea o concluzie fără echivoc: în timpul paraşutării, careva dintre spionii veniţi mai înainte a lansat semnalul; simţind primejdia, s-a făcut nevăzut.

În august, câteva fapte petrecute în mai multe locuri din ţară au relevat că duşmanul a început să acţioneze.

Într-un sat, două incendii dezlănţuite simultan au mistuit sectorul zootehnic al gospodăriei colective şi casa secretarului organizaţiei de partid; pe linia ferată Bumbeşti-Livezeni au fost demontate câteva şine şi numai datorită vigilenţei unui picher s-a putut evita în ultimul moment o catastrofă; în mai multe localităţi, în preajma zilei Eliberării, au fost împrăştiate fiţuici cu caracter subversiv.

Primind sarcina să localizeze punctul de unde se transmit mesajele, căpitanul Bendescu a stabilit împreună cu radiştii săi câteva detalii semnificative: noaptea se emitea la aceeaşi oră – la unsprezece, iar ziua erau oarecari variaţii, probabil după necesităţi. Prin măsurători gonio s-a localizat, cu toată precizia, şi locul de unde se emitea. Mai mult chiar s-a aproximat până şi casa de unde plecau semnalele: era locuinţa unui bătrân, fost jandarm.

De două săptămâni de când au stabilit acest lucru, Bendescu şi radiştii săi erau în alarmă. Au instalat un aparat de radio emisie-recepţie în turla bisericii, iar un altul într-o casă mărginaşă, unde, de altfel, căpitanul Bendescu se stabilise împreună cu ajutorul său – radistul – şi un alt lucrător din securitate. Au venit în sat sub pretextul că sunt geologi şi, zilnic, purtând după ei teodolitul, mire, jaloane, aparate de măsură, îşi făceau de lucru pe dealurile din apropiere.

Întârziau seară de seară lângă aparat, aşteptând să surprindă în eter mesajul captat în nenumărate rânduri şi pe care şi l-au apropiat.

Ofiţerul de sector, Nae Panduru, la indicaţia

comandantului, venise de asemenea în aceste zile, în sat, pentru a da, la nevoie ajutor radiştilor şi pentru a cerceta îndeaproape activitatea bătrânului jandarm. Era încă o verificare. A tras, ca de obicei, în casa bătrânului. L-au primit bine, chiar foarte bine. Bătrânul Anghel l-a cinstit cu ţuică de prună din noua recoltă şi au vorbit despre multe.

Bătrâna a răsturnat pe masă o mămăligă aspră, apoi au venit puii rumeniţi bine şi mujdeiul… şi tot aşa, un păhărel, două… discuţia s-a prelungit până târziu.

Satul devenise într-un fel un cartier general al securităţii. Se aştepta. Panduru n-a luat legătura cu căpitanul Bendescu, iar acesta nu s-a arătat de teamă să nu se deconspire. îi convenea postura geologului şi, în plus, nu avea nicio încredere în Popovici, ba chiar îl suspecta. Aparatul nu se putea înşela.

Seara s-a lăsat devreme, carele scârţâiau pe uliţi retrăgându-se spre case, prin curţi oamenii mai trebăluiau, dar în curând s-a aşternut liniştea şi doar câinii mai hămăiau singuratici prin ogrăzi. Ici şi colo mai licăreau lumini pe la geamurile unor case. Noaptea de toamnă stăpânea peste sat.

La geamul casei în care era găzduit, rezemat de pervaz, căpitanul Bendescu trăgea setos dintr-o ţigară. Era aproape unsprezece şi aştepta. Aparatul era deschis de câteva ore şi radistul îl supraveghea îndeaproape. Au trecut două săptămâni de când – seară de seară – aşteptau.

Ca un făcut însă, de când s-au instalat în noul loc, nu s-a mai transmis nimic. Şi acum căpitanul îşi privi ceasul. Era unsprezece fără trei minute. îl văzu pe radist încordat.

— Ei, se aude ceva?

— A început să bâzâie. Cred că noaptea aceasta suntem norocoşi.

— Stabileşte coordonatele imediat. Vei lua legătura cu turla şi îmi comunicaţi unghiul de întâlnire.

În cameră se auzea un ţăcănit uşor. Încordarea le-a oprit respiraţia şi nu se auzeau decât semnalele venite din necunoscut.

Era târziu şi peste satul adormit se lansau semnale

vrăjmaşe.

Nici cinci minute nu s-au scurs de când staţia necunoscută a încetat să mai emită. Căpitanul era afară, urmat de radist, de sergent şi de gazda casei, un om de încredere, cinstit, căruia i se ceruse sprijin. De la biserică spre acelaşi punct porneau în grabă alţi doi securişti.

Calculele goniometrice le-au confirmat vechile ipoteze: se transmitea din casa fostului jandarm, din casa în care era găzduit chiar unul dintre ofiţerii de securitate. Nu mai era niciun dubiu, nu mai era nicio îndoială şi… nu mai era timp de pierdut. Căpitanul decise. Risca, dar era hotărât să înfrunte orice primejdie. A transmis la bază constatarea făcută şi, fără să mai aştepte răspuns, a şi pornit înainte urmat de ceilalţi. Mergeau prin grădini în linie dreaptă, pentru a scurta drumul.

În grădină, Bendescu îl instală, lângă o claie de fin, pe omul la care a stat şi i-a încredinţat pistoletul pentru lansare de rachete.

— Dacă simţi ceva, tragi în sus şi te adăposteşti. Ai făcut armata?

Omul a răspuns afirmativ şi l-a încredinţat că va face întocmai.

A luat legătura cu cei din turlă. I-a fixat în posturi de pândă, iar el cu ceilalţi doi s-au îndreptat spre casă.

A stabilit repede camera în care se afla colegul lor Panduru şi a bătut uşor la geam. Acesta a apărut după câteva momente. În sat oamenii se culcă devreme. Şi ofiţerul fusese destul de repede „furat” de somn. Bendescu îi şopti încet despre ce este vorba. Lui Panduru nu-i venea să creadă.

— Eşti nebun, Bendescule? Doar am fost aici!

— Nu sunt nebun. De aici s-a transmis în urmă cu un sfert de oră. Gonio a arătat cu exactitate această casă. N-are rost să discutăm, cum fiecare secundă e preţioasă, trebuie să căutăm.

— Urcaţi-vă pe fereastră, în linişte. Câţi sunteţi?

— Doar noi.

— Bine, hai să căutăm!

Panduru îşi luă arma. Au pornit să cerceteze casa. Pe bătrân l-au imobilizat într-o cameră. Radistul rămăsese să-l supravegheze. Bătrânul – de reţinut – nu dormea în momentul când au pătruns în odaia sa.

În câteva clipe toată casa a fost cercetată. Mai rămânea podul. Căpitanul Bendescu trecu în tindă şi începu să urce scara. În acel moment, din cameră, se auzi o bufnitură, care sparse liniştea nopţii. (Radistul avea să spună mai târziu de unde provenise zgomotul: bătrânul Popovici a cerut voie să aprindă lampa şi el i-a încuviinţat. Vulpoiul însă, prefăcându-se că o aprinde, a lovit-o cu cotul şi a răsturnat-o.)

Bendescu, ajuns în pod, a zărit printre ţigle lumina rachetei. Ş-a convins că pasărea zburase <3 Xr!

cuib. Se auziră şi câteva schimburi de focuri. Era negură şi individul reuşi să dispară în pădurea apropiată.

Cercetară până târziu, dar fără rezultat.

În hornul casei, care era fals, burlanul trecând prin margine şi fiind în acelaşi timp o sursă de căldură, au descoperit un culcuş şi un adevărat arsenal, bineînţeles aparatul T.F.F. şi o biblie. S-a mai găsit o listă cu oameni: activişti de partid şi de stat. În dreptul multora dintre ei, fostul legionar, după un vechi obicei câştigat la şcoala crimei, făcuse o cruce. Pe altă listă erau însemnate câteva obiective economice mai importante, pe care desigur spionul le avea în vedere.

S-au lămurit şi asupra modului cum individul a reuşit să dispară. În streaşina casei era tăiată o uşiţă în dreptul căreia bătrânul proptise câteva lemne, pe care se putea coborî uşor. Lemnele n-au trezit nicio bănuială, întrucât în mod obişnuit, pe aceste locuri, se propteau de case lemnele de construcţii, pentru a se usca şi a fi ferite de putrezire.

*

Dintre prietenii Leliei, cel mai mult i-a atras atenţia lui Banu inginerul Calotescu. Era un bărbat frumos, bine legat, cu mult farmec şi maniere excelente. Cu toate că era puţin trecut, se bucura de mare succes la femei.

Lelia Tănăsescu se îndrăgosti sincer de Calotescu şi au început să frecventeze împreună restaurantele cele mai elegante şi barurile de noapte. Calotescu o trata din belşug. îi făcea cadouri dintre cele mai coşti f k şi toate şi, sistematic, o obişnuia cu un mod de viaţă deosebit de cel cu care ea era deprinsă până atunci.

Domnişoara Lelia l-a prezentat mamei sale şi Caloiescu a intrat treptat în viaţa familiei Tănăsescu. Curând traiul îmbelşugat de altă dată a revenit în casa văduf/ei. Datoriile au fost plătite şi cele două femei au început din nou să trăiască pe picior mare.

Văduva Tănăsescu dorea ca acest inginer strălucitor, şi cu mulţi bani, să-i devină ginere şi nu avea nimic de obiectat ca el să-şi petreacă o parte din nopţi sub acoperişul ei.

Calotescu reuşi astfel să devină stăpânul sufletesc al Leliei. Ideea realizării formalităţilor civile de căsătorie era însă amânată cu tact şi îndemânare, încât până la urmă s-au mulţumit cu dragostea lui şi cu… speranţe.

Calotescu şi-a ales cu grijă momentul pentru a-i dezvălui adevărul Leliei. I-a vorbit despre „greutăţile” situaţiei sale de agent al unei puteri străine introdus în secret pe teritoriul românesc şi i-a spus că superiorii lui din străinătate îl recheamă, fiind nemulţumiţi de eşecurile din ultima vreme.

Lelia Tănăsescu n-a putut suporta ideea de a-şi pierde amantul şi, profitând de slăbiciunea ei, Calotescu a încredinţat-o că, dacă va reuşi să-şi ducă la bun sfârşit misiunea, se vor căsători, vor pleca în străinătate, iar cu banii câştigaţi vor putea trăi împărăteşte!

Fata a acceptat să lucreze pentru el.

Lelia Tănăsescu a devenit astfel o verigă în lanţul de spioni. Seara, îi aducea documente din uzină, pe care Calotescu le fotografia cu grijă, apoi ele erau repuse la locul lor; altele erau direct copiate la maşina de scris de către Lelia.

*

Inginerul Calotescu era deosebit de sigur de sine: se

înfipsese bine în uzină, într-un post cheie. A fost angajat cu uşurinţă, uzina fiind într-o perioadă când nevoia de cadre era mare, iar verificările s-au făcut superficial.

Locotenentul Banu, cuprins de gândurile care se furişau cu repeziciune în ritmul cântecului roţilor de tren, rememora faptele petrecute în ultimul timp, de când zilele şi nopţile sale se întâlneau mereu cu cele ale inginerului Calotescu. În primul rând, presupunerea că în uzină ar fi pătruns unul dintre spionii paraşutaţi s-a confirmat, dar cel mai greu a fost să fie identificat individul printre cei peste două mii de angajaţi.

Legăturile sale cu Lelia Tănăsescu l-au scos pentru început de sub orice bănuială (constituind o acoperire aparentă). Cu Lelia Tănăsescu a cutreierat mult, şi, ceea ce nu era lipsit de interes, nu a neglijat nicio zonă cu mai mare pondere economică. Uneori, sâmbătă după-amiază, tplecau în „excursie" de unde se întorceau duminica seara, alteori chiar luni dimineaţa. Erau mereu împreună şi, după scurt timp, se vorbea chiar de însurătoare.

Trenul înainta cu repeziciune în noapte şi Banu refăcea mintal drumul pe care l-a parcurs până aici, când se găsea poate la începutul unei noi misiuni, sau poate la o cotitură în activitate. Treaba pe care o făcuse cu multă discreţie, de identificare a spionului, de urmărire apropiată a mişcărilor sale, era aproape pe sfârşite şi nu îl satisfăcea încă pe deplin. Tehnica folosită de inginer era limpede. Calotescu îşi fotografia iubita. La prima vedere, fapta părea cu totul nevinovată, firească, dar aproape întotdeauna obiec tivul aparatului era îndreptat şi spre un viaduct, o uzină, un tunel şi, mai cu seamă, spre unele obiective militare, pe unde inginerul „pasionat excursionist" îşi plimba iubita.

Lelia Tănăsescu îi oferea pretutindeni, în drumurile sale prin zona apropiată, o acoperire preţioasă. Doi îndrăgostiţi care se fotografiază nu atrag niciodată atenţia. Dar femeia nu era doar un simplu paravan, ea deţinea şi o funcţie preţioasă în uzină. Ca secretară a directorului ştia foarte multe, mai ales că era singura care răspundea de

teleimprimator şi se bucura de o deplină încredere.

Noaptea era lungă şi lui Banu i se părea că trenul merge încet. La un moment dat îi văzu pe cei doi pe coridor. Fumau. Era întuneric şi se conturau doar umbrele lor.

Sigur, gândea Banu, colonelul are dreptate, nu a aprobat arestarea inginerului Calotescu dintr-un motiv foarte serios: ca să afle dacă lucrează singur sau nu. Lelia îi furnizează date, îl ajută, dar nu se ştie preciis dacă cunoaşte scopul pe care îl urmăreşte Calotescu. Se aştepta o legătură care să-i ofere o nouă pistă.

*

Pătruns de frig, Banu s-a trezit. Simţea o durere ascuţită în ceafă şi se văzu legat strâns peste braţe. În jur era un întuneric de nepătruns. Capul îi vâjâia. Nu reuşea să-şi amintească cum a ajuns în acel loc. Durerea era puternică şi îi destrăma gândurile. Încet, încet căuta să se obişnuiască şi cu durerea şi cu întunericul. Încerca să identifice mediul din jur. Primele reacţii de orientare îi arătau că se află undeva, într-o subterană; într-un beci, probabil. Îşi încordă muşchii şi, aşa legat cum era, începu să se rostogolească. Paiele pe care fusese aruncat foşneau uşor. Se lovi de un perete şi căută să-l simtă, să-l cunoască, deşi nu putea să-l atingă cu mâinile şi nici cu picioarele. Căpătă însă convingerea că se găsea într-un bordei săpat de curând. îl copleşea liniştea apăsătoare şi grea. Se găsea parcă într-un cavou, fără putinţa de a se ridica. Se rostogoli în partea opusă şi se lovi curând de peretele celălalt. Bordeiul era strâmt, nu avea o lărgine mai mare de doi metri. Se găsea într-un loc necunoscut, îngropat de viu şi fără posibilitatea de a acţiona. îl cuprinse furia şi se rostogoli într-o parte şi în alta, căutând să găsească o soluţie, dar nu întâlnea decât paiele pe care fusese aruncat. Când s-a convins că în grotă era singur, începu să se mai liniştească. Se opri într-un colţ şi îşi adună gândurile. Revăzu drumul parcurs în noapte pe motocicletă în urmărirea trenului, revăzu călătoria cu trenul, îi reveniră în memorie imaginile proaspete din

oraşul de la poalele munţilor…

Căuta febril, depănându-şi gândurile, să-şi explice situaţia. Unde se afla? O urmărise pe florăreasă, care îl purtase pe o stradă mărginaşă a oraşului; se furişase în curte şi prin geamul întredeschis auzise o discuţie importantă. Ce s-a fi întâmplat?

Şi cei de acolo care i-au dat ca ajutor o fată! N-au găsit ceva mai bun! S-o descurca ea cu inginerul Calotescu? E om al dracului, s-a convins de acest lucru de când i-a devenit umbră. Se va sesiza ea că el lipseşte şi va porni în căutarea sa, neglijând ce este important, neglijându-l pe Calotescu, care, nestingherit, va preda documentele în păstrarea sfântului Anionio? Şi de acolo unde vor ajunge oare? tresări auzind zgomotul unor paşi.

Închise ochii şi se lungi pe paie.

— Ce faci? Dormi?

— Am aţipit puţin.

— Individul ce face?

— Dracu’ ştie. Cred că nu-şi va reveni curând. I-am dat o lovitură zdravănă în moalele capului, să-i ţină.

Vorbele veneau dintr-un loc apropiat, printr-o deschizătură, pe care locotenentul nu o sesizase. Curând simţi pe faţa sa fascicule luminoase, probabil ale unei lanterne.

— Ai dreptate, auzi el vorba. Nu şi-a revenit, stă nemişcat.

— Ce-ai de gând să facem cu el?

— Îl lichidăm, ce să facem?

— Altă posibilitate nu găsim? Să-l aruncăm undeva!

— E riscant. Nu rămâne altă soluţie decât să-l…

— Nu vreau!…

— Ţi-e milă de el?

— Nu din milă, dar n-am mai omorât oameni şi mi-e scârbă de treaba asta.

— Ascultă, nu mai fă pe nebunul. îl lichidăm şi gata.

— De ce spui îl lichidăm? Nu mă băga într-o afacere pe care nu o accept.

— De ce, mă rog?

— Fiindcă, ţi-am spus, nu sunt criminal.

— Crezi că dacă te prind ăştia o să conteze că ai omorât un om? E tot un drac. Tot moartea te aşteaptă şi pe tine. E clar! Nu avem altă soluţie!

— Ce faci cu pistolul, vrei să-l omori acum?…

Pe faţa locotenentului se iviră broboane mari de sudoare. îl cuprinse groaza şi fiori reci îi străbăteau tot trupul. Asista parcă la o deliberare din partea unui complet de judecată necunoscut, reprezentat doar prin două voci grave, care răzbăteau înfundat printr-o firidă de pământ. Ciudat, îi era groază de ce auzea, dar nu îi era teamă.

— Prostii! auzi el vocea metalică, dură, continuând dialogul. L-aş lichida chiar acum, dar vreau să aflu ceva de la el. Mă interesează ce ştiu ei despre noi. 11 fac eu să spună.

— O fi reuşit neamţul?

— Ar trebui să sosească.

— Mă gândesc că totuşi am procedat rău. Nu trebuia să se ducă la întâlnire.

— Nu e o întâlnire. Va lua din mers documentele. Mişcarea nu va fi observată decât de sfântul… înţelegi!

— Înţeleg, dar îmi menţin părerea.

— Se pierdea legătura. Nu mai aveam cum să-l anunţ pe Calotescu. Misiunea noastră e riscantă şi, în acest caz, riscăm. Dacă cineva nu se prezintă la sfânt să ridice servieta, e mult mai periculos.

— Ai dreptate, într-un fel. E mai simplă ridicarea servietei; bătrâna în niciun caz nu mai putea să ia legătura cu el. Primejdia era mai mare.

— Cel care ne-ar fi creat-o e aici. Şi mai e ceva. Am încredere în Kramer.

— Da, neamţul e prevăzător. Dacă va observa ceva suspect în biserică va şti să fie doar un credincios oarecare şi să se retragă la timp.

— Te cred şi eu. L-am instruit bine!

— Cred că şi la înapoiere o să fie cu ochii în patru.

— Meticulos şi prevăzător cum e Kramer, cred că o să ocolească tot oraşul până să ajungă acasă.

Se auziră din nou paşi pe pământul tare. Banu îşi imagină că încăperea alăturată a bordeiului este ceva mai mare. Un anume simţ îl ajuta să se orienteze în catacombele subpământene. Simţea aşezarea bordeiu lui, deşi nu putea să vadă aproape nimic, fiind cufundat în beznă.

— Pleci?

— Plec sus. Îl aştept pe Kramer. Să mă anunţi dacă se trezeşte!

— Îţi spun. Voi avea grijă. Cine va pleca?

— Tu sau Kramer.

— De ce tocmai eu?

— Fiindcă întrebi!

— Sunt cunoscut acolo. Nu-mi convine deloc. Ai auzit? nu-mi convine.

— O să mai vedem.

— Bine!

Se aşternu o tăcere apăsătoare. Banu parcă visa şi, dacă legăturile nu l-ar fi strâns, dacă mâinile nu i-ar fi fost amorţite, poate ar fi trăit visul cu adevărat. Realitatea i se dezvăluia prin mâinile prinse în frânghii, prin pământul tare pe care fusese aruncat, prin gaura, aidoma unui mormânt, în care se găsea. Cerberul său începu să răsufle uşor şi Banu intui că adormise. Era momentul să încerce pe orice cale să se elibereze. Îşi încordă mâinile şi simţi sforile cum intră în carne; era strâns legat. Dar, treptat-treptat parcă se realiza o anume întindere a legăturilor. Rostogolirile dinainte şi mişcarea ritmică a corpului deplasau câte puţin laţul care-i strângea trupul. O! dac-ar reuşi să-şi aducă nodul legăturii în faţă! Un răsuflat uşor răzbătea dintr-un loc apropiat. Paznicul continua să doarmă. Se întoarse pe o parte, apoi pe cealaltă, începu să aibă vagi speranţe. O durere ascuţită se strecură pe la încheieturi, dar altă soluţie nu exista. Paiele foşneau enervant.

În bordeiul întunecos locotenentul Banu era chinuit de gânduri negre. îl apăsa liniştea, îl dureau braţele. îl obseda ideea eliberării.

Deodată tresări. Cu un efort care i-a provocat chiar un geamăt, pe care cu greu şi l-a putut acoperi, reuşi să-şi treacă picioarele prin legătură. Acum mai avea o armă. Putea spera să desfacă nodul cu gura.

Se apropie cu greu de peretele bordeiului. Îşi propti umerii şi se ridică în picioare. Timp! Avea nevoie de timp! Mâinile îl dureau din ce în ce mai tare, dar dinţii prinseseră zdravăn nodul laţului, încă puţin! încă puţin! Simţi ceva cald cum se prelingea pe mâini. Era sânge. Muşcase din greşeală din propria lui mână. Întunericul era tot mai adânc, când, într-un târziu, nodul cedă. Era liber.

Era obosit, capul îi vâjâia, braţele îi tremurau vizibil şi avea nevoie de puţină odihnă. Puţină! Măcar puţină! Timpul nu iartă şi n-avea voie să facă greşeli. Clipele de încordare maximă îşi spuneau cuvântul. Răsufla din greu şi inima îi bătea să se spargă. Pipăind peretele, ajunse în dreptul despărţiturii de cealaltă încăpere subterană. Auzea bine răsuflarea odihnitoare a celui care îl păzea. Dormea şi ar fi putut să-l ia prin surprindere. Dar dacă…

*

Calotescu, după ce făcu un tur de orizont, se opri în dreptul sfântului Antonio, pentru care părea că are o mare admiraţie. Marga Enescu era ceva mai departe şi se arăta preocupată să fotografieze câteva detalii de la vechile covoare expuse pe pereţii interiori ai bisericii. Era o oră matinală şi în biserică se găseau puţini vizitatori. În afară de ei mai erau doar vreo trei bătrâne cernite, care se rugau, iar la intrare un cerşetor şchiop. Cufundată în extaz, Marga privea covoarele vechilor meşteri, privea covoarele aduse, în depărtate vremuri, din Orient, iar inginerul sta nemişcat. Unul din colegii Margăi îşi găsise de vorbă cu cerşetorul, iar celălalt se aşezase în genunchi şi murmura versuri învăţate la şcoală, închinându-se din când în când. Marga, când îl văzu în această postură caraghioasă, de-abia se abţinu să nu zâmbească. În biserică, lovind uşor mozaicul cu un baston, intră un bătrânel roşcat, cu pistrui pe faţă. Cercetă cu privirea în sus, trecu pe lângă Marga şi chiar o atinse uşor, era foarte

aproape. Inginerul, preocupat de sfântul Antonio, aşează servieta pe postamentul pe care se găsea icoana şi se îndepărtă puţin.

Bătrânul se apropie şi el de soclul unde de veacuri a fost pictat portretul sfântului, iar Marga presimţea că se va petrece ceva important, că, probabil, bătrânul pistruiat era cauza venirii inginerului la biserică. Continuă să fotografieze ţinând în cadrul imaginii pe cei doi. Când bătrânelul se apropie, inginerul îl atinse imperceptibil, făcu o plecăciune, apoi se îndreptă încet spre ieşire. Colegii Margăi îi luară urma. Ea a rămas cu ochii ţintă spre bătrân. Acesta, firesc, ridică servieta neagră de vinilin şi o porni spre ieşire. Fata plecă după el. Afară o aştepta un coleg care îi şopti că inginerul nu mai are servieta. Ea îi arătă discret direcţia în care a pornit bătrânul. Indicaţia era clară. Porniră după el. Trecură prin piaţă, trecură prin câteva prăvălii şi magazine, se opriră în faţa unui centru de pâine, la un chioşc de legume şi fructe, poposiră la un bufet unde cel supus observaţiei sorbi calm un sfert de vin. Apoi el îi purtă spre marginea oraşului. Pistruiatul mergea agale şi, din când în când, îşi întorcea capul înapoi. Drumul său pe străzile mărginaşe şerpuia aidoma unui labirint încâlcit, cu întretăieri. Părea că nu vrea să ajungă nicăieri.

Când au intrat pe strada Vântului, Marga era purtată la braţ de colegul său. Bătrânul intră fără teamă într-o curte, la numărul 3. Marga şi colegul sau s-au întors, după ce au ocolit pe la capătul străzii. În dreptul numărului 3, s-au oprit… să studieze în linişte locul unde intrase bătrânul.

Casa era aşezată într-un cadru destul de plăcut, printre pomi fructiferi şi flori. Boschetele de trandafiri bine îngrijite, celelalte flori de pe alei vădeau o mina pricepută şi grijulie. După câteva momente tinerii porniră în sus pe stradă, cu aceeaşi tandreţe, ca doi îndrăgostiţi autentici.

*

Banu tresări. Se auzeau paşi în încăperea alăturată. Paşii răzbăteau încet pe pământul tare.

— A venit neamţul? întrebă vocea somnoroasă a celui pe care îl mai auzise vorbind când celălalt îi hotăra

moartea.

— A venit, dar mai încet cu uneamţu” că iar se şi licăreşte Kramer.

— Şi?!

— A adus documentele. Le-a dat tâmpitul. N-a avut încotro, trebuia să le dea. Voia să se întâlnească cu mine să-i ascult laudele, să-mi arate că el s-a descurcat bine şi să ne impute că noi n-am realizat nimic.

— Cum n-am făcut nimic? Dar manifestele răspândite în Bucureşti, dar fotografiile făcute pe culmile munţilor?

— Ai fotografiat şi tu nişte cai şi ai făcut mare brânză.

— Cai spui? Tu, domnule Mavropol, niciodată nu eşti mulţumit! Nu ştiu ce isprăvi aş putea să fac, ori: a facem, ca să fii mulţumit.

— Tu n-ai ştiut că treaba asta nu e potrivită pentru tine? Tu eşti bun doar să mănânci şi să dormi şi să nu faci absolut nimic. Ciupitule, nu te-a interesat nici repararea aparatului T.F.F. şi stăm cu mâinile legate şi nu ai pic de iniţiativă! Ţi s-a sculat „amicul”?

— Amicul meu, de ce? Ce crezi că am cu el?

— Te-am întrebat dacă s-a sculat.

— Cred că nu, nu l-am auzit. Doarme dus. L-a înnebunit şi lovitura şi cloroformul.

— Mă duc să-l scol. Am nevoie de el.

Individul, Mavropol, se apropie de intrare fără grijă. Purta într-o mâna o lanternă şi când ajunse la firida în care se găsea locotenentul, o îndreptă în jos, spre locul ştiut. Descoperi cu uimire că locul e gol şi vru să se întoarcă spre celălalt. Nu apucă să schiţeze decât un gest şi o lovitură năprasnică îl ţintui locului. Banu nu-i oferi timp să se dezmeticească şi o nouă lovitură cu stânga îl trimise definitiv la pământ. Locotenentul nu mai pierdu niciun moment, sări peste el, îndreptându-se spre locul unde presupunea că se află Ciupitu. Îşi subaprecie însă adversarul, poate fiindcă îi auzise mai înainte luându-i oarecum apărarea, poate că îl credea încă adormit, aşa că fu surprins când în drumul său se poticni de o izbitură

puternică primită în burtă. Banu se aplecă şi o durere ascuţită îi paraliză mâna stângă. Norocul său a fost că lovitura s-a oprit în antebraţ şi nu l-a atins din plin în plex; putea să-i taie răsuflarea. Într-o fracţiune de secundă a stabilit poziţia adversarului cu tot întunericul dimprejur şi a izbit cu capul în direcţia de unde venise lovitura. Nimeri bine şi amplifică şocul prin câteva directe de dreapta până când şi acest adversar se prăbuşi la pământ. Era stăpân pe situaţie, dar se găsea într-un întuneric de nepătruns.

Bâjbâi cu mâinile împrejur pentru a găsi ceva. Nu ştia prea bine ce. Umbla după o lumină – un chibrit ori lanterna pe care ştia că o au bandiţii, dar pipăia şi pereţii sperând să dea de urma ieşirii spre lumină. Nu găsi nici ieşirea, nici ceva cu care să facă lumină şi se reîntoarse spre locul unde stătuse legat, să caute lanterna banditului care venise să-l omoare. Se aplecă pipăind pământul. Locul era strâmt şi simţea respiraţia celui pe care îl doborâse, dar nu-i dădu nicio importanţă, fiind preocupat de găsirea lanternei. O lovitură nu prea puternică, dată pe neaşteptate, îl făcu însă să-şi piardă echilibrul şi să ajungă la pământ. O neatenţie de câteva secunde îl readuse din nou în dezavantaj. Banditul sări ca o panteră peste el şi îi apucă gâtul încercând să strângă cu putere.

De când devenise ofiţer de securitate, lui Banu i-au prins bine puţinele lecţii de box şi antrenamentele de judo.

Adversarul său credea că i-a venit de hac şi a slăbit strânsoarea, dar se trezi încleştat într-un dublu nelson şi azvârlit cu putere în peretele opus. Banu simţise puterea banditului şi nu mai ezită niciun moment. îl aşteptă să revină cu braţele încordate. Lupta reîncepu, o luptă corp la corp. Banu lovea cu putere şi se ferea, schimbând locul. Lupta se desfăşura în tăcere. Nimeni nu vorbea, se auzeau doar loviturile seci, doar icniturile celor doi. Se regăseau în beznă mai mult prin intuiţie şi prin răsuflarea sacadată. Banu, după ce primi în plin o lovitură, se aruncă asupra banditului şi îl cuprinse cu braţele, imobilizându-l. Riposta a venit la timp. În momentele următoare au fost cuprinşi într-un fascicul de lumină.

— Trage, spuse cel pe care Banu îl strângea ca în. r-o menghină.

— Eşti nebun, cum să trag, vrei să te omor?!

— Trage, când îţi spun!

Banu ştia că individul nu va trage atâta vreme cât îl va avea în mâini pe Mavropol şi îşi schimbă poziţia. Era sigur că dacă acesta s-ar fi găsit în locul lui Ciupiţu ar fi tras şi i-ar fi omorât pe amândoi, dar aşa, discuţia auzită îi dădea siguranţă că acesta nu va fi în stare să tragă şi ţeava cu amortizor a pistolului, care se arăta lângă lanternă, nu-i inspira teamă.

— Trage, strigă din nou.

— Nu am cum să trag.

— Încetează odată, porunci Banu, altfel... Nu mai continuă, dar îşi încordă braţul şi omul se zvârcoli. îl împinse cu genunchii înainte, ieşind din locul strâmt în care se găseau. Lanterna, urmărindu-i cu fascicolul ei de lumină, era supărătoare. Cu mâna liberă, Banu scotoci la iuţeală buzunarele omului pe care îl avea la discreţie şi-i scoase pistoletul.

— Domnule Ciupitu, am împrumutat pistolul „amicului", aşa că te rog împrumută-mi-l şi pe al tău.

— Cum, ce?

— Aruncă pistolul!

În loc de răspuns, pe la urechea lui Banu ţiui un glonţ.

— Aruncă pistolul!

Se auzi un nou glonţ şuierând.

— Te-am avertizat, domnule Ciupitu, te-am rugat chiar, spuse Banu, şi în momentul următor trase. Glonţul se opri undeva în tavanul bordeiului, fără să-şi atingă ţinta. În momentul în care a apăsat pe trăgaci, Mavropol s-a smucit. Dar a doua oară Banu trase mai atent şi un strigăt prelung dovedi că lovise în plin. Culese apoi pistolul şi lanterna, purtându-şi prada înlănţuită strâns. Lumină bordeiul şi găsi firida prin care aceştia ieşeau afară, Plimbă din nou lanterna prin încăpere. Omul se zbătea şi gemea, dar rana nu era prea gravă. Glonţul îi atinsese doar

mâna şi el se văicărea de se prăpădea. Locotenentul a reuşit să-l rănească doar.

În bordei se găseau trei paturi înguste, improvizate din scânduri, şi o măsuţă pe care se odihneau un gestetner şi un aparat T.F.F. demontat. Banu nu avea prea mult timp de pierdut şi ghiontindu-l pe Mavropol îl făcu să o ia spre firidă. Urcă nişte scări tăiate în pământ printr-un loc strâmt. Omul nu se mai împotrivea şi acest lucru îi dădu de gândit lui Banu.

Se arătă o lumină şi el grăbi înainte. Clipi de câteva ori şi rămase uimit când, în loc să nimerească în odaia pe care o aştepta, se trezi într-o seră încărcată cu flori. N-avu timp să admire florile, nici să se orienteze bine asupra locului în care se găsea. Zări un stilou întinzându-se spre el, ţinut de o mina ascunsă într-un boschet, şi totul se aşternu în negură. Ceva, ca o ceaţă, se lăsase peste el. Mavropol se smuci şi scăpă din strânsoare. Din instinct, Banu sări într-o parte şi nimeri lângă o etajeră pe care simţi prezenţa unor ghivece de flori.

— Ce-ai făcut Kramer, m-ai orbit şi pe mine?

— Ce-ţi faci probleme, ştii doar că e verificat stiloul şi până mâine îţi trece, dar îl avem în mâna pe nemernic. Altfel te căra cu el până la securitate.

Banu azvârli un ghiveci cu flori în direcţia de unde auzea vocea. Se auziră geamurile sparte ale serei, care cădeau puzderie. O idee îl străfulgeră. Aruncă la repezeală alte ghivece în diferite părţi ale serei. Voia atragă atenţia, dar neamţul şi-a dat seama de îmi iiţiile sale. Aerul pătrundea în seră din mai multe părţi şi geamurile sparte de pe acoperiş se mai curgeau, plesnind la întâlnirea cu pământul. Între

Kramer şi Banu se încinse o luptă pe viaţă şi pe moarte. Împiedicându-se, Banu se lungi la pământ, iar Kramer se aruncă asupra sa şi îl burduşi bine, lovindu-l cu cizmele până ce locotenentul îşi pierdu cunoştinţa.

*

Se trezi într-un coşmar. O sudoare grea îl cuprinse şi ceva îl ţintuia locului. Încercă să se ridice, dar o durere

ascuţită răzbătu prin tot corpul.

— Stai liniştit! auzi o voce caldă, dar imperativă, care i se părea cunoscută, însă nu-şi dădea seama a cui poate să fie. Era cu ochii larg deschişi şi totuşi nu distingea nimic. Era în plină noapte. Îşi încordă din nou toate forţele să se ridice, dar nu reuşi.

— Vasile, tu eşti?!

— Eu.

— Ce s-a întâmplat cu mine?

— Nimic grav.

— Nu mă pot ridica.

— Stai liniştit!

— Spune ce s-a întâmplat cu mine. Nu văd nimic, absolut nimic. Nu se poate face lumină aici? Tu cum ai ajuns aici? Ne aflăm tot în bordei? Te-au prins şi pe tine?

— Nu mai suntem în bordei.

— M-au burduşit rău ticăloşii. Simt dureri peste tot! M-am împiedicat. Nu-mi amintesc precis cum a fost, dar…

— S-a dezlănţuit fascistul cu furie asupra ta. Cred că te omora dacă nu picam la timp.

— Unde suntem?

— Undeva în deplină siguranţă.

— Îmi amintesc totul până la un punct, de acolo nu mai ştiu nimic. Acum îmi explic de ce nu văd. De ce nu eşti sincer, Vasile, de ce ocoleşti adevărul? Ştiu de ce nu văd. Mi-au dat cu ceva în ochi. Kramer ăla avea o seringă sub formă de stilou, de care-mi amintesc, şi m-a orbit cu un lichid.

— Aşa e!

— Atunci de ce cauţi să te ascunzi de mine?

— Mă gândeam să evit provocarea unui şoc, acum după ce ţi-ai revenit. Medicii analizează soluţia şi speră să-i găsească antidotul.

— De unde au soluţia?

— Câteva picături din cele rămase în stilou; în pistolul-seringă…

— Lucrează degeaba. Ce oră e acum?

— E noapte, e chiar noapte. A trecut de unsprezece.

— Până mâine îmi voi reveni.

— Ce te face să fii aşa de optimist?

— Mavropol e în aceeaşi situaţie cu mine.

— Tu de unde ştii?

— Păi, nu-l aveam în braţe, nu mă luptam cu el când a apărut Kramer şi ne-a orbit pe amândoi?! Ce s-a petrecut mai departe, nu ştiu, dar îmi amintesc perfect că înainte de a sări asupra mea, neamţul i-a spus că soluţia are efect trecător, nu durează mai mult de douăzeci şi patru de ore.

— E bine, dacă…

— Mă doare însă tot corpul. Sunt parcă bătut în cuie.

— Te-a lovit rău, nemernicul! Stai liniştit! Totul est. e bine. Au fost prinşi până la unul.

— Cei de aici?

— Da! E necesar să strângem cercul şi să-i capturam şi pe ceilalţi. Mă gândesc la cei din capitală.

— E o codiţă şi la…

— De unde ştii?

— Mi-au spus-o ei în subterană. Mai precis, i-am auzit discutând. Ai văzut ce arsenal aveau în bordei, ce organizare şi-au făcut?

— Da! Le-am adunat pe toate. Şi armele, şi aparatul T.F.F., care era defect. Acum îl reparau. Avem şi gestetnerul cu matriţele.

— Cum aţi dat de urma mea? Sunt curios să ştiu.

— Tovarăşii de aici au preluat firele părăsite de tine şi Calotescu i-a pus pe urmele tale din nou.

— Deci, cineva a fost la întâlnirea de la biserică?

— Evident! Avem şi fotografii, păcat că nu le poţi vedea. Au acţionat prompt colegii noştri de aici. Kramer i-a purtat prin tot oraşul, dar până la urmă tot acasă la el au ajuns. Era cunoscut individul pentru colaborarea cu naziştii. Eu, să-ţi spun, m-am bucurat când am aflat că pe alte căi ai fost condus spre acelaşi loc, strada Vântului, cartierul general al spionilor. îi am în obiectiv de aproape două luni. Am fost ca o umbră a lor şi n-au făcut un pas fără să ştiu.

— Înţeleg, dar de ce nu i-ai arestat dacă ştiai, dacă le

cunoşteai bârlogul?

— Aşteptam legături, te aşteptam pe tine.

— Glumeşti, Vasile.

— Nu glumesc deloc. N-am venit noi atunci când ne-ai dat semnalul, când ne-ai chemat?

— Eu?

— Tu!

— Nu înţeleg.

— Nu tu ai aruncat ghivecele de flori de ai prăpădit frumuseţe de seră?

— Am făcut-o într-un moment de furie, de disperare, dar şi ca să atrag atenţia…

— Ei, să ştii că florile ţi-au salvat viaţa. Kramer era hotărât să te omoare. Se dezlănţuise bestia din el. Noi ne găseam în apropiere, aşteptam semnalul să descindem. Dacă nu aruncai ghivecele cu flori interveneam poate prea târziu, interveneam când nu mai era nimic de făcut. Tu erai fără cunoştinţă şi te pisa fiara, aşa că am intrat în momentul când se mai auzeau zdrăngănind geamurile ce se scurgeau de pe acoperişul serei. Totuşi a fost o intervenţie oportună, am fost pe faţă. Nu?…

— I-aţi luat ca din oală, cum se spune.

— Nu chiar aşa. Într-o rezervă alăturată e un sublocotenent de aici pe care nemernicii l-au rănit. Au tras asupra noastră.

— Cine? Că eu le luasem două pistoale şi unul dintre ei era orb ca şi mine.

— A tras Kramer şi a opus rezistenţă cu o armă automată şi cel din subterană, Ciupitu, dacă-l ştii.

— Îl ştiu şi pe el. E rănit rău colegul nostru?

— În umăr. Cred că nu va avea nicio urmare. O să-i treacă repede.

— Calotescu, ce s-a întâmplat cu el? V-a scăpat?

— Cred că a fost foarte surprins când s-a văzut aşteptat în gară, la sosire.

— A fost arestat?

— Şi el, şi iubita sa, frumoasa Lelia.

— Deci s-a încheiat un capitol.

— Cam aşa.

— Atunci pot să te urmez în bătălia finală.

— Crezi că e bătălia finală?

— Sper că în curând vom reuşit să lichidăm întrer i! grup.

— Da, şi eu cred că e spre sfârşit, dar încă mai.1 vem de lucru.

— S-au rupt nişte fire pe undeva. Dar le venim noi de hac. Pornim din nou.

— Nici nu te-ai ridicat din pat şi eşti gata de drum? Până una alta stai liniştit. Comandantul îţi trimite felicitări şi e de părere să te refaci şi să te odihneşti.

— Mulţumesc, dar mâine sunt refăcut. Precis voi fi gata de drum.

— Până atunci, am să-ţi fac o surpriză. Cineva a venit lângă ţine de câteva ore şi este nerăbdătoare să-ţi audă vocea. Ia să vedem, cam cine poate fi?

— Marga?

— A tremurat pentru tine şi aici.

— Păi ce mă ţii de vorbă!

— Ai fermecat-o într-un timp atât de scurt. Am observat eu că are ceva în suflet pentru tine. Şi nu-i urâtă fata!

— Să ştii că atunci când eram singur în beznă m-am gândit la ea. Era de fapt ultimul om cu care am stat de vorbă...

Vasile râse şi o invită pe Marga să intre.

Când îi auzi vocea caldă, faţa lui Banu se lumină şi ochii săi, care încă nu vedeau bine, erau cuprinşi de zâmbet.

În M

O promisiune respectată

Reuniunea următoare a tinerilor a avut loc după două săptămâni. Inspectorul Banu, după cum promisese tinerilor locotenenţi, dădu curs invitaţiei. Se aşează în acelaşi fotoliu

şi reluă povestirea.

— Înainte de a mai evoca una dintre acţiunile concrete de luptă, trebuie să vă relatez ce s-a mai întâmplat eu dezbaterea teoretică.

Învăţământul profesional a reluat tema pusă în discuţie: „arta informaţiilor”, de data aceasta însă în prezenţa unor cadre superioare.

La grupa lui Gănescu, grupa în care tânărul Banu a avut intervenţia pe care v-am povestit-o, a venit chiar comandantul regiunii – colonelul Calousec. Colonelul, informat de tot ce s-a discutat anterior, a intervenit discret:

— Vreau să văd ce ştie şi cât ştie fiecare despre problema informaţiilor şi, fiindcă am aflat că proaspătul ofiţer Banu şi-a întrerupt data trecută comunicarea, aş dori să-şi dezvolte mai departe ideile. Sper că nu ai nimic împotrivă să te ascultăm şi noi, Banule?...

— Nu, tovarăşe comandant, dar trebuie să recunosc că sarcina este cu mult mai grea pentru mine acum, dacă adaug emoţiile şi...

— Lasă emoţiile şi dă-i drumul, îl în cura jă colonelul.

— Data trecută am selecţionat câteva exemple din istoria universală şi din istoria poporului nostru pentru a demonstra vechimea, tradiţiile şi importanţa acestei „arte”.

Voi încerca acum să completez această imagine cu alte fapte pe care documentele ni le pun la îndemână.

Aşadar să o iau de unde am rămas.

Demnă de menţionat este acţiunea întreprinsă de Ştefan cel Mare cu ocazia primei campanii turceşti din Moldova, când reuşeşte să-şi plaseze unul dintre oamenii săi (un muntean) drept călăuză a oştirii turceşti. Acesta, după aducerea turcilor acolo unde moldovenii aşteptau ascunşi, la pândă, a trecut la Ştefan. Călăuza pe care „şi-au luat-o” turcii era desigur justificată. Pătrundeau pe teritoriul Moldovei şi erau cuprinşi de nelinişte. Se puteau aştepta la orice.

Ştefan va realiza însă un fapt de o nemaipomenită

îndrăzneală. El va trimite o solie moldovenească încărcată cu daruri la puternicul Mahomed al II-lea, cu misiunea „să-i aducă la cunoştinţă că nişte tâlhari, nişte izgoniţi şi surghiuniţi au călcat hotarele Moldovei, pricinuind multe pagube şi că ceata de hoţi a fost nimicită”. Dar solii lui Ştefan cel Mare mai cereau „ca pe cei care au mai rămas din aceşti tâlhari, dacă cumva s-au refugiat prin părţile sultanului, să-i dea pe mâna lui ca să-i pedepsească cu aceleaşi meritate pedepse ca şi pe ceilalţi”…

Solii moldoveni nu au fost ucişi la Constantinopol şi nici aruncaţi în Bosfor (conform obiceiului), ei s-au întors acasă aducându-i lui Ştefan cel Mare veşti despre „mânia şi oştile mari pe care le adună turcii să le trimită asupra sa”.

Îndrăzneala solilor moldoveni apare deci ca un act de abilitate tactică şi subtilitate diplomatică pusă în slujba nobilelor ţeluri ale domnitorului.

Foarte interesante sunt de asemenea acţiunile întreprinse de Despot Vodă în relaţiile sale eu habsburgii. Astfel, Ioan Belsius şi Martin Literatul – agenţi ai habsburgilor pe lângă Despot Vodă – „vor fi trimişi şi puşi de voievod să lucreze în favoarea sa, să trimită stăpânilor lor scrisori pe care el le dictează”. Ioan Belsius, venit în Moldova cu instrucţiuni precise de la habsburgi, ascunde sub oblâncul de la şaua calului un cifru pentru întocmirea rapoartelor. Imediat ce ajunge la Suceava, este prins şi recrutat şi de Vodă Despot, acţionând, din acest moment, cu credinţă pentru domnitor, îndeplinind rolul de agent dublu. Maximilian de Habsburg, cel pentru care lucra Belsius, desigur nu prea putea să; e aleagă cu prea multe din informaţiile primite de la agentul său „datorită stilului încâlcit în care acesta îi trimitea rapoartele şi a unor fapte obscure pe care le prezenta”. Desigur, era şi normal, deoarece rapoartele trimise sunt inspirate chiar de Despot Vodă şi ele treceau sub tăcere aspecte importante, transmiţând doar fapte mărunte, neesenţiale.

Multe momente interesante pe linia activităţii informative şi contrainformative găsim şi în epoca lui

Mihai Viteazul.

Peste tot el a trimis oameni de încredere care îi reprezentau interesele, iar în caz de primejdie, de război, îi ofereau informaţiile necesare. Iată doar câţiva dintre cei care au slujit în felul acesta cauza voievodului şi a Ţării Româneşti. Dionisie Rali Paleologul, mitropolitul de la Târnova, l-a informat fără întrerupere pe Mihai Viteazul cu privire la situaţia din Imperiul otoman şi l-a îndemnat să lupte, găsindu-şi, la rândul său, adăpost în Ţara Românească când a fost gonit şi urmărit de turci; la Constantinopol, raguzanul Niccolò di Luca Lovicali şi grecul Dimo Celebi, împreună cu fratele său, au adus servicii importante voievodului muntean, dovedindu-i credinţă; Dimo Celebi se află în serviciul lui Mihai Viteazul până în toamna anului 1600, când turcii, „după ce îl schingiuiesc groaznic, tăindu-i nasul şi urechile, îl împuşcă din milă”; ca să nu-l mai amintesc pe bănişorul Mihalcea – cel care se ocupa direct de culegerea informaţiilor şi era mâna dreaptă a voievodului în ale diplomaţiei.

Amintesc că, în acţiunile sale, Mihai a folosit şi mijloace de dezinformare a inamicului. Astfel, Sinan scria la Constantinopol că: „… s-au arătat pe celălalt ţărm creştini fără număr, poloni, transilvani, moldoveni şi alte neamuri”, iar un bătrân capturat de turci îi informează că „oastea lui Mihai, care cuprindea peste o sută de mii, s-a tras spre Bucureşti”. E uşor de înţeles că… moşneagul era pus anume de Mihai să dea turcilor veşti de felul acesta. Şi tot aşa de bine înţelegem că legendele puse în circulaţie erau un chip de a încetini marşul duşmanilor.

Reprezentativi în legătură cu modul cum şi-au organizat serviciile pentru culegerea de informaţii sunt şi Constantin Brâncoveanu şi Dimitrie Cantemir, dar să ne apropiem de epoca modernă.

În timpul revoluţiei de la 1848 şi după instaurarea guvernului provizoriu, o mare atenţie asupra activităţii de informaţii şi contrainformaţii a acordat-o generalul Magheru care, prin subordonaţii săi, reuşeşte să organizeze o reţea activă, bine pusă la punct, la Dunăre, în

zona Calafatului. Prin aceasta, a reuşit să cunoască din timp pregătirile şi mişcările trupelor turceşti de la Vidin şi Nicopole.

Puţin mai târziu, în epoca lui Cuza, nevoia de informaţii a fost deosebit de acută, chiar vitală pentru existenţa tânărului stat românesc şi domnitorul era conştient de aceasta. Cuza, pentru a sonda din timp intenţiile pe care le aveau puterile Europei, pentru a obţine recunoaşterea „faptului împlinit" al Unirii şi a celorlalte reforme care au fost înfăptuite, a organizat un serviciu de informaţii şi diplomatic de seamă, pe care l-a folosit cu succes în acţiunile sale, sub forma unor misiuni speciale şi sub forma unor reprezentanţe particulare eu caracter semioficial.

În această perioadă, poşta a fost trecută în patrimoniul statului, iar în conducerea serviciului telegrafic Cuza numeşte pe Cezar Limbricht, unul dintre bunii săi agenţi secreţi. Acesta nu s-a rezumat nu mai la culegerea informaţiilor din interior sau din afară, ci a înfiinţat şi o rezidentură personală, plasând în diferite posturi agenţi care îi erau credincioşi, pregătindu-le slujbe, în special în cadrul serviciului telegrafic.

În 1876, colonelul Alexandru Cernat desfăşoară pe lângă activitatea militară şi o activitate intensă informativă şi contrainformativă în Oltenia, organizând apărarea frontierei între Turnu Severin şi Calafat. El şi-a asigurat observatori şi a cules informaţii asupra operaţiunilor militare ce se desfăşurau între sârbi şi turci, care se aflau deja în război, şi îndeosebi despre armata turcă, despre capacitatea ei de luptă, armamentul, înzestrarea tehnică, strategia şi tactica ei.

Oare dacă această activitate ar fi fost mai amplă şi mai penetrantă – în timpul Războiului pentru Independenţă din 1877 – victoria strălucită de la Griviţa ar mai fi fost însoţită de numărul acela impresionant de pierderi omeneşti din partea armatei române? Poate am fi ştiut din timp structura redutelor şi a întregului sistem de apărare organizat de turci şi atunci.

În perioada următoare, la începutul secolului XX, datorită unei mai bune organizări şi interesului depus pentru obţinerea de informaţii, serviciul secret român reuşeşte să obţină date foarte utile cu privire la activitatea de spionaj pe care o desfăşurau diplomaţii străini acreditaţi la Bucureşti.

Astfel, folosind procedee diversificate, pline de îndrăzneală, organele contrainformative române au stabilit că cei doi miniştri de la Bucureşti ai Germaniei şi Austro-Ungariei desfăşoară o activitate de spionaj, provocând căderea reţelei de agenţi pe a¥6 aceştia o utilizau.

Cazul contelui Czernin a devenit celebru. Acesta, ambasadorul austro-ungar la Bucureşti, a fost „prădat" de o voluminoasă servietă în care avea importante documente diplomatice şi de spionaj, între care şi cifrul pe care îl folosea. Autorităţile române au fost prompte în „găsirea hoţilor" şi au înapoiat servieta diplomatului, bineînţeles nu înainte de a fotocopia preţioasele hârtii.

Contele Czernin, derutat de organele române care „au depus mult zel în căutarea servietei şi în restituirea ei intactă", într-un timp scurt, nu a luat măsuri pentru schimbarea cifrului, ba mai mult, de teama consecinţelor pentru neglijenţa sa, a trecut sub tăcere acest fapt. În acest fel contele diplomat austro-ungar, a acceptat tacit o colaborare cu serviciul secret român, care s-a folosit timp de doi ani de cifrul diplomatic austro-ungar, intrând în posesia unui bogat material informativ.

Remarcăm ingeniozitatea dovedită în acest caz de lucrătorii de informaţii români pentru etapa respectivă, căci nu au propus expulzarea lui Czernin (după vechi uzanţe), ci au considerat mai importantă folosirea sa, utilizând cheia cifrului corespondenţei diplomatice austro-ungare, eu acordul tacit al contelui. Viitorul ministru de externe al Austro-Ungariei în perioada neutralităţii, contele Czernin, fusese nevoit să îndeplinească rolul unui agent dublu, făcând astfel jocul serviciului de informaţii român.

Nici Von den Bussche, ambasadorul german, care

cunoştea probabil păţania colegului său, nu a fost lipsit de o surpriză asemănătoare, servieta sa diplomatică dispărându-i chiar în ziua când se pregătea să plece din Bucureşti, misiunea sa terminându-se prin începerea războiului. Cum de data aceasta nu mai exista nicio obligaţie faţă de Germania, documentele diplomatului german au rămas în original la dispoziţia organelor de siguranţă române; câteva liste cuprindeau numele celor care, pentru mărcile date cu dărnicie de spionul Von den Bussche şi emisarii săi, au trădat ţara.

Spionajul feminin, învăluit în mister şi legendă, care a dat naştere unei întregi literaturi după război şi unor controverse care nu s-au încheiat nici azi, a avut reprezentante demne şi pe meleagurile româneşti. Vreau să amintesc doar două cazuri.

Românca Chiajna, fiica lui Petru Rareş, ne apare şi în ipostaza unei veritabile şi abile spioane a secolului al XVI-lea. Doamna Chiajna, ajungând prin farmecul frumuseţii sale în corpul de cadâne al sultanului, obţine informaţii importante, chiar din seraiul turcesc, în favoarea ţării sale, reuşeşte să impună pe fiul său, Petru cel Tânăr, în conducerea Ţării Româneşti. Se ştie însă că tânărul Petru – numai de 18 ani – nu putea să cârmuiască ţara, aşa că mama sa, devenită preferata certă a sultanului, era cea care cârmuia. Ciudata Chiajna se dovedeşte însă şi un iscusit diplomat întrucât ceea ce tranşa era în cele din urmă în favoarea ţării sale.

Mult mai târziu, agentul „B 9” prezent activ în Banat, era căutat cu febrilitate de serviciul de contraspionaj austro-ungar şi autorităţile austriece care ofereau sume fabuloase pentru capturarea sa.

„B 9” era o femeie, originară din Banat, şi fusese recrutată la începutul războiului de către serviciul secret român. Prin relaţiile cultivate cu ofiţerii germani şi austro-ungari din Timişoara şi Arad, agentul „B 9” a adus imense servicii României şi Serbiei în anii primului război mondial.

Agentul „B 9” a oferit serviciului român informaţii asupra pregătirilor militare şi asupra mişcării trupelor

austro-ungare din Banat, precum şi planurile pe care Puterile Centrale le preconizau împotriva României. Agentul „B 9” nu a putut fi identificat de organele de contraspionaj austro-ungare foarte mult timp. Fisura s-a ivit undeva la Bucureşti, astfel că, în cele din urmă, serviciul de spionaj al Puterilor Centrale află în frumoasa Maria Bălan, care era dirijată să se afle mereu în anturajul ofiţerilor germani şi austrieci, pe versatul agent. Căutata spioană, descoperită astfel, a fost imediat arestată şi judecată de un tribunal militar care, conform obiceiului, a condamnat-o la moarte prin spânzurătoare. În graba lor de a o executa, autorităţile austro-ungare îi refuză cererea de graţiere către împărat, acordată până atunci tuturor osândiţilor la moarte.

De aici înainte întâmplările adevărate par de domeniul fanteziei şi merită să fie povestite. Zorii unei zile tulburi cu nori cenuşii… călăii se îndreaptă spre celulă pentru a ridica osândita să o aşeze în funia f. pânzurătorii pregătită din vreme. Dar, stupoare: celula e goală! „B 9” dispăruse! Maria Bălan a apărut după câteva zile la Bucureşti. Evadarea a fost organizată de serviciul secret român printr-o combinaţie deosebit de curajoasă, bine pusă la punct. Maia Bălan, ajunsă la Bucureşti după evadare, este primită cu onoruri de către serviciul secret român, i bine recompensată pentru informaţiile care le-a l’urnizat, pentru serviciile aduse României. Această femeie frumoasă şi inteligentă, care a scăpat ca prin minune de funia spânzurătorii, s-a bucurat la vremea respectivă şi de o mare popularitate. Un ziar din perioada postbelică, referindu-se la activitatea ei, menţiona „că planurile serviciului de spionaj al Vienei erau dejucate de o spioană desăvârşită”, iar cotidianul francez „Paris soir”, asemuind-o cu Mata Hari, o numeşte „faimoasa Maria Bălan, regina spionajului”…

În perioada dintre cele două războaie mondiale numărul exemplelor creşte în mod firesc; serviciul secret român a avut, pentru o bună perioadă de timp, în persoana lui Mihail Moruzov, un organizator capabil, stăpân

desăvârşit al artei informaţiilor şi contrainformaţiilor, abil şi de o îndrăzneală uluitoare.

În decembrie 1917, pe când era şeful serviciului secret în Deltă, acesta intră în legături oficiale directe cu reprezentanţii serviciului de spionaj german şi bulgar – prin intermediul agentului său „Fomino”. Avea să conlucreze mai mult cu Hans Heling care îndeplinise funcţia de subşef al serviciului de spionaj al Puterilor Centrale din Dobrogea. Colaborarea dintre cei doi avea să continue până la moartea lui Moruzov. Contactul direct cu spionajul german a reprezentat, pentru omul plin de inteligenţă, o sursă de informaţii pe care a ştiut s-o exploateze cu pricepere şi folos pentru ţară.

După 1933, printr-un intermediar, Moruzov reia legătura cu Heling, acum ofiţer superior în Abwehr, care se afla la Regensburg, iar în anul următor, acesta vine în România pentru a se întâlni cu el, acceptându-i colaborarea într-o perioadă în care era o adevărată vânătoare de spioni. Este de crezut că M. Moruzov a găsit de astă dată motive mai substanţiale de cointeresare pentru Heling. Cert este însă că, încă din această perioadă, M. Moruzov reuşeşte să aibă un informator preţios în serviciul secret al armatei germane. Prin intermediul lui Heling, va obţine informaţii valoroase privitoare la organizarea amănunţită a serviciilor informative şi de poliţie germane. Pe această cale află, în amănunt, şi programul preconizat pentru România în anul 1934 de către căpeteniile naziste: Hitler, Rosenberg, Hess, Himmler şi Heydrich, program care avea caracter strict secret şi la care nu putea ajunge decât un om ce lucra în culisele spionajului nazist. Prin Hans Heling, Moruzov este informat, după 1935, şi despre Fricţiunile care existau între diferite servicii de informaţii germane, mai ales între Abwehr şi Gestapo, şi se foloseşte cu pricepere de acestea mai ales în perioada de după 1938 când agenţii Gestapoului începuseră să se infiltreze în ţară, ajutaţi şi de unele elemente legionare.

Hans Heling a colaborat în secret cu Mihail Moruzov

chiar şi după ce între şeful său suprem, amiralul Canaris, şi Moruzov se stabilesc contacte oficiale nemijlocite.

Arestarea lui Moruzov a fost motiv de mare panică pentru Hans Heling.

În toamna anului 1940 (când Moruzov se afla arestat de legionari), Heling vine în ţară sub pretextul controlării rezidenţei abwehr, dar cu scopul principal de a sonda şi a para eventualele indiscreţii pe are le-ar face Moruzov şi pentru a pune eventual mina pe documentele compromiţătoare. Heling locuieşte la Bucureşti în lunile septembrie şi octombrie, mân noiembrie şi decembrie 1940 la Ploieşti. Tenumea de excepţie în care a trăit în aceste patru luni, IVica de a nu fi descoperit de către legionari şi dat pe mâna şefilor săi i-au creat o stare psihică atât de nefavorabilă încât a înnebunit. Heling nu ştia că putea să fie foarte liniştit, întrucât omul versat – care a fost şeful serviciului secret român – nu era capabil de indiscreţii, iar în privinţa documentelor care l-ar fi putut compromite, acestea nu mai existau, ele fuseseră distruse de Moruzov cu câteva ore înainte de a fi arestat.

În timpul celui de-al II-lea război mondial, organele informative româneşti, conduse de Eugen Cristescu, pe care-l amintesc trecând peste aspectele negative ale activităţii lui, cu toată colaborarea care le-o impuneau serviciile germane, au păstrat şi clare rezerve faţă de acestea, reuşind uneori să lucreze chiar împotriva lor.

În primul an al războiului îi este semnalat de către o femeie oarecare paraşutarea, în apropiere de Alexandria, a unui grup de spioni englezi. Despre acest grup vor afla şi nemţii, dar primii ajung oamenii lui Cristescu.

Grupul de englezi ascuns în clădirea jandarmeriei din Bucureşti, ferit de ochii nemţilor şi organele lor de spionaj, care-l cereau cu insistenţă, a fost pus să lucreze pentru România, fiind determinat să ducă tratative cu forţele engleze de la Cairo în vederea încheierii unei păci separate între România şi Puterile Aliate.

Aşadar, exemple! Ele se pot înmulţi, indiferent de epoca pe care o supunem cercetării. Vreau să cred că din

ele putem şi astăzi trage învăţături utile.

Istoria „artei informative” nu este în primul rând o „lectură” palpitantă şi, uneori, picantă; ea este o sursă inepuizabilă de pilde atât pentru cei ce lucrează nemijlocit în acest domeniu, cât şi pentru toţi oamenii, căci se poate învăţa şi din succese şi din greşeli, mai cu seamă că, nu o dată, ni se înfăţişează impresionante caractere şi destine omeneşti.

Tocmai de aceea m-a pasionat tema şi dacă vreodată voi avea răgaz de studiu şi de scris poate…

Îmi amintesc câteva cuvinte din cartea maiorului Chiriţă T. Atanase, Tactica informaţiilor în micile unităţi, apărută între cele două războaie, carte pe care chiar tovarăşul comandant mi-a împrumutat-o. Vorbind despre cel care lucrează în acest domeniu, autorul scria: „el trebuie să fie setos mereu după informaţii noi, dotat ou imaginaţie şi plin de curiozitate şi, în acelaşi timp, un psiholog discret şi nerăutăcios”…

*

Nu vă mai povestesc discuţiile care au urmat. S-a vorbit despre selectarea informaţiilor, despre verificare şi rigoare, despre intuiţie şi instrumentare pe baze ştiinţifice, s-au pus întrebări, s-au corectat interpretări. A fost o şedinţă furtunoasă pe care ne-o mai amintim şi astăzi noi cei tineri pe atunci.

Mai am însă o datorie faţă de dumneavoastră. V-am promis că vă voi mai relata şi alte episoade din activitatea practică a tânărului Banu. Mă gândesc să vă vorbesc, de data aceasta, despre…

— Trfă. rrrmt

V i-i

Confruntări cu pirateria

În biroul comandantului intră în grabă locotenentul Miu. Raportul a fost scurt:

— Tovarăşe comandant, acum un minut şi jumătate am interceptat un mesaj ciudat: „Suntem L.1.2! Suntem L.1.2! Ne aflăm în pericol, cerem ajutor! Suntem atacaţi!”

— Ce se întâmpla?! – a sărit ca ars comandantul. Locotenent Miu, dă-mi coordonatele!

— Linia aeriană Bucureşti-Timişoara!

— Continuaţi recepţia şi păstraţi cu orice preţ legătura!

Imediat, comandantul a sesizat unitatea de aviaţie şi a solicitat grabnice verificări. Între timp s-a prin –, mit şi un telefon fulger de la şeful securităţii dintr-o zonă învecinată. Acesta informă că, deasupra satului Măciuca, un avion de pasageri zbura cu totul anormal. Face tot felul de viraje şi rostogoliri de parcă s-ar afla la o demonstraţie aviatică. Da, ceva nu e în regulă; se întâmplă lucruri grave! îşi zise comandantul. Unitatea de aviaţie a confirmat şi ea că e vorba de cursa de pasageri Bucureşti-Timişoara şi că echipajul a schimbat brusc linia de direcţie şi se află în mare pericol. Care să fie motivele? Iladarul indicase repetatele sforţări ale echipajului de a ateriza.

*

Ofiţerul Miu intră din nou în biroul comandantului:

— Tovarăşe comandant, L.1.2. nu mai lansează niciun mesaj şi nici nu răspunde la apelurile insistente ale bazei. Suntem informaţi că avionul a aterizat forţat într-un lan de porumb din apropierea localităţii Măciuca.

Se impuneau măsuri urgente pentru a salva supravieţuitorii, a preveni un eventual incendiu şi a erecta cauzele aterizării forţate.

Forţele locale de securitate erau insuficiente şi, în «-i rea 20 minute, un elicopter îşi făcu apariţia la locul întâmplării. Din el a coborât un grup de ofiţeri de securitate de la regiune, printre aceştia găsindu-se şi proaspătul căpitan Banu, care primise misiunea de a proceda la cercetări minuţioase, spre a clarifica enigma.

Avionul de pasageri a fost găsit, cu roţile strânse sub el, nedesfăcute, eu fuselajul înclinat mult în jos, gata-gata să intre în pământul reavăn, ce părea arat. Avea o aripă

distrusă.

Spre locul aterizării veneau în grabă zeci de săteni atraşi de eveniment. Curiozitate firească… Cu teamă, ei se apropiau, făcând inel în jurul avionului înfipt în pământul umed, răvăşit. Pasagerii nu-şi reveniseră încă din spaima prin care abia au trecut. Aveau chipurile palide şi nu înţelegeau mai nimic din ce s-a petrecut.

Şi-a făcut apariţia şi şeful securităţii locale – tânărul locotenent Marin. Neprevăzutul eveniment l-a găsit «pe sălile maternităţii, unde aştepta venirea pe lume a primului său copil. Avusese multe emoţii, dar vestea primită l-a făcut parcă să uite de ele, să uite chiar de bucuria firească a ivirii noului-născut.

Fără să piardă nicio clipă, au început cercetările. Grija iniţială a fost să se dea primul ajutor pasagerilor şi să se asigure evitarea unui incendiu. Pilotul Condoiu le-a spus de la bun început că a fost victima unui atac pirateresc şi că autorii au reuşit să fugă.

Căpitanul Banu a şi ordonat să se înceapă cercetarea împrejurimilor cu ajutorul sătenilor, de altfel gata să sprijine organele securităţii. S-au stabilit primele legături.

— Ei, tovarăşe Condoiu, acum te rog – clar şi pe scurt – relatează cum s-a întâmplat. Ai grijă să nu

uiţi nimic ce m-ar putea ajuta, mai cu seamă fă-ne descrierea ticăloşilor.

— Cursa asta a fost o aprigă înfruntare ou moartea. Eram în cabina de pilotaj împreună cu Dragomir, mecanicul de bord, şi cu radiotelegrafistul Cernăianu. Atenţia ne era încordată, deoarece în zori vizibilitatea fusese mult redusă. Deodată, uşa a fost izbită cu putere. Patru indivizi înarmaţi eu pistoale au năvălit asupra noastră. Au încercat să ne imobilizeze. Unul dintre ei voia cu tot dinadinsul să se instaleze în locul meu, în carlingă. S-a încins o luptă pe viaţă şi pe moarte. Mânuiam maneta şi mă apăram atât cât puteam. Am acţionat imediat în raport cu situaţia critică ivită. Într-o fracţiune de secundă, am coborât în picaj cu o viteză nepermisă prin defileul

dintre cele două dealuri, cam înalte, ce străjuiesc cursul Olteţului. Să te strecori, cu o astfel de viteză, prin valea asta îngustă şi cu un avion greu, e o treabă foarte dificilă, cred că mă înţelegeţi! Cu muşchii şi nervii încordaţi la maximum, am pilotat câteva minute în culoarul în care m-am băgat spre a provoca deruta şi dezechilibrul făptaşilor, urmărind să găsesc neapărat şi un loc propice pentru a pune pe burtă aparatul. Voiam ea treaba s-o fac în apropierea unei localităţi, pe un teren cât mai plat, pentru a evita catastrofa. De pasageri uitasem aproape eu totul. Majoritatea dintre ei, şi chiar cele trei femei, acelea pe care le-aţi văzut cu rochiile rupte, au reacţionat totuşi cu mult calm.

Pilotul vorbea agitat, cu răsuflarea întretăiată. Broboane mari de sudoare i s-au scurs pe faţă. Spaima prin care trecuse nu-l părăsea încă.

— Şi acum să vă dau semnalmentele atentatorilor…

Foarte mulţi săteni s-au oferit voluntar să-i sprijine pe urmăritori. Participanţii au început scotocirea terenului. Toţi erau animaţi de dorinţa de a-i prinde cât mai grabnic pe infractori. S-a format un fel de centură vie în jurul localităţilor, conform planului stabilit de Banu.

Era de rezolvat un caz deosebit. Aceşti infractori, piraţi ai aerului, urmăreau ceva, aveau probabil un plan şi legături, păreau, indiscutabil, nişte terorişti. Emoţia răspunderii pentru această misiune şi o uşoară nelinişte se puteau citi pe faţa căpitanului Banu, altfel calm şi ferm în decizie. Era o experienţă nouă, căci se confrunta concret cu o realitate pe care, până acum, o studiase doar teoretic.

*

Înaintând spre versanţii dealurilor, căpitanul îşi verifica continuu planul. Desişul verde al pădurii oferea ticăloşilor condiţii bune de fugă, puteau să se ascundă cu uşurinţă… Dar dacă fugarii şi-au găsit adăpostul în vreun sat, în vreo casă de oameni cumsecade pe care acum îi ameninţa? Sunt doar înarmaţi! Cum să acţionezi? Să verifici toate casele? Să scotoceşti toate coteţele?

Mda, om vedea-o şi pe asta! Trebuie să reuşim

capturarea lor, trebuie! Nu se poate altfel.

Cercetaşii, înarmaţi fiecare cu ce avea – pari, ciomege, furci – păşeau precauţi, iscodind cu atenţie postaţa de teren dată spre observare. Banu i-a prevenit pe toţi să fie atenţi pentru că teroriştii sunt înarmaţi, cu siguranţă că n-au scrupule şi că trebuie prinşi vii.

Acţiunea continua. Din cauza urcuşurilor şi coborâşurilor pe un sol umed, alunecos, înaintarea devenea din ce în ce mai greoaie. Cercul se strângea treptat. Eforturile păreau însă că rămân fără rezultat. La un moment dat urmele dovedeau că elementele fugare au mers în direcţia satului Spălăţei.

*

Un zbârnâit de telefon îl făcu să tresară. Ridică receptorul cu un gest scurt.

— Da, vă rog!

— Să trăiţi! Sunt Pascu din Spălăţei. Vă informez că în satul nostru se tot învârt nişte indivizi suspecţi. Acum se găsesc la bătrâna Oana din capul satului şi se dau drept geologi, sau… aşa ceva. M-am gândit că o fi ceva în legătură eu avionul acela de care ne-aţi făcut atenţi. De aceea vă şi telefonez, poate vă interesează…

Locotenentul Marin mai-mai să izbucnească în strigăte de bucurie, dar s-a abţinut.

— Caută-l urgent pe şeful de post şi repetă-i tot ce mi-ai spus. Să organizaţi o strictă supraveghere eu oamenii din sat! Nu acţionaţi mai mult. Venim imediat.

— Am înţeles, tovarăşe locotenent. Fiţi liniştit. Eu am fost sergent în armată.

Marin a şi pornit spre comuna cu pricina luând între timp legătura cu Banu, pentru a-l încunoştinţa de noua descoperire. De altfel şi căpitanul plecase în aceeaşi direcţie.

La marginea satului, lume multă strânsa cerc. Doi indivizi cu mâinile legate fedeleş, iar în faţa lor un munte de om le striga:

— Vă puneţi voi cu un fost sergent din armata română, nefericiţilor!

Şi Banu, prezent printre oameni, cărora le mulţumea, zâmbea la această scenă.

…De la începutul acţiunii trecuseră câteva ore. Căpitanul nu se arătă totuşi prea încântat de rezultatul final. După informaţiile pilotului trebuiau să fie cinci. Unde sunt ceilalţi?

*

Pe masa de lucru a căpitanului Banu se adunaseră teancuri de informări, sesizări, scrisori. Cutia poştală, instalată în apropiere de noul sediu, se dovedea din ce în ce mai utilă.

Se lăsa noaptea. Se aprindeau luminile. Deşi obosit, Banu continua să studieze datele misiunii sale. Însăila mintal proiectul de pătrundere acoperită în incinta cetăţii.

Analitic, perseverent, căuta să nu omită niciun detaliu care ar fi putut să-l ajute în cursul acţiunilor ce vor urma.

Gândurile ofiţerului Banu căutau să străpungă liniştea austeră a cetăţii, scufundată în noapte, încercând să ghicească aşezarea duşmanilor, punctele lor slabe.

Liniştea îi fu însă întreruptă de uşa deschisă brusc, în grabă.

— Am sosit, tovarăşe căpitan! A rămas surprins bătrânul protopop.

— Ce-a zis?

— Pentru domnul Banu dau toată garderoba. Ne-a rugat numai să nu afle ăi mari ai lui.

— Nu i-ai spus, noi şi Dumnezeu?! Bine, Puiule! Acum intră-n legătură radio cu locotenentul Doru, vezi frecvenţa II. Întreabă-l dacă are ceva pentru noi şi înştiinţează-l că, peste o jumătate de oră, unul din noi pătrunde acolo în straie duhovniceşti.

— Am o părere, tovarăşe căpitan. E rost de luptă aici. Ştiţi că mă pricep. Aş vrea…

— Ce vorbeşti, Puiule – te pomeneşti că vrei să mergi tu în locul meu?! Cel mai bine ar fi să mergem amândoi! De acord? Ia asta, poftim şi fesul. Îţi vine bine? Mda, mie văd că-mi pică… De m-ar vedea mama, s-ar închina precis!

…

— Oricine s-ar închina, cred că ne-ar pupa şi mâna.

— Mai ales femeile… Ai grijă că ţi se vede browningul şi popă cu pistol… doar în filme poţi întâlni.

— Să-l ţin mai bine în buzunarul din spate. Doru a reţinut mesajul. Nu are de comunicat nimic deosebit.

— Putem merge. Mai întâi, eu o să-i fac o vizită „protocolară” părintelui Dănilă aşa cum i-am promis. Poate mai are ceva de zis. În orice caz, ar fi ideal să ne găsească ’nemernicii în bârlogul lor. Eşti pregătit să încasezi?

— Sunt pregătit să… tovarăşe căpitan.

— În astfel de situaţii nu poţi numai să dai, ci… mai şi încasezi. Important e cine câştigă şi, în cazul de faţă, trebuie să-nvingem numai noi. Avem şi avantajul costumului, adică vreau să spun că derutăm, şi loviturile vor veni… ca de la Dumnezeu.

*

Peste o jumătate de oră, după ce a transmis indicaţiile pentru acţiunea „Dumbrava”, căpitanul Banu se afla cu părintele Dănilă.

— Arătaţi ca un adevărat prelat, domnule căpitan!

— De, sfinţia voastră, glumi Banu, nu toţi putem fi salariaţi pe statele domnului…

Zâmbiră, în timp ce gazda îi invită la o plimbare prin cetate.

— Părinte Dănilă, există oameni care, când e vorba de lucruri ce nu-i privesc direct, au impresia că nu au reţinut nimic. De data asta înţelegeţi ce aş dori de la dumneavoastră?

— Ce pot să vă spun, parcă le-am luat şi eu seama! Păreau tineri. După cum v-am mai spus, vin mereu târziu. Nu m-am uitat atent la ei, iar îmbrăcămintea şi-o schimbă. Mă surprinde totuşi şi pe mine ţinuta lor. Acum înclin să cred că sunt mai degrabă diavoli decât… cercetători.

— Să mergem să vizităm şi, pe drum, vă rog să-mi spuneţi tot ce vă mai amintiţi.

— Da. Poftiţi!

„Cercetaşii” în sutane au ajuns în chilia pusă la

dispoziţia „cercetătorilor” – fosta cameră secretă a cetăţii – situată în partea de sud, şi au zărit o bucată de hârtie pe care era scris următorul text: „Kulman, Cernavoda a rămas obiectivul de bază. Vineri vom explora în final. Ar fi bine să vii aşa cum ne-am înţeles. Dacă nu mai poţi fi cu noi, te priveşte, descurcă-te”.

Biletul găsit în fosta cameră „secretă” avea deci un destinatar. Acesta trebuia să apară!

Cantonul din apropiere devenise punct de observaţie pentru partea sudică a vechii mănăstiri-cetate. Izlazul despărţea calea ferată de zidurile mănăstirii, iar câţiva pomi răzleţi nu împiedicau vizibilitatea. Erau aşteptaţi la gară, dar nu erau neglijate nici alte zone ale oraşului. Cei care i-au văzut pe „cercetători” îi descriau cu lux de amănunte, dar identifi—carea lor se efectua, încă, dificil. Doar în ascunzătoare nu era postat cineva; acolo, până la această oră, nu fuseseră aşteptaţi.

*

Au trecut zile în care nu s-a întâmplat nimic. După o vreme, când se putea crede că indivizii îşi părăsiseră cuibul, de la canton sunt în sfârşit semnalaţi doi inşi care se îndreptau spre o spărtură din zidul vechi al cetăţii. Unul purta o sacoşă albastru închis, ţinând-o în mină, îmbrăcat ca un sportiv, celălalt fredona uşor un cântec la modă, mergând cu mâinile înfundate în buzunare. Erau doi trecători oarecare, ori cei aşteptaţi? La prima vedere puteau fi doi călători care scurtau drumul prin curtea mănăstirii. Deodată însă ei au dispărut printre vechile ruine. Căpitanul Banu decise să-i abordeze în sutană…

Seara se lăsa încet deasupra orăşelului dintre dealuri. Trecătorii erau din ce în ce mai răi. Între ei, trei preoţi, învăluiţi în negurile serii, se grăbeau spre mănăstire. Preotul Dănilă se dovedi curajos şi nu a ezitat să-i însoţească spre a le camufla drumul. Mai stătuse de vorbă cu indivizii şi cât de cât îi cunoştea. Curajul lui era dat şi de o anume temere; îi era frică să nu rămână fără preţioasele icoane adăpostite în lăcaşul sfânt; erau icoane dăruite mănăstirii de Vodă Brâncoveanu şi păstrate cu

multă grijă.

Au intrat pe poarta principală, o poartă masivă din stejar, care era deschisă. Aşa stătea mai tot timpul, în ultima vreme. Un turn ridicat deasupra ei era, în vremuri trecute, de restrişte, loc de veghe şi bastion de apărare. Prin zidurile groase se deschideau crenelurile de unde se putea trage cu flinta.

Se mergea în şir indian, cu părintele Dănilă în faţă. S-au oprit în pridvor până ce acesta a descuiat uşa. În interior era întuneric şi preotul a aprins o luminare aşezată pe un sfeşnic. O lumină palidă se răspândi în jur. Părintele îşi îndreptă, privirea spre altar.

— Sunt aici, spuse el.

Banu, instinctiv, duse mâna spre pistoletul aflat sub sutană.

— Ce spui, părinte? Unde?

— Acolo. Sunt toate la locul lor. Nu le-a mişcat nimeni.

Urmărind privirea bătrânului, Banu înţelese că era vorba de icoane. Pe figura părintelui se distingea o evidentă liniştire.

— Să urcăm spre turn!

În aceeaşi ordine, încet, păşeau pe scara întortocheată care ducea spre clopotniţă. Preotul purta în faţă sfeşnicul său.

Nu se simţea nimic, nicio mişcare. Priviră afară, dar în zadar. În negura serii nu se putea zări mare lucru, ceea ce-i făcură să creadă, cel puţin pentru un moment, că indivizii erau încă în camera lor.

Acea cameră „secretă” se afla ceva mai departe, în latura sudică, fiind aşezată în apropierea izvorului, chiar lângă zidul de apărare. Se îndreptară într-acolo şi s-au oprit câteva clipe la izvor unde au gustat din apa rece, atât de plăcută la gust, şi atât de binevenită. Ca un ghid veritabil, stareţul Dănilă le explica rostul izvorului, rostul boitelor din apropiere.

— Se spune că în spatele izvorului ascuns de piatra aceea, pe vremuri, era un tunel care ajungea până departe,

la Tomanda. Era un loc pentru refugiu în cazul căderii cetăţii. Tot loc de refugiu, un ascunziş iscusit, era şi sub un foişor – un fel de cameră ascunsă, chiar aici deasupra, în zid. Sub acest foişor se găsea camera secretă.

— Se poate ajunge până acolo? întrebă Banu cu voce tare.

— Se poate. E cam întuneric acum, dar se poate. Poftiţi după mine.

Părintele se apropie de zid şi începu să urce pe scara veche din lemn. În urma lui veneau, atenţi şi gata de orice, Banu şi Puiu. Au trecut de mijlocul zidului, mai aveau puţin până sus în momentul când, pe marginea foişorului, apăru o umbră.

— Cine-i? strigă o voce cu un uşor accent străin în negură se distingea cu greu o făptură omenească.

— Eu, părintele Dănilă, stareţul cetăţii.

— Văd că nu eşti singur, părinte?

— Am o vizită de la centrul eparhial. Părintele Ioachim şi părintele Paul sunt în trecere prin oraş şi doresc să vadă cetatea.

— Ce să vadă acum, noaptea? Mâine nu e mai bine?

— Pleacă mai departe spre Severin. Au tren peste două ore.

— Aha! Am înţeles. Dar aici ce să vadă?

— Le explicăm rostul acestui fort al mănăstirii, e foarte important…

— Vă sfătuiesc să nu urcaţi!

Tonul vocii semăna a ameninţare. Stareţul Dănilă se trase înspre zid aşa cum se stabilise, făcând loc căpitanului să treacă, urmat de Puiu. El continua să discute cu individul pentru a le da celor doi răgazul să ajungă în foişor, sau, oricum, să mai câştige teren.

— Vă prevenim să nu mai urcaţi, că o păţiţi!

— Ce spui, fiule! Oare nu mai sunt eu stăpân aici? Mănăstirea încă nu aparţine Departamentului Monumentelor. Nu aveţi niciun drept să daţi porunci!

— Coborâţi şi lăsaţi-ne în pace, altfel…

— Altfel ce? se auzi pentru prima oară vocea lui

Banu.

— Altfel, veţi coborî cu forţa, vă arunc de pe zid. Nu glumesc, părinţilor! Nu vă permit să urcaţi!

În bătaia lunii, căpitanul observă sclipind în mina „cercetătorului” lama unui cuţit. Era însă prea târziu.

Dintr-un salt, Banu se şi află lângă el şi-l cuprinse peste braţe. După câteva clipe, sări şi Puiu care se înfruntă cu un al doilea individ apărut din întuneric. Acesta se smuci cu putere, plasându-i o lovitură zdravănă şi ofiţerul, pierzându-şi echilibrul, se prăbuşi în gol.

Căzuse prin chepengul prin care se ajungea în camera secretă. În câteva secunde, căpitanul Puiu se afla imobilizat de noul apărut.

Situaţia era dificilă. Banu, pe un spaţiu strâmt, purta o luptă îndârjită, cu cel care îl întâmpinase. Sutana largă îl incomoda. Tânărul blond se dovedea sprinten şi vânjos. Prin chepeng se arătă şi umbra celuilalt. De acolo de jos se auzi strigând:

— Kulman, aruncă-l de pe zid, lichidează-l că nu e popă. Eu l-am lichidat pe al meu…

Intuind primejdia, Banu îşi încordă forţele. Ştia că în stareţul Dănilă, care se afla probabil pe undeva, pe aproape, pe lângă fântână, aşteptând sfârşitul confruntării, nu îşi putea pune vreo speranţă. Puiu dispăruse prin chepeng, ameţit de loviturile ticălosului. Îşi încordă braţele şi îşi izbi puternic adversarul cu o lovitură năprasnică în care-şi pusese toată speranţa, dar şi toată disperarea. Acesta se prăvăli prin chepengul în care dispăruse mai înainte Puiu. În câteva secunde, Banu îi urmă în interiorul strâmt al camerei pe care apucase s-o cunoască în amănunt.

Stânjenit de ţinuta „de ocazie”, continuă să lovească şi să se apere de atacul celuilalt. Zări în lumina venită de la sfeşnicul stareţului, care se apropiase de locul luptei, lama cuţitului.

Avu timpul să sară într-o parte.

În clipa următoare, cuţitul se frânse în zid şi braţul ce-l purtase se trezi încleştat. Căpitanul reuşi să-i

răsucească braţul la spate, făcându-l să îngenuncheze.

Cei doi indivizi zăceau acum jos şi, alături de ei, se găsea Puiu. Banu îl invită pe preotul Dănilă să coboare. Acesta privi scena, făcându-şi semnul crucii, dar nu putu să-şi stăpânească râsul, mai cu seamă că Puiu începu să-şi revină.

— Domnule Banu, aţi avut dreptate. Ăştia sunt draci nu cercetători, cum mi-au spus. Nu ştiu cum am putut să-i cred aşa de uşor!

— Nu-i nimic, prea sfinte! Bine că i-am prins, cu toate că, după textul pe care l-am găsit, sunt cu siguranţă mai mulţi. Oricum unul ar mai trebui să vină.

— Dacă nu mă-nşel, pe aici au trecut vreo cinci. E posibil să-i împingă Dumnezeu şi pe ceilalţi să vină. Vă anunţ imediat. Puteţi să-mi lăsaţi mie ăla…”

7 – Inspectorul şef cum îi zice, emiţătorul, „ştorn-ul”, cum v-am auzit pe dumneavoastră că-i spuneţi. Cu ăsta pot vorbi şi cu duhul sfânt…

Sirena navei „Cernavoda” şuieră prelung, anunţând plecarea în larg. Pe Dunărea liniştită în acest fapt al dimineţii de aprilie sunetul său se răsfrângea în ecouri. Ultimii călători întârziaţi se grăbiră să urce pe punte şi, după câteva momente, nava se desprinse de ţărm. Se auzeau comenzile scurte, precipitate ale marinarilor. Motorul duduia puternic şi paletele turbinei se înşurubară treptat în apă mişcând nava spre firul fluviului, căutând culoarul de navigare. Pe punte era o mare hărmălaie, oamenii îşi căutau locuri pentru ei, pentru bagaje, alţii fluturau batiste, luându-şi rămas bun de la cei care i-au condus până în port. Caporalul Nicolae Călin răsuflă uşurat, avusese de lucru cu controlul actelor. În timp ce se îndrepta spre postul său de veghe de la pupa vasului, examina sumar feţele călătorilor. Pe unii îi ştia, mai călătoriseră pe acest traseu, alţii, cei mai mulţi, erau pasageri noi; îi vedea pentru prima dată. Ostaşul se instală la pupa, îşi rezemă arma de genunchi şi lăsă privirea să-i lunece pe întinderea fluviului. Era ca într-o vrajă. Privirea îi zăbovea pe urmele lăsate în apă de mişcarea navei care

înainta lin. Drapelul, aflat pe catargul ce se ridica la pupa, flutura în adierea vântului. În faţă, la proră, colegul său, caporalul Ion Frangulea, scruta cu privirea întinsa şi lina cale de apă. Se distingeau geamandurile, stâncile, care, la Porţile de Fier, străpungeau valurile.

Dimineaţa părea liniştită şi vântul care adia uşor aducea de pe munţi aroma primăverii. Înspre Cazane mai stăruia ceaţa învăluind în pâcla ei munţii. Se apropiau de Ada-Kaleh, străveche insulă-cetate din mijlocul Dunării. Marinarii, care până atunci trecuseră neobservaţi, se agitau din nou. Se făceau pregătiri pentru a se ajunge la ţărm. Pasagerii se înghesuiau în partea stângă a vasului, curioşi să vadă peisajul insulei. Au coborât grăbiţi câţiva pasageri, care, în răgazul de douăzeci de minute, anunţat de căpitanul vasului, voiau să se dezmorţească pe chei sau să servească o cafea turcească la bufetul din port.

După ce vasul porni din nou şi pasagerii schimbară impresii despre aroma şi gustul cafelei turceşti, despre turcoaica ce îi servise, desprinsă parcă dintr-o poveste orientală, după ce trecură şi de Orşova, pe punte se aşternu monotonia. Erau câteva ore de când vasul pornise din Turnu Severin şi majoritatea pasagerilor moţăiau, legănaţi de valurile calme ale Dunării.

„Cernavoda” înainta prin Cazane şi marinarii erau atenţi la fiecare mişcare a vasului. Pasagerii de pe navă priveau valurile şi apele învolburate, munţii învăluiţi în ceaţa ce se lăsa ameninţătoare peste fluviu. Marinarii, care în atâtea rânduri trecuseră prin acest loc, erau obişnuiţi şi cu Cazanele şi cu peisajul Dunării, şi cu pasagerii mereu înghesuiţi să vadă această curiozitate a naturii, a cursului Dunării.

Ceaţa stăruia încă şi cerul începuse să se înnoureze. Erau semne că se strică vremea. Totul devenea din ce în ce mai cenuşiu.

În postul său de veghe de la pupa, caporalul Călin, rezemat de armă, era purtat de gânduri. Pe vas era din nou linişte; oamenii îşi regăsiseră locurile şi moţăiau. Vremea aceasta, îşi spuse ostaşul, te trage spre somn. În spatele

său, doi pasageri priveau peisajul pe care-l lăsau în urmă. Îi privi câteva clipe, apoi se întoarse cu spatele spre ei. Gestul i-a fost fatal. În momentul următor cei doi se repeziră asupra lui şi, luat prin surprindere, caporalul se trezi într-o situaţie mai mult decât dificilă. Se propti în armă şi îl împinse cu putere pe unul dintre adversari, nerealizând încă bine despre ce este vorba; celălalt era încleştat de braţul său drept şi ostaşul îl îmbrânci cu furie. Caporalul, deşi luat prin surprindere, ripostă cu hotărâre şi cei doi agresori se retraseră pentru un moment. Călin era în primejdie şi înţelegea bine acest lucru. În faţa lui sclipi lama unui cuţit. Pară şi această lovitură cu patul armei, dar locul era prea strâmt şi nu-i permise să aplice o lovitură mai puternică atacantului, reuşi doar să ricoşeze lovitura în braţul său stâng. Caporalul ştia să se apere în lupta corp la corp, dar bandiţii erau doi. Unul se năpusti spre el şi nu mai avu cum să evite lovitura. Simţi arsura cuţitului. Strigă! Dar vocea sa se pierdu în zgomotul produs de motorul vasului. Lupta caporalului Călin era disperată şi fără sorţi de izbândă. Se gândi cum să dea alarma. Strigătul n-avea niciun efect. Trebuia să facă ceva. Încercă să se apropie de arma care-i căzuse undeva pe jos. Dar n-avu timp. Un al treilea bandit a apărut ca din senin:

— Ei, ce faceţi?

Era momentul! Adunându-şi ultimele forţe, caporalul se aruncă asupra noului venit care, surprins şi speriat, trase în plin. Zgomotul armei, zgomot dorit, fu ultimul lucru pe care-l mai auzi caporalul. Căzu şi sângele începu să se întindă pe podeaua punţii. Bandiţii s-au apropiat de el, l-au ridicat şi l-au azvârlit peste bord. Repede, corpul caporalului fu înghiţit de ape şi cei trei ucigaşi se îndreptară spre cabina comandantului navei.

Focul de pistol a produs agitaţie pe vas, marinarii alertaţi alergau care-ncotro, să vadă ce s-a întâmplat. În faţă, la proră, încolţit şi el de doi piraţi, caporalul Frangulea ducea şi el, cu disperare, o luptă inegală. Focul de pistol îl prevenise şi atacul îl găsise în gardă.

Radiotelegrafistul de pe navă începu să emită cu

insistenţă:

„S.O.S! S.O.S! „Cernavoda” în pericol! S.O.S! „Cernavoda” în pericol; un ostaş a fost ucis. Se dau lupte. S.O.S! S.O.S! Suntem la mila…”

Sirena navei lansa şi ea, cu disperare, semnalele de alarmă.

Comandantul navei, căpitanul Erghevițeanu, îi întâmpina pe cei doi bandiţi, care înaintau spre cabina sa, cu compasul în mina şi făcu din el o adevărată armă.

Pe vas era o hărmălaie teribilă. Femeile îşi înălţau glasurile într-un cor de ţipete. Marinarii loveau cu frânghii şi cu ce apucaseră în mină, uneori nu tocmai în cine trebuia. Nu se cunoşteau pe deplin agresorii. Câţiva săriră în ajutorul căpitanului şi reuşiră să-l elibereze pentru un moment. Se auzeau focuri de armă. Lotul Bobolea îşi făcuse dintr-o frânghie un fel de lasou şi îl aruncă spre bandiţi. La un moment dat reuşi să prindă pe unul din ei şi, trăgând cu putere, l-a răsturnat şi l-a târât până aproape de cală. O zdravănă lovitură marinărească îl aruncă pe bandit în interiorul calei.

Din când în când şuierau gloanţe şi, odată cu zgomotul lor, creştea şi panica. Un marinar s-a prăbuşit lovit de glonţ. Ceilalţi se îndârjiră şi se năpustiră asupra piraţilor, care încercau să formeze un front, înspre pupa.

Comandantul coordona lupta marinarilor care treptat reuşiseră să echilibreze raportul de forţe.

— Depuneţi armele, depuneţi armele! striga în port-voce comandantul.

Nimeni însă nu lua în seamă apelul său. Piraţii trăgeau fără milă, căutând să se apropie de cabina de comandă.

Lupta era încă inegală. Agresorii erau mai bine înarmaţi dar marinarii transformau în arme tot ce le pica la îndemâna: cutii, butoaie, geamantane, tot felul de bagaje…

Semnalele radiotelegrafistului sunau continuu în eter:

„Aici „Cernavoda”, „Cernavoda”. S.O.S. Suntem în

pericol. Nu mai putem rezista. Teroriştii au cu ei arme de foc”.

— Cernavoda, Cernavoda! Mă auzi? Treci pe recepţie!

— Am înţeles. Trec pe recepţie.

— Aici „Săgeata”. Suntem pe urmele voastre. Rezistaţi încă puţin, unde vă aflaţi? Comunicaţi-ne…

— Am înţeles.

Timonierul, la ordinul comandantului, îndreptă brusc nava spre ţărm. Bandiţii, în urma virajului, se descumpăniră, dar continuau să atace.

— Curaj, marinari! Curaj, marinari! strigă căpitanul în port-voce. Ne sosesc ajutoare. Ocheşte bine Frangulea, curaj, îndemna comandantul.

Din aval duduiau motoarele unei nave care îşi anunţa prezenţa. Sprijinul care se apropia i-a încurajat pe marinari, care atacară cu mai mare înverşunare. Unul dintre atacatori s-a aruncat asupra cârmaciului doborându-l cu lovituri puternice. Nava s-a dezechilibrat şi se legăna bezmetic. Piratul, după ce-l făcu inofensiv pe cârmaci, îi luă locul şi întoarse timona. Era însă prea târziu.

Comandantul a apucat să ordone oprirea motoarelor iar vedeta „Săgeata” ajunse deja în dreptul navei atacate de piraţi.

Şeful bandei ordonă teroriştilor să se arunce în apă.

— Scăpaţi cum puteţi. Ne regăsim la locurile stabilite.

El sări primul, urmat în grabă de ceilalţi.

Căpitanul Banu venit cu o vedetă rapidă dirija de pe „Cernavoda” pescuirea bandiţilor care înotau spre ţărm. Acţiunea nu era fără riscuri. Unii dintre bandiţi continuau să mai tragă chiar şi în timp ce încercau să se îndepărteze.

Banu urmărise grupul de piraţi şi legăturile lor încă din momentul încercării de deturnare a avionului şi al evenimentelor din satul Măciuca. I-a supus unui presing strâns, urmărindu-i pas cu pas. Doi au fost prinşi mai repede, alţi doi i-au dat de furcă la cetatea medievală. Al cincilea reuşise să scape şi să stabilească legături cu

grupul, căutat de mai multă vreme, de pe Valea Dunării. Pe ăsta l-a însoţit Banu până la Cazane. Semnalul de pe „Cernavoda” l-a găsit pregătit. Acum îl căuta în apele învolburate ale Dunării.

Trecuse aproximativ o oră şi echipa căpitanului ajutată de toţi marinarii a reuşit să-i pescuiască, unul câte unul, pe toţi piraţii.

„Cernavoda” se întorcea pe Dunăre în aval cu o încărcătură neobişnuită pentru cursele sale. Era pentru prima dată când nu atingea punctul terminus al destinaţiei, însă niciunul dintre pasageri nu protesta. Cei şase banditi se găseau legaţi şi bine păziţi.

În tăcerea care se lăsase, bucuria tuturor era ciuntită. Trupul caporalului Călin nu fusese găsit. Mort la datorie, el dăduse semnalul care a putut permite echipajului să reziste. Căpitanul Banu stătea la pupa şi se gândea că aici, în aceste locuri, s-a consumat un suprem act de eroism. Simţea nevoia să spună: „Caporal Călin, nu te vom uita niciodată, îţi mulţumim!” şi discret a trebuit să-şi ridice mâna pentru a-şi şterge obrazul ce se umezise.

*

Căpitanul Banu intră în biroul comandantului. Respectuos, cu un uşor zâmbet la colţul gurii, cu ochii jucându-i a bucurie, ceru voie să raporteze.

— Spune, căpitane Banu!

— Tovarăşe comandant, grupul de piraţi care au acţionat începând cu încercarea de deturnare a avionului L.1.2. a fost în întregime lichidat. Permiteţi să vă depun dosarul şi să vă informez că întregul grup duşmănos se găseşte reţinut; putem începe ancheta…

— Căpitane Banu, îţi mulţumesc ţie şi întregii echipe. Acum, hai să bei o cafea cu mine. Ştii, mi-a venit o idee! Astă seară trebuie să mă întâlnesc cu tinerii. Este reuniunea noastră tradiţională de la Casa Armatei. Am despre ce să le vorbesc… Sper că familia Banu nu va lipsi. Nu de alta, dar am auzit că te pricepi şi la dans…

— La ordin, tovarăşe comandant!

— Ăsta nu e un ordin, Banule. E o rugăminte. În fond

este foarte probabil ca tu să-mi preiei ştafeta. Ai grijă, nu confunda niciodată rugămintea cu ordinul…

POVESTIRI TÂRZII

Înconjurat de culmile tocite ale dealurilor, oraşul din sudul ţării, prin care trece una din magistralele cele mai circulate ale Europei, a fost cunoscut multă vreme numai pentru depozitele sale de cereale, din care morile acţionate mecanic, de vânt sau de ape, aduceau în căpistele plămădeala celei mai gustoase pâini din România, lucrată cu trudă de meşteri brutari locali. Apa potabilă era tocmai de la Lăcsni, unde ţâşneau o puzderie de izvoare. Sute de sacale, în caravane, trase de măgari, cărau apa atât de necesară pâinii, atât de necesară vieţii.

Cu timpul, prefacerile noi, contemporane au produs schimbări în zestrea oraşului, iar zecile de mii de hectare irigate ale Burnasului aveau să aducă pâine şi mai bună şi mai multă pe masă. Da, multă pâine pe masă. Apa, pompată mecanic de la binefăcătoarele izvoare, peste zece la număr, este acum din abundenţă. Sacagiii, oameni întâlniţi pe drum, în caravane sau la umbra unei prăvălii „de colţ” din oraşul de odinioară, sacagiii care-şi făcuseră o îndeletnicire de bază din adusul apei, nu mai pot fi văzuţi azi pe străzile largi şi drepte.

Şi aşa se face că, precum florile de diferite culori din scuarurile oraşului, s-au înmulţit şi profesiile celor care trudesc în acest sud de ţară românească şi meşterii brutari căpătară noi fraţi, care îşi rumenesc feţele în dogoarea instalaţiilor fierbinţi ale chimiei, la bâlbăra gazului metan, sau la tăiatul voltaic al barelor de metal prefăcute apoi, tot la mari temperaturi, în gogoloaie pe care alunecă roţile automobilelor.

Era prin septembrie când s-a petrecut evenimentul de care este vorba. Oraşul devenise foarte aglomerat, iar la hotelul „Parc”, pentru a obţine o cameră, îţi trebuia ceva

bani în plus sau o „relaţie”. Nu era însă cazul să aibă grija hotelului nici Zarcu şi nici Vlase, care erau obişnuiţi cu „rezolvarea” imposibilului.

*

Doamna Irene, soţia unui tehnician străin, specialist în irigaţii, cazată împreună cu soţul ei la hotst „Parc”, etala mai în fiecare seară trei brăţări masive de aur pe braţul stâng, iar la gât purta un splendid colier, împodobit cu briliante şi smaralde. Mărturisea că îi fuseseră făcute cadou de un fermier din Congo, unde-l însoţise pe Davis, soţul ei, cu trei ani în urmă, şi că bijuteriile ar data de vreo trei secole. Ce l-o fi găsit oare pe fermier să se debaraseze de valori atât de vechi şi scumpe? Să fie la mijloc frumuseţea Irenei şi farmecele ei – care, ce-i drept, erau într-adevăr evidente? Să fie bijuteriile false?... Doamna Irene nu făcea deloc economie la vorbă. O rupea destul de bine româneşte, dar găsise printre interlocutori şi din cei care ştiau engleza. Se afla cu regularitate, seară de seară, în salonul principal al restaurantului de la parterul hotelului, unde lua masa, de obicei împreună cu soţul. Aici au cunoscut şi pe cei doi, care, de altfel, de câteva zile, fuseseră cazaţi într-o cameră vecină. Ei s-au recomandat a fi tehniceni din Bucureşti, veniţi în detaşare, pentru câteva zile, la Fabrica de rulmenţi, pentru a instala un agregat. Urcau cu toţii în lift la etajul VI, unde locuiau, şi, fie unii, fie alţii, mai luau ceva „tărie” pentru a face mai agreabil jocul de cărţi în cameră, întrucât localul se închidea la miezul nopţii.

Doamna Irene se pricepea bine la jocul de cărţi chiar mai bine decât soţul ei, şi-i deposedă repede pe parteneri de vreo 900 de lei. Cum câştiga banii îi şi introducea într-o poşetă gravată cu nişte romburi metalice aurii, pe care o ţinea mereu agăţată de cotul drept. La terminarea partidei restituia câştigul, cu tot „protestul” interlocutorilor. Pasionată de jocul de cărţi, gusta cu voluptate drama mută din jurul mesei. Îi plăceau mobilierul confortabil din lemn de stejar masiv, fotoliile comode; îi plăcea să simtă, sub braţul drept, pe care îşi ţinea poşeta, atingerea paharului

rece cu şampanie sau căpşunică roşie de prin partea locului şi admira îndelung o copie după „Cap de copilă” de Grigorescu, atârnata pe perete, în timpul jocului, nu-i adresa soţului nicio vorbă, niciun gest, pentru că, aşa cum se vedea, doamna Irene era o pătimaşă şi respecta strict „regulile jocului”. Asta o ştia bine şi Davis şi au înţeles-o şi ceilalţi doi parteneri de joc. Asemenea scene s-au repetat de câteva ori. Într-o seară, oboseala şi-a spus cuvântul şi, la un moment dat, doamna Irene n-a mai rezistat, s-a ridicat de la masa de joc, în ciuda dorinţei soţului ei şi a partenerilor de a mai rămâne. Era trecut mult de miezul nopţii, astfel că ură tuturor distracţie frumoasă şi good luck şi se îndreptă spre camera ei, însoţită, politicos, de Zarcu.

Acesta, după ce sărută mâna delicată a doamnei şi-i ură noapte bună, mai rămase câteva secunde în hol. Se aplecă şi observă, prin gaura broaştei de la uşă, cum gazda, dezbrăcându-se, dădea la iveală, fără să ştie că este văzută, frumosul ei trup, cum îşi scoate preţioasele podoabe şi cum îşi împachetează colierul într-o cutie de fildeş, şi ea foarte valoroasă, pe care o aşează pe noptiera din dreapta patului.

*

Ziua loviturii a fost hotărâtă pentru luni noapte, imediat după sărbătoarea recoltei, şi zvonul spargerii marelui complex „Crinul”, cu nu mai puţin de treizeci şi două de magazine în el, avea, cu siguranţă, să umple de comentarii diverse, şi multă vreme, gura localnicilor. Alegerea acestei date fusese făcută, pesemne, şi datorită faptului că, lunea, marele magazin avea mai puţini vizitatori decât în celelalte zile ale săptămânii. Cu puţin timp înaintea închiderii, cei doi au făcut o ultimă incursiune de recunoaştere în sectorul bijuteriilor, au dat târcoale prin locul unde era instalată casa de bani. Au studiat, aşadar, ultimele amănunte în legătură cu posibilitatea pătrunderii, ajungând la concluzia că altă cale decât a efracţiei nu există, mai cu seamă că obiectele de interes se aflau la parter. S-au retras, trăgând nişte

înjurături nu prea delicate la adresa arhitectului şi a constructorului pentru neprevederea nici unei ferestre la acest nivel. Având în mână câte o sacoşă, ca orice localnic aflat în viitoarea cumpărăturilor de seară, Zarcu a mai dat o raită prin magazin să mai vadă şi partea din spate a „Crinului”, pe unde se părea că-i posibil de pătruns fără a fi observaţi, adică prin intrarea de serviciu. Pe aici, de regulă, se făcea şi aprovizionarea cu mărfuri.

S-au instalat apoi într-un separeu al restaurantului „RA”, „Răsărit de soare”, cum le place localnicilor să-l numească. În timpul acesta, încercau să-şi memoreze cât mai exact toate amănuntele legate de poziţia salonului care adăpostea sectorul cu bijuteriile, precum şi drumul din stradă până la ultima uşă, gândindu-se cu ciudă că atâtea obstacole nu prea mai avuseseră în cariera lor de spărgători.

— De două ori câte un Milcov mare! comandă bine dispus Zarcu.

— Şi câte o minerală, completă celălalt.

După ce a sorbit gânditor aproape un sfert de pahar, făcându-şi complicele nerăbdător, Zarcu îi făcu semn acestuia să-l asculte cu atenţie.

— Va trebui să folosim fie sudura, fie o rangă metalică. Spatele are două uşi. Prima este masivă şi are un sistem de broască mai complicat, dar cred că îi venim de hac cu setul nostru de chei. A doua uşă, pe lângă încuietoare, are şi un lacăt care, dacă nu reuşim în acelaşi fel, va trebui să-l decupăm cu flacăra. Sper că arzătorul cu plasmă e în ordine?

— E în ordine, şefule. Azi, în baie, cât ai fost „prin vecini”, i-am schimbat duza de ejecţie…

— Uşa a doua ne va da de lucru, are încuietoare dublă şi mă gândesc la lacăt, cum să-i venim de hac.

— Lasă, şefule, că-i dezlegăm noi ochetele, cât ar fi secretul de mare, îl întrerupse Vlase, sigur de el.

— În ce priveşte poarta, poarta cea mare prin care se intră mai întâi în curte, am observat că nu o încuie nimeni, iar paznicul se plimbă pe o rază mare. L-am văzut aseară

tocmai pe la cinematograf; se pare că nu are de păzit numai „Crinul”, ci şi altele. Şi-apoi, să nu ne facem probleme, una după ceafă, şi se mai trezeşte mâine.

— Dacă se mai trezeşte…

Vlase s-a reîntors la hotel „Parc” pentru a-şi lua ustensilele şi bagajul şi, fără a achita hotelul, a revenit la masă unde, în lipsa lui, „şeful” mai „trăsese” un Milcov mare, după care comandase şi de două ori muşchi de vită „în sânge” şi un roşu de căpşunică. Au terminat de înfulecat pe îndelete şi au dat pe gât ultimele pahare de vin.

— În regulă, şefule, exclamă supus Vlase, bătând darabana cu degetele pe masă. Să ştii că sufăr când te văd că manifeşti neîncredere în mine; eu, care am lucrat la fabrica de lacăte, să nu fiu în stare să… Pentru mine este, să ştii, o jucărie să mângâi cu mâinile astea, uite, cu degetele astea cam strâmbe, metalul dur al oricăror uşi şi încuietori. Şi-ţi voi dovedi că în noaptea asta o să lucrez mai simplu.

— Adică, cum?!

— Simplu, cu o rangă rezolv totul…

— Vrei să laşi neapărat urme, nepriceputule?

— Eu, urme? Se poate şefule! Am avut grijă să mă asigur. Nicio grijă.

— Fii atent, s-ar putea să faci zgomot fără să vrei şi ratăm totul.

— N-am mult de lucrat. Prima uşă o voi deschide repede. La a doua, o să mă folosesc de o rangă, doar este sus, în interior, şi zgomotul n-o să se audă. Îmi va trebui o bară. Începem acţiunea la ora 24,00. Tu îmi deschizi poarta şi-mi asiguri intrarea. Restul mă priveşte pe mine.

— Bine, a răspuns Zarcu, dând amândoi pe gât conţinutul paharelor care, între timp, fuseseră iar umplute. Au achitat consumaţia, fiind deosebit de atenţi cu „slăbiciunile” ospătarului şi au plecat ca doi oameni paşnici şi nevinovaţi.

Vlase şi-a procurat cu uşurinţă o bară de metal de la şantierul aflat la numai 25 de metri mai încolo şi, profitând

de liniştea şi întunericul nopţii, au procedat întocmai planului stabilit.

Dimineaţa, la ora deschiderii, vânzătorii şi directorul au intrat în „Crinul”, spre a-şi ocupa fiecare locurile lor de muncă. Ca de obicei, fiecare povestea banalităţi, tot felul de evenimente ale zilei de ieri, mai cu seamă meciurile echipei „Unirea”, din divizia „B”, pe care o simpatizau. Când au ajuns la raionul bijuteriilor, au îngheţat şi toţi au rămas muţi de surpriză şi spaimă. Uşa metalică, inertă şi grea, era lăsată întredeschisă, iar pe jos, ruptă în bucăţi, toarta lacătului cu care fusese încuiată. A doua uşă, de jos, deschisă şi ea. Încasările din ziua precedentă, de câteva zeci de mii de lei care, din neglijenţă, nu fuseseră duse la bancă, dispăruseră. Au dispărut însă şi o parte din bijuteriile de aur, care valorau cu mult mai mult…

O primă analiză scurtă la inspectorul şef a emis ipoteza că spargerea era opera unor iniţiaţi, ca să nu le spunem maeştri ai genului, şi că la ea trebuie să fi participat cel puţin două persoane. Sistemul de încuietoare al celor două uşi de metal fusese făcut „şah mat”, iar lacătul de la ultima uşă fusese transformat în bucăţi cu ajutorul unui corp contondent de o duritate cel puţin egală cu a lui. „Urme” nu prea erau. Numai la prima uşă, cea de la intrare, rămăseseră ceva semne la broască, probabil făcute de spărgători pentru a-şi modela cheia universală în aşa fel, încât să poată fi deschisă numai prin descuiere şi, după ce ei vor fi plecat cu prada, s-o poată încuia, spre a nu trezi bănuieli prea devreme. Ceea ce n-au mai făcut.

Totul arăta că nu era vorba deci de nişte amatori. Se simţea mâna unor recidivişti. Datele dosarului au fost transmise, din ordinul inspectorului şef, în cursul aceleiaşi dimineţi, tuturor miliţiilor judeţene, cu rugămintea de a conlucra la rezolvarea cazului. Telefoanele date au determinat pe colegii din alte judeţe să-şi consulte dosarele, cazurile asemănătoare şi fişele delincvenţilor.

— Căpitane Popeangă, întocmeşti o hartă „operativă” a spargerii, pe care să putem efectua toate calculele, schiţele, ipotezele, asemenea stat-majoriştilor în preajma

declanşării unei ofensive de capturare a inamicului! Soliciţi date şi informaţii de la Inspectoratul General al Miliţiei privitor la cazuri similare de pe teritoriul ţării, periodicitatea aceluiaşi gen, mişcările mai frecvente, în zone anumite, ale diferiţilor infractori.

— ’Nţeles, tovarăşe colonel!

Au fost adunate şi supuse analizelor şi probelor de laborator bucăţi de metal găsite la faţa locului, au fost fotografiate porţiunile unde ar fi putut fi lăsate urme sau eventuale amprente care să fie supuse relevării; cu ajutorul unui furtun aspirator s-au adunat fire de păr, particule de praf, sortind microelementele, supuse apoi analizei chimice şi microscopice. Cu toate insistenţele în cercetări, rezultatele scontate se lăsau, în continuare, aşteptate.

S-a ivit apoi o piesă esenţială la dosar: raportul subofiţerului pe care Dox, câinele de serviciu, l-a târât până la gară. Era deci de presupus că hoţii s-au urcat în primul tren. Ipoteza s-a dovedit convingătoare.

Au început verificările tuturor suspecţilor din raza judeţului, în conformitate cu ordinul comandantului.

Curând, au început să sosească şi primele date în legătură cu prezenţa fiecăruia dintre suspecţi în noaptea cu pricina. Dar, timpul trecea şi cercetările, investigaţiile nu aduceau încă elemente deosebite. Informaţiile erau chiar contradictorii, fotografiile presupuşilor infractori, prezentate unora dintre lucrătorii magazinului şi hotelului din apropiere, n-au folosit, cei mai mulţi declarând că nu i-au văzut niciodată pe indivizii din fotografie. Alţii pretindeau că recunosc numai anumite amănunte: pigmentul pielii sau privirea ochilor etc.

Telefonul inspectorului şef zbârnâi insistent şi centralista ceru permisiunea să dea legătura cu o persoană feminină pe care n-o prea înţelege, căci amesteca cuvinte străine şi româneşti. În orice caz, persoana dorea să vorbească numai cu comandantul.

— I want to speak to Mr. chief of inteligent service from this area… I am Irene Da vis, Davis tehnician’s wife,

we live at „Parc” hotel.

— Yes, the person who you look for is hâre, chief inspector Banu, răspunse colonelul, într-o englezească nu tocmai perfectă.

Oricum, persoana de la capătul celălalt al firului a înţeles cu cine vorbeşte. Dorea, atât ea cât şi soţul, să reclame ceva, o întâmplare neplăcută, gravă, „care ne apasă şi dorim să ne ascultaţi personal”.

Este întrebată de inspector despre ce este vorba în mare, spre a şti pe cine să trimită spre ajutor.

— Plunder, robbery, Mr. inspector…

— Even robbery?! I shall send someone to” you, as soon as, if I can I come myself…

Inspectorul şi-a început deplasarea lentă în lungul biroului, gest atât de binecunoscut de toţi colaboratorii: „kilometrii şefului”. Un gând încolţit de timpuriu dădea tot mai multe semne de viaţă. Nu cumva există o legătură cu furtul de la „Crinul”? Hotelul este lângă marele magazin şi n-ar fi exclus ca autorii să fi fost cazaţi în acelaşi loc. Ca urmare şi ia hotărârea să discute personal cu străinii. Însoţit de căpitanul Dumitru, care stăpânea mai bine ca el engleza, în câteva minute ajunge în holu-l hotelului „Parc”, unde soţii Davis aşteptau.

— Este chiar comandantul, îi făcu atenţi Stanica, recepţionera hotelului, o fată blondă, frumoasă, ca mai toate recepţionerele. Povestiţi tot fără sfială, cu deplină încredere… bineînţeles vă rugăm să nu exageraţi.

— Colonel Banu! Am făcut tot posibilul să vin personal.

— Doamna Irene Davis şi domnul John Davis! făcu ea prezentările.

Sunt cu toţii de acord să ia loc în fotoliile din hol, şi, de îndată, un tânăr ospătar aduce pentru fiecare câte un pahar de campari, pe care inspectorul s-a şi grăbit să le plătească, cu tot protestul interlocutorilor care, se pare, au făcut comanda mai înainte. Interlocutorii se întreţinură destul de bine în româneşte, apelând la engleză numai pentru precizarea unor nuanţe.

— Ce necazuri ziceţi că vi s-au întâmplat în oraşul nostru, doamnă şi domnule Davis? îi întrebă colonelul.

Cei doi încercară să explice, ajutându-se şi de gesturi, că ea, doamna Irene, fusese prădată, în împrejurări pe care nu le poate fixa, de un frumos colier, o brăţară din aur şi 300 de dolari, toate acestea fiind ţinute în poşeta sa, iar soţul fusese văduvit de un aparat de filmat, altul de fotografiat şi un casetofon, obiecte valorând cam 2000 de dolari, care au fost luate din portbagajul Mercedesului parcat în faţa hotelului.

— Explicaţi-mi, vă rog, câteva lucruri, câteva împrejurări de detaliu: locul unde era ţinută poşeta, timpul când s-ar fi putut fura bijuteriile şi banii doamnei Irene, iar în ce priveşte aparatele tehnice, cum s-au putut fura. A fost spart portbagajul maşinii, s-au folosit chei potrivite?…

Prima se grăbi cu explicaţii doamna Irene, care se arăta oricum mult mai volubilă decât soţul ei, dar şi mai agitată:

— Banii îi ţineam întotdeauna în poşeta pe care, când plecam la plimbare sau la restaurant, o luam cu mine, iar bijuteriile, la gât. Când plecam să fac piaţa sau la cosmeticiană nu luam cu mine nici poşeta, nici colierul, nici brăţara. Le lăsam în camera noastră, pe noptieră. Aşa am făcut de un an de zile de când ne aflăm aici, soţul meu fiind chemat pentru asistenţă tehnică la irigaţii, dar nu ni s-a întâmplat până acum nimic.

— Eu cred că aparatele mi-au fost luate noaptea din portbagaj. Am impresia că am uitat portbagajul deschis, altfel ar fi fost greu de desfăcut şi nu este nicio urmă de a fi fost folosite alte chei. Şi eu, ca şi soţia mea, am trăit cu ideea că aici nu mi se poate întâmpla nimic. Acest lucru m-a făcut să fiu mai neglijent. Dorinţa noastră ar fi să fie găsite măcar bijuteriile soţiei.

— Acum, dacă nu vă supăraţi, mai am încă o întrebare: aveţi vreo bănuială? Ne-aţi mai putea furniza anumite indicii?

Soţii Davis s-au uitat unul la altul şi au rămas puţin pe gânduri invitându-se cu privirea. Cum era de aşteptat,

dă relaţii tot Irene.

— Ştiţi, domnule inspector, noi am cunoscut aici multă lume, dar, de bănuit, am bănui doar pe doi bărbaţi, tehnicieni din Bucureşti, a căror cameră era lângă a noastră. Uneori luam şi masa împreună, seara, aici, în restaurantul „Parc”. Le-am făcut, în câteva rânduri chiar şi vizite în cameră, fiind invitaţi pentru a juca cărţi. Englezii sunt politicoşi din fire şi nu i-am putut refuza…

În timp ce doamna Davis povestea, John Davis s-a deplasat la bar spre a comanda încă un rând de campari, probabil pentru a demonstra politeţea englezească sau pentru a nu rămâne datori faţă de inspector. Irene profitând de lipsa soţului, destăinuie inspectorului şi faptul că unul dintre „tehnicieni” îi făcea o evidentă curte, la care însă ea a rămas, fireşte insensibilă…

La cererea inspectorului, Irene încearcă să-i descrie pe cei doi indivizi, completată, din când în când, de soţul ei, revenit între timp. Acesta se dovedea a stăpâni bine ceea ce în criminalistică se numeşte „portret vorbit”. Ba, mai mult, John Davis reuşeşte să deseneze pe câte o bucată de hârtie din bloc-notesul lui capetele celor doi, priviţi din faţă. Mina bine antrenată de desenator, nu glumă, la acest John Davis!

— Pot să reţin desenele?

— Evident, pentru aceasta le-am făcut, poate vă sunt de vreun folos. Aş fi chiar mândru dacă ele ar reprezenta ceva în găsirea celor doi, cu toate că nu m-aş bucura să fie tocmai ei hoţii. Prea erau simpatici.

Colonelul era însă acum convins că cele două portrete în creion îl vor ajuta în cercetarea cazului şi mulţumi.

Au mers împreună spre a vedea locul de cazare al celor doi cetăţeni străini, locul unde ţinea Irene geanta ei aurie cu bijuteriile dispărute, cât şi camera în care au locuit „tehnicienii”, vecinii lor, dispăruţi în noaptea precedentă fără să mai achite hotelul. Inspectorul observă că, de pe fereastra din camera „tehnicienilor”, se putea vedea destul de bine spatele marelui magazin „Crinul”,

locul unde se dăduse atacul prin efracţie. Relaţia bănuită începea să se contureze ca certitudine. Deci, de aci, hoţii şi-au putut face o parte din calcule. Nu întâmplător luaseră chiar acea cameră.

Apoi au studiat portbagajul maşinii din care au dispărut aparatele amintite. Într-adevăr, nicio urmă de striaţiuni, de forţare.

Înainte de despărţire, John mai spuse un amănunt inspectorului:

— O precizare care, poate, v-ar interesa: unul din „tehnicienii" pe care-i suspectăm spunea că trebuie să ajungă într-un oraş Văieni, Văceni, Văleni, sau cam aşa ceva, şi m-a rugat să-i duc acolo, dacă pot şi am timp, cu maşina. N-am putut onora cererea lor, întrucât eram foarte ocupat la serviciu; tocmai acum se pun în funcţiune câteva din punctele principale care împing apa din Dunăre pe canale, şi trebuia să fiu prezent.

Inspectorul mulţumi soţilor Davis pentru datele furnizate şi le spuse:

— Ne vom strădui să-i găsim pe hoţi. Este adevărat că la noi sunt mai puţini infractori ca în lumea din care veniţi dumneavoastră. Societatea noastră luptă să nu mai fie niciunul, sau să rămână cât mai puţini. Dar, cum ştiţi, nicăieri în lume nu există pădure fără uscături… Vă vom da de ştire şi, sperăm, cât mai curând.

— Good bye.

— Good bye and thank you very much, dear inspector chief.

Întors la birou, inspectorul aprecie, împreună cu cei ce lucrau dosarul, informaţiile obţinute de la soţii Davis. Era acum convins că hoţii care au dat atacul la „Crinul" sunt tocmai aceia care-i furaseră şi pe străini. Ordonă imediat fotografierea portretelor întocmite în creion de John Davis şi trimiterea lor la organele de miliţie din toate acele localităţi din ţară care poartă denumirea de Văleni (evident numele real al oraşului aproximat de soţii Davis). Ceru sprijin din partea tuturor organelor în identificarea celor ce ar semăna cu cei din portrete, întâi şi întâi să fie

comparaţi cu foşti şi actuali infractori, fie cei din detenţie, fie cei liberi, să se constate cu ce s-au îndeletnicit toţi cei suspecţi în ultimele zile, pe unde s-au aflat, cum îşi motivează lipsa din localitate ete., etc.

Ba, mai mult, inspectorul ordonă să plece câte un lucrător în localităţile cu numele Văleni, având fiecare în buzunar copii fidele după preţioasele portrete în creion.

Nu trecură nici douăzeci şi patru de ore şi primele comunicări au şi început să apară. Ele însă nu aduceau încă nimic pozitiv în cazul cu pricina.

A doua zi, telefonul din biroul inspectorului şef îi întrerupse acestuia mica şedinţă profesională legată de acest caz.

— Alo! Doresc cu tovarăşul inspector şef.

— La aparat.

— Sunt locotenentul Monea, permiteţi să raportez.

— Da, Monea, te ascult.

— Cred că am dat de „porumbeii” de la „Crinul”.

— Eşti sigur?

— Mai bine de nouăzeci şi opt la sută. M-a ajutat mult portretul venit de la dumneavoastră. Cer permisiunea să-i bag la colivie, spre a nu-i scăpa.

— Nu, nu te grăbi, Monea. „Porumbeii” aceştia vor căuta să mai găsească şi altă grămadă cu grăunţe bune, ştiu ei locurile din care să se înfrupte copios, nu degeaba au poposit acolo. Lasă-i să se năpustească pe o nouă grămadă, şi atunci le pregăteşti colivia… împreună eu prietenii de acolo, ÎI trimit în grabă cu o maşină şi pe Popeangă, să te ajute ca să nu scapi „porumbeii”.

— ’Nţeles, tovarăşe inspector şef.

*

Şase ore îi trebuiră căpitanului Popeangă ca să ajungă la Văleni, îi găsi pe locotenent şi pe ceilalţi băieţi, localnici, în plină desfăşurare de forţe.

Cei doi urmăriţi s-au foit de câteva ori în jurul magazinului cel mare din oraş, când pe dinăuntru, când pe dinafară, s-au înfundat apoi în restaurant, au mâncat şi au băut copios, apoi au luat un taxi cu care au mers şi la

„Hanul Salinei”, unde iar au mâncat, şi iar au băut până spre seară, antrenaţi şi cu nişte oacheşe, cunoscute de localnici ca „rele de muscă”, cu care îşi completară tabloul zilei.

Între timp, căpitanul Popeangă, în baza aprobării pe care o avea, trecu la verificarea amănunţită a bagajului lor de la hotel şi nu mica-i fu mirarea când dădu cu o ochii de o geantă cu bijuterii, între care şi un colier şi o brăţară, negravate, semn că erau chiar ale doamnei Irene. În geamantânul din piele de la capul patului, greu de nu-l puteai ridica, se aflau aparate şi iar aparate: de filmat, de fotografiat, casetofoane, câteva pachete de cărţi de joc cu femei goale pe ele, o brichetă „Ronson”, o mina de bancnote – dolari americani – şi alte mărunţişuri. Toate obiectele au fost fotografiate şi lăsate la locul lor, conform instructajului făcut la plecare de inspector.

*

Către orele 22 eroii au venit la hotel, însoţiţi de cele două oacheşe. După ce au controlat camera, a urmat orgia pentru care, de altfel, brunetele au fost aduse, după care traseră câteva ore zdravene de somn. Scenele interioare au fost „observate”.

Între timp, căpitanul Popeangă l-a sunat pe inspectorul Banu şi l-a asigurat că, într-adevăr, „porumbeii” respectivi sunt aceiaşi cu cei de la „Crinul”.

Banu ordonă să se acţioneze numai când şi numai dacă vor pleca cu „marfa”, altfel nu. „Să-i supravegheaţi mai departe şi, pe cât posibil, să-i filmaţi şi că fotografiaţi momentele care ar interesa cercetarea şi documentarea cazului. Poate mai au şi alte „legături!”

La ora 23, cei doi scot din cameră oacheşele cu tot protestul gălăgios al acestora. Ei mai rămân până la orele 24, când părăsesc camera, fără bagaje, doar cu geanta pe care au avut-o şi ziua asupra lor. Au coborât pe scara de serviciu în stradă. Lucrătorii, fixaţi la locurile lor, emiteau semnale către căpitanul Popeangă, cu privire la terenul şi direcţia spre care protagoniştii se îndreptau.

— Au ajuns lângă magazinul cel mare.

— Sunt la uşa laterală, care este asigurată cu un lacăt.

Cei doi se uită discret în dreapta, se uită în stânga, privesc cu atenţie înapoi… umblă la geantă şi scot de acolo o mina de chei, pe care le încearcă, pe rând.

Nu trec 5 minute şi lacătul este deschis. Se vede, îşi zise Monea, că aici nu a fost nevoie de efracţie, ca la „Crinul”. Hoţii intră tacticos în „inima” magazinului, trăgând după ei uşa, siguri că nimeni nu i-a observat. Se îndreaptă direct spre raionul cu bijuterii, locul care îi atrăgea cel mai mult.

Lumina se aprinse brusc. Patru oameni, în civil, apar ca din pământ.

— Sus mâinile, hoţilor! Miliţia! îi somă căpitanul Popeangă, în timp ce locotenentul Monea îi şi fotografiază. Nu avură încotro, se executară. Au fost apoi conduşi la „domiciliul” din hotel, unde, la o cercetare mai atentă, s-au mai găsit bani şi alte obiecte furate, deosebit de scumpe.

În dimineaţa următoare, „Aro-ul” rula către oraşul păgubit, transportând o captură aparte: cei doi spărgători şi „agonisita” lor avere. Aceasta urma să reintre în posesia proprietarilor de drept.

Reconstituirea de la „Crinul” a fost asistată de mulţi dintre cetăţenii oraşului. Îşi exprimau astfel şi satisfacţia şi respectul pentru cei care atât de discret şi eficient le-au redat liniştea şi au făcut dreptate. Printre ei se găseau şi soţii Davis care, dincolo de dificultăţile de limbă, au înţeles totul şi au simţit nevoia să-şi adreseze personal mulţumirile. Nu trecuse nicio săptămână şi hoţii fuseseră prinşi…

Trecuse de miezul nopţii. Începea o nouă săptămâna. Noaptea era calmă, senină. În staţia R. era aşteptată sosirea acceleratului de la Bucureşti. Pe peroane era, ca de obicei, o mare vânzoleala. Glasul crainicului de la

informaţii anunţă o întârziere. Operatorul, analizând situaţia, dădu cale liberă spre Craicva trenului de marfă 11003.

Mecanicul, după ce şi-a primit documentele de bord, a pus în mişcare locomotiva, care trăgea 24 de vagoane mari, încărcate cu minereu de fier.

— Acceleratul ne va ajunge din urmă târziu. O să câştig un avans bun şi, pe la două, voi fi la Craiova, şi-a spus în gând mecanicul, în timp ce conducea locomotiva spre ieşirea din gară, mărind tot mai mult viteza.

Traseul îi era cunoscut. De când lucra ea mecanic, l-a străbătut de nenumărate ori şi cunoştea foarte bine fiecare amănunt al drumului. Se apropiau de podul de pe Bratcov. Bordul îi indica peste 40 de kilometri la oră. Viteza nu era mare. Abia porniseră la drum şi se gândea că, în curând, va trebui să oprească pentru a aştepta, într-o gară, trecerea acceleratului întârziat. Era cald. A deschis geamul, ca să privească noaptea de primăvară, cu cerul încărcat de stele. Era o noapte calmă. Ajutorul său şi-a aprins o ţigară.

Deodată răzbătură până la ei zgomote şi lovituri puternice. Locomotiva începu să se clatine într-o parte şi în alta. Într-o fracţiune de secundă, mecanicul se repezi spre panoul de bord. Trase cu repeziciune toate contactele de la tabloul de comandă, frânând şi, în acelaşi timp, oprind motorul „Diesel”. Colosul de oţel, împins de inerţie, mai înaintă, legănându-se, şi cu un zgomot asurzitor se izbi de banchetul de piatră. Zgomote puternice continuau să se audă din spate, unde vagoanele săreau de pe linie sfărâmându-se în albia râului, care îşi avea vadul la vreo douăzeci de metri sub pod. Locomotiva era înclinată şi în pericol de a se rostogoli. Mecanicul strigă celor doi însoţitori să părăsească locul şi, împreună, cu mare greutate, din cauza poziţiei înclinate a locomotivei, reuşiră să deschidă uşa şi să sară.

Îi întâmpina un tablou de-a dreptul dramatic. Vagoanele răsturnate târâseră, în cădere, pomi. Coloşii de fier, rostogolindu-se, se turtiseră. În întunericul nopţii

imaginea era şi mai înfricoşătoare.

Nu aveau timp să caute cauza accidentului. Mecanicul luă repede hotărârile de rigoare: pe unul dintre însoţitori îl trimise, pe jos, spre R., pentru a anunţa accidentul, pe celălalt îl postă de pază lângă trenul avariat, iar el porni, pe linie, în direcţia opusă, pentru a putea semnaliza în caz că vreun tren ar fi venit spre locul accidentului. Era extrem de necesar acest lucru, deoarece observase că vagoanele deraiate avariaseră şi blocaseră şi al doilea fir al liniei. Se impuneau de urgenţă măsuri pentru a preîntâmpina o nouă catastrofă.

N-a parcurs mai mult de o jumătate de kilometru şi auzi, din sens opus, zgomotul unui tren. S-a tras în marginea liniei pregătindu-şi lanterna ca să facă semnale de oprire. Trenul avea viteză mare. Începu să agite lanterna făcând tot felul de socoteli între viteza pe care o aproxima şi posibilitatea de frânare… Se mai linişti puţin când observă că semnalele sale au fost recepţionate, înţelegând, după scrâşnetele roţilor, că mecanicul lua măsuri de frânare rapidă a trenului. Şi totuşi…

Un nou zgomot asurzitor se lăsă în ecouri peste câmpie, spărgând tihna nopţii de primăvară. S-a produs o a doua deraiere, într-un interval de câteva minute. Fiind cu o viteză prea mare, mecanicul n-a mai putut să oprească definitiv marfarul şi acesta a apucat să lovească cele două vagoane deraiate, care ocupau gabaritul firului doi al liniei.

În gara R., acceleratul a fost oprit. Cei aproape 700 de călători îşi manifestau dezaprobarea pentru întârziere. Era gălăgie, oamenii erau nervoşi, întârzierea încurca multora treburile planificate.

*

Inspectorul Banu sosi în plină noapte la locul accidentului. Echipa sa de cercetare îşi începu lucrul imediat. Prima întrebare a inspectorului a fost dacă sunt victime.

— Nu sunt, tovarăşe colonel, nu sunt, dar puteau să fie… Pe aici, la ora accidentului, trebuia să treacă

acceleratul.

În faţa spectacolului pe care-l privea, colonelul Banu îşi închipui pentru o clipă ce s-ar fi putut întâmpla şi se îngrozi. Puţini călători ar fi scăpat cu viaţă.

— În toată nenorocirea am avut totuşi puţin noroc, spuse maiorul Fătu, şeful echipei, care era deja gata să dea primul raport.

— La circa 25 metri, înainte de intrarea pe pod, pe firul exterior al căii ferate, s-au găsit demontate ambele eclise de la joantă, precum şi elementele celelalte care fixează şina de traverse. Se pare că este vorba de o acţiune premeditată.

În puţină vreme, organele din subordinea inspectorului Banu erau alertate. Toţi suspecţii din noapte erau supuşi unei investigări riguroase. Era de presupus că cel care săvârşise actul criminal nu putuse ajunge departe.

Pâcla nopţii, încet-încet, începea să se destrame. Scheletele metalice ale vagoanelor cu minereu de fier răsturnate, sfărâmate în cădere, distruse de propria lor greutate în timpul rostogolirii, zăceau încolăcite peste pământul răscolit, un copac bătrân, retezat pe jumătate, un altul, cu rădăcinile scoase din pământ, aminteau de forţa impactului. Sub pod, aproape de firul Bratcovului, alte vagoane, căzute, au fost turtite pur şi simplu. În lumina începutului de zi, spectacolul era de-a dreptul cutremurător.

Echipa de cercetare ajutată şi de doi specialişti din centrală sosiţi de urgenţă lucra cu febrilitate.

Se făceau măsurători, deducţii, calcule, însemnări, toate căutând un răspuns precis, clar, la întrebările: cine? cum? în ce împrejurări a produs catastrofa?

Ochiul rece şi obiectiv al aparatului de fotografiat înregistra insensibil amănuntele dezastrului.

Vagoanele trenului de marfă zăceau răsturnate pe pod, ca şi în vadul râului: patru vagoane erau prăbuşite în vadul pârâului, iar alte şase, împreună cu locomotiva, deraiaseră pe terasamentul liniei. Intacte, salvate de greutatea mare a încărcăturii, de viteza redusă, şi de

eforturile depuse pentru frânare se aflau doar celelalte paisprezece vagoane.

Odată cu ivirea zorilor, printre piesele sfărâmate ale trenului avariat – tampoane, conducte de frâna, uşi, părţi laterale, arcuri – printre bucăţile metalice rupte din structura podului şi printre minereul aruncat de vagoanele în cădere, au început să fie puse în evidenţă câteva date edificatoare. Se înjghebau primele elemente, primele probe.

În locul în care calea ferată a fost avariată prin desprinderea ecliselor şi a buloanelor, prin deşurubarea piuliţelor, s-au găsit: un creion de culoare roşie, un magnet în formă de U, având pe unul dintre braţe imprimat un N, un ciocan, o bucată me

9 – inspectorul şef talică de formă cilindrică şi o bucată de sârmă zincată.

Indiciile erau încă insuficiente şi greu de însumat într-un unic raţionament.

În curtea unui gospodar din Măldăeni, cea mai apropiată comună de locul catastrofei, Fătu, însoţit de Mihalcea, şeful miliţiei judeţene, după întocmirea formelor de rigoare, şi asistaţi de doi vecini, ca martori, au început verificările.

Ion Putredu făcea parte din „faună”, cum îi plăcea să spună inspectorul şef. Tânărul de 26 de ani era deja în atenţia miliţiei. Ţinuta sa, barba şi pletele, hainele ţipătoare, stridente, consumul de băutură şi ţigări, lipsa de ocupaţie, cu toate că era în plină putere de muncă şi avea şi o meserie căutată, aceea de mecanic, la care se adăugau şi desele călătorii frauduloase pe C.F.R. erau câteva din indiciile care au condus la includerea lui pe lista celor suspecţi şi, ca urmare, vizita făcută la el acasă devenise necesară.

Putredu nu era de găsit. Plecase în seara trecută. Fratele său, Alexandru, care i-a întâmpinat pe cei veniţi în cercetare, nu ştia să spună încotro o apucase. A precizat doar că el a plecat în sat, la o nuntă, pe la orele 19, şi Ion era încă acasă, iar când s-a înapoiat, după zece, nu l-a mai

găsit.

Plecarea precipitată a lui Ion Putredu nu era pentru familie un motiv de îngrijorare. Erau obişnuiţi cu astfel de dispariţii. Înştiinţările de amenzi, ce se păstrau, dovedeau că Ion avea un obicei statornicit în a călători pe trenuri fără rost.

În camera lui Putredu, în afară de o mare dezordine, nimic neobişnuit. Ochii exersaţi ai ofiţerilor care cercetau nu au scăpat însă amănunte care, la prima vedere, erau fără importanţă. Între probele instrumentate, au adunat de pe masă 5 coli de hârtie pe care se desluşeau vizibil urmele unui scris apăsat, mai multe bucăţi de hârtie rupte şi aruncate între masă şi pat, iar în curtea casei mai descoperiră un fapt semnificativ – o piuliţă nouă, identică cu cele folosite la buloanele de la calea ferată. O sârmă galvanizată, asemănătoare cu cea văzută la locul faptului, nu scăpă nici ea atenţiei maiorului Fătu.

Pe la nouă dimineaţa, în timp ce mergeau, împinşi de curiozitate, spre locul gravului accident, doi copii au descoperit într-un salcâm, dintr-o lizieră de lângă calea ferată, un plic mare, albastru. Tot în direcţia aceea, câinele-lup îl trăgea după el pe plutonierul Petraşcu, parcă zicându-i: pe aici a luat-o, simt urma!…

Cei doi elevi priveau spre pod.

— Să ducem plicul tovarăşei diriginte, spuse Ghiţă, cel mai mic dintre ei.

— Eu cred că-i mai bine să-l ducem miliţiei.

Ezitară câteva momente. Ştiau că nu e voie să se apropie de locul accidentului. Până la urmă, şi-au înfrânt teama şi s-au apropiat de pod.

I-a întâmpinat subofiţerul în uniformă albastră.

— Ce-i cu voi, băieţi? N-aveţi ce căuta aici! Locul vostru e la şcoală.

Marian îşi luă inima în dinţi:

— Spre dumneavoastră veneam, tovarăşe căpitan.

Nu cunoştea gradele, dar ştia că în armată există căpitani…

Marian nu mai spuse nimic şi îi întinse plicul

albastru, plic pe care era gata-gata să-l înşface câinele, parcă necăjit că i-o luaseră înainte nişte copii.

9*

După lectura textului găsit în plic, inspectorul şef Banu ordonă ca un echipaj să cerceteze de urgenţă librăriile din zonă. Plicul nu era unul obişnuit şi cel care îl cumpărase ar fi putut să atragă atenţia vânzătorului de la papetărie. După vreo oră şi jumătate, echipa de cercetare s-a întors.

La librăria 3, responsabilul Petrescu îşi amintea că sâmbătă după-amiază a vândut un astfel de plic unui tânăr de peste douăzeci de ani, care purta barbă şi plete şi o haină în carouri. A reţinut doar atât, faptul că avea o ţinută extravagantă. Dar şi faptul că asemenea plicuri mari erau cerute foarte rar…

Când sosi şi maiorul Fătu din sat, s-a formulat ipoteza că există o identitate între cumpărătorul plicului şi Ion Putredu. Probele erau concludente.

Trebuia găsit de urgenţă Putredu!

Colonelul Mihalcea socotea că acesta nu putea fi decât undeva, printr-o gară, ori într-un tren. Obiceiurile lui anterioare, amenzile date de organele de control ale C.F.R.-ului justificau o asemenea variantă.

La indicaţia inspectorului şef, pe lângă alte măsuri, s-a şi alcătuit un „portret vorbit” şi, prin C.F.R., acesta s-a răspândit în toate staţiile.

Inspectorul Banu era sigur că ceferiştii îi vor ajuta, că îl vor găsi pe Putredu. Nu de puţine ori, în acţiunile sale, atunci când avusese de rezolvat ecuaţii grele, găsise sprijin de seamă în rândul populaţiei.

Concomitent, pe altă filieră, erau alertate miliţia şi securitatea. Portretul vorbit al infractorului ajungea din ce în ce mai departe.

Către ora prânzului, după ce s-au scurs aproape douăsprezece ore de la comiterea accidentului, unele rezultate începură să se arate.

Se continua cercetarea amănunţită a împrejurărilor. Trebuiau cât mai multe detalii. Cei doi mecanici de

locomotivă nu observaseră nimic. Au declarat că, la un moment dat, s-au trezit că părăsesc linia ferată. Au frânat trenurile, apoi au acţionat în sensul evitării altor accidente. În împrejurimi, cu toate că era noapte cu cer senin, n-au observat nimic deosebit, nicio mişcare suspectă…

Cei din echipa de cercetare la faţa locului şi-au pus, firesc, întrebarea: care era mobilul faptului grav?

S-au emis iar multe ipoteze. Ele trebuiau analizate şi selectate.

Pe baza exploatării urmelor şi a dinamicii autorului la faţa locului s-a conturat o concluzie. Încet, dar cu siguranţă, unele dintre variantele formulate încă în faptul nopţii erau eliminate. Dintre numeroşi suspecţi – „fauna” – a căror verificare era făcută cu minuţiozitate de către ofiţeri, pista centrală rămânea tot Ion Putredu. Colonelul Banu nu renunţa nici la celelalte verificări.

Cercetările au condus spre un punct, spre o soluţie. Să fie aceasta şi rezolvarea cazului?

Acarul Savu Dan, care era de serviciu, a informat şi el că a zărit, pe la miezul nopţii, pe unul Putredu, pe care pretindea că-l cunoaşte, trecând prin apropiere. Părea speriat – spunea acarul – şi mergea cu fereală prin liziera de pomi, uitându-se când înainte, când înapoi. Pe cărarea pe unde trecuse Putredu, cărare indicată de acar, s-a găsit şi o cheie.

Este adus câinele Dox, unul dintre cei mai buni urmăritori pe care îi avea inspectoratul şi care identificase şi urma cu plicul. Este pus să ia noua urmă şi, după multe ocolişuri, o luă drept înspre sat, oprindu-se… la locuinţa acarului. Uşoară stupoare!

Ofiţerii încep verificarea şi la domiciliul acestuia. Le-au atras atenţia traversele de cale ferată depozitate în curte, iar într-o magazie, în spatele casei, au găsit chei, cleşti şi ciocane ce se foloseau de revizorii de cale la verificarea şi repararea liniilor. Savu Dan făcuse un adevărat depozit.

Cine este acarul S.D? Nu ar fi prima dată când un

infractor se oferă să ajute organul de miliţie pentru a îndepărta bănuielile, mai cu seamă că, de data aceasta, acarul era cunoscut ca un element veşnic nemulţumit, cârcotaş, era cunoscut pentru răutatea sa. Fusese impiegat de mişcare, dar a fost retrogradat pentru încălcarea repetată şi gravă a instrucţiunilor de circulaţie. Era şi reclamagiu cunoscut, dar niciuna dintre sesizări nu avea temei.

Să fie el oare cel care a demontat linia?

Din sat, câinele Dox refăcu şi un traseu invers.

La casa lui Putredu, situată pe aceeaşi direcţie, i se dădu să miroase o pereche de pantofi, din cei purtaţi de tânărul pus în urmărire.

— Miroase, Dox, miroase, băiatule! îi zise subofiţerul care îl conducea.

Câinele, după ce mirosi pantofii, porni iar să adulmece urma. Căută prin curte, intră în pătul, apoi porni pe uliţă spre marginea satului, intră într-o vie, o luă apoi spre liziera de pe marginea liniei ferate şi, după câteva ocolişuri, apucă spre podul de pe râul Bratcov.

De la locul faptului, din nou prin liziera de pomi, câinele îi conduse spre gara oraşului.

Cineva confirmă că, imediat după miezul nopţii, îl văzuse pe o bancă în gară pe acelaşi Putredu.

Datele conduceau tot mai mult spre această ipoteză şi erau prea multe ca să nu fie verosimile.

Şi totuşi?

Colonelul Banu şi-a strâns oamenii şi a făcut o analiză operativă a cazului.

Rând pe rând, s-au prezentat succinte rapoarte asupra verificărilor făcute, asupra cercetărilor în general.

„Fauna” a fost supusă unui filtru total.

S-au analizat cazurile şi s-a eliminat tot ce nu avea vreo legătură cât de mică cu accidentul supus investigaţiei.

S-au purtat discuţii aprinse. Ofiţerii superiori din centrală: Gheorghiţă Vlaicu şi Miroiu Pavel, precum şi cei de la departamentul căilor ferate – Niţulescu şi

Anghelache – alături de inspectorul Banu (un fel de comandament înfiinţat ad-hoc) au supus analizei toate ipotezele.

Pe umerii lui Banu se afla însă răspunderea hotărârilor ce trebuiau luate.

Varianta „Putredu”, cu toate că părea cea mai verosimilă, mai trebuia verificată. Un lucru nu stătea încă în picioare. Nu se găsea încă un motiv plauzibil care să explice de ce un tânăr de 26 de ani comisese un act atât de grav.

*

Pe peronul gării din Botoşani cobora un tânăr zvelt, bine făcut, cu mustaţa în furculiţă, cu perciuni până aproape de bărbie, şi cu plete lăsate până pe umeri. A privit în toate părţile, şi apoi a trecut pe la biroul de informaţii.

Un impiegat de mişcare l-a observat şi a remarcat asemănarea cu „portretul vorbit” pe care telespicherul îl lansase. Făcu semn unui alt ceferist să se apropie şi reuşiră să-l alerteze şi pe şeful postului de miliţie T.F., plutonierul major Irimescu, care apăru imediat.

— Cred că e vorba de bărbosul de acolo, tânărul care, răzimat de un geam, priveşte absent prin gară.

— Să nu ne scape, spuse plutonierul major, în timp ce se apropia, urmat de impiegatul de mişcare.

— Să mai chem ajutoare? întrebă impiegatul.

— Nu e nevoie! răspunse plutonierul major, apropiindu-se şi mai mult de pletos. Acesta îl privi cu nelinişte. Când s-a convins că plutonierul major îl vizează pe el, a încercat să fugă. Prea târziu. Dintr-un salt, plutonierul major l-a şi ajuns şi, împreună cu cei doi ceferişti, l-a imobilizat.

— Stai frumos, Putredule, avem puţină treabă, o chestiune de rezolvat…

Tânărul, încolţit, şi bine „încadrat” făcea pe nevinovatul. Era uimit că în această staţie depărtată cineva l-a putut cunoaşte. Faptul că plutonierul i s-a adresat pe nume l-a dezarmat complet.

*

Maiorul Fătu, cu toată experienţa sa şi cu tot calmul care-i era caracteristic, se simţea cuprins de nervozitate, de supărare. Infractorul nu voia să recunoască nimic.

— Lăsaţi-mă în pace, n-am făcut nimic! spunea acesta de fiecare dată.

Inspectorul Banu era şi el obosit, dar se arăta mai calm:

— Cum ai călătorit de la Botoşani încoace? întrebă inspectorul.

— Bine!

— Nu te-a supărat nimeni pe drum?

— Nu m-a supărat şi nu m-a mai amendat nimeni. De mult doream eu să fac un drum lung, cu maşina mică. Mi s-a împlinit dorinţa…

— Şi ce altă dorinţă mai ai?

— N-am apucat să văd mormântul lui Eminescu de la Botoşani, aş fi vrut să-l văd.

— Mormântul lui Eminescu?

— Da. Voiam să-i văd mormântul.

— Dar mormântul lui Eminescu e în altă parte, nu la Botoşani.

— Nu se poate.

— E în altă parte, mă mir că nu ştii atâta lucru, tu, care te pretinzi…

Putredu se lăsă astfel antrenat în discuţie. De unde până acum nu ieşise din „nu ştiu”, devenea treptat tot mai volubil.

Inspectorul Banu îl examina plin de uimire. În îndelungata sa activitate se obişnuise cu fel de fel de infractori, chiar criminali înrăiţi, se obişnuise cu căutătura lor cruntă, cu privirile furişe, cuprinse de şiretenie sau de spaimă. Putredu arăta însă altfel. Nu-şi putea explica, cum, după catastrofa declanşată, tânărul mai purta veselie în ochi, iar faţa îi exprima chiar blândeţe. Cu nasul său cârn, cu ochii săi aparent blajini, Ion Putredu era de-a dreptul simpatic.

— Ia spune, Ioane, cum ai reuşit să demontezi linia?

— De unde ştiţi că am demontat-o eu?

— Ştim tot, absolut tot ceea ce-ai făcut de când ai plecat de-acasă, dar vrem să auzim de la tine cum s-a întâmplat. M-ai înţeles, Putredule?

— Aş vrea să fumez o ţigară, dacă se poate.

— Serviţi-l cu o ţigară şi, de ce nu, chiar şi cu o cafeluţă.

Putredu şi-a aprins ţigara oferită de maiorul Fătu. Trase de două ori eu sete.

— După cum ştiţi – începu el să povestească – de când am terminat profesionala nu am lucrat nicăieri. Am 26 de ani şi nicio ocupaţie. Am devenit un om inutil. Acasă nu aduceam decât înştiinţări de amenzi. În ultima vreme, din cauza situaţiei în care mă găseam, trăiam într-o permanentă stare de nemulţumire. Umblam fără rost, fără nicio ocupaţie şi fără bani. La toate acestea se mai adaugă şi faptul că părinţii mei plăteau tot mai des amenzi pentru călătoriile pe care le făceam, fără bilet, cu trenul. Atât părinţii, cât şi fratele şi sora mea îmi reproşau tot mai des aceste fapte. Doar mama, săraca, mă înţelegea. Toţi banii de la C.A.P. îi cheltuia cu mine. Conflictele între mine şi familie erau din ce în ce mai mari. Îmi spuneau, de fiecare dată, că, după ce nu fac nimic, nu aduc bani în casă pentru mâncare, din cauza mea mai trebuie să plătească şi amenzile C.F.R.-ului.

— Aşa ai ajuns la concluzia că trebuie să te răzbuni pe C.F.R?…

— Toate astea mi-au creat o stare de nemulţumire şi…

Putredu se opri. O tăcere lungă se aşternu în biroul de anchetă. Inspectorul şef sesiză impasul.

— Mai vrei o ţigară?

— Cred că da.

Fătu îi întinse pachetul ou ţigări.

— Erai nemulţumit şi te-ai gândit să provoci o nenorocire.

— Da! Aşa e!

— Când ai luat această hotărâre? în ce împrejurare?

— În ziua de vineri, 7 mai, pe la prânz, când veneam de la Bucureşti. Controlorul mă amendase iar.

— Pentru o amendă, pentru că nu erai încadrat nicăieri – adică pentru fapte care, toate, se întâmplau din cauza ta – te-ai hotărât să te răzbuni pe oameni nevinovaţi, să-i ucizi, zise tăios Banu. Nu te-ai gândit că în trenul acela ar fi putut să fie chiar şi mama ta?

— N-avea cum. O lăsasem acasă. Aşa că... M-am decis să iau câteva sute de vieţi omeneşti, „simplu şi rece”.

Inspectorul şi maiorul Fătu s-au privit scurt. Formula era identică. Din dosar Banu scoase plicul găsit de cei doi elevi şi începu să citească: „Acum, când scriu aceste rânduri, iau câteva...”

— Recunoşti scrisoarea, Ioane!?

Putredu păli, dar încercă să braveze:

— E scrisoarea mea!

— C «um poţi fi cinic la douăzeci şi şase de ani, băiete! Cinismul e o atitudine studiată, rece, o adopţi atunci când nu mai trăieşti cu adevărat.

*

Ce se ascundea în spatele acestei atitudini cinice a tânărului Putredu? Cine l-a împins la monstruoasa crimă?

Interogatoriul a continuat zile în şir. S-au făcut expertize grafologice şi tehnico-ştiinţifice, au fost adunate şi alte probe.

Nu mai rămânea niciun dubiu. Numai el provocase deraierea trenurilor, singur, fără ajutorul nimănui, fără să fie împins de cineva spre a provoca catastrofa. Pagubele se ridicau la peste 5 milioane de lei.

Erau pagube serioase pentru economia naţională: locomotiva şi 6 vagoane distruse, calea ferată şi podul scoase din funcţiune, minereu de fier care n-a mai putut fi recuperat total, perturbarea traficului de circulaţie etc... şi încă a fost un mare noroc. Putea trece acceleratul!

În procesul verbal de începere a urmăririi penale, maiorul Fătu, chiar în ziua comiterii faptului, scria că a fost săvârşită infracţiunea „prevăzută de art. 163 c. pen.”, articol ce prevedea şi pedeapsa capitală.

Când Putredu Ion a luat cunoştinţă de conţinutul ordonanţei, nici n-a clipit măcar. A ascultat în tăcere, apoi a început să râdă.

*

Încă de la începutul anchetei, colonelul Banu a înţeles că Putredu nu era în deplinătatea facultăţilor sale mentale, că fapta a săvârşit-o fără discernământ. Era însă doar o convingere intimă, care trebuia probată.

După analiza amănunţită a cazului, Putredu a fost încredinţat spre examinare medicilor. A urmat expertiza medicală. Adică expertize, pentru că mai multe comisii cercetară cazul. Cele trei comisii succesive de sub egida Institutului de expertiză medicală au ajuns la concluzia fermă că Putredu suferă de psihoză discordantă şi că, atunci când a săvârşit accidentul, a fost lipsit de discernământ. „În momentul săvârşirii faptei – se preciza în raportul de expertiză medico-legală –, având în vedere pregătirea acţiunii şi modul cum a acţionat, cu toată motivaţia delirantă a faptei, opiniem că discernământul său era diminuat”.

Au fost însă şi păreri contrare, tot din partea experţilor medicali. Unii susţineau, şi nu fără temei, că Putredu a acţionat cu discernământ din momentul pornirii infracţiunii şi până la finalizare. Ba, mai mult, autorul, dându-şi seama de consecinţe, a dispărut fugind cât mai departe. Aceasta înseamnă că nu a acţionat conştient, deliberat?

— Bine, chiar dacă am accepta raţionamentul că Putredu a avut discernământul faptelor în momentul comiterii lor, analizele medicale scot în evidenţă elemente de paranoism profund. Şi, de când lumea, nebunii sunt ocrotiţi. Ei şi aşa sunt pedepsiţi de soartă, susţineau alţii dintre specialişti…

— Dar valorile, valorile acestea mari, care au fost distruse, nu ar fi trebuit să fie ocrotite? Dar dacă ar fi trecut acceleratul, cu cei 700 de oameni, condamnaţi să dispară „simplu şi rece?!”

Părerile au fost împărţite. Cei mai mulţi dintre

specialişti au rămas adepţi ai „ocrotirii” nebunului şi, drept urmare, vinovatul scăpa de prevederile articolului 163.

Populaţia ar fi dorit o pedeapsă exemplară. Dar, până la urmă, mărul putred fu izolat de cele bune şi Ion Putredu fu predat organelor medicale.

Şi totuşi un gust amar rămăsese în sufletul lui Banu. Oare nimeni nu sesizase gradul de periculozitate al nebunului? Cum a putut acesta să trăiască printre ceilalţi oameni sănătoşi şi nimeni să nu acţioneze în sensul prevederii vreunui act necugetat?

Câte învăţături nu se pot desprinde dintr-o asemenea tristă şi reală întâmplare?

Încă un caz fusese rezolvat, dar ce bine ar fi fost dacă el nu s-ar fi petrecut. Şi se putea. Trebuia numai ca oamenii să privească cu mai mare grijă şi responsabilitate la tot ce se petrecea în jurul lor.

*

De la accidentul respectiv s-a scurs mai bine de un an, oamenii au început treptat să uite. Pe locomotivă se afla acelaşi mecanic care, într-o noapte de mai, părăsise cu o LDE acostamentul liniei. Începuse şi el să uite momentul de groază şi trecea iarăşi cu locomotiva peste podul de pe Bratcov, fluierând vesel.

Inspectorul Banu privea, de la geamul unui vagon al acceleratului, câmpia bogată a toamnei. Peisajul îi era cunoscut. Trăise aici ore întregi de înfrigurate căutări şi nelinişte.

Iată şi zgomotul caracteristic trenului atunci când trece un pod: podul de peste firul de apă.

Acceleratul avea viteză.

La pupitrul de comandă al locomotivei, acul indică 100 kilometri/oră.

Inspectorul şef îşi aminti că aici puteau să moară tragic, din cauza unui nebun, aproape 700 de oameni…

Era o dimineaţă caldă. Sergentul de la punctul de control, încremenit parcă în aerul uscat şi cald, cu o mână uşor sprijinită pe automat, privea la fata care s-a oprit în faţa lui. Era frumoasă şi zveltă, cu o rochie transparentă,

vaporoasă, de vară. Avea ochii de ciută şi obrajii catifelaţi, de piersică. Cu o mişcare tinerească, fata îşi aruncă pe spate părut căzut pe frunte şi întrebă:

— Aici e securitatea?

Sergentul Petrică, un ins negricios, cu pigment de indian, şi cu mustăţi bogate, nu părea să audă. Se uită mai departe, uşor descumpănit, la fata ce se oprise în faţa lui. Apoi, revenindu-şi

— Da. Ce doriţi?

— Vreau să merg la comandant, sau, cum să spun… la cel mai mare de la dumneavoastră.

— În ce problemă?

— Ceva urgent şi foarte important.

Era atâta hotărâre şi candoare în glasul şi privirea fetei, încât Petrică se hotărî pe loc şi o conduse la ofiţerul de serviciu. Locotenentul Florea Dănuţ o invită în biroul său.

— Vreţi neapărat să mergeţi la tovarăşul comandant?

— Aşa aş dori, dar pot să vă spun şi dumneavoastră. În orice caz, să ştiţi că e foarte important şi că nu suferă amânare, trebuie imediat luată o decizie.

— Chiar aşa?!

Locotenentul se lăsă şi el impresionat de firescul şi siguranţa fetei şi ceru încuviinţarea s-o aducă în biroul comandantului.

— Mă numesc Maria Stănescu, sunt elevă într-a zecea la industrial… am aflat ceva foarte grav.

— Ei, ce-i aşa de grav, fetiţo?

— La noapte, satul nostru va arde, ca Roma pe timpul lui Nero.

— Nu mai spune, zâmbi colonelul. Ce cărţi ai citit în vara asta?

— Multe, dar n-are importanţă acum. Satul nostru va arde.

— …Ca Roma pe timpul lui Nero.

— Nu râdeţi, că nu mint. Pe cuvântul meu că vă spun adevărul. Eu nu mint, se precipită fata.

— Ei, dacă e aşa…

— Gheorghiţă nu m-a minţit niciodată, tovarăşe colonel.

— Cine le Gheorghiţă?

— Un băiat din sat. El mi-a spus. Cum să vă explic. Gheorghiţă e băiatul unui… zurbagiu, al unui fost bogătan, care acum face pe iehovistul – Vall îi spune, poate aţi auzit de el. Băiatul a fost coleg cu mine la elementară. Acuma, taică-său nu-l mai lasă la şcoală. Zice că nu-i trebuie. Dar, vara, când sunt în vacanţă, Gheorghiţă îmi cere cărţile mele. Eu i le dau. Aşa că suntem prieteni, şi încă prieteni foarte buni. Gheorghiţă mi-a spus că taică-său plănuieşte nişte lucruri rele; cică să ardă satul… Mi-a mai spus-o, dar nu l-am crezut până azi. Zicea: „Să nu dormi noaptea asta, fiindcă vei vedea un spectacol”. El, tovarăşe şef, vrea să fugă de acasă, că taică-său îl bate mereu, nu-i dă voie să citească decât versurile lui Iehova, nici la cinema nu-l lasă şi… nici nu-l lasă să vorbească cu mine. Noi ne întâlnim pe ascuns.

Fata vorbea pe nerăsuflate şi colonelul Banu o privea atent:

— În noaptea aceasta, spui?

— Da, în noaptea asta.

— Îţi mulţumesc, fetiţo, îţi mulţumesc şi să n-ai teamă!…

*

Trecuse mai bine de un ceas de când tânărul locotenent Dănuţ Florea, care primi misiunea, supraveghea discret o casă de pe uliţa mare a satului. Nu

observase încă nimic suspect şi începu să se plictisească. îl cuprinse şi dorinţa unei ţigări.

Îi trecea prin cap fel de fel de ciudăţenii; de pildă, ce-ar fi să inventeze un aparat-mască pentru fumat pe timp de noapte, fără să fie observată ţigara? Apoi, se gândi la altele şi altele…

Noaptea era frumoasă. Greierii târâiau şi, dinspre câmpie, odată cu miresmele aduse de adierea vântului, venea o simfonie molcomă, odihnitoare. Căuta cu privirea

pe elevul sergent Pascu – aflat în stagiul de practică – careşi fixase un loc de pândă lângă pod şi, cu toate că-l simţea aproape, nu putea să-l descopere. Luă o ţigară şi începu s-o preseze între degete. U.n scârţâit uşor şi, din casa pe care o supraveghea, două umbre, ca nişte himere, se furişară în noapte spre uliţa mare. Locotenentul le luă urma, simţindu-l înapoia sa şi pe elevul sergent Pascu. La o răscruce, când siluetele se opriră un moment, ei s-au retras uşor în umbra unui gard.

— Nu ţi se pare suspect că au pornit-o în partea asta, Pascule?

— E ceva. Ar fi trebuit s-o ia în direcţia opusă!

— Ştii ce, te întorci şi rămâi mai departe la post. Supraveghează orice mişcare. Cu indivizii ăştia mă descurc eu!

— 'Nţeles, şopti elevul şi se înaipoie la postul lui.

Locotenentul luă din nou urma celor două umbre, avansă atent pe uliţă, până aproape de marginea satului. Înainta cu mişcări feline într-o linişte mormântală. Numai câteva case mai rămăseseră până la marginea satului şi cele două umbre se opriră din nou. Rămase lipit după un pom. Unul dintre indivizi, cu mişcări furişate, trecu gardul într-o grădină, iar celălalt se plimba scurt de colo, colo… Aha… îşi spuse locotenentul, unul stă de pază şi altul acţionează…

Să vedem ce intenţii au". S-a tras puţin mai în urmă, a urcat gardul, lăsându-se apoi uşor în grădină. Aici rămase nemişcat câteva clipe. Auzi un fâsâit. Cineva (smulgea fin dintr-o claie apropiată. Acum l-aş putea face inofensiv, gândi ofiţerul. Se răzgândi însă brusc. Ei, şi ce dacă arde o claie de fân?! Nu asta e important, important este să prindem întreaga bandă… Individul provoacă un incendiu ca să creeze panică în sat, să atragă atenţia în partea aceasta a satului. Totul va fi, desigur, dincolo… Asta trebuie să fie!

În timp ce astfel de gânduri îi sugerau modul de acţiune, mogâldeaţa se îndepărtă de căpiţă şi sări gardul. Locotenentul rămase puţin descumpănit: nu se arăta nicio

flacără. Şi totuşi?!… Se apropie de locul reperat. Într-adevăr, nimic deosebit. Câteva smocuri aruncate pe jos… Ce-a făcut nemernicul?! vru să aprindă lanterna, dar abandonă imediat ideea. Pipăi cu mâinile şi găsi locul de unde fusese smuls fânul şi… o sudoare rece îi alunecă pe spate. Într-o fracţiune de secundă, îşi zise, aş putea muri, dacă a lăsat aici o bombă cu explozie întârziată. Sângele îi năpădi în obraz. Scotoci totuşi cu înfrigurare prin fân. Nu mica-i fu mirarea când scoase afară nişte cârlţi. îi desfăcu repede şi găsi doi licurici abia fumegând – o iască simplă, ca acelea din care foloseau bunicii în timpul războiului, când îşi aprindeau luleaua de la amnar. Da, e o explozie întârziată – îşi spuse locotenentul. Sistemul nu e opera unui ignoranţi nu sunt proşti; trebuie acţionat cu băgare de seamă. Sunt chiar foarte periculoşi. A rupt iasca fumegândă şi a strivit-o de pământ. A luat apoi, cu băgare de seamă, corpul delict şi s-a întors pe acelaşi drum, grăbindu-se să nu-i piardă din urmă pe cei doi indivizi.

— Au intrat acum, îi şopti elevul Pascu.

— Ia drăcia asta! S-o dai şefului şi să-i raportezi că s-a încercat provocarea unui incendiu la marginea satului. Cred că, în cel mult o oră, vor fi dincolo. E clar?

— Da. Să trăiţi!

— Eu rămân aici. Poate vin împreună cu ei. Aşa, ca să nu se „rătăcească” vreunul…

— Mă întorc şi eu?

— Nu, rămâi acolo. Mi-e teamă că, întâlnindu-i pe drum, o să-mi sperii „păsărelele”.

Pascu plecă. Locotenentul se instală din nou la postul său. Acum era mai liniştit. Îşi cunoştea adversarii şi parcă pofta unei ţigări nu mai era aşa arzătoare, îşi aminti cuvintele fetei: „Satul nostru va arde ca Roma în timpul lui Nero” – şi-i păru rău că nu-i acordase deplină încredere. Dacă fetiţa aceea atât de frumoasă n-ar fi venit la noi, aşa se întâmpla – ardea satul. Ce înseamnă să acorzi importanţă informaţiei, chiar dacă pare neverosimilă?!… Totul trebuie verificat.

Îşi privi ceasul fosforescent şi observă că trecuse mai

bine de jumătate de oră de când cei doi au intrat în casă. îl cuprinse grija şi începu să-i pară rău că nu acţionase când indivizii puteau fi prinşi în flagrant la locul faptei.

Greierii târâiau în continuare şi satul părea adormit. Auzi un zgomot aproape imperceptibil de la o uşă deschisă, îi stabili direcţia şi privirea îi lunecă spre casa din faţă. Nu mai încape îndoială, claia de fin a fost folosită ca un pretext menit să deruteze, ei vor acţiona în altă parte. Dar unde oare?

Gândurile se derulau cu rapiditate şi ochii urmăreau umbrele care se furişau în uliţă şi iscodeau împrejurimile. „Dacă mă observă unul, pot fi pierdut”, îşi spuse ofiţerul şi, instinctiv, duse mâna la buzunarul în care-şi ţinea pistolul. Se auzi un sâsâit uşor şi câteva umbre o porniră în sus, pe stradă, în şir indian.

Câţiva purtau în mâini ceva, ceva ce semăna cu nişte damigene sau canistre. Măi, ai dracului, s-au pregătit să facă incendiu în lege, duc cu ei bidoane şi damigene cu benzină… că de vin, în afaceri din astea, nu au nevoie; ori le-o fi plătit bogătanul arvuna dinainte… La răscruce, grupul s-a desfăcut fără ca vreunul să se oprească din drum, fără şoapte, doi plecară spre câmp, iar ceilalţi trei spre…

Deci planul – se vede – era ticluit la amănunt.

— Locotenentul aşteptă ca indivizii să se depărteze, apoi se îndreptă spre un podeţ, unde se afla şeful de post, şi strigă încet:

— Grigore, eşti aici?

— Aici!

— Urmăreşte grupul care a apucat-o spre câmp. În caz că merg în altă parte decât spre sediul cooperativei agricole, îi opreşti înainte de acţiona. Dacă merg la sediu sau la sectorul zootehnic – cunoşti consemnul! Nu acţionezi decât în caz de nevoie.

— ’Nţeles, să trăiţi!

După acest schimb de cuvinte, locotenentul se furişă înainte pe drum şi nu-i slăbi din ochi pe cei trei care se legănau în întuneric.

La fântâna din faţa sediului gospodăriei umbrele s-au oprit.

După puţin timp, doi plecară, iar unul, surprinzător. a rămas la fânt. ina. Ce voia oare? I se făcuse sete dintr-odată? Omul meşterea ceva acolo şi zalele lanţului se loveau una de alta. Între timp cei doi s-au îndepărtat şi locotenentul s-a decis să acţioneze. Ceva îl oprea însă; nu intuia intenţia omului… Deodată îl străfulgeră o idee: omul voia să facă fântâna de nefolosit. Atunci… Se apropie încet, fără prea multe precauţii, fiindcă individul, preocupat de munca lui, nu avea cum să-l observe, şi l-a lovit scurt, după ceafă. Apoi, în câteva clipe, l-a legat bine şi dădu să plece după ceilalţi. Dar, după câţiva paşi, s-a întors şi l-a împins pe individ imobilizat în şanţ, „să nu încurce circulaţia”, şi-a spus el…

O rachetă roşie brăzdă cerul nopţii şi se auzi o voce tunătoare: „Aruncaţi tot ce aveţi cu voi şi sus mâinile! Nicio mişcare!” De undeva, dinspre grajduri, ca un ecou, răsună altă voce: „Sus mâinile!” Era şeful de post din comună. Derutaţi, cei care duceau damigenele ridicară mâinile. Priveau speriaţi în jur, surprinşi că din întuneric se desprindeau oameni. Preşedintele cooperativei, Niţă Pogoreanu, un om şugubăţ din fire, se apropie de ei:

— Hei, Vall, te pregăteşti să faci chef la sediu… şi chiar cu invitaţi, hai?

Dinspre grajduri apăru alt grup, escortându-i pe ceilalţi. Locotenentul primi damigenele. Răsturnă ceva din conţinutul uneia: benzină.

Privi către cei cu mâinile ridicate şi, în timp ce-şi fixa probele de vinovăţie, din nou îi apăru în gând fata cu ochii de ciută, gravitatea cu care, în contrast cu suavitatea chipului, spusese ce avea de spus… îşi amintea limpede vorbele ce i s-au părut, atunci, puţin ridicole: „Va arde satul nostru, ca Roma pe timpul lui Nero”. Într-adevăr, ce ar fi ieşit dacă liceana M. Stănescu nu ar fi anunţat organele de securitate? se gândi la ea şi, dacă ar fi avut-o alături în clipa aceea, ar fi sărutat-o. Fu întrerupt din gânduri de prezenţa comandantului sosit la faţa locului.

— Unul unde e?

— Îl aduc imediat, l-am lăsat afară. E „asigurat” bine şi cred că, încă o oră, nu va şti ce s-a întâmplat.

— Dacă-i aşa, să descurcăm locul. Dădu câteva ordine scurte şi trimise pe cineva să anunţe telefonic pompierii că „exerciţiul s-a terminat, nu mai este nevoie de intervenţie”…

Peste sat se aşternu din nou liniştea.

A doua zi, a început ancheta.

Rând pe rând, se conturau şi se reconstituiau acţiunile duşmănoase plănuite de fostul bogătan şi actualul „ostaş al domnului” – Vall, din Satul cu Plopi. Arderea sediului şi a sectorului zootehnic cu aproape 1.000 de animale erau doar o parte din acţiunile pe care voiau să le săvârşească, fără a mai vorbi de calomniile răspândite de sectant în rândul oamenilor.

*

În dimineaţa următoare, locotenentul Florea Dănuţ fu chemat la comandant, aşteptau împreună pe cineva. Pe poarta sediului intrau şi doi elevi de liceu. Fata părea mai îndrăzneaţă. Au fost conduşi în biroul comandantului.

— Eh! Copii, îi întâmpina colonelul Banu, la voi în sat a fost totuşi o noapte liniştită.

— Mulţumită dumneavoastră, care ne-aţi dat crezare, zâmbi recunoscătoare fata.

— Eu trebuie să vă mulţumesc şi chiar să vă cer scuze. Am crezut, o clipă, că totul nu era decât născocirea unor copii… şi când colo am dat peste violenţa şi prostia unor oameni mari. Până una alta voi aveţi grijă ce faceţi la şcoală. Sper că n-o să mă faci de ruşine, Gheorghiţă? Nu-i aşa? E drept că o să-ţi fie puţin mai greu acum la început – că ai cam rămas în urmă – dar cu ajutorul Mariei…

Vinovatul se pune în gardă

Preşedintele era un om trecut de a doua tinereţe, dar se remarca printr-o impresionantă energie. Până şi

cuvintele le rostea parcă într-un fel anume. Simţeai în ele şi căldura şi înţelegerea, dar şi forţa acestui om care, de altminteri, era deosebit de prietenos, deschis şi plin de umor.

Avea zi de audienţe. Cineva bătu la uşă. Îşi făcu apariţia un bărbat vânjos, cu riduri adânci pe faţă. Omul avea capul bandajat, iar pe marginea bandajului, ca şi pe obraz, se vedeau urme de sânge închegat.

— Sunt Iepurescu Vasile din Crânguleni. Am venit la dumneavoastră să-mi faceţi dreptate, începu el, precipitat. Mă vedeţi în ce hal sunt. Am fost bătut crunt de Pândele Iancu, de la noi din comună. Pe degeaba, tovarăşe preşedinte. Zău că pe degeaba. Nici plutonierul major Andrei, şeful de post, n-a vrut să mă asculte. Că ăsta care m-a bătut e om mare în comună.

*

Fiind posibilă o încălcare a legilor, fapt pe cât de neplăcut, pe atâta de nedorit, preşedintele ridică receptorul telefonului şi-l sună pe inspectorul şef.

— Banule, îţi trimit un om care a venit la mine în audienţă. Vedeţi voi despre ce este vorba şi să-i trageţi la răspundere pe vinovaţi. După cum mi-a explicat, s-ar putea să fie vorba de o încălcare a legilor făcută chiar de către oameni ai legii. După ce clarifici situaţia, informează-mă şi pe mine.

Ofiţerul de serviciu de la inspectorat îi conduse pe Iepurescu şi pe soţia acestuia în cabinetul colonelului Banu.

— Luaţi loc, îi invită Banu, făcând gestul caracteristic spre cele două scaune de lângă masa de lucru.

După ce s-au aşezat amândoi, ca la o comandă, au şi început să vorbească. Mai ales soţia lui Iepurescu, o femeie micuţă, care spunea că lăsase acasă şi un sugar de trei luni, toca cuvintele cu o viteză de mitralieră.

— Vă rog, lăsaţi-l pe soţul dumneavoastră să vorbească, pentru că dânsul este în cauză, îi spuse calm colonelul.

— Ştiţi… sunt bolnav, tovarăşe colonel, şi, fără să fac vreun rău, am fost bătut de un consătean, începu să se plângă Iepurescu. N-am vrut să ajung până aici, la judeţ, dar în comună nu mi-a făcut nimeni dreptate.

— Cum s-a întâmplat?

Iepurescu s-a aşezat mai bine pe scaun şi a început să explice.

— Mă duceam la vie şi a sărit la mine Pândele Iancu, secretarul de la primărie. Eu n-am dat, să nu păţesc ceva, că puteam să-l birui…

După ce l-a ascultat, Banu l-a rugat pe Iepurescu să-şi dea uşor bandajul jos, pentru a se convinge dacă a fost, într-adevăr, bătut rău, aşa cum reclama. Iepurescu începu să se vaite: că-l doare, că simte nişte înţepături, ca de cuţit, în cap. Atunci, inspectorul chemă medicul unităţii, care sosi imediat. Rănile nu erau cine ştie ce. Medicul Lepădatu, un specialist foarte bun, a stabilit că era spartă o bubă mai veche crescută după ureche, dureroasă ce-i drept, şi că se mai vedeau urme de zgârieturi.

Comportarea lui Iepurescu începu să devină suspectă, rănile nu erau pe măsura reclamaţiei, şi, pentru a elucida cazul, colonelul hotărî să-l ducă şi la medicul legist pentru stabilirea unui act oficial. Între timp doctorul Lepădatu i-a curăţat rana cu spirt, i-a şters şi zona cu urme şi nu l-a mai bandajat deşi Iepurescu îi cerea cu insistenţă să-l „aranjeze” la fel cum a arătat la început. Inspectorul şef a chemat apoi pe ofiţerul de serviciu.

— Căpitane Popeangă, te rog să-l duci pe dumnealui la medicul legist. Să-l examineze şi să ne dea în scris concluzia, ordonă Banu.

Peste o oră raportul a şi sosit: Iepurescu nu avea leziuni, ci numai câteva zgârieturi pe faţă şi o veche bubă redeschisă, probabil urmări ale unei încăierări. Lepădatu a avut din nou dreptate.

În tot acest timp Iepurescu şi nevasta au asistat, puţin agitaţi, la poziţia inspectorului şef.

Colonelul Banu le-a spus să meargă acasă, să fie liniştiţi, că de cazul acesta se va interesa personal. Vor

veni în comună cadre competente şi se va face lumină.

După plecarea lui Iepurescu, colonelul Banu chemă pe maiorul Melinte căruia îi ordonă să meargă în comună pentru a verifica cele semnalate. Mai mult, s-a simţit obligat să-i atragă atenţia că ceva nu i se pare normal în toată povestea.

Maiorul Melinte a trecut la executarea ordinului. A luat cu el şi pe maiorul Dobrescu şi au ajuns în comună în după-amiaza aceleiaşi zile.

A doua zi, cei doi ofiţeri erau deja în posesia unor date care întăreau tocmai suspiciunile inspectorului şef. În anul precedent Iepurescu fusese eliberat din penitenciar şi, deşi i se oferise un loc de muncă, nu a vrut să se încadreze.

Mai rezulta că, într-o zi, Iepurescu a avut o discuţie la bufetul din comună cu Pândele Iancu care, văzându-l în stare gravă de ebrietate şi pus pe scandal, l-a avertizat. Intervenise atunci şi ajutorul şefului de post şi lucrurile se aplanaseră, iar Iepurescu fusese condus acasă.

*

Ofiţerii ajung cu cercetarea şi la ziua „evenimentului”. Totul s-a petrecut dimineaţa. O dimineaţă obişnuită ca multe altele, cu soare generos. O dimineaţă ca ieri, ca alaltăieri, când…

…Marga plecase de acasă să culeagă strugurii rămaşi în vie. Era singură, soţul avea o mulţime de probleme de rezolvat în sat. În împrejurimi nu era nimeni, căci ceilalţi oameni culeseseră strugurii mai înainte. Pe la capul viei, trecu un om. îi dădu bună dimineaţa, pentru că nu era încă ora 10, şi merse mai departe. Peste câteva minute, omul s-a întors şi s-a oprit lângă ea. A intrat chiar în vorbă.

— Singură?

— Singură. Iancu are treburi în sat, răspunse Marga. Nu vedeţi, a rămas aci doar via noastră neculeasă şi am venit eu s-o culeg. Nu e cine ştie ce, dar câteva vedre de vin nu strică.

Amabil, omul s-a oferit s-o ajute să ridice şi să pună în cărucior cei doi saci plini cu struguri şi femeia îi

mulţumi. Apoi Marga apucă proţapul căruciorului, iar celălalt îl împingea din spate.

După nici douăzeci de metri, omul lăsă căruciorul şi se repezi în spinarea femeii, trântind-o la pământ. O prinsese de gât, amenințând-o cu moartea în cazul că nu-i cedează. La ţipătul femeii, bruta o lovi şi îi smulse fusta. Marga cuprinsă de disperare încerca să se apere de furia dezlănţuită a bărbatului…

Istovită şi dezbrăcată, Marga reuşeşte la un moment dat să scape din mâinile huliganului şi să fugă spre comună. Întâlneşte pe ciobanul Pamfil, un om în vârstă, căruia, cu ruşine şi scârba, abia reuşeşte să-i explice cele întâmplate, rugându-l totodată să meargă el la vie să-i aducă căruciorul şi obiectele de îmbrăcăminte. Ciobanul se îndreptă spre vie. Huliganul, văzând că se apropie cineva, a rupt-o la fugă. Pamfil abia reuşi să-l vadă, în treacăt, din spate. Dar cine era acest om?

În corespondenţa zilei, inspectorul şef dă şi de o scrisoare venită din satul Caravaneţ, o reclamaţie a unei femei, Floarea Ferecatu, care i se plânge că, ducându-se la câmp, a fost atacată „precum leul bivolul”, trântita la pământ şi batjocorită de un individ străin de sat; ea credea că ar fi de prin părţile Crângulenilor, că într-acolo a luat-o. Mai relata că s-a luptat cu el şi de-abia a scăpat din mâinile lui datorită vocilor unor oameni, care treceau întâmplător pe acolo, ceea ce l-a făcut pe individ s-o ia la fugă.

N-o fi chiar clientul nostru?

După ce îşi rezolvă problemele curente, şeful inspectoratului luă maşina şi se deplasă personal la Crânguleni.

În biroul şefului de post, tăcerea se lăsă grea, plină de sensuri.

— La ce concluzii aţi ajuns până acum, Melinte?

Maiorul Melinte îşi mişcă brusc capul către inspectorul şef, gest ce-i trăda nervozitatea, şi, cu un glas răsunător, foarte sigur, spuse:

— Aşa cum vă raportam, ne aflăm în faţa unui caz

tipic de viol. Cred că infractorul nu este altul decât acest Iepurescu, tovarăşe colonel, şi eu propun să-l reţinem…

— Stai, nu te grăbi cu reţinerea, Melinte. Ce probe aveţi? De ce trebuie să ne grăbim cu reţinerea? Fără probe concludente nu reţinem pe nimeni. Nu e prima oară când vă spun acest lucru.

— Tovarăşe colonel, dar ăsta trebuie luat, sări de alături şeful de post, un tânăr cu vreo trei ani de meserie, vă rog să aprobaţi propunerea tovarăşului maior, e justă, ăsta e individul!

— Nu reţinem pe nimeni fără dovezi absolute, repetă Banu. Pentru aceasta ne trebuie probe, probe evidente şi categorice.

Toţi tăcură simţind în cuvintele colonelului o notă de supărare. Prezentară apoi informaţiile, datele culese, declaraţiile, fixările fotografice la faţa locului etc., pe care inspectorul le examină pe îndelete.

— Un lucru esenţial nu l-aţi efectuat încă: o anume confruntare. Haideţi s-o punem la cale. Chemaţi-l pe ciobanul Pamfil…

…Iepurescu fu condus în zona şi pe traseul identificat în aşa fel ca el să fie zărit numai din spate de către ciobanul martor, avându-se grijă ca acesta să nu poată fi văzut. Reacţia lui Pamfil a fost atât de spontană, încât era cât pe aici să se demaşte.

— Ăsta-i nemernicul, tovarăşe comandant, asta s-a luat de femeia secretarului, îl recunosc, spuse, din ce în ce mai încet, la semnele disperate ale celui ce-l însoţea.

*

Iepurescu a fost readus în biroul şefului de post şi stătea lângă uşă. Maiorul Melinte îi oferi un scaun şi-l pofti:

— Ia loc!

Iepurescu se aşează sfios, privind lung înainte.

— Trebuie să lămurim nişte lucruri, îi zise maiorul în timp ce descuia fişetul. Mâinile îi întârziau anume pe rafturi, degetele se plimbau de la stânga la dreapta, peste coperţile unor dosare, oprindu-se îndelung pe câte unul.

Iepurescu îl urmărea încordat, în sfârşit un dosar a fost aşezat pe birou. Mai căută prin sertar nişte formulare şi le puse alături. Pe urmă se aşeză pe scaun, deschise capacul stiloului şi începu să întrebe:

— Numele?

Omul răspunse. A răspuns şi la întrebările următoare şi privea mina ofiţerului care completa rubricile. Când termină, ofiţerul nu-l mai întrebă nimic, şi simţi cum pe celălalt îl irită tăcerea. Ofiţerul se uita drept la el, iar lui Iepurescu îi venea greu să privească aşa clipe în şir. Se mai uită în jos şi peste birou, îşi căuta parcă, cu ochii, vârfurile pantofilor, îşi aranja mâinile pe genunchi…

— Ascultă, Iepurescule, declară-mi tot ce ai făcut. Când ai acostat-o pe Marga la vie?

— Eu? Pe Marga?

— Da. Acum patru zile.

— Nici n-am fost la vie. Nu ştiu nimic. Care Marga? Ce-i cu Marga? Cine este Marga?

— Întrebările le pun eu, tu doar răspunzi.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi.

Era limpede că Iepurescu încerca să se ţină tare şi n-avea de gând să recunoască.

— Bine. Continuăm mâine. Până atunci, caută să-ţi aminteşti.

*

A doua zi, când Iepurescu intra din nou în birou, Marga tocmai ieşea. Ofiţerul îi arătă scaunul şi omul se aşeză.

— A spus că i-am făcut ceva?

Melinte arătă spre uşa pe care ieşise Marga. Făcu semn şefului de post să închidă uşa rămasă întredeschisă.

— Ţi-am mai spus că întrebările le pun eu.

— Da, dar să ştiţi că nu i-am făcut nimic.

— Nimic?!

— Nimic, tovarăşe, zău! Are cineva pică pe mine şi mă face vinovat pe degeaba.

— Deci, eşti nevinovat?!

— Să ştiţi că dacă ea spune ceva, minte!

— Atunci vinovat e cel care spune că te-a văzut în vie. El o fi atacat-o şi a fugit când ai apărut tu. N-ai văzut pe nimeni? Poate ne ajuţi…

— N-am văzut!

Imediat păli, înţelesese că a intrat în cursă şi a recunoscut că a fost în vie. Broboane de sudoare începură să-i curgă pe obraz.

Melinte se făcea că nu observă panica lui Iepurescu şi îşi continua meticulos planul.

— Dar zgârieturile astea de unde le ai?

— …Nevasta, ea mi le-a provocat, ne-am tupşit în parte mai acum câteva zile, când am venit eu turmentat…

Şi din nou simţi că a greşit. Nu vorbise nimic cu femeia lui şi dacă…

— Bine. S-o chemăm şi pe ea, să vedem dacă confirmă.

Este adusă soţia lui Iepurescu, femeia aceea micuţă, care de vorbă, ce-i drept, era bună, dar să-l bată pe ăl găligan… Stătea cu spatele la Iepurescu şi cu faţa la Melinte.

— Ţi-ai bătut bărbatul, femeie!

— Tovarăşe ofiţer, eu… nimic, nu mă bat cu omul meu, este adevărat că el vine câteodată beat, dar nu ne-am lovit niciodată, eu îl las în pace, că, după ce doarme, îşi revine singur.

— Da. Bine, mulţumesc. Puteţi pleca.

Femeia ieşi încet şi Iepurescu se lăsa tot mai mult cuprins de panică.

— Ce ai de zis, Iepurescule?

— Nimic. În orice caz, nu eu sunt cel pe care-l căutaţi, eu sunt om paşnic, sunt un om lacrimă de cuminte…

Maiorul se ridică de pe scaun şi deschise o uşă ce dădea în biroul alăturat. În prag apăru colonelul Banu.

— Vreau să-ţi facem câteva surprize, Iepurescule, spuse inspectorul şef. Întâi să-ţi revezi o altă dragoste pătimaşă… greşesc: o altă victimă a patimii tale pentru femei singure, lipsite de apărare…

— Tovarăşe colonel, să nu mintă, că eu nu i-am făcut nimic. Spune drept! se adresă el femeii, care pătrunse în cameră. N-ai fugit când te-am luat în braţe?

— El este, el m-a batjocorit, e un huligan fără leac, pedepsiţi-l tovarăşe colonel, spuse femeia îndepărtându-se cu scârbă.

— Ai luat-o în braţe şi ai violat-o, Iepurescule! zise colonelul. Dar cu Lina, cu Lina din Baduleni cum a fost? Acum două săptămâni, de astă dată în casa ei?

— Eu? Acum două săptămâni?

— Da.

— Nu-i adevărat!

Colonelul se îndreptă spre uşă. Iepurescu se ridică şi el:

— Nu, nu mai este nevoie s-o chemaţi, tovarăşe colonel. Este! Este şi asta, vorbi grăbit Iepurescu. Dar nici ei nu i-am făcut nimic, că a ţipat nebuna şi a fugit… Am intrat în casă la ea, este adevărat, dar atât…

H – Inspectorul şef

Fu chemată totuşi Lina. Aceasta, o femeie măritată, povesteşte cum Iepurescu a intrat cu forţa în domiciliul său, spărgând fereastra, a strâns-o de gât, i-a pus piciorul în piept, înfricoşând-o că, dacă nu va accepta, o va omorî. A ţipat după ajutor. Până au venit vecinii, tâlharul a dispărut.

— Aşa am scăpat, tovarăşe colonel!

Lina ieşi din birou.

— Şi acum Iepurescule, după ce ne-ai minţit până acum de trei ori, mai am o surpriză. Să-l vezi şi tu pe cel care te-a văzut. Dar să stai cuminte că ăsta e un munte de om şi s-ar putea să nu reuşim să te scăpăm.

În birou intră ciobanul Pamfil care s-a oprit un moment în faţa lui Iepurescu aruncându-i o privire plină de dispreţ şi apoi spuse cu un glas puternic:

— El este nemernicul! N-am nicio îndoială. El este! N-aş strica pe un asemenea om care şi-a bătut joc de o femeie cinstită nici măcar ciomagul ăsta, că, mă iertaţi, dar bâta mea e din lemn curat.

— Bine, Pamfile, pleacă liniştit. Avem noi grijă să pedepsim ticăloşii, conform legii.

— Recunosc, tovarăşe comandant, căzu în genunchi Iepurescu, sunt un nemernic, vă rog să mă ajutaţi, am şi eu nevastă, un copil…

— Ai recunoscut doar câte ceva pentru că n-ai avut încotro, dar n-ai declarat tot…

— Declar tot, tovarăşe colonel.

Iepurescu simţea cum privirea colonelului Banu, aţintită asupra lui, îi sfredeleşte străfundul gândurilor.

— Să revenim la Marga. Cum a fost cu Marga?

— Cu Marga, soţia secretarului?

— Da, da, în legătură cu ea te întreb. Mai cunoşti şi o altă Margă?

Iepurescu Vasile nu mai putea lega cuvintele.

— Spui sau nu spui, Iepurescule? Eu sunt un om foarte ocupat şi n-am timp să aştept. Eu pot să-ţi închei interogatoriul negativ. Cred că te-ai convins că posedăm destule probe. Ţi-ai bătut joc de o seamă de femei împotriva voinţei lor, cu forţa, în mod brutal, animalic. Aceasta se numeşte viol – infracţiune socotită dintre cele mai grave. Şi dacă fapta este făcută premeditat este şi mai grav. Singurul lucru pe care-l mai poţi face este să-ţi recunoşti faptele, poate obţii ceva circumstanţe atenuante…

— În dimineaţa aceea, începu el, am plecat de acasă cu gândul de a mă duce până la un prieten. Trecând pe la vii, am văzut-o pe Marga încercând să urce într-un cărucior nişte saci. M-am oprit s-o ajut şi ea a acceptat. Era frumoasă Marga şi, de la spate, părea şi mai frumoasă. Am dat s-o sărut, dar ea m-a împins. Am prins-o în braţe. Ea s-a zbătut şi m-a ameninţat: „O să te spun soţului. Şi te spun şi la miliţie, să ştii”. Dar eu mă îndârjisem şi i-am pus piedică, trântind-o la pământ. M-am aruncat peste ea şi nu mai ştiu ce-a fost. Eram tare înfierbântat. Ştiţi… cum e omul. Asta e tot, am greşit, tovarăşe colonel, recunosc, dar n-am să mai fac. De altfel, sunt bolnav, sunt bolnav, am fost accidentat şi de un tractor, ştie tot satul…

— ...Şi ai rămas cu damblaua asta, de a ataca femeile singure, fără apărare! Minţi, Iepurescule! Eşti un huligan şi legile poporului nostru nu iartă ticăloşia şi violenţa.

Colonelul Banu, după ce ordonă măsurile legale, părăsi postul de miliţie din comună cu sufletul încărcat de mâhnire. Ajuns la sediul inspectoratului ceru de urgenţă legătura cu cabinetul preşedintelui pentru a informa cu privire la situaţia reală.

În acea zi de octombrie, în sufletul lui Costea se adunaseră parcă toate necazurile lumii. Se întorcea de la câmp, înnegurat şi gânditor. Ploua de zece zile, fără contenire, în duşmănie, şi recoltele erau ameninţate să se strice. Înainte de a intra în sat, s-a oprit la S.M.A., pentru a se ruga de vreun tractorist să-i aducă şi lui acasă porumbul, să-l pună la adăpost. Dar toţi erau ocupaţi până este cap. Costea îşi tufli căciula pe ceafă, fluieră a pagubă şi o luă spre casă, cu paşi târşiiţi, cercând cu bastonul drumul noroios.

Ce să facă? Muncise toată vara> şi acum?!?! Ridică privirea spre cer, într-o ameninţare mută, şi oftă, ca şi cum ar fi ieşit dintr-o apă adâncă şi tulbure...

La cei 55 de ani ai săi, Costea arăta destul de bine. Era de statură potrivită, bine legat, cu părul roşcovan, înspicat de fire albe, pe care-l purta tuns perie şi acum, după ce ieşise la pensie din armată, unde fusese subofiţer de administraţie. Pensia era bună, dar Costea se mai ocupa şi de agricultură. Nu putea sta locului, şi pace. Avea obrajii arşi de soare, iar de sub streaşina sprâncenelor stufoase te priveau ochii limpezi, căprui. Avea un mers domol, ca de urs mare şi blând, vorbea rar şi apăsat. Prima nevastă se prăpădise repede, după o boală căreia medicii nu-i putuseră veni de hac. S-a recăsătorit, după un timp, cu o văduvă. Stăncuţa Suruianu era o femeie care avusese şi ea necazurile ei. împreună au luat viaţa de la început...

Ajuns în faţa casei, Costea s-a oprit, ca şi cum ar fi vrut să-şi tragă sufletul. Peste casă cădea ploaia, subţire şi repede, bătând darabana pe acoperiş, iar printre salcâmi se încurcaseră zdrenţe de pâclă urâcioasă şi neagră, ca o presimţire…

A doua zi, pe islazul comunei, Costea fu găsit mort.

*

Organele de miliţie stabiliră că ar fi vorba de un autoaccident. Costea, bănuiau organele de miliţie, în al cărui sânge analizele stabiliseră o inhibaţie de alcool, încercase să sară gardul şi căzuse cu faţa în cuie. Alte urme nu se mai găsiră la faţa locului. Cadavrul prezenta leziuni în pomeţii obrazului, de parcă ar fi fost înţepat.

Cum auzi despre ce este vorba, inspectorul şef Banu se deplasă la faţa locului. Moartea paşnicului gospodar i se păru ciudată. Să fi fost chiar un autoaccident? Dar dacă…

Victima n-avea duşmani, nici avere la care să fi râvnit cineva. Zile în şir inspectorul a condus cercetările cu dorinţa firească de a stabili adevărul, cu atât mai mult cu cât mereu avea sentimentul că ceva nu este în regulă. Dar cam bătea pasul pe loc. Flerul îi spunea că oamenii cu care a stat de vorbă nu au mărturisit tot ce ştiau. Nici lui, nici celorlalţi lucrători de miliţie care erau angrenaţi în elucidarea cazului… Banu avea impresia că cineva coborâse parcă o cortină grea peste tot ce se întâmplase. O cortină pe care el şi cu oamenii săi trebuia neapărat s-o ridice încet, şi cu grijă…

— Moartea bătrânului este suspectă, tovarăşe colonel, a spus, la un moment dat, un om din sat. De 30 de ani, poate, nimeni de aici nu-şi aduce aminte să se fi întâmplat în comuna noastră aşa ceva. În afară de mici furtişaguri, nimic deosebit n-a fost pe la noi…

Vestea găsirii cadavrului lui Costea se răspândise şi ceva ce aducea a spaimă i-a cuprins pe cei din sat… Curiozitatea, şi poate nu numai ea, le purta paşii spre locul unde Costea fusese găsit mort… Oamenii comentau, făceau fel de fel de presupuneri, o întrebare venea pe buzele fiecăruia: cine l-a omorât pe Costea? De fapt,

întrebarea era şi o certitudine, o convingere intimă a fiecăruia şi parcă şi o concluzie a tuturor: Costea nu murise de moarte bună, cum se spune, ci fusese ucis. De cine şi de ce? Erau întrebări la care ar fi vrut să afle răspunsul şi inspectorul şef.

Trecu o zi, trecură două, şi lucrurile se încurcară. Puţinele probe se spulberară ca stropii de ploaie. Anchetatorii umblau printre oamenii locului, întrebau, căutau. Dar, nimic. Nicio urmă, niciun indiciu…

…Veni şi ziua înmormântării lui Costea. În urma carului mortuar, cele mai apropiate rude, cei mai apropiaţi prieteni. Tristeţea era grea ca şi norii ce atârnau jos, deasupra pământului.

Înmormântarea îl interesa în mod deosebit pe inspectorul şef. Ordonă ofiţerilor Fătu şi Ionaşcu să participe la înhumare în mod discret şi să observe tot ce se întâmpla… La cimitir, discuţii de tot felul. Unul spunea că auzise un căţel lătrând; o femeie auzise un cocoş cântând într-un mod ciudat; un om, pe care nimeni nu-l cunoştea, trecuse pe uliţă în ajunul crimei; unul se exprima bănuitor la adresa unui văr al mortului – Târnoveanu Stan.

Lui Stan îi ajunseră aceste vorbe la ureche şi, fără să-i ceară cineva, începu să se disculpe că toată noaptea dormise tun, cum se spune. Chiar soţia sa, Veta, care era bolnavă, ştia că soţul său nu plecase nicăieri în noaptea crimei.

Mărturisirile unor săteni i-au atras însă atenţia inspectorului. Îi ascultă cu atenţie pe doi din ei: Mânica şi Iorgu, de la care află că Târnoveanu Stan, văr cu victima, fusese văzut adesea pe acasă pe la Costea când acesta lipsea. Se spunea chiar că soţia lui Costea „s-ar avea bine” cu Stan. Erau elemente noi, deşi putea fi o bârfă oarecare.

Sunt restudiate probele criminalistice, este deshumat cadavrul şi, împreună cu procurorul şi medicul legist, este reexaminat. A reieşit şi mai clar că este vorba de o crimă. Da, o crimă! Bătrânul a fost „înţepat” de cineva. Păcat că urmele acestui atac nu au fost evidenţiate de la bun început. Petele negre de la tâmplă stângă nu au fost

reţinute şi cercetate iniţial.

Pe baza datelor şi indiciilor obţinute la deshumarea cadavrului şi după efectuarea unei necropsii, conform părerilor exprimate de specialişti din cadrul Institutului medico-legal „Mina Minovici”, solicitaţi să participe la deshumare, precum şi ale reprezentantului Procuraturii Generale, se apreciază că leziunile faciale şi petele de la tâmplă ale victimei sunt profunde, efectuate cu un corp contondent, dur, neapărat metalic. Nimeni însă nu se poate pronunţa asupra împrejurărilor producerii lor. Aşa că greul rămânea tot pe seama organelor locale de cercetare.

Inspectorul şef Banu analizează din nou situaţia. Atenţia i se concentrează tot mai mult asupra a doi cetăţeni: Stanca şi Târnoveanu. Fixează că principala sarcină a celor doi anchetatori şi a şefului de post este să stabilească comportamentul celor doi, moment cu moment, atât înainte cât şi după comiterea crimei.

Hotărăşte, de asemenea, s-o abordeze direct pe Stanca, soţia victimei. În primele sale declaraţii, Stanca susţinuse că în acea seară soţul ei venise acasă băut. Fusese de-şi luase pensia şi apoi se abătuse şi pe la M.A.T. S-a întors acasă cam târziu şi parcă mai supărat ea de obicei. Nu găsise niciun tractorist care să-i aducă, de pe lotul personal, bruma de porumb. „Mi-a spus că se duce să caute în altă parte, avea el un prieten cu care se mai cinstea din când în când. Pe Bâca al lui Goanţă. Şade la patru case de noi. Ăsta venea des pe la noi. Cunoştea toate ale casei. Cine ştie… Eu am adormit, am auzit parcă ceva pe la ora zece seara, dar obosită cum eram nu m-am sculat. La ziuă, am văzut că nu era acasă şi m-am speriat. Până la urmă am aflat prin vecini că este pe izlaz, mort. Asta e tot ce ştiu. Îmi pare rău, nespus de rău şi vă rog, tovarăşe comandant, să-l găsiţi pe criminal… Cine a putut să-mi facă răul ăsta atât de mare?!…”

*

Puţin mai târziu este chemat şi Târnoveanu Stan, la postul de miliţie. Acesta îl ia pe „nu ştiu, n-am văzut” în braţe, aşa cum făcuse şi Stanca.

— Nu ştiu nimic, n-am nicio legătură eu crima. Cum, credeţi că aş fi fost în stare să-mi ucid vărul? Nu tai niciun pui de găină. Ştiţi… sunt milos din fire…

— Ai fost văzut în mai multe rânduri în gospodăria lui Costea, când acesta nu era acasă, zise cu un ton ceva mai ridicat, ieşindu-şi uşor din fire, locotenent-colonelul Mihalcea.

— Nu neg… sigur, mă duceam, doar suntem rude… O mai ajutam pe biata Stăncuţa la treburi. Ştiţi dumneavoastră… şi pe străini îi mai ajuţi, darmite pe-ai noştri… rude apropiate.

Banu ordonă întreruperea anchetei la acest nivel şi le dădu drumul acasă la amândoi. Apoi îi chemă în biroul postului de miliţie pe toţi cei care lucrau în acest caz. Ceru mai întâi dosarul şi citi vreme îndelungată. Reluă de mai multe ori unele declaraţii luate celor din cercul de bănuiţi şi sublinie câteva rânduri care i s-au părut mai interesante. Cerceta cu grijă dacă se ivesc pe undeva nepotriviri. Nu. Nu erau şi n-avea rost să le inventeze.

Într-un târziu, zise:

— Crima este destul de bine pusă la punct chiar şi în „simplitatea” asta a ei. Înseamnă că ea a fost concepută la rece, iar autorii aveau bine înfiptă în cap ideea de a ucide. Deci, victima îi incomoda, le provoca complicaţii. Drumurile ne conduc către casa victimei şi se cam încurcă în jurul acestui prea iubitor văr. Aşadar trebuie să vedem comportarea lui Stan Târnoveanu. Trebuie să-i vedem prietenii, poate apare vreun indiciu. Apoi, trebuie să supraveghem bine casa şi ca urmare ordon să stabilim un punct de observaţie – discret şi eficient. La nevoie vom mai face o percheziţie. Tovarăşul procuror ne va da aprobare. Şi acum la treabă!

*

— L-am găsit, cred, pe criminal, tovarăşe comandant, spuse, intrând fără să mai bată la uşă, locotenent-colonelul Mihalcea. Verificările pe care le-am efectuat asupra lui Bică stabilesc că a fost văzut pe uliţa satului în seara crimei, în jurul orelor 21, 30, cu Costea. Despre Bică se

mai ştie că a mai fost condamnat pentru tentativă de crimă. În timp ce lucra pe un şantier din Galaţi a fost surprins în apartament de un cetăţean făcând dragoste cu soţia lui. Ca să scape, a încercat să-l sugrume. Deci, ceva aproape asemănător. Cred că trebuie să-l arestăm, să nu dispară.

— Să nu ne grăbim, îi răspunse calm inspectorul şef. Am mai păţit noi de-astea. Vinovaţii ăştia prea evidenţi nu toţi, până la urmă, sunt vinovaţi. Aduceţi-l totuşi să discutăm cu el.

Peste aproape o oră, subofiţerul de la post trimis să-l aducă pe Bâca se înapoie şi raportă că nu este de găsit acasă. Plecase în satul vecin.

— Perfect, exclamă locotenent-colonelul Mihalcea. A observat că desfăşurăm aici ancheta şi a şters-o discret.

— Îl vom găsi repede. Dacă nu azi, mâine tot va trebui să vină la interogatoriu, replică Banu, şi dădu sarcină unuia dintre subofiţerii de la post să-l aducă pe Bâca imediat ce acesta se va înapoia acasă.

— Înseamnă că nu-i prea face plăcere să vorbească cu noi şi caută, pe cât posibil, să amâne discuţia. Asta spune multe, tovarăşe colonel, completă Mihalcea.

— Poate că o să ne ducem noi la el acasă, imediat ce va apărea. Acolo putem să discutăm şi cu soţia lui. Cred că ar fi cazul să fie abordată mai înainte. Infractorii caută întotdeauna să se acopere cu fel de fel de argumente. Trebuie să probăm tot.

A doua zi, Bâca a apărut acasă. Colonelul Banu, împreună cu locotenent-colonelul Mihalcea s-au deplasat la domiciliul lui. L-au găsit pregătindu-se să mănânce.

După ce au intrat şi s-au legitimat, Banu îndreptă discuţia spre ceea ce îi interesa. Apoi, îl lăsă pe Mihalcea să continue…

Înainte de a răspunde la întrebări, se părea că soţii se consultau din priviri. Faptul nu-i scăpă colonelului Banu. Discuţia se înteţi, dar răspunsurile soţilor erau date ca la… carte. Ca şi cum ar fi fost pregătite dinainte. Ori n-aveau ce ascunde, declarând totul cinstit, ori aveau şi, în acest

caz, se înţeleseseră de minune.

— La ce oră v-aţi culcat în seara aceea? îl sfredeli cu privirea pe Bâca.

Bică ezită câtva timp înainte de a răspunde.

— Nu-mi aduc aminte exact. Să fi fost zece, poate zece şi jumătate.

Banu se ridică de pe scaun şi se apropie de el.

— Am nevoie de un răspuns precis.

Soţia îl privi speriată. Bică încercă însă să fie calm şi răspunse chiar cu o oarecare îndrăzneală:

— Vă daţi seama, tovarăşe colonel, că nu m-am uitat la ceas taman în momentul când m-am culcat!…

— Să vă ajutăm… Hai, să recapitulăm. Ce ziceţi că aţi făcut în seara aceea?

— Ce să facem? Ca de obicei. Am întârziat puţin în sat. Când m-am întors acasă a venit la mine Costea, vecinul, adică mortul, să mă roage să-i aduc nişte porumb din câmp. Ştiţi… eu sunt tractorist. I-am promis că-l servesc a doua zi şi el, de bucurie, m-a invitat la M.A.T. să mă cinstească. Am plecat cu el. La M.A.T. mai erau oameni. Vi-i pot spune. După ce ne-am cinstit, am luat-o spre casă. Cu noi a mers şi Ion Cărbunaru. La poartă, ne-am despărţit. Costea şi Ion au mers mai departe, spre casele lor. Stau în aceeaşi direcţie. Eu am intrat în casă şi am mâncat. Poate să vă spună şi Cărbunaru.

— Şi după aceea? De aici încolo ne interesează ce ai făcut!

— De fapt, n-am mai făcut nimic, sau aproape nimic. Cred că am mai stat puţin de vorbă, iar pe urmă am stins lumina… şi am adormit… Asta-i…

— Sunteţi siguri?

— Da… altceva nimic. Poate să vă spună şi ea.

Soţia lui Bică izbucni într-un plâns nervos, aproape isteric, hohotind zgomotos. Soţul ei o privi o clipă, apoi se întoarse speriat spre cei doi.

— Ce vreţi ide la noi? Ce vreţi? întrebaţi-ne! Nu cumva vă gândiţi că eu”.

După câteva minute, ofiţerii Banu şi Mihalcea ieşiră

din – casa lui Bâca.

Trebuia să se discute şi eu Ion, pentru a verifica cele declarate de Bâca. Ion era agent fiscal la primărie. A confirmat că, într-adevăr, pe Bâca l-a lăsat acasă, iar de Costea s-a despărţit la poarta acestuia.

În cele din urmă, colonelul Banu spuse:

— Dragă Mihalcea, dacă Bâca avea de gând să-l omoare, nu-şi permitea să fie văzut în seara crimei cu victima. Şi apoi, el ne-a probat tot ce-a făcut. Eu cred că nu este el, anii de puşcărie l-au învăţat minte. Să renunţăm deocamdată la el.

*

După ce au plecat de la postul de miliţie, cei doi, Târnoveanu şi Stanca, s-au despărţit ca şi cum nu s-ar fi cunoscut niciodată.

Ea, gânditoare şi abătută, a mers direct acasă şi, plină de nelinişte, a început să se învârtească prin odăi, frecându-şi mâinile. Trecură câteva ore şi concubinul nu-şi făcu apariţia, aşa cum se aştepta.

Stan Târnoveanu s-a oprit mai întâi la M.A.T. şi, la repezeală, a tras patru „albe”, fără să scoată o vorbă. Părea frământat de ceva şi avea o figură gravă. Gestionarul îl văzu că nu-i sunt boii acasă şi-l întrebă de vorbă. Stan a mormăit ceva neinteligibil şi a ieşit în uliţă. Gestionarul privi în urma lui, întrebându-se ce-o >fi având. Nu-l văzuse niciodată aşa cătrănit şi avid de băutură. Mai mult de o „mastoacă” albă, nu lua niciodată.

Stan se opri la poarta casei şi stătu acolo, parcă pironit, mai bine de o jumătate de oră. În sfârşit, îşi luă inima în dinţi şi se îndreptă spre locuinţa Stancăi, mergând cu fereală, să nu-l vadă cineva. Deschise uşa şi intră în casă. În acel moment, căpitanul Popeangă, care era la punctul de observaţie, părăsi locul discret şi se apropie încetişor de fereastră cu speranţa că va putea distinge ceva. Peste sat se lăsase deja liniştea şi căpitanul, puţin surprins, descoperi că discuţia putea fi ascultată de afară, destul de clar.

— Pleacă! Pleacă cât mai repede! Te-a văzut cineva

că ai intrat? îmi spune mie ceva, nu ştiu ce, că ăştia o să ne dibuie. Este şi ăla mare al lor aici, comandantul, ăsta unde se duce află tot.

— Nu fi proastă, se auzi glasul răguşit al concubinului. N-au cum să ne găsească, dacă ne ţinem tari. Nu trebuie să recunoaştem nimic. Dacă o să ne mai cheme la post, ai rijă să spui tot ce-am spus şi ieri. Am avut eu grijă şi-am ascuns roaba. Unde ai pus şurubelniţa?

Stanca o căută în ulcică, acolo unde o pusese. Dar şurubelniţa dispăruse. Stanca simţea cum o scutură fiorii şi presimţirea îi întunecă faţa. Se grăbi să-l expedieze pe Târnoveanu fără nicio explicaţie.

Pe la orele 22, locotenent-colonelul Mihalcea raportă inspectorului şef, care între timp fusese chemat la sediul judeţului, la o şedinţă de comandament:

— Tot ce aţi ordonat, s-a executat! Am găsit şi roaba ascunsă la domiciliul lui Târnoveanu Stan şi, lângă roabă, o cârpă pătată de sânge.

— Să le trimiteţi urgent la analiză, să meargă cei de la criminalistică, iar pe cei doi să-i aduceţi aici, la judeţ.

Grupa sanguină de pe cârpă şi şurubelniţă corespundea cu cea a victimei, iar amprentele erau ale lui Târnoveanu. Nu mai exista niciun dubiu.

Ancheta era condusă de inspectorul şef. Cei doi continuau să nege cu încăpăţânare, dar, până la urmă, puşi în faţa probelor zdrobitoare, au fost nevoiţi să recunoască. Mai întâi Stanca şi apoi Stan, care ţinuse să exclame că „a făcut ceea ce a făcut datorită ei, acestei femei, care este dracul pe pământ”.

Costea băuse de supărare, de bucurie. Băutura însă l-a prins repede. În casă nevasta lui, Stăneuţa, pe care, cu toate că o bănuia că-i cam „rea de muscă”, o iubea. Cam bănuia el şi cu cine îşi împărţea patul Stanca în lipsa lui. Cu vărul lui primar, vecin de casă, pe care de atâtea ori l-a scos din necaz.

Lui Costea totuşi nu-i venea să creadă ochilor. Cum, chiar el, vărul lui, cu Stanca? Nu apucă însă să spună ceva, că se trezi înşfăcat şi trântit pe pat. Târnoveanu singur n-

ar fi putut să-l răzbească, dar l-a ajutat ea, Stăneuţa. A crezut la început că e o glumă, dar când a văzut că vrea să-l sugrume, a încercat să riposteze. N-a mai avut însă timp, căci a fost lovit în cap cu ceva tare şi a leşinat.

— Dacă nu-l omoram noi, tovarăşe colonel, ne omora el pe noi, spuse, la un moment dat, holbând ochii, Târnoveanu Stan. M-am gândit să-l ducem pe islaz, să-l lăsăm acolo, să se creadă că s-a înţepat singur în cuiele din gardul părăginit. M-a ajutat şi Stăneuţa, că era tare greu.

— Şi i-aţi pus lângă el şi căciula. El fusese văzut în seara aceea fără ea.

— Aşa este, dar când… nu-ţi mai dai seama.

— Nemernicia este nemernicie, indiferent dacă îţi dai sau nu seama. Ce-aţi făcut voi are un singur nume: crimă cu premeditare şi legile statului nostru pedepsesc un asemenea act. Luaţi-i din faţa mea!

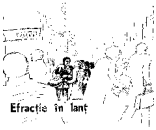

Dimineaţă de toamnă târzie. Halate albe şi albastre, o aglomerare de oameni, într-o nemişcare de piatră. Dacă aruncai un ac, nu avea unde să cadă. Mulţi veniseră fără să fie anunţaţi. Între ei, primarul oraşului, directori, medici, ingineri, maiştri constructori, personal C.F.R. etc. Lângă aceştia, puţin mai la o parte, în dreapta, într-un spaţiu rămas gol, se aflau urcaţi pe două piedestale: Victor Ciortu, Marin Deac şi alţi trei indivizi, asupra cărora privirile asistenţei cad greu, ea plumbul.

Locul acestui „scenariu” adevărat: piaţa centrală. Personajele principale: doi infractori recidivişti. Stau în văzul locuitorilor oraşului, incapabili de a scoate un cuvânt. Unul din ei are acasă o soţie şi un copil; amândoi au meserii frumoase – primul, instalator sanitar, al doilea, lăcătuş. N-au înţeles însă să muncească, n-au înţeles că satisfacţiile adevărate omul nu le poate obţine decât prin muncă cinstită.

Primarul oraşului, un bărbat între două vârste, om cu mare prestigiu în faţa urbei, ia primul cuvântul…

— Iată, aşadar, adevărata faţă a acestor falşi eroi. Victor Giortu are doar 20 de ani, este descendent al unei familii descompuse din satul Călmăţeni. Doar de câteva luni se află în libertate, adică de când a beneficiat de decretul prezidenţial. Era ultima lui condamnare – spun ultima pentru că el a mai fost condamnat şi în 1974, şi în 1975, pentru furt din avutul obştesc.

Ştiţi cu toţii, dragi Concetăţeni, că avem multe de făcut în oraşul nostru, în care şi noi, ca pretutindeni în ţară, suntem şi producători şi stăpâni ai tuturor bunurilor. Aceste bunuri sunt avutul obştesc, averea noastră, a tuturor. Iată însă că suntem nevoiţi ca, la această adunare, să dezbatem nişte fapte ruşinoase. Nu e nimic mai neplăcut decât să constataţi că mai sunt oameni care dispreţuiesc munca şi violează spiritul cinstit al existenţei noastre. Este vorba de cei doi din faţa dumneavoastră, tineri, dar hoţi, care parcă au vrut cu tot dinadinsul să ajungă din nou în faţa instanţei de judecată. Aceasta este calea pe care au ales-o, prin faptele săvârşite. După cum aţi văzut din reconstituirea efectuată în faţa dumneavoastră, ei au

IZ

escaladat aceste ziduri înalte ale marelui magazin al oraşului, folosindu-se de cabluri şi de alte scule pentru a pătrunde înăuntru şi a scoate marfa într-un mod aproape gangsteresc. În loc să escaladeze schelele de construcţie chiar de aci, din centrul oraşului nostru în plină ridicare, în loc să muncească alături de noi au preferat înălţimea marelui magazin, pentru un „spectacol” nedemn şi condamnabil. Te-ntrebi cum e cu putinţă? Şi ca să nu ne mai întrebăm atâta, ca să nu mai avem asemenea cazuri, am hotărât să-l punem în discuţia dumneavoastră. Cine are ceva de spus?

Făcându-şi destul de greu loc, se apropie Pârvan Victoria, vânzătoare la unul din raioanele complexului comercial „Macul”, prima care s-a desprins din mulţime:

— Oameni buni, când am venit dimineaţa la serviciu şi am observat mărfurile împrăştiate şi locuri goale în

rafturi, mi-a venit rău. Dezaprob faptele săvârşite şi rog ca vinovaţii să fie pedepsiţi exemplar!

— Ţin să mulţumesc celor care i-au prins, interveni apoi Costea Aurel, şef de raion la acelaşi magazin, şi vreau să le spun celor doi că au luat-o pe un drum greşit şi ruşinos. Vor cu orice preţ să trăiască pe spinarea altora, să-i nenorocească pe alţii, pentru ca ei să se îmbuibe. Nu-i pot considera decât ca pe nişte nemernici, nişte hoţi. Am şi eu copii, cam de aceeaşi vârstă cu a lor, şi mi se rupe inima când ştiu că nişte tineri vor fi pedepsiţi de instanţă. Dar ei nu sunt la prima greşeală, ci la a douăzecea. Nu merită nicio indulgenţă. Îşi merită pedeapsa, iar nouă să ne fie învăţătură.

— Împlinesc 50 de ani în această toamnă şi 30 de ani de muncă, spune Voicu Gheorghe, muncitor la o uzină din oraş. Faptele celor de faţă m-au jignit grozav. Victor Ciortu era un bun meseriaş, dar în ultima vreme am observat la el o nedorită schimbare, lipsea des de la serviciu, iar după aceea n-a mai venit deloc. L-am întâlnit prin oraş şi mi-a spus că lucrează în altă parte. L-am crezut, în acel moment. îl văd acum aici şi-mi dau seama că s-a angajat, dar nu la muncă, ci la hoţii. E destul de ruşinos. Desigur că instanţa îl va pedepsi. Ca om cu părul alb şi ca tată de copii, mă doare sufletul pentru el, că şi eu am un copil, dar trebuie să răspundă. După faptă şi răsplată.

S-au perindat şi alţii la cuvânt şi ar fi vrut să spună câte ceva mulţi, foarte mulţi dintre participanţii la adunarea populară pentru înfierarea faptelor celor doi infractori.

În timpul acesta, prin mintea inspectorului şef, aflat şi el la dezbaterea publică, se depănau treptat tablourile eforturilor depuse zile şi nopţi de lucrătorii din subordine, pentru prinderea infractorilor.

*

În biroul inspectorului şef au fost chemaţi în miez de noapte şeful miliţiei judeţene, colonelul Mihalcea, şi şeful judiciarului, căpitanul Popeangă.

— De necrezut, se adresă Banu celor doi. A

douăzeeea spargere de acest fel chiar în această noapte. Trebuie, de data aceasta, să se acţioneze foarte operativ, cât timp urmele sunt încă proaspete. Contactul efectuat imediat eu locul faptei poate aduce indicii utile, dacă nu chiar clarificări; cred că sunteţi de acord cu mine!

În 15 minute, echipa de cercetare se afla în drum spre locul spargerii. În faţa complexului comercial îi

12*

aşteptau «cei de la miliţia locală. Au coborât. Colonelul Mi tu îi informă pe scurt despre spargere, despre unele caracteristici şi formulă deja câteva ipoteze.

— Pe aici, tovarăşe colonel Mihalcea, zise el, conducându-i în magazin.

Responsabilul complexului se repezi şi el să le arate ce se furase.

— Nu vă atingeţi de nimic, dădu prima indicaţie Mihalcea.

În discuţiile purtate la faţa locului revenea mereu aceeaşi întrebare privitoare la căile de pătrundere. Nu era nicio uşă forţată, niciun geam spart. Şi totuşi hoţul a pătruns!!

Se cercetează tavanul şi se observă, într-un târziu, că ventilatorul de aerisire era smuls. Pe acolo ar fi putut intra infractorul... Dar cum? Cum ar fi putut urca până la acel geam, sau, dacă a urcat pe acoperişul magazinului, cu ce a putut coborî? Chiar şi pentru nişte cascadori o astfel de performanţă ar fi fost dificilă.

Cei din echipă, în frunte eu colonelul Mihalcea, s-au urcat pe acoperiş cu ajutorul scării culisante care a fost adusă de pompieri. S-au găsit şi urme, şi chiar unele obiecte, între care un cablu şi un furtun. Urmele duceau către acoperişul clădirii alăturate, o unitate a cooperaţiei meşteşugăreşti. Pe peretele de trecere – către această clădire, alte indicii, alte urme plantare. În felul acesta s-a ajuns în spatele complexului. Aici, într-o ladă de gunoi, s-a găsit o haină veche, strâmtă şi scurtă. A fost ridicată. Iată un indiciu evident asupra infractorilor. Probabil că unul dintre infractori a folosit această haină abandonată,

înlocuind-o cu una dintre cele care lipseau din magazin. Modul de pătrundere era acum clarificat.

S-a alcătuit un cerc de bănuiţi şi au început verificările. Dar dacă hoţii sunt străini de oraş? se gândi căpitanul Popeangă. Toate speranţele rămaseră în urmele descoperite şi în amprentele digitale de pe frigider şi de pe şublerul cu care s-au forţat casele de marcaj.

Mai era însă o problemă la care colonelul Mihalcea aproape că nu a vrut să se gândească: dacă aveau de-a face cu „infractori primari”, adică fără antecedente penale, înseamnă că amprentele nu se aflau în cartotecă şi „urmele” îşi pierdeau din valoare.

Oraşul se trezise de mult şi oamenii din echipa de cercetare alergau dintr-un colţ în altul. Suspecţii din cercul de bănuiţi erau eliminaţi rând pe rând şi persoana care purtase haina găsită nu a putut fi încă identificată.

După-amiază se analizează cazul la inspectorul şef, deplasat şi el în oraşul cu pricina, prezentându-i-se primele măsuri ce au fost luate şi rezultatele obţinute.

— Trag concluzia, din ce-mi spuneţi, conchise Banu, că există un stil aproape asemănător în toate aceste spargeri. Pare a fi o acţiune gangsterească. Aici trebuie să fie vorba, întâi şi întâi, de mai mulţi infractori, în al doilea rând, cu siguranţă măcar unul este recidivist, în al treilea rând sunt indivizi care cunosc bine zona, oraşul, sistemul de pază.

Pornind de la aceste raţionamente, colonelul Banu ordonă să i se prezinte urgent situaţia eliberaţilor din detenţie pe ultimele luni, cu deosebire cei din oraşul respectiv şi din comunele învecinate.

Lista cerută nu era mare, au fost reţinuţi: Geax Costache, Pancu Ilie zis Melcu, Pancu Gheorghiţă.

Ştefan Ilie, Teieu Ivan, Enucă Ghiţă zis Germanu şi alţi câţiva.

Sunt aduşi, pe rând, în faţa inspectorului şef şi a şefului miliţiei. Unii dintre ei, cei mai mulţi, s-au încadrat şi muncesc cinstit. Dar alţii… în sfârşit, este identificată haina. Geax le declară >că haina îi aparţine, dar nu ştie

cum de a ajuns într-o ladă de gunoi?! Este lăsat să se „gândească”. Geax revine şi declară că haina i-a fost furată din casă. Din nou căutări, verificări. În ziua următoare, Geax este rechemat în anchetă şi îşi „aduce aminte”.

— Cred că Victor mi-a luat-o, avea o cheie de la camera mea. Ştiţi, eram prieteni… dar acum nu mai suntem, ne-am certat. A vrut să se agaţe de nevastă-mea, ospătară la bufetul de la barieră.

— Unde-i Victor?

— Nu ştiu. S-ar putea să fie acasă, la Călmăţeni… dar s-ar putea să-l găsiţi şi în oraş, la Cora.

— Cine-i Cora?

— O fată, adică o femeie. Sunt prieteni, uneori stă la ea. E fără bărbat şi are un apartament. I l-a lăsat prostul de bărbată-su şi s-a cărat, numai să scape de ea.

— Unde stă?

— Pot să vă duc, să vă arăt. Nu-i ştiu adresa, dar am fost la ea. Cora stă pe Unirii, într-un bloc roşu, dar nu ştiu în care.

Este trimis la Călmăţeni căpitanul Popeangă. îl ia cu el şi pe ajutorul şefului de post. Pe Victor nu l-au găsit la domiciliu. Mama lui, puţin speriată, tot întreba temătoare, cu glas slab:

— Dar ce, iar a făcut ceva?

— Nu ştiţi unde vă este fiul? răspunde tot cu o întrebare căpitanul Popeangă.

Femeia oftă şi clătină din cap.

— Nu ştiu. N-a mai dat pe acasă de mult. Poate să fie o lună şi jumătate de când a fost eliberat… Aaa, ba a mai fost odată. Ultima dată mi-a spus că lucrează cu o echipă la săpat fântâni şi câştigă bine. Nu ştiu ce are copilul ăsta al meu, din instalator sanitar s-a făcut… fântânar. Nu prea ascultă de mine, de când m-am despărţit de tatăl lui, care acum este la Sibiu, îşi face de cap. Eu, ce să fac? Mă ocup de ăl mic, făcut cu bărbatul de acum. Să vă zic drept, nici lui bărbatu-meu nu-i convine când Victor vine pe-acasă.

*

Pe la orele 11, când locotenentul Popescu, îmbrăcat

civil, a sunat, Cora i-a deschis cu întârziere şi plictis şi, după un căscat îndelung, după ce s-a frecat la ochi, l-a întrebat supărată ce doreşte.

— Îl caut pe Victor.

— Nu stă la mine, zise ea şi împinse uşa.

Locotenentul Popescu îşi fixă vârful pantofului în toc şi uşa rămase întredeschisă.

— Am nevoie urgentă de el. Am fost împreună la „şcoală”, spuse el repede, şi am să fac cu el o afacere grasă. Dacă nu dau de el, ne scapă din mină.

— Bine, intră, spuse Cora încă neîncrezătoare.

Locotenentul nu s-a lăsat rugat.

În apartamentul Corinei Dumitraşcu era o dezordine boemă, la care se adăuga, crasă, necurăţenia. Parcă de săptămâni nimeni nu mai măturase şi nu mai ştersese praful. Cora se complăcea în starea asta. De când i-a plecat bărbatul, în urmă cu vreo jumătate de anA nimeni nu-i mai pretindea să ţină ordine. Cu atât mai mult nu-şi pretindea sieşi. Tinerii pasageri, care trăgeau la ea, se complăceau şi ei în această atmosferă.

— Nu ştiu unde poţi să-l găseşti. Pe la mine trage rar şi nu-l primesc decât atunci când e în bani, spuse ea cu dezinvoltură.

Locotenentul Popescu nu îşi arătă nerăbdarea s-o iscodească mai departe. I se părea şi aşa că făcuse un pas serios. îi oferi un pachet cu ţigări Kent.

— Mersi, dar nu-mi plac decât Marlboro scurte şi cartonate. Am un cartuş întreg, aşa că le prefer pe-ale mele.

— De unde ai făcut rost? Se găsesc mai greu.

— Mi le-a adus Victor, are relaţii…

— E băiat descurcăreţ.

— Şi culant, foarte culant.

— Nu mi-ai spus unde să-l găsesc?

— Nu ştiu! îţi place muzica?

— Da.

— Am nişte înregistrări a-ntâia. Cora întinse mâna spre casetofonul aflat pe o măsuţă şi în cameră se făcu

auzită o muzică de dans pusă la maximum de intensitate.

— Nu vrei să-l dai mai încet? spuse locotenentul pe un ton amical, am impresia că nu ne mai auzim.

— Ba da, dacă zici tu, îl tutui ea. Lui Victor îi place să-l dau tare. Am avut şi discuţii cu vecinii. Sunt nişte ăia, invidioşi.

La capătul dormezei, pe jos, se aflau trei sticle cu băuturi străine începute şi una goală, răsturnată. El îşi îndreptă privirea spre ele.

— Dacă vrei poţi să te serveşti; toarnă-mi şi mie un whisky canadian.

Locotenentul nu aşteptă să-i fie repetat îndemnul.

— Cum te cheamă, nici nu te-ai prezentat. Ai dat buzna în casa omului…

— Dinu.

— Parcă mi-a spus ceva Victor de unul Dinu cu care a fost la „mititica”.

— Eu sunt.

— Salut, Dinule! închină ea.

— Şi zici că nu poţi să-mi spui cum să-i iau urma amicului?

— Cred că-i pe la Bucureşti, dar nu sunt sigură. A plecat ieri de dimineaţă de la mine, îmi spunea de o bişniţă serioasă cu nişte amici mai vechi.

— M-aş duce şi la Bucureşti, dar ce şanse am să-l găsesc? Oraşul e prea mare…

— Poţi, dacă nu te grăbeşti, să-l aştepţi în târgul nostru.

— Mă frige graba, dar, dacă văd că nu am încotro, voi rămâne aici; bineînţeles, dacă mă primeşti.

— N-am unde, camera de dincolo e închiriată. Am două fete, adun o miară din afacerea asta, dar, dacă eşti drăguţ şi mai ales atent cu ele…

— Se poate? Am obraz. Dar unde-s fetele, că nu s-aud.

— În oraş, după potol. Mă ajută, spuse Cora.

Locotenentul Popescu ajunse la concluzia că nu mai avea ce să afle de la Cora, mai schimbă câteva vorbe

banale şi se decise să se retragă. Treaba nu era deloc uşoară căci Cora manifesta acum o tentaţie deosebită faţă de farmecul tânărului bărbat. A scăpat promiţându-i că se va întoarce mai târziu, ca s-o invite la un local.

*

Colonelul Banu îl ascultă cu atenţie pe locotenent.

— Deci, încă o informaţie care ne poartă spre Bucureşti. Datele se coroborează şi numai acolo trebuie căutat, reflectă el, cu glas tare. Cât despre Corina Dumitraşcu, să se facă o cercetare amănunţită. Dacă e aşa, să fie trimisă la muncă. Motive sunt destule: tăinuitoare de bunuri furate, complicitate şi, precis, o să mai găsiţi şi altele, dacă treaba e cercetată atent.

În acţiunea de căutare a lui Victor au fost antrenaţi mai mulţi ofiţeri şi subofiţeri destoinici.

În baza adreselor stabilite, şi presupuse ca gazde pentru Victor şi alţii cu care ar fi acţionat, s-au deplasat echipe la Sibiu, Piteşti, Bucureşti şi Braşov. S-a stabilit că, numai cu o săptămână în urmă, Victor fusese la Piteşti, la o rudă. Discutându-se cu gazda, o mătuşă, femeia a declarat că Victor i-a cerut nişte bani. Ea n-a avut încotro, a dat banii şi el a plecat.

În ziua următoare, inspectorul şef primeşte o informaţie. „În dimineaţa spargerii magazinului „Macul” am văzut în gara oraşului un tânăr care avea asupra lui două sacoşe din piele, sau imitaţie de piele, de culoare verde. Tânărul a plecat cu trenul spre Bucureşti. Am auzit că obiectele furate au fost introduse în două sacoşe, tot furate şi ele. N-o fi acesta „eroul” pe care-l căutaţi?…”

Sunt trimişi la Bucureşti căpitanul Popeangă şi plutonierul major Neculce Nicolae, ajutorul şefului de post din satul lui Ciortu, care-l cunoştea bine pe „erou”, precum şi alţi doi lucrători, plutonierul major Bunea Andrei şi plutonierul major Stup Mihai, cu misiunea de a observa direct gara şi marile bule varde ale capitalei. Evident, li s-a precizat să-l reţină pe Ciortu în cazul în care dau de el.

Între timp, colonelului Banu i se prezentase o altă informaţie. Amprentele recoltate erau ale lui Victor. Acum

se ştia precis că autorul spargerii era cel căutat.

Dar unde s-o afla oare ascuns Victor? Pe cine cunoştea în capitală? Să se fi deplasat cu marfa furată peste tot?

Gândindu-se la acelaşi caz, inspectorul şef şi-a amintit că Ciortu a furat nişte stofă scumpă, de culori diferite, metraj pentru două costume. Iată un amănunt care le-a scăpat. Ordonă ca un alt lucrător să plece la Bucureşti cu eşantioane din cele două cupoane şi, împreună cu căpitanul Popeangă, să verifice la toate croitoriile. S-ar putea ca infractorul să fi depus stofa pentru a-şi confecţiona haine. Era cam dezbrăcat şi, în plus, pentru a deruta, uneori şi haina-l face pe om… în timp ce plutonierul major Stup Mihai a rămas la Gara de Nord pentru a urmări dacă Victor îşi face apariţia la automatele de bagaje, ceilalţi doi au mers să verifice adresele pe care le stabilise căpitanul Popeangă.

După câteva ore de căutări, perseverenţa lucrătorilor s-a soldat cu un aparent succes. Mangu Vasile unul din prietenii lui Victor, a relatat lui Stup Mihai, chiar pe peronul gării, că Victor dormise, noaptea, la el. Avea cu sine două sacoşe doldora şi i-a spus că are ceva de vânzare.

— L-am primit să mai discutăm, că ne cunoaştem din pârnaie. Eu mi-am luat serviciu. Muncesc aici şi sunt mulţumit. I-am spus că nu mă interesează ce are de vânzare şi să nu mai vină. A plecat cam su

pârât. Mi-a spus că se duce la unul care ar fi fost şi el cu noi… acolo, la Turnu. Asta ar sta pe strada Pinul Rece, cred că pe la numărul 20…

În câteva minute, subofiţerul, împreună cu ceilalţi, cu care luase legătura prin emiţător-receptor, sunt la adresa indicată.

— Nu-i acasă băiatul meu, a răspuns o femeie cam de cincizeci de ani, uscăţivă, micuţă. A plecat de vreo oră cu unul Victor. Mi-au spus că se duc să se plimbe. Că n-o fi mai făcut ceva doamne fereşte!…

— Nu, nu este nimic grav cu băiatul dumneavoastră,

vrem să-l întrebăm ceva. Nu ştiţi cam pe unde obişnuieşte să se plimbe?

— Pe la „Gambrinus”, „Victoria”, sau pe bulevardul Magheru. Pe acolo se duce băiatul, că nu şi-a luat încă serviciu, deşi l-au repartizat. Zice că să se mai distreze şi el…

Bulevardul Magheru, lume multă, forfotă, îmbulzeală, ca şi la „Gambrinus”, ca şi la „Victoria”, ca peste tot în capitală.

— Unde să-l găsim, Bunea? spuse Neculce, uitându-se cu atenţie la toţi cei care treceau pe lângă ei.

La un moment dat, apare un grup gălăgios de tineri care vorbeau într-un limbaj cam deocheat, aruncându-şi unul altuia nişte cuvinte greu de reprodus…

Printre ei, plutonierul major Neculce l-a recunoscut cu uşurinţă pe Victor. Era îmbrăcat în haine elegante, gri, având în mână o scurtă de piele. Tocmai oprise nişte trecători şi le oferea spre vânzare marfa.

— E turcească, domnule. Am un frate „şef”, care merge des în străinătate. Am şi un aparat de fotografiat, marcă bună, străină, îl dau ieftin, e de 5.000, dar îl dau la jumătate. N-aş face-o, dar am nevoie de lovele…

Într-o fracţiune de secundă, Neculce l-a şi înşfăcat. Până să intervină ceilalţi, Ciortu s-a smucit şi a scăpat fugind prin mulţime. Au sărit de altfel şi prietenii lui în ajutor.

— Ce-i, domnule? Ce aveţi cu oamenii? zise unul din ei, un găligan brunet, îmbrăcat într-o canadiană roşie.

Cei doi subofiţeri sunt puşi într-o situaţie dificilă. Neculce se legitimează calm. Văzând că lucrurile nu-s chiar simple, „prietenii” au luat-o la sănătoasa.

Bravo, Neculce, o făcuşi de mămăligă, scăpaşi pasărea din mină. De află comandantul, om te-ai făcut. Trebuie să-ţi cadă în mina acest hoţ înainte de a se afla de isprava ta, Neculce! gândea el, amărât.

*

Singura speranţă rămasă, pentru un moment, erau veştile de la ofiţerul Popeangă, care cutreierase toate

croitoriile „de marcă”, pentru a identifica stofa şi, implicit, clientul, dat fiind faptul că acestuia trebuia să i se fi eliberat vreun bon. Informaţia nu se lăsă mult aşteptată. Victor îşi depusese stofa la „Arta Modei”, ca să i se facă ceva ca lumea pe măsura banilor pe care-i avea. Chitanţierul indica „Ciortu V”.

Mană cerească! Ce să mai zic, se gândea ofiţerul Popeangă. Se interesă de ziua şi ora când Victor urma să vină la probă, raportă „pe direct” la inspectorat, de la un organ de sector, şi se instală în „post” la croitoria „Arta Modei”, în chip de client. În după-amiaza cu pricina, iată-l pe Ciortu intrând, jovial, în salonul luxos şi, când i se proba costumul „ajutându-l” şi el pe maistrul croitor, Popeangă îi puse în câteva secunde cătuşele clientului, spre stupefacţia celor prezenţi. Fu depus în maşină şi demarară spre provincie.

Câţiva dintre prietenii lui Ciortu, rămaşi afară să-l aştepte, văzură scena şi se făcură nevăzuţi.

*

Secvenţele se derulau rapid şi condensat. Inspectorul urmărea pe de-o parte reacţiile opiniei publice, intervenţiile ferme ale oamenilor care condamnau infractorii, şi retrăia, pe de altă parte, tensiunea agitată a identificării şi prinderii vinovaţilor.

Glasul ferm al primarului îi opri retrospecţia.

— Legea nu-i va ierta. Este ceea ce aţi cerut şi dumneavoastră. Este ceea ce statul nostru apără. Dar nu numai acesta a fost scopul dezbaterii publice. Important ar fi ca asemenea „evenimente” să nu mai agite viaţa oraşului nostru…

…În timp ce primarul An tip Sârbeanu spunea ultimele cuvinte, Banu se urcă în maşină gândindu-se ce frumos ar fi dacă în astfel de adunări oamenii ar sărbători numai rezultatele muncii lor cinstite.

Era o zi frumoasă de vară. Colonelul Banu se pregătea de plecare, dar zbârnâitul telefonului îl întoarse din drum. Ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului se auzi vocea şefului miliţiei locale. Din raportul scurt şi

lapidar, colonelul reţinu că pe malul Dunării s-a găsit cadavrul unei tinere.

Fără să stea pe gânduri, îi chemă pe maiorul Macu şi pe locotenentul Odaie. După ce le-a spus despre ce este vorba, au plecat la faţa locului.

’191

Cel ce descoperise cadavrul, caporalul Costea Nicolae, din compania de grăniceri ce străjuia ţărmul fluviului, le relată pe scurt:

— Eram pe malul Dunării. Priveam apa şi, deodată, am văzut cum valurile aduc spre mal corpul acestei fete. Era exact între comuna Islaz şi oraş, acolo unde apa face un cot de 45 grade. Cadavrul a fost împins spre mal de valuri.

— Unde este acum?

— La morgă, răspunse şeful miliţiei locale. A început să intre în putrefacţie. Abia l-au primit.

S-au dus la morgă, nu înainte de a-i mobiliza pe doctorul legist şi pe procuror.

— N-aţi găsit niciun act asupra ei?

— Nu, tovarăşe colonel. N-am găsit.

„Ce să fie cu ea?” îşi zise în gând inspectorul şef. Să fie crimă sau moarte accidentală? Fata, poate, a vrut să facă baie… Se vede treaba că moartea a survenit de mai multe zile. N-o fi a lui Toderică din Ţigănească?

Ordonă măsuri de verificare în judeţ.

Cu două zile înainte, pe când se afla în comuna Ţigănească, la o expunere pe tema respectării legilor, colonelul fusese oprit de un sătean care-i relatase că fiica lui este plecată de acasă de două săptămâni şi că nu ştie nimic de ea…

— La morgă n-o mai putem ţine, zise medicul şef.

Se hotărî de către procuror să fie înhumată la cimitirul oraşului de la Dunăre, nu înainte de a fi făcute fotografii şi de a se administra probele biologice necesare în astfel de cazuri: grupa de sânge, alcoolemia, dacă are ceva hematoame pe trup, ceea ce ar fi născut ipoteza că înecata nu mai era… înecată, ci ucisă etc.

’192

Era joi, zi de audienţe la inspectorul şef. În biroul său este condusă. O femeie trecută de 50 de ani. C femeie cu faţa îngrijorată şi cu privirile rătăcite, în care, parcă, se cuibăriseră toate durerile. Inspectorul şef o invită să ia loc.

— O situaţie gravă, tovarăşe comandant… mă obsedează, îmi sfredeleşte creierii de aproape trei săptămâni… Unde poate fi fata? Unde, tovarăşe colonel? Eu sunt soţia lui Toderică, care v-a povestit despre fata noastră. Am căutat-o peste tot; şi la rudele noastre din Bucureşti, şi la cele din Timişoara, şi la Constanţa. Am căutat-o… Femeia izbucni în plâns. Acum… acum am venit la dumneavoastră, poate mă puteţi ajuta.

— Tocmai voiam să vă chem, să-mi spuneţi mai în detaliu împrejurările în care a plecat de-acasă.

Femeia, mulţumită de atenţia arătată de comandant, începu să povestească.

— După ce a căzut la admiterea în facultate, Steluţa părea surmenată, nervoasă… Am trimis-o la mare, apoi i-am cumpărat bilet şi pentru munte… Ştiţi, ca să se refacă, pentru examenul din anul următor… Avem situaţie bună; casă frumoasă, mare, cu grădină în spate, aşa cum sunt destule în comuna noastră… După ce n-om. mai fi, gândeam că o să-i rămână ei, că ea este ultimul copil. Celelalte fete au rosturile lor.

Cutele adânci de pe faţa mamei trădau durere şi multe nopţi de nesomn. Timpul de când nu-şi mai văzuse fata alunecase greu peste ea. Îşi luase, povesti ea, şi concediu de odihnă, ca să aibă timp s-o caute; se mai învoise deseori de la serviciu, dar toate strădaniile i-au fost zadarnice.

’193

j3 – Inspectorul şef

— Dar de ce n-ai reclamat până acum? o întrebă inspectorul şef.

— Am tot crezut că va veni acasă, tovarăşe comandant!… Dar acum mi-am pierdut orice speranţă.

Colonelul Banu îi ceru amănunte despre fată. Cum

arăta, cum era îmbrăcată…

— Are ochi albaştri, e blondă, poartă părul lung. N-a vrut să ia cu ea decât o rochiţă în carouri şi o fustă roşie. E frumoasă, ce să vă mai spun! mai frumoasă decât celelalte două. Nu ştiu cui seamănă, aşa frumoasă…

Un sentiment greu încercă şi inspectorul, gândindu-se la cadavrul pescuit în Dunăre. Mai cu seamă că, după descriere, exista, cu mici deosebiri – cum ar fi fusta, o oarecare asemănare… O încredinţă totuşi pe femeie că va face tot posibilul ca s-o ajute la găsirea fetei şi o rugă să stea acasă. Dacă se iveşte ceva, o vor anunţa organele de miliţie. N-a avut inima să-i spună imediat despre corpul găsit pe malul Dunării. De altfel nici nu se putea pripi. Încerca să se convingă singur că apropierea este doar aparentă.

După plecarea femeii, îi chemă la el pe maiorul Macu şi pe locotenentul Odaie.

Studiară împreună fotografiile, cu atenţie, le comparară cu descrierea fetei, făcută de mamă. Într-un târziu, inspectorul şef admise că s-ar putea ca Steluţa să fie fata înecată. Semnalmentele corespundeau aproape întru totul; în parte chiar şi îmbrăcămintea. Fusta, într-adevăr, era altfel descrisă… S-au făcut asocieri, s-au purtat discuţii aprinse. Până la urmă…

Au fost chemaţi soţii Toderică, cei care se plânseseră de dispariţia de-acasă a Steluţei. Li s-au prezentat fotografiile celei găsite în Dunăre şi semnalmentele.

’194

— Este fata noastră! exclamă mama. Ea este! O recunosc bine. Ăsta-i trupşorul ei. Părul este al ei. Doar fustiţa asta. fustiţa asta în carouri n-o ştiu! Şi dintele… Dintele pe care mititica şi l-a pus luna trecută!… Aveam un inel de la părinţi şi ea m-a rugat să i-l dau ei.

Şi mama începu să bocească. O recunoscu şi taică-său şi întrebă unde este acum.

…În Banu se zbătea o bănuială care nu-i dădea pace. Nici el nu ştia de ce, dar ceva îl nemulţumea. Aşa că nu aprobă încă închiderea cazului. Să mai vedem, să mai

cercetăm, decise el…

În aceeaşi zi, s-a efectuat deshumarea cadavrului. O măsurară: 1, 60 metri. Ea este, e clar, ea este! spuseră din nou părinţii îndureraţi.

Cu toate că Banu avusese dubii – şi mai avea încă – la insistenţele părinţilor acceptă să le predea cadavrul. În fond, dacă era îngropată în cimitirul din oraşul de lângă Dunăre, sau la Ţigănească, era tot una; moarta era moartă!…

Jale mare în casa soţilor Toderică din Ţigănească. Au venit rudele, vecinii, toată comuna, să-şi ia rămas bun de la cea care a fost Steluţa, răsfăţata familiei, a rudelor şi chiar a tinerilor din sat. Doliul a rămas pus la o poartă din comuna Ţigănească, iar casa devenise pustie. Mama nu-şi mai găsea liniştea şi căzu grav bolnavă la pat. Fu internată în spital.

*

A trecut o săptămână de la înmormântare.

Undeva, pe şoseaua Constanţa-Bucureşti, o tânără blondă făcea semne unei maşini. Amabil, omul de la volan opri. Un bărbat îmbrăcat după ultimul stri

’195

gât: pantaloni vernil, larg evazaţi, sacou imitaţie de piele, păr lung, perciuni, zâmbet şmecheresc.

— Poftiţi, urcaţi…

— Unde mergeţi?

— Oriunde. Dumneavoastră?

— La Ţigănească.

— La rude?

— Da.

Tânăra s-a urcat liniştită şi maşina acceleră. Dar drumu-i lung şi obositor. Aşa că maşina opreşte la grădina Parc din Slobozia, aflată în drumul lor. Dacă n-ar fi întâlnit-o pe dulcineea de alături, poate că tânărul „domn” de la volan s-ar fi ocupat de altceva în ceasurile acelea, dar aşa se plimba. E plăcut să te plimbi într-o dimineaţă de iulie, fără griji şi fără un anume ţel.

Apoi s-au apropiat de Ţigănească.

Ajunşi în oraşul din apropiere, se despart. S-au înţeles să se mai întâlnească. Fata s-a apropiat de casă, vede doliul la poartă. Încremeneşte pentru o clipă. Îşi zice în gând: „Să ştii că mama; ea s-o fi prăpădit, că era cam şubredă...” Intră buzna în casă. Îl găseşte numai pe tata.

— Ce-i cu mama? Unde e mama?

Toderică se îngrozeşte. Începe să ţipe, iese afară chemând în ajutor vecinii: „Oameni buni, oameni buni, ajutaţi-mă! Strigoiul a venit. Fata, prefăcută în strigoi!”

Fata încearcă să-l liniştească, dar nu reuşeşte.

— Piei de-aici, piei!

Vecinii din faţa casei se alarmează, aleargă să vadă despre ce este vorba.

— Ea este Stela? Da, Stela este, nu-i moartă „trăieşte! exclamă ei, bucuroşi.

’296

Tatăl îşi revine, o sărută, o strânge în braţe.

— Te credeam moartă, fata tatii! Mamă-ta e bolnavă. Am internat-o ieri în spital, când îţi făcurăm şi pomana de 9 zile – şi îi istoriseşte toate câte s-au petrecut. S-au strâns şi alţi vecini, apoi alţii şi până la urmă s-a adunat aproape tot satul.

Dar pe unde fusese Stela? Ce făcuse ea în tot acest timp?

Răspunsul avea să vină de la miliţia Constanţa, atunci când lucrătorii miliţiei locale s-au interesat.

Vara aceea fusese călduroasă, dar plaja de la Mamaia, pe care se bronza tânăra fată, împreună cu o colegă, avea nisipul fin şi din larg vântul aducea o undă permanentă de răcoare şi miros de alge. Venea pentru prima oară la mare şi tot ce vedea în jurul ei o tulbura, dându-i impresia că se află într-o lume de basm, care ei îi lipsise până atunci. Într-o zi, în timp ce juca volei cu alţi tineri şi tinere, unul din aceştia, înalt, blond, s-a înţeles prin semne cu ea. Stela l-a urmat aproape fără să-şi dea seama ce face: băiatul îi plăcea. Sub un cearşaf prins în patru bete, un cort improvizat, tânărul străin îi spuse, ajutându-se de un dicţionar, că ar dori s-o cunoască mai

bine, că el o iubeşte foarte, foarte mult…

I-a mai spus că ea este „fiinţa care îi lipseşte”, că o caută de ani, că a văzut-o mereu în visurile lui şi că, în momentul în care s-au întâlnit acolo – arătase spre grupul care continua să se joace – a simţit aşa, deodată, că ea, şi numai ea, este femeia pe care a visat-o mereu. O ceru de soţie, chiar acolo, în cortul acela de pe plaje, prins în patru beţe…

— Chiar acum?

— Oui, declarase el. Tu eşti fiinţa care îmi lipseşte. Pe tine te caut de atâţia ani!

’197

— Să mă mai gândesc, răspunse Steluţa, făcând un apel disperat la cunoştinţele de franceză învăţate în liceu. Este un lucru deosebit ceea ce-mi ceri…

Străinul a scos dintr-o geantă de voiaj un şirag de perle artificiale, măiestrit meşteşugite, şi i l-a aşezat la gât, apoi i-a pus în deget un inel de aur. Urmă o verighetă, cam grea pentru degetul ei. Gesturile acestea curtenitoare o copleşiră pe Steluţa. Niciodată, îşi zise ea, nu mai fusese atât de fericită ca acum, deşi o plăceau mulţi băieţandri frumoşi.

„Ce rol poate juca întâmplarea!” îşi spunea Steluţa, în timp ce se îndrepta seara spre locul de întâlnire cu proaspătul ei prieten… Citise undeva că visele fetelor tinere sunt poleite cu aur, dar unde anume nu-şi putea aminti. Dar parcă acum mai era vorba de vise!…

Zilele treceau repede, nopţile la fel. Marea fremăta parcă neobişnuit sub soarele de aur topit. În compania blondului străin, pe care şi-l însuşi ca „soţ”, Steluţa îşi petrecea nopţile în baruri şi restaurante, când la „Melody”, când la „Riviera”, când la „International”. Prietena cu care venise la mare stătea acum singură. Noaptea, târziu, când se culca, lăsa uşa descuiată, să n-o trezească Steluţa când va veni, dacă va mai veni. Dar nimeni n-a mai bătut la uşa camerei ei. Pe de altă parte Steluţa avea să descopere că „minuni” de genul celor trăite de ea nu durează mai mult de câteva zile, uneori nici atât. Străinul n-a mai venit la

întâlnire. L-a căutat peste tot şi, incredibil, a aflat că plecase în ţara lui… Aşa şi-a petrecut Steluţa zilele de odihnă şi de pregătire pentru un nou examen de admitere la facultate…

’198

*

La sfârşitul lunii iulie, printr-o adresă de la Corabia, se comunica inspectoratului despre dispariţia Minei, o fată căreia îi erau prezentate semnalmente similare şi acestea eu cele ale fetei înecate, asemănarea fiind evidentă prin particularităţile comunicate anterior celorlalte organe.

Odată cu această ştire a sosit şi mama fetei. Dă explicaţii în legătură cu dispariţia:

„De la examenul de treaptă, unde a luat nota 4 la matematică, n-a mai venit acasă Mina noastră. Este adevărat că noi i-am spus că, dacă nu ia examenul, să nu mai vină acasă, dar, ştiţi, i-am spus-o fără convingere, fără răutate… astea sunt vorbe care se spun în mod obişnuit. Mă înţelegeţi!”

I s-au prezentat fotografiile şi Mina este recunoscută de mama ei. Inclusiv felul în care era îmbrăcată…

Cei doi ofiţeri care cercetau cazul au intrat la comandant şi au raportat:

— Aţi avut dreptate când n-aţi aprobat propunerea de clasare. Înecata a fost identificată abia acum. Nu este de la noi din judeţ, e de la Corabia. N-a luat un examen şi, probabil, de ruşine, de frică, s-a aruncat în Dunăre.

Cine ştie ce vorbe necontrolate i s-or fi spus acasă. Sau o fi fost ameninţată. Fata a făcut o tragedie din eşec şi de aici până la nenorocire n-a mai fost decât un pas. Rugăm să aprobaţi o nouă deshumare şi predarea înecatei părinţilor adevăraţi.

— Asta nu mai trebuie să aprob eu… Luaţi legătura cu procuratura şi cu consiliul popular din Ţigăneasca; trebuie anulate şi formalităţile de înhumare

’199

anterioare. Eu aprob acum închiderea dosarului… dar ce nu mai pot eu face este să redau vieţii această

tânără fată, victima prostiei sau iresponsabilităţii unor părinţi. M-aş bucura dacă ar fi unicul caz, care nu şi-au cunoscut şi nu şi-au înţeles propriul copil.

Înecata nu mai era Steluţa din Ţigănească, ci Mina din Corabia. Era acum rândul celor din Corabia să plângă pe cineva…

Într-una din zilele lui decembrie, două femei urcau scările clădirii inspectoratului judeţean. În mâini aveau câte o sacoşă şi păreau foarte agitate.

— Vrem să stăm de vorbă cu tovarăşul inspector şef, spuse precipitat una din ele…

— Numai cu dânsul, accentuă cealaltă.

Când ofiţerul de serviciu a încercat să afle cauza acestei încrâncenate solicitări, reacţia femeilor s-a dovedit foarte fermă.

’201

— Să afle şi dânsul de hoţia din piaţa noastră, de aici, din oraşul-capitală de judeţ!

— Şi să-i bage la răcoare pe hoţi, interveni din nou cealaltă.

Ofiţerul de serviciu ridică receptorul telefonului şi formă un număr. Nerăbdătoare femeile se legănau de pe un picior pe altul, sacoşele pendulând greoaie.

— Imediat o să vă conducem la tovarăşul colonel, le anunţă ofiţerul de serviciu.

…Inspectorul şef n-avea ore de audienţe în acea zi, dar statornicise obiceiul de a primi oricând – în orice clipă – pe cei care-l solicitau. Acelaşi lucru îl făceau şi subalternii săi. E drept, uneori, din această cauză, Banu era nevoit să-şi prelungească programul până la ore târzii, spre a rezolva lucrările care se adunau pe biroul său. Oamenii care îl căutau veneau să-şi spună necazurile, să-i ceară într-un fel ajutorul. Şi aceasta făcea parte din sensul datoriei sale.

Inspectorul şef s-a ridicat de pe scaun şi, făcând câţiva paşi în întâmpinarea femeilor, le rugă să ia loc. Una din ele începu să vorbească precipitat, înghiţindu-şi cuvintele.

— Nu vă grăbiţi, am timp să vă ascult. E mai bine să pot afla totul clar şi amănunţit.

Încurajate de vorbele colonelului Banu, cele două femei au început să-şi spună păsul.

— Eu sunt Natalia Arvinte, îi dădu drumul una din femei. Şi dânsa este Maria Ţurlea.

— Vă rugăm să ne scuzaţi, interveni vioi Maria, dar am venit la dumneavoastră să-i băgaţi la răcoare pe hoţi…

— Dacă sunt hoţi, o să-şi primească „răsplata” cuvenită, interveni inspectorul şef.

— Cei din clanul lui Zlotu, tovarăşe colonel, continuă volubil Maria, fură ca-n codru. Ne bagă mâna

’202

În buzunar, cum se spune, şi, dacă zicem ceva, tot ei cu gura. Că, dacă nu ne place, să nu luăm şi să nu mai facem atâta agitaţie… Poftiţi, să vedeţi şi dumneavoastră…

Maria scoase din sacoşă unu pachet pe care îl desfăcu. Era carne sângerândă, o carne mai ieftină, despre care inspectorul ştia că se vinde cu cel mult şase lei şi cincizeci de bani kilogramul.

— Unşpe lei şi cincizeci de bani pe kil, atâta ne-a luat, tovarăşe inspector şef, interveni revoltată Natalia… Spuneţi, nu-i bătaie de joc? Doar muncim pe bani, nu ne pică din cer.

— Şi încă în ture, completă cealaltă.

Inspectorul Banu se înnegură dintr-odată şi privirea lui deveni aspră şi rece. De cei din „clanul” lui Zlotu, cum se exprimase Maria, se ocupa de o bucată de vreme; mai primise şi alte sesizări. Şi nu numai despre ei. Ar fi putut organiza „flagrantul* şi acum, dar asta ar fi însemnat să-i alerteze şi pe alţii, să zădărnicească, poate, sau să lungească depistarea şi prinderea şi a altor legături, îi dăduse deja în atenţia lucrătorilor inspectoratului. Era vorba de o acţiune mai amplă, mai delicată şi mai grea… şi

se urmărea o rezolvare definitivă. Despre asta însă cele două femei n-aveau de unde să ştie. Totuşi, inspectorul şef trebuia să le dea satisfacţie. Femeile nu concepeau să li se fure banii câştigaţi prin muncă cinstită. Veniseră la el convinse că avea să li se facă dreptate. Veniseră cu încredere şi el n-avea voie, nu putea să le dezamăgească. La urma urmei, nu era vorba numai de el, ci, în primul rând, de organul pe care-l reprezenta.

Femeile poate observaseră licărul acela tăios din privirile inspectorului şef, pentru că nu mai insistară.

’203

Maria a împachetat carnea şi a lăsat-o să cadă greu în sacoşă. Şi ea şi Natalia aşteptau.

— O să luăm măsuri, îşi auzi deodată Banu propriile-i cuvinte şi tresări, ca şi cum nu le-ar fi rostit el. I se păru puţin, prea puţin, acest „o să luăm măsuri”, pentru ceea ce ar fi trebuit să le spună celor două femei.

— Bine, spuse neutru Maria şi inspectorul şei se simţi dator să adauge:

— Fiţi încredinţate că vom lua măsuri…

Femeile tresăriră surprinse, de data aceasta, de nuanţa gravă din glas. Se ridicară de pe scaun, amândouă deodată.

— Vă mulţumim, tovarăşe colonel, spuse Maria.

— Şi eu vă mulţumesc pentru informare, pentru ajutor, le răspunse inspectorul şef, conducându-le spre uşa capitonată a biroului.

*

În centrul acestei combinaţii se afla „Clanul Zlotu”: Racu, şef de depozit la hala din piaţa oraşului – omul cu „pâinea şi cuţitul” –, Iorgu şi Marcu, fraţii săi, gestionari la boxele de carne…

Dacă ar fi fost numai ei!… Firul era însă mult mai lung şi drumul până la capătul lui părea încă sinuos, cu obstacole pe care lucrătorii din inspectorat trebuiau să le înlăture cu atenţie şi răbdare.

Comandantul apăsă pe butonul soneriei de sub biroul său. Aproape instantaneu, îşi făcu apariţia plutonierul

Vasile, de la cabinetul conducerii inspectoratului, un tânăr zvelt, şaten, întotdeauna vioi.

— Anunţă-l pe maiorul Melinte să vină până la mine.

’204

*

Maiorul Melinte, un bărbat corpolent, care părea greoi la prima vedere, dar a cărui privire inteligentă arăta o deosebită vioiciune, înţelegea supărarea inspectorului şef. Nu numai că o înţelegea, dar o şi simţea în egală măsură.

— Trebuie să urgentăm investigaţiile, Melinte… Oamenii ne-au sesizat, ne sesizează în continuare şi aşteaptă de la noi să-i demascăm pe hoţi. Să nu. le punem la prea mare încercare răbdarea…

— Ne grăbim, tovarăşe colonel, am demarat o serie de măsuri, dar…

— Să ne grăbim Melinte, să ne grăbim, dar să nu scăpăm niciun amănunt. Când s-or vedea la strâmtoare, infractorii or să caute să se folosească de orice fisură existentă în cercetările noastre… Ar fi bine să-l pui în temă şi pe tovarăşul procuror Lucian Trancă, să-l ţinem la curent cu ultima… măgărie a celor din „Clanul Zlotu”.

Banu adoptase expresia Mariei, care i se părea nu numai plastică, ci conţinând o mare doză de adevăr. Fraţii Zlotu formau un adevărat clan.

Maiorul Melinte nu răspunse. Aştepta ca inspectorul şef să continue, dar acesta tăcu, aşteptând date noi din partea celuilalt.

— Tovarăşe colonel, am aflat că Racu Zlotu scoate carne din depozit, o degresează şi o dă la diverse persoane. Grăsimea o dă vânzătorilor din boxele de carne, cărora le spune: „Fiţi deştepţi, descurcaţi-vă, eu am obligaţii mari, trebuie să mă înţelegeţi”…

— Şi care sunt „obligaţiile” lui Racu Zlotu? Aţi putut afla ceva?

Maiorul Melinte îşi umezi buzele. Parcă nu-i venea să rostească numele „obligaţiilor” lui Racu Zlotu şi

’205

Inspectorul intui ce se putea ascunde în spatele acestei ezitări.

— Feţe mai… înalte, asta vrei să spui, Melinte?!

— Da, cam aşa, tovarăşe colonel, asta voiam să raportez…

Inspectorul şef zâmbi.

Telefonul sună înainte ca maiorul să nominalizeze „obligaţiile” lui Racu Zlotu.

— Da, maiorul Melinte se află la mine. Acoperi cu palma receptorul şi-l făcu atent pe Melinte că este căutat de şeful Inspecţiei comerciale.

Melinte făcu ochii mari, vru să spună ceva, dar colonelul luă palma de pe receptor.

— Puteţi să veniţi, vă aşteaptă. Puse receptorul în furcă. Ai vrut să spui ceva, Melinte?

— Este unul din lupi, tovarăşe colonel. Tocmai voiam să vă raportez că mi-a mai dat telefon şi de dimineaţă, nu ştiu ce vrea să spună. Poate aveţi dumneavoastră timp să-l ascultaţi.

— Nu, nu pe mine mă caută el…

*

Miru Ruginitu, şeful Inspecţiei comerciale, intră în birou afişând o mină de om serios, preocupat. Dădu bună ziua şi luă loc pe scaun.

— Tovarăşe maior, datoria mea de om cinstit mă obligă să vă solicit sprijin în organizarea unui control în piaţa oraşului, cu ai dumneavoastră, de la economic, pentru a depista din timp unele nereguli şi a preveni altele. Prevederea este mama înţelepciunii, spune un vechi proverb românesc…

„Al naibii demagog, se gândi Melinte, cum de i-a venit în minte chestia asta cu controlul? Nu s-o fi înţeles cu Zlotu să ne dea o mostră de cinste şi corec

’206

titudine? O fi mirosit ceva şi vrea să ne spulbere eventualele bănuieli?!”

După puţin timp, maiorul Melinte îi răspunse: – De acord cu dumneavoastră. Trebuie să sprijinim Inspecţia

comercială, să conlucrăm… De amănunte o să se ocupe tovarăşul căpitan Mag, aci de faţă. Controlul a început a doua zi de dimineaţă şi a produs agitaţie printre lucrătorii din piaţa oraşului şi printre câţiva dintre cumpărători. Calm, neobişnuit de calm, Zlotu arbora un zâmbet, ca şi cum tot ceea ce se petrecea l-ar fi bucurat nespus. Apoi începu să se agite. „Controlaţi, controlaţi, eu ăsta sunt, om cinstit, nepătat”. La toate rigorile verificării manifesta o supunere absolută.

Aşa cum era de aşteptat, concluziile n-au indicat nimic necinstit. „Clanul Zlotu” şi cu cel care „solicitase” acest control – Miru Ruginitu – erau fericiţi că reuşiseră să-i „ducă” pe „cei de la Dinamo”, cum le spuneau ei lucrătorilor din cadrul Inspectoratului judeţean M. I.

Dar nu ştiau, nu aveau de unde să ştie că, în timpul acesta, organele M.I., maiorul Melinte şi căpitanul Mag, derulau cu repeziciune firul infracţiunilor şi că această „înfrângere” făcea parte din planul unei „bătălii” perfect regizate.

Nu ştiau nici că organele de cercetare stabiliseră deja suma exactă pe care Zlotu o obţinuse, împreună cu clanul său, din vânzarea cu suprapreţ a cantităţilor de carne sângerândă: peste 40.000 lei. Atâta „agonisise” clanul, bani din buzunarele cumpărătorilor, numai din această „mică acţiune”. Aceasta era însă o bagatelă pe lângă ce storseseră din avutul obştesc şi din buzunarele oamenilor cinstiţi, din cealaltă calitate de carne – „extra”.

’07

*

Fane Orbu, şofer la întreprinderea judeţeană de vânzare a cărnii, iubea autoizoterma sa aşa cum numai el era în stare. De familie cam uitase deşi parcă de ăla mic îl apuca uneori dorul. Zile şi nopţi le petrecea în „clipele de fericire” extraconjugale cu fetiţe cu trup frumos şi piept tare, pe care le răsplătea cu ce avea şi el, cu inele de aur şi alte mici atenţii… îi era din ce în ce mai greu să se descurce cu banii care i se… lipeau de degete, din carnea pe care o transporta. Ce reprezentau pentru el 400 de lei

zilnic! Sora sa, femeie… înţelegătoare, îi dădea o mina de ajutor, ca să „valorifice” carnea pe un plan „mai macro”, drept care „instală” la ea acasă un fel de centru de vânzare a cărnii. Numai că Fane, aşa îi spunea ea fratelui său, deveni dat dracului de zgârcit şi de nerecunoscător. Până şi ei îi pretindea bani pentru carnea pe care i-o dădea spre consumul familiei. Se ciondăneau, se împăcau şi, până la urmă, familia înghiţea fără noduri carnea sustrasă de întreprinzătorul frate.

Lui Orbu nu-i ajungea însă ce scotea, pentru că trebuia să achite şi lui Costache Pamfil garajul pe care acesta i-l construise. Şi altele şi altele… Câte nu-i mai trebuiau! Aşa că, în afară de „microcentrul” amintit, mărşălui cu izoterma şi pe la Dumitru N., Corneliu N., Polizu, C., Marin P. şi mulţi alţii, oameni care nu se întrebau de unde avea Fane Orbu atâta carne, să vândă şi la porţile oamenilor?! Chiar dacă unii îşi dădeau seama că marfa nu era „curată”, totuşi cumpărau ca de la piaţă; de ce să se mai ducă ei acolo, unde „jecmănea” alde Zlotu?!…

Deci, cam de pe-atunci, Fane şi-a zis că aşa nu mai merge, adică cu un câştig doar de câteva sute pe

zi. Pe deasupra, el nu se considera un amărât de speculant, ci un „boss”. În această postură, era de înţeles că nu erau de nasul lui mici ciupeli. Şi s-a decis să fure cu autoizoterma. De aci şi dragostea lui pentru aceasta.

Ca să înceapă afacerea proiectată, Orbu n-avea nevoie de capital, ci doar de câţiva oameni care să-l ajute… Oameni care… să nu-l „supere”. Adică să facă ce le va spune el, fără să clipească. Şi nici nu trebuia să alerge ca să-i găsească. Erau indivizi pe care-i cunoştea bine, despre care ştia că s-au mai ocupat cu asemenea „mici” învârteli. De fapt, nu se ştia încă precis dacă Fănică Orbu a fost singurul cu ideea furtului în stil mare. Poate că fiecare dintre infractori se gândise la ea. Cert este însă că fără el „afacerea” nu numai că nu s-ar fi urnit din loc, dar nici n-ar fi putut fi concepută. El, „Fane”, cum îi spunea clanul hoţilor, era o piesă de bază, fiindcă autoizoterma era pe

mâna lui. Doar el era cel care transporta carnea de la abatorul judeţean, la I.I.S. „Antrefrig” din Bucureşti. Scăzămintele ce se acordau pentru carnea depozitată la „Antrefrig” erau o… mană cerească pentru infractori. Şi cum unii de la „Antrefrig”, ca Fănică Ianculescu (alt Fane…), Nicu Oncescu sau Martin Dumitraş îl cunoşteau pe Fane Orbu, de-abia aşteptau ca să toace ca şobolanii scăzămintele acordate prin lege. Planul lui Fane a fost primit cu entuziasm şi, într-o zi de august, mai precis 9 august, a început lanţul furturilor în stil mare din avutul obştesc.

Fane Orbu a primit un telefon de la Bucureşti, de la… Fane Ianculescu.

— O jumătate, şefule!

’209

n

A priceput că era vorba de o jumătate de tonă de carne, din cea care urma s-o transporte la „Antrefrig” şi care trebuia dată la o parte.

Fane Orbu a dat fuga la Ghiţă Bibanu, principalul merceolog tot la întreprinderea cu pricina, şi i-a spus:

— Şefule, treaba s-a urnit din loc… O juma’ de tonă e cam puţin, da’ pentru început e bine. Să fie într-un ceas bun!

Lui Ghiţă Bibanu i-au râs ochii şi după ce şi-a frecat mâinile negustoreşte, a întocmit avizul de expediţie către „Antrefrig”.

Fane Orbu şi-a încărcat autoizoterma şi… la drum! Se spune că tot drumul ar fi cântat: „Banii aduc fericirea”. Ajuns în Bucureşti, s-a gândit că îi e mai aproape de piele cămaşa decât haina, că, adică, bine ar fi ca mai întâi să aranjeze cu jumătatea „lui” de tonă de carne şi pe urmă cu cea care trebuia predată firmei „Antrefrig”. Şi cum fusese prevăzător şi dispunea de „piaţă de desfacere”, s-a dus direct în piaţa Pantelimon, la o altă legătură, gestionarul Ică Tamaş.

— Meştere, te fac om, înţelegi, te fac om, îi zise Fane. Am o juma’ tonă carne vită a mai prima. Îmi dai nouă mii,

restu’ la tine… E bine?

— Valabil, i-a răspuns Ică Tamaş.

A luat carnea, i-a dat banii şi gata. Fane Orbu a ambalat autoizoterma care, acum mai uşurată, a ajuns ca gândul la „Antrefrig”. Acolo, celălalt Fane, gestionarul Ianculescu, i-a confirmat primirea cantităţii de carne cu nota de intrare-recepţie în regulă, inclusiv pentru cele 500 kilograme care fuseseră plasate prin Ică Tamaş. Pentru acest… serviciu, Fane Orbu i-a dat lui Fane Imculescu o mică atenţie de 4.500 de lei şi o strângere de mână frăţească. Apoi, la

’210

drum, înapoi la Ghiţă Bibanu, să-l omenească şi pe el. Modest, Bibanu nu lua decât un leu pentru fiecare kilogram de carne sustrasă.

Fane Orbu intră ca o furtună în biroul lui Ghiţă Bibanu şi-i spuse:

— Şefule, ia plaivazul şi „arde” două avize. Unul pentru 900 kilograme de carne de porc, altul pentru

1 846 kilograme de carne de vită. Ştii, omul nostru de la „Antrefrig” poate să suporte cantitatea.

— Bine, băiete, i-a răspuns radios Bibanu şi a întocmit numaidecât noile avize de expediţie.

Cu avizele în mină, Orbu a ţinut-o tot într-o alergătură. A încărcat carnea şi fuga cu ea la Racu, gestionarul depozitului din piaţa oraşului judeţean.

— Lasă porcu’ şi fugi la Bucureşti cu vaca, i-a spus Racu Zlotu.

Şi Fane Orbu s-a conformat. I-a lăsat cele 900 kilograme de carne de porc şi, a doua zi de dimineaţă, glonţ la Bucureşti, în piaţa Pantelimon, unde i-a lăsat lui Ică Tamaş restul de 1 846 kilograme de vacă, de la care primeşte peste 20.000 lei. Tamaş, dintr-un hop, şi-a făcut o „parte” de 8.000 de lei.

Şi ca treaba să fie acoperită, a dat fuga la Fane de la „Antrefrig”, care a întocmit nota de intrare-recepţie, confirmând fictiv primirea întregii cantităţi de carne în depozitul al cărui gestionar era. Pentru „osteneală”, Fane

primeşte şi el o bagatelă de 12.000 lei.

Revenit „acasă” Orbu a alergat într-un suflet la Racu Zlotu, de la care a primit cele 10.000 lei. Modestul Ghiţă Bibanu şi-a primit şi el partea, adică

2000. Când şi-a făcut... casă, Fane Orbu a trecut la activ suma de 11.000 lei. „Mda, aşa mai ţine”, s-a veselit el.

„Treaba” le mergea în plin. Mai ales că „acţionarii” afacerii se înmulţiseră. Şi nu cu persoane de mâna a

’211

treia, cu ciurucuri, ci cu oameni subţiri, care mai ocupau şi nişte posturi de răspundere. Deci, oameni solizi, bine înfipţi în scaune pluşate, având relaţii care, la o adică... Şi nu erau nici aşa de pretenţioşi. Nu cereau să împartă hoţeşte, adică frăţeşte, ci să fie omeniţi aşa cum să se crede de cuviinţă că merită nişte oameni ca ei.

În privinţa reviziei, care ar fi putut să le cam încurce socotelile, „acţionarii” atrăseseră în „solda” lor pe contabilul şef al Direcţiei comerciale judeţene, Irinel Negulici, pe care îl rebotezaseră cu... dulcele nume „Şarpele cu ochelari”.

Fără să ştie precis de amploarea „afacerii”, dar mirosind ceva, acest individ cu poreclă de târâtoare, căruia chiar îi plăcea să sugă nu sânge sau lapte, ci vin, coniac şi altele de acest soi, era omul care-i „vămuia” pe Racu Zlotu şi pe fraţii săi.

„Revizia o fac eu”! ameninţa de fiecare dată când avea nevoie de carne. Şi Racu Zlotu înţelegea aluzia. Vră mina în depozit, ca în propria-i cămară, şi-l îndestula pe Irinel Negulici. Aşa că, din partea asta, puteau să fie liniştiţi; nu era niciun pericol. De câte ori îşi suna clopoţeii, „şarpele” era domolit cu câteva kilograme de carne, pe care se ducea să le digere în linişte cu ai lui.

Cât priveşte inspecţia comercială, era total anihilată de Miru Ruginitu şi el verigă a clanului de hoţi.

Între timp îşi împărţiseră „munca”, aşa, ca nişte oameni gospodari, pentru ca fiecare să-şi merite tainul din furt. Ghiţă Bibanu, de pildă, avea sarcina să socotească cât

revine fiecăruia din pradă şi, în acelaşi timp, cumulase şi funcţia de casier, calitate în care încasa banii de la Zlotu pentru carnea furată pe care i-o aducea Fane Orbu.

’212

Şi hoţii au găsit şi o „soluţie” pentru a induce în eroare posibilele controale „neasigurate”. De câte ori Fane Orbu descărca fără forme legale carne în depozitul gestionat de el, Racu Zlotu defecta instalaţia frigorifică. Dacă l-ar fi surprins vreun „dinamovist” în timp ce descărca, ar fi avut o justificare plauzibilă: nu putea să lase carnea să se altereze…

Omul însă care a participat la „perfecţionarea” sistemului infracţional era unul la care nimeni nu s-ar fi aşteptat.

— Măi Zlotule, măi Orbule, nu aşa se face treaba. O să dea într-o zi miliţia peste voi şi s-a zis. Din partea mea eu n-am văzut, n-am auzit… De ce vă prostiţi, măi, aşa se fac afacerile? Fără acoperire?… Uite, Orbule, îl luă de un nasture al hainei, când mai laşi carne lui Zlotu, să ai şi o cantitate oarecare cu forme în regulă… E clar?

Racu Zlotu s-a izbit cu palma peste frunte. „Cum naiba nu m-am gândit la asta?” Orbu, şi el, a rămas mut de uimire în faţa acestui argument simplu, privindu-l cu evlavie pe „inventatorul patentului”, Nicuşor Frasin, nume de lemn tare. „Tare” – aşa cum se şi considera directorul comercial, cel care aducea o „notă de perfecţiune” în sistem.

— V-am spus asta, deşi nu prea meritaţi… îi dojenea mai departe Frasin. Se gândea că şi Racu Zlotu şi Fane Orbu nu prea îl mulţumiseră cum trebuie până atunci. În august, când cu cele 900 kilograme de carne de porc pe care cei doi le făcuseră bani şi cu consimţământul său tacit, i-au dat doar 1.000 lei.

Mai târziu… Era consum mare de carne în casa lui Frasin. Avea şi un câine lup, ori ăsta mânca pe măsura numelui rasei.

Apoi, la mare, să umble omul după hrană! Şi a plecat şoferul Nicu Cioc, trimis expres de Racu, cu

’213

peste zece kilograme carne de fripturi, să facă plajă pe litoral. Directorul Frasin era cam pretenţios, dar îşi merita „trataţia”. Doar el, Nicuşor Frasin, l-a promovat în muncă pe Zlotu, deşi acesta era cunoscut de tot judeţul, ca ins „cu antecedente”… A! Unele mici „lipsuri”, „ciupeli”, a motivat Nicuşor Frasin celor din jur şi povestea a ţinut.

Frasin mai avea şi alte „ticuri”. împrumuta „mici atenţii”, bani şi obiecte… de la subalterni şi, cum era foarte obosit şi avea multe pe cap, uita să-şi achite datoriile.

— Măi Puiule, obişnuia Nicuşor, directorul, să se adreseze câte unui subaltern, am o reţetă de făcut la farmacie, da’ n-am bani la mine. Subalternul se… simţea, băga mâna în buzunar şi îşi „împrumuta” şeful cu 35, 47 lei, exact cât avea omul nevoie. Numai că schema cu reţeta se repeta şi contul precis al zilei creştea la beneficii. Treaba se repeta peste câteva zile. Bineînţeles datoriile rămâneau… datorii.

Asta se întâmpla în „zilele de lucru”, adică atunci când nu era ceva de sărbătorit în casa lui Nicuşor Frasin (zi de naştere, ziua numelui, a soţiei, a fiului ş.a.). Când erau „sărbători”, cadourile constau în obiecte mult mai costisitoare: costume de haine de 4 – 500 lei metrul, băuturi alese, cravate şi – de ce nu? – se făcea şi câte un ştat cu „premiaţii”, aprobat foarte simplu şi frumos de el, de Nicuşor F. Şi toată lumea era mulţumită.

Racu Zlotu ofta după bani, dar n-avea ce face. Era în mâna lui Frasin. Şi, pe deasupra, Frasin perfecţiona şi sistemul, ca să nu mai vorbim despre faptul că Frasin avea relaţii mai „sus”, cu oameni care, la o adică…

’214

Racu Zlotu trecea printr-o perioadă mai grea. Nu prea stătea grozav cu finanţele. În ultima vreme a avut cheltuieli mari. Fusese ziua de naştere a drăguţei lui, Iulica Popeangă, o femeie ce-l băgase în draci.

Şi a dus-o pe Iulica la restaurantul „Bucur” la Bucureşti, să-i sărbătorească cei douăzeci de ani ai ei. Cu

maşina mică o dusese, maşina lui Mitică Secăreanu zis Nebunaticul. Şi mai fuseseră la masă şi prieteni. Îl costase pe Racu aproape 6.000 de lei – de „macaoni”, cum spunea el – şi alte vreo 6.000 de lei cadoul. Numai cruciuliţa de aur pe care i-o oferise cântarea 11 grame, başca un lănţişor de aur tot de „greutate”. Dacă la astea mai adăugăm nişte covoare, carpete şi un casetofon – atenţii pe care la plasase pe ici, pe colo – ne putem face o idee de ce Racu era cam îngrijorat. Aştepta să-i pice un nou transport, să se „refacă”, şi pe urmă…

Îi mai dădea bătaie de cap şi Mircea, frate-său, vânzător la o boxă de carne, părtaş şi el la afacere. Că juca barbut până făcea scurtă la mână, treaba lui; că „închidea” restaurantele şi schimba femeile ca pe ciorapi, iar treaba lui, dar că se lăsa jecmănit de Frasin, care îi luase carne de vreo 4.500 lei, fără să plătească un ban, ca şi de Irinel Negulici, „şarpele cu ochelari”, care îl „vămuise” cu carne de vreo 2.500 lei, ca şi de M. Ruginitu, care îşi luase şi el tainul, în valoare de vreo 1.500 lei, asta nu-i putea fi indiferent lui Racu Zlotu, şeful „clanului”, „antrenorul”, cum îi plăcea lui să-şi mai spună. îi era necaz pe fraieru’ de frate-său şi, mai ales, îi era teamă să nu i se descopere… gaura din gestiune. Atunci s-ar fi dus naibii toată şandramaua, iar el n-avea chef să stea după gratii. Trebuia să vorbească cu frate-său şi, dacă era nevoie, cu cei ce-i luau „haracine”, pentru că nu le ajungea nesătuilor ăştia cât le dădea el…

Dar, ca să-i sature, mai avea nevoie de un… şut, aşa cum fusese cel din noiembrie. Atunci Bibanu fusese „salon”. îl ajutase să „prăduiască” 4 392 kilograme de carne. Fane Orbu, la ieşirea din abator, îl luase şi pe Biban în cabină. Carnea o lăsaseră la el, la Racu Zlotu, şi, după câteva zile, Bibanu încasase banii, vreo 50.000 lei, pe care îi „sortase” pe persoane împreună cu Orbu, care a trebuit să se grăbească la Bucureşti, la „Antrefrig”, să aranjeze acolo cu Nicu Oncescu, ca să-i dea acte pentru primirea fictivă a mărfii.

Din afacerea aceea, el, Zlotu, s-a „ales” cu 36.000 lei.

Bineînţeles, Nicuşor F.şarpele cu ochelari” şi Ruginitu îşi primiră şi ei partea. De restu’, treaba lui Orbu…

Racu Zlotu aştepta ca Orbu să-l „viziteze” cât mai repede cu autoizoterma lui „vrăjită”, aducătoare de carne şi de bucurii. Şi nu numai pentru el. Dar nici

Zlotu, nici acoliţii săi n-aveau de unde bănui că…

*

Inspectorul şef Banu citea scrisorile care, în ultimul timp, se adunaseră pe biroul său. îi scriau oamenii din oraş şi din judeţ, care se loviseră de neregulile celor din „clanul Zlotu”. îi dădeau exemple de nereguli şi-l asigurau c-o să-l ajute, să se termine odată cu toată şleahta de pungaşi. Dar, mai ales, două scrisori îi reţinuseră atenţia. Una semnată de Constantin Branea şi alta semnată de Tudor Pancu. Ceea ce se sesiza în ele erau confirmări aşteptate la nişte bănuieli care, în ultimul timp, se transformaseră treptat în certitudini. Şi nu numai atât. Scris-o

’216

rile aduceau şi elemente noi, sugerând nişte piste care, exploatate, ar fi elucidat şi petele, deocamdată nebuloase, ce mai acopereau ici-colo lanţul infracţiunii.

Banu derulă din nou întregul film. Ghemul se desfăcea. Firele erau clare. Ceva însă, ca o nelinişte vagă, îi persista în inimă. îi revenea în minte, sâcâitoare, o întrebare, pe care o mai pusese maiorului Melinte, când de-abia au început să se ocupe de această murdară infracţiune. „Cum s-a putut ajunge la aşa ceva?” întrebarea îi înnegurase multe zile şi nopţi, iar când au apărut în combinaţie şi oameni ca Nicu Frasin, M. Ruginitu, Irinel Negulici şi alţi inşi „de suprastructură”, implicaţi direct în toată mocirla, inspectorul şef a simţit cum începe să-i vuiască ceva în cap. Nu înţelegea, nu putea să înţeleagă şi să admită că aceştia, unii cu funcţii de răspundere, cu o situaţie şi o poziţie bună, fuseseră capabili să se înhăiteze cm elemente de soiul lui Fane Orbu sau Racu Zlotu.

*

Era sfârşit de an, afară începuse să ningă, oamenii se pregăteau de sărbători, dar inspectorul şef nu vedea, nu

putea să vadă nimic din toate acestea. Trecuse de mult ora prânzului, uitase să se ducă la masă, nici nu-i era foame. Aştepta. Aştepta ca Melinte să se înapoieze de la Bucureşti cu dovada, cu una din cele mai zdrobitoare dovezi ale infracţiunii. În birou începuse să se întunece, dar nu se grăbi să aprindă lumina… Ei, bine, Melinte avea să aducă dovada, dar asta nu avea să schimbe cu nimic gândul care-l urmărea până la obsesie. Dacă infracţiunea căpătase o asemenea proporţie, fără îndoială că şi el era vinovat. Vina o simţea chiar aici, lângă el, ca pe o prezenţă

materială. O prezenţă ciudată, pe care n-o putea defini… Era vinovăţia de care se simte apăsat omul cinstit când află de necinstea care a murdărit totul în jur şi când, în chip firesc, îşi pune întrebarea dacă a făcut totul pentru ca fapta urâtă, reprobabilă, să nu se fi întâmplat… Inspectorul încercă iar să recapituleze totul şi să se întrebe dacă, într-adevăr, făcuse ce trebuie ca să prevină infracţiunea. Era o datorie faţă de sine. Era o datorie faţă de oamenii cinstiţi, care îl ajutaseră pe el şi pe tovarăşii de muncă ca să dea de capătul firului atât de încâlcit al infracţiunii.

Un ciocănit în uşă, şi inspectorul şei se smulse din gândurile sale. Răsuci comutatorul şi lumina neonului izbucni rece şi albă, gonind întunericul.

— Intră!

Maiorii Melinte şi Secuiu aduceau cu ei miros de ger şi zăpadă proaspătă. Erau obosiţi. Inspectorul şef îi invită să-şi scoată paltoanele şi să ia loc. Nu-i întrebă nimic. Melinte rupse tăcerea cu o voce ce şi-o voia cât mai calmă, cât mai indiferentă, dar inspectorul şef desluşi, chiar de la primele cuvinte, o bucurie ascunsă.

— Tovarăşe colonel, se confirmă… Nici pe 18, nici pe 19, autoizoterma lui Fane Orbu nu este înregistrată ca fiind intrată în unitatea „Antrefrig”. Deci se confirmă primirile fictive de carne…

— Bine, bine, eram sigur, spuse, parcă fără niciun chef, inspectorul şef. Pentru astăzi este destul, dar să nu

fie scăpat din vedere Orbu… Am fost sesizat că a lăsat carne gestionarului Costache Marinaş din Videle. O să se ducă după bani, hoţul! Trebuie să-l prindem în flagrant, să nu ne mai irosim forţele şi timpul cu confruntări şi alte probe.

Fane Orbu a fost prins chiar a doua zi, pe când încasa suma de 31.000 lei de la gestionarul cooperativei

’218

din Videle pentru carnea pe care o primise de la el fără nicio formă. Carne furată, carne luată de la gura oamenilor. Carne intrată fictiv în gestiunea legăturilor lui Orbu de la „Antrefrig” – Bucureşti.

Fane Orbu, frumos îmbrăcat, în cojoc de peste 3.500, costum la fel, n-a rămas fără grai când fu adus la miliţie. A încercat chiar să protesteze, să spună că banii nu erau ai lui…

S-a dispus arestarea lui, ceea ce, aşa cum prevăzuse inspectorul şef, avea să stârnească panică printre „asociaţi”. Nicuşor Frasin a început să zbârnâie cu telefoanele la cunoscuţii săi „de sus”, dar… nimic! Unul din oamenii lui „forte” nu mai răspundea la telefoanele ştiute, alţii de pe „la centru” încercară să-l ajute, ba cu telefoane, ba cu scrisori pe tonuri diferite, dar se putea sperla cineva de gesturile unor asemenea indivizi?! Cu atât mai mult un om ca Banu putea avea cea mai mică ezitare?

Curând, toţi au fost arestaţi… iar procesul a fost public.

— Acum, va trebui să porniţi pe urmele altor hoţi de carne: hoţi de porci în bandă! Am fost sesizat telefonic azi de dimineaţă – le spuse inspectorul şef aceloraşi iscusiţi ofiţeri care acţionaseră în cazul Zlotu. O voce de bărbat m-a informat că la ferma Burdea s-au furat 70 de grăsuni. Ştiţi, desigur, că mai avem câteva cazuri de acest fel, încă nelămurite. E posibil ca hoţii să fie aceiaşi.

’220

La orele 10 noaptea, o „autospecială” îi transportă pe maiorul Melinte şi grupa lui operativă tocmai la marginea comunei Vedea.

Adia, aspru, vântul care aducea îngheţul. Se lăsa o noapte rece şi grea.

Oamenii din echipă se mişcau repede, înfruntând troienele de zăpadă.

— Nişte urme, tovarăşe maior! exclamă unul din componenţii echipei, căpitanul Andrei Dangu, criminalist cu experienţă. Sunt patru, patru urme care duc spre grajduri... Poate că pe aici au trecut infractorii...

Le examinară cu atenţie. Se observau destul de bine. Un om „normal” n-ar fi lăsat astfel de urme. „Ăştia, conchise Dangu, au avut la ei ceva încărcătură”...

— Au avut porci! replică unul din ofiţeri.

Dar cu ce îi putuseră căra? Animalele furate aveau în jur de 50 – 60 de kilograme fiecare.

S-au întors în şosea. Noroc că nu ninsese deloc în ziua aceea. O urmă apăsată de maşină arăta că vehiculul staţionase acolo. Se imprimaseră pneurile în zăpadă. Se ajunge rapid la concluzia că a fost o „Dacie”. Da, o „Dacie 1300”. Dar cum puteau să fie îngrămădiţi în ea porcii?

Echipa se retrage la postul de miliţie.

Începe o muncă atentă de investigare, se verifică, se emit ipoteze, cad ipoteze, se emit altele.

Vestea furtului de porci de la ferma Burdea s-a răspândit repede. Telefonul dat inspectorului şef destăinuise o realitate.

În aceste împrejurări, când miliţia se tot mişca în dreapta şi în stânga, satul, firesc, s-a trezit din amorţeala lui. Câţiva săteni se strânseră în jurul postului de miliţie.

’221

Un bătrân scund şi uscat, Uşor încovoiat din şale, s-a strecurat prin mulţime şi a intrat în post. Şchiopăta şi abia îşi trăgea picioarele.

— Am auzit că sunteţi de la judeţ, am venit să vă spun un necaz. În noaptea trecută, aşa, pe la miezul nopţii,

în timp ce mergeam peste câmp, spre gara Atârnaţi, am fost atacat de nişte huligani. M-au bătut de m-au frânt, de-aia merg aşa. Pe mine şi pe alţi doi consăteni.

Auzind aceste vorbe, maiorul Melinte tresări şi-şi aruncă privirea spre bătrân.

— Ce-ai zis? Ia mai repetă o dată!

— La noi, aici, începu bătrânul, există o potecă peste câmp, care scurtează mult drumul până la gară. În noaptea aceea am plecat de-acasă împreună cu Bică şi Ion, am trecut peste şoseaua ce merge spre Roşiori şi am luat-o pe poteca de care vă zisei. La un moment dat, câmpul fiind acoperit cu nămeţi, ne-am rătăcit, am pierdut poteca. Eu eram înainte, ceilalţi doi în urma mea. Am aprins lanterna, ca să găsesc poteca, şi am văzut, culcate pe zăpadă, patru mogâldeţe. Până să mă dumiresc, m-am trezit lovit cu un ciomag şi am căzut jos. N-am mai ştiut de mine. Când mi-am venit în fire, mogâldeţele tocmai se repeziseră la ceilalţi şi-i loveau. Ion a reuşit să scape mai uşor. Nu l-au ajuns, era mai tânăr, mai iute… După aia, mogâldeţele au luat-o la fugă. S-au pierdut în beznă.

— Şi n-ai mai auzit nimic, n-ai mai reţinut nimic? Vreo voce de om, pe care s-o fi recunoscut?

— Nu. Voce de om, nu… Am auzit un grohăit de grăsune, dar nu puteai şti de unde anume vine… Am crezut că sunt grăsuni de la fermă. S-o fi dus pe-acolo paznicul, mi-am zis, şi i-a deranjat din somn. Am strigat totuşi după el, după paznic… A venit până la

noi. A zis că avem vedenii, că să ne vedem de drum. N-am mai spus întâmplarea aceasta la nimeni, dar acum, când auzii că de la ferma noastră s-au furat din animale, venii să vă spun. Poate că ăia or fi hoţii…

Pe faţa maiorului Melinte apăru o licărire de speranţă şi un zâmbet discret îi descreţi fruntea. Raportă situaţia inspectorului şef Banu, care ordonă să fie aduşi la postul de miliţie şi ceilalţi doi oameni bătuţi, ca să dea amănunte. S-a discutat mai întâi cu Petre, care, mai mult decât bătrânul, n-a prea avut de spus. A fost chemat apoi Ion, de

la care s-au obţinut câteva indicii foarte preţioase. Acesta a povestit că, înainte de a se abate pe potecă, a văzut, pe şosea, o maşină, care staţiona pe partea dreaptă. S-a oprit şi s-a uitat pe geam. În ea dormea un bărbat, întins pe banchetă.

— Nu-ţi aminteşti, cam ce marcă era maşina?

— Mda, răspunse acesta după o scurtă pauză, era, cred, o „Dacie 1300”. Sigur, o „Dacie 1300” de culoare închisă. Nu putea fi altă marcă, după cum arăta…

— Altceva, ce-ai mai observat? întrebă maiorul Melinte.

— Altceva, n-am mai observat… Ba nu, staţi, am mai văzut ceva. Am observat că scaunele din faţă aveau ceva deasupra. Erau mai înalte decât la alte „Dacii”. De-alea, ştiţi dumneavoastră, ca să poată omul sta rezemat.

— „Cefare”, replică maiorul Melinte.

— Aşa, cum le ziceţi dumneavoastră, „cefale”… Şi mai era ceva. Sub geamul din spate erau două perne cusute cu motive naţionale, cum se fac pe-aici, pe la noi.

— Mulţumesc, nea Ioane. Dacă o să-ţi mai aduci aminte vreun amănunt, te rog să mi-l spui.

’223

După plecarea lui Ion, s-a hotărât căutarea autoturismului. Existau, de acum, câteva indicii bune pentru descoperirea infractorilor.

Este găsită, în comuna vecină, o maşină „Dacia 1300” care corespundea întru totul celor declarate de Ion. Aparţinea fraţilor Mutulică. Unul din ei, cel mijlociu, era în puşcărie. Erau patru fraţi, toţi cu antecedente penale, cunoscuţi infractori.

Este adusă maşina. E cercetată amănunţit. În portbagaj se găsesc saci. Într-unul din ei, urme de excremente. S-au mai găsit cizme de cauciuc, pufoaice şi ciomege. Are loc o consultare între oamenii din echipă. Maiorul Melinte încearcă zadarnic să-şi ascundă bucuria:

— Băieţi, se pare că acţiunea se apropie de sfârşit. Toate indiciile duc către… Ne trebuie însă probe pentru documentarea cauzei.

Din nou cercetări, investigări, căutări, interogări… Mutulică, cel mijlociu, neagă. „N-am făcut nimic. Ce aveţi cu mine? De când m-a avertizat tovarăşul şef de post Tilă, n-am mai condus maşina. Nu recunosc. N-am circulat cu maşina. Nu am nici permis de conducere!”

Fusese însă văzut, în noaptea aceea, în jurul orelor când s-a comis furtul, de către secretarul Vasile, conducând autoturismul spre marginea comunei.

Inspectorul şef aprobă propunerea ca Mutulică să fie adus la judeţ. Se fac probe, confruntări şi, pus în faţa lor, e nevoit să recunoască:

— Da, am condus, într-adevăr, maşina în noaptea trecută. Am zis că să nu uit meseria, să mai învăţ, că urma să dau examen ca să iau din nou permis… Mi-a fost greu să recunosc de la început. Ştiţi, am mai fost prins o dată… şi-l am şi pe frate-miu la puşcărie.

’224

Ancheta este încredinţată aceluiaşi experimentat maior Secuiu.

— Să ne spui atunci cum ai acţionat şi cu cine.

— Unde să acţionez… Ce… Nu cumva credeţi că eu sunt…

Culmea! Rezultatul analizelor excrementelor găsite în portbagajul maşinii încurcă lucrurile. Nu erau de porc, ci de păsări.

Se cere extinderea cercetărilor, găsirea de noi probe, se fac noi confruntări…

În cele din urmă, lui Mutulică cel mijlociu i se dă drumul acasă.

Maiorul Melinte, iritat şi extenuat, se adresă, totuşi, celorlalţi pe un ton domol:

— Nu-i nimic, mergem mai departe, trebuie să găsim…

În aceeaşi zi e identificată o altă „Dacia 1300”. Proprietar era Poujade, salariat la construcţii; un om încreţit la obraji şi sur la păr. Este trimis un subofiţer să-l cheme la inspectorat. Iar culmea! în timp ce subofiţerul care îl adusese urcă să raporteze că l-a adus, omul cu

încreţituri pe obraji şi sur la păr dispare. Se iau măsuri excepţionale şi este găsit aproape de Bucureşti. Era în maşină, cu fratele său, şi gonea cu peste suta la oră. Aşadar, clanul Mitieanilor.

— Mă grăbesc, domnule, trebuie să-l duc pe fratele meu la Bucureşti. Ce-aveţi cu mine?

Este adus la maiorul Melinte. Poujade însă protestează. „Vă rog să mă lăsaţi în pace! De ce mă aduceţi fără voia mea aici? Sunt om cinstit!” Obrajii au început însă să-i tremure. În acelaşi timp, afară i se cercetează maşina. La deschiderea portbagajului, un miros specific de cocină izbeşte nările. Tot în portbagaj – câţiva saci, paie împrăştiate…

’225

15 – Inspectorul şef

— De data asta, nu cred că mai greşim, tovarăşe colonel! raportează maiorul Melinte inspectorului şef Banu, care intrase în biroul de anchetă.

Au trecut, pe nesimţite, patru ore de când tot încercau să-l convingă pe Poujade să spună adevărul. Omul susţinea sus şi tare că se încearcă o înscenare. Dar probele adunate erau îndestulătoare. Inspectorul şef nu aproba însă incriminarea, până când Poujade nu se hotăra să spună adevărul despre el şi despr-e complicii lui. În meseria lui, Banu nu putea considera elucidat un caz decât după ce au fost clarificate şi poziţiile împricinaţilor. Ţinea foarte mult la aceasta, nu accepta ca un dosar să fie încheiat numai pe baza depoziţiilor martorilor. Îşi dădea bine seama că Poujade va trebui să-şi dea drumul, deşi, după toate aparenţele, nu prea aparţinea celor slabi de înger…

Atât Melinte cât şi Secuiu aveau ochii congestionaţi de oboseală. În schimb, Poujade arăta proaspăt, ca un campion în aşteptarea startului. Colonelul Banu îi înţelese, dintr-o privire, pe toţi şi, în cele din urmă, spuse:

— Încheiem discuţiile, deocamdată. Mergeţi şi vă odihniţi – se adresă el anchetatorilor – iar Poujade să se mai gândească până mâine dimineaţă. Şi te avertizez,

omule, să fii serios cu noi!

A apăsat, pe butonul soneriei şi a chemat subofiţerul de la arest.

— Duceţi-l în arestul preventiv.

Era semnul cel mai evident, pentru Poujade, că inspectorul are toate datele în legătură cu activitatea lui. Altfel, nu ar fi…

A doua zi, anchetatorii au la îndemână şi rezultatul verificărilor ordonate de Banu la toate târgurile şi oboarele din judeţ, ca să se afle dacă se vând porcii furaţi. S-a stabilit că porcii fuseseră însemnaţi de

’226

unităţile de unde se furaseră, ceea ce uşura sarcina identificării. S-au găsit câţiva porci în oborul de la Smârdioasa. Proprietarii sunt chemaţi spre „recunoaştere”. Se identifică şi omul ce-i vindea. „Este din Pereţeni. De la el i-am cumpărat. Am dat 1.000 lei pe unul”, spuse omul ce-i cumpărase. 1.000 de lei grăsunul, frumoasă afacere: 70 de grăsuni, egal şaptezeci de mii; şi cu alţii 60…

Se ordonă identificarea lui. Este găsit. Nu se aştepta să fie căutat de organele de miliţie. Locuia într-o casă arătoasă, cu etaj, împrejmuită de un gard orb de ciment, care împiedica orice vedere spre curte. Omul, auzind uruitul maşinii, încercase să se ascundă, dar nu a mai avut timp. „Ce vreţi de la mine, domnule? La mine, porci?! Ferească sfântul! De Crăciun am tăiat doi curcani, ca să zic şi eu că a fost sărbătoare… M-a ferit dumnezeu să am porci. Nici nu mănânc carne de porc. Ştiţi, eu sunt şi… sectant!”

Într-adevăr, la percheziţia efectuată nu s-a găsit nimic. Omul avea însă o fată, care locuia la câteva case de el. „Acolo cred că i-a dus”, îşi spuse în gând maiorul Melinte. Se repezi într-acolo şi găsi ceea ce aştepta. Fiica intermediarului îi ascunsese în spatele casei. S-au găsit 4 porci cu „semnalmentele” cooperativei.

Este rândul sectantului să fie adus la miliţia judeţeană.

Existau, de acum, probe certe că Poujade era iniţiatorul furtului. Confirmase şi sectantul acest lucru. Este adus Poujade.

— A venit momentul să ne spui adevărul, i se adresă pe o voce calmă maiorul Melinte.

— Asta am făcut şi până acum. Iar dacă vă imaginaţi că am să recunosc ce doriţi dumneavoastră.

’227

numai pentru a vă fi pe plac, vă înşelaţi. Sunt nevinovat.

— Da, nevinovat?! Săracul nevinovat! Ia uitaţi-vă, ajunse un nevinovat chiar în arestul miliţiei judeţului… Şi asta cum? Cu aprobarea şefului de judeţ! Păi adică, amice Poujade, crezi dumneata că inspectorul şef ar aproba o încarcerare dacă nu ar fi sigur de vinovăţia celui în cauză?!

Intră pe uşă inspectorul şef. Poujade se scoală automat în picioare.

— Ţi-am atras atenţia să fii serios, Poujade!

— Sunt serios, tovarăşe comandant.

— Dacă-i aşa, atunci să lucrăm… Ce-ţi spune numele de Biblie?

— Biblie? O carte sfântă…

— O fi cartea sfântă, dar eu mă refer la Biblie, complicele dumitale.

Ochii mici, ca de asiatic, ai lui Poujade se făcură parcă mai mari… Sarcasmul şi dârzenia lui încep să cedeze, să alunece, îşi zice în gând maiorul, „spre dezorientare”, ca acul unei busole, sub influenţa unei surse magnetice… Privirea-i atentă caută cu fixitate ochii colonelului şi ai maiorului. Cei doi nu-l slăbesc cu întrebările. Poujade vede că nu mai are chip de justificări. Privirea-i cade pe piept, umerii îi alunecă parcă şi ei în jos, odată cu mâinile sprijinite până atunci pe rama biroului.

— Recunosc, am furat, sunt hoţ… bolboroseşte el.

— Aţi avut dreptate când ne-aţi spus că trebuie să avem răbdare, tovarăşe colonel! exclamă maiorul Melinte. El era hoţul!

— Acum, să-i adunăm pe toţi! Aici, într-adevăr, este

vorba de o întreagă bandă. Să nu uităm însă că trebuie găsiţi şi porcii. Aşa că, măi băieţi, să încercăm să recuperăm prejudiciul sută la sută!

’228

De la sectant şi Poujade, maiorul Melinte şi Secuiu ajunseră la ceilalţi complici, întregul clan.

Poujade recunoscu, până la urmă, furtul celor 70 de porci de la ferma Burdea, cum şi cealaltă serie, de 60 de porci, în greutate de peste 100 de kilograme, de la ferma Săceni.

— La prima vedere, pare a fi vorba de fapte mai mărunte. Să ne gândim însă la eforturile ce se fac pentru sporirea şeptelului – le spuse colaboratorilor săi inspectorul Banu. Banda asta de hoţi a acţionat împotriva acestor eforturi. Plus specula, plus îmbogăţirea pe spinarea oamenilor…

Cuvinte simple… Dar care spun destul.

Musafiri care nu se anunţă

Era o dimineaţă senină, ca un zâmbet de fată. Ploaia din ajun, vijelioasă, limpezise cerul. Cei de la punctul de control al circulaţiei anunţă prin staţie că Mercedesul de culoare închisă şi-a făcut din nou apariţia. Duce în el o femeie şi un bărbat. S-a îndreptat spre sud, spre Dunăre.

Apariţia aceluiaşi Mercedes, pentru a treia oară, în această zonă, cu aceleaşi feţe la geam, a trezit suspiciuni. Care să fie scopul acestor reveniri repetate?

Se întreprind măsuri adecvate, pentru a repera ce e de reperat…

Musafirii depăşesc pe şosea o unitate militară. Rulează o bucată de vreme cu aproape 150 la oră, după care se înapoiază, căutând parcă să scape de echipajul de circulaţie de pe traseu, sau, cine ştie, de vreun alt echipaj din şirul cel mare de maşini…

În dreptul drumului ce duce spre unitate, maşina încremeneşte circa zece minute. Bărbatul dinăuntru

coboară apoi ridică capota maşinii, pentru a „repara ceva”. Tot timpul însă priveşte, pe furiş, spre ce fac militarii din unitate. Execută, mascat, şi nişte fotografii, cu un aparat dotat cu un teleobiectiv puternic, deşi chiar acolo se află un semn foarte clar: fotografierea interzisă.

Dinspre unitate vine spre şosea o patrulă militară. Văzând-o, străinul a demarat cu mare viteză, îndreptându-se spre oraş. Merge direct la hotelul „Central”. Parchează maşina în faţa acestuia. Urcă apoi în camera pe care şi-o rezervase, dar numai după cinci minute coboară, având în mână o valiză mică de voiaj. Se îndreaptă, pe jos, spre autogară. Studiază afişele cu traseul autobuzelor. Aşteaptă, privind, plecarea mai multor maşini. Apoi ia o hotărâre bruscă… Deşi autobuzul care îl interesa este pus în mişcare, se urcă din mers. Este tocmai autobuzul ce face legătura cu localitatea unde se află unitatea militară.

La prima staţie, în autobuz se urcă şi doi muncitori. Au la ei cabluri telefonice, ca să repare, probabil, nişte linii. Din când în când, îşi aruncă privirile spre străin.

Soţia străinului a rămas la hotel. Se odihneşte. În stradă, un autobuz al O.J.T.-ului, vrând să întoarcă.

’231

a tamponat uşor maşina cu număr de T.C. parcată în faţa hotelului. Recepţionerul s-a sesizat şi a urcat repede, sunând la uşa camerei unde erau cazaţi străinii. După mai multe insistenţe, şi-a făcut apariţia doamna. I-au fost relatate cele întâmplate. Au coborât în stradă, să vadă autoturismul. Anunţate fiind, au sosit de îndată la faţa locului, cum era normal, organele de miliţie. Şoferul de pe autobuz şi-a recunoscut vinovăţia şi s-a angajat să remedieze avaria, care nu era cine ştie ce.

În timp ce soţia străinului era încă în stradă, parlamentând cu şoferul, recepţionerul reveni în camera străinilor spre a chema la telefon femeia de serviciu. Îşi aruncă ochii prin cameră şi… descoperi un carnet cu diferite însemnări, care i se părură interesante. După circa 30 de minute, soţia străinului s-a întors în cameră, dar nu a sesizat nimic despre „vizita” făcută în lipsa ei.

*

Străinul coborî din autobuz şi, discret, făcându-se că cercetează cu privirea câmpul, că „admiră” culturile de grâu, se apropie mult de unitatea militară. „Admira” de data aceasta, hărnicia soldaţilor din interior… De aici, el putea uşor observa şi fotografia modul de amplasare al unităţii, precum şi staţia radar, de curând instalată… Surâzător, se înapoia la hotel eu acelaşi autobuz. Soţia îi relatează cele întâmplate. Revoltat, omul coboară să-şi vadă maşina. Avaria fusese, între timp, remediată, aşa că aproape nu se mai cunoşteau urmele. Mulţumit, urcă din nou în cameră, ca să se odihnească.

’232

*

Din analiza atentă a fotocopiilor de pe carnetul de însemnări, o filă a reţinut atenţia colonelului Banu. Pe ea erau notate indicativele unităţii militare, precum şi numerele ei de telefon. Aceste date constituiau secrete de serviciu, şi ele nu puteau fi obţinute decât dintr-o sursă aflată acolo, în unitate.

Inspectorul şef ordonă să se facă o verificare atentă a musafirului străin, folosindu-se toate măsurile adecvate.

Se stabileşte că străinul sosise în ţară în anul 197… vara. Până atunci, fusese în mai multe ţări din Europa Occidentală şi, evident, văzuse şi auzise multe. Era un tip scund, cu faţa rotundă, cu ochi mici, ascunşi sub nişte sprâncene stufoase. Nasul coroiat, dar estompat oarecum de mustaţa neagră. Întotdeauna umbla proaspăt ras şi cu o ţinută foarte îngrijită, după ultima expresie a modei. Vorbea destul de bine româneşte. Cum de învăţase atât de repede? Se află, în sfârşit, că era fiul unui emigrant român, care ţinuse ca progenitura-i să ştie şi limba ţării unde se născuse. Pe timpul cât locuise în Occident se ştia că se ocupa cu contactarea românilor, în scopuri de exploatare informativă…

Comportamentul lui era auster. Nu-şi făcea niciodată relaţii intime cu alte persoane, prefera tovărăşia unei cărţi uşoare… Băutură, aproape deloc. În schimb, era un mare

consumator de cafea. Invidia realizările obţinute de România şi – mărturisea – că nu se aştepta ca în ţara lui Dracula să nu existe manifestări de violenţă, că potrivnic propagandei de

’233

acasă a găsit o lume evoluată, paşnică, deschisă, prietenoasă şi n-a auzit de niciun fel de reţinere politică.

Se afirma deci ca un prieten loial şi entuziast al poporului nostru.

*

Cetăţeanul străin părăseşte însă localitatea în grabă. Cei care au reperat datele certe ce probau existenţa unui spion au fost dezamăgiţi.

— Nu-i nimic! le-a spus colonelul Banu iscusiţilor săi lucrători Iliescu şi Floareş. Pe străinul ăsta îl interesează, cum am văzut, ceva de la noi. Cu siguranţă, va reveni. Noi îl vom aştepta…

…Şi, după alte trei săptămâni, acelaşi Mercedes, cu acelaşi străin, îşi face din nou apariţia în judeţ. Se iau măsurile ce se impun. De data aceasta, maşina părăseşte oraşul-capitală de judeţ şi se îndreaptă spre zona de vest. Face însă primul popas în oraşul de pe Vedea. Străinul, după ce se asigură că nu-i urmărit, se îndreaptă, pe jos, spre parcul oraşului. Se aşază pe o bancă, scoate din buzunar un ziar şi se preface că-l citeşte. Din când în când, priveşte trecătorii care se perindă prin faţa sa. La un moment dat, îşi face apariţia un bărbat care ia loc pe aceeaşi bancă şi, ca omul în parc, venit să se relaxeze, intră în vorbă… Cei doi fac nu numai un schimb de cuvinte, ci, discret, ca din greşeală, şi de cărţi, după care se despart, luând-o în direcţii opuse.

’234

*

Verificările efectuate au stabilit că bărbatul care fusese contactat de străin se numeşte Vangu Varade, profesor la unul din licee, fiul unui fost politician burghez. Vangu era bine cunoscut în oraş.

Despre acest profesor se ştia că, în tot timpul

studenţiei, călătorise frecvent, ca sportiv, în ţări străine. Într-o asemenea deplasare, într-una din zile, s-a desprins de grup, intrând într-un magazin de filatelie. Aici s-a oprit îndelung asupra unei colecţii pe care, ca filatelist pasionat, ar fi vrut s-o cumpere. Făcându-şi socoteala banilor, a realizat că are suma necesară, dar că preţul era cam pipărat. Nu s-a îndurat nici să cumpere, nici să părăsească magazinul, continuând să soarbă din ochi dreptunghiurile minuscule de hârtie colorată. Captivat de colecţie nu luase înseamnă faptul că şi el, la rându-i, era studiat, cu deosebită atenţie, de un alt bărbat ce se afla în magazin. După câtva timp a plecat, fără să ia vreo hotărâre. A hoinărit cât a hoinărit prin oraş, apoi a trecut din nou pe la magazinul filatelic, cu gândul să mai vadă încă o dată acea serie frumoasă de timbre. Dar colecţia dispăruse. Vânzătoarea l-a informat, cu amabilitate, că „fusese cumpărată de dumnealui”, arătându-i un individ ce se uita la el. Individul s-a şi apropiat şi, pe un ton politicos, s-a oferit să renunţe la timbre, mai ales, zicea el, că şi-a dat seama, după accent, după felul în care vorbea studentul, că este vorba de un român... Pe el, continuă celălalt, îl leagă multe amintiri de acest „minunat colţ de lume”. Ba, mai mult, auzind că Vangu este un filatelist pasionat, proaspăta cunoştinţă l-a invitat să-i arate colecţia lui şi să viziteze împreună clubul filateliştilor din localitate. Fără să bănuiască nimic, Vangu s-a

lăsat condus de străin într-o casă aşezată pe una din străzile mai retrase ale marelui oraş.

— Aici este unul din cluburile filateliştilor, frecventat însă numai de lumea bună, i-a zis celălalt, de data aceasta în româneşte. Într-o românească cu accent străin...

Şi Vangu a găsit acolo, într-adevăr, diverse publicaţii despre timbre, multe panouri pe care erau expuse raritäţi, ba chiar şi vreo doi colecţionari prinşi în discuţii febrile. Posedau clasoare bine garnisite cu timbre, pe care erau „dispuşi” să le schimbe. Vangu, priceput în ale filateliei, şi-a dat uşor seama că erau nişte ageamii. Şi şi-a zis că ar

putea profita de incompetenţa lor, mai ales că bărbatul din magazin îl tot îndemna să ia cât mai multe timbre chiar dacă n-are bani suficienţi, pentru moment. O să-i împrumute el, urmând ca Vangu să îi restituie, când acesta va veni în România unde vrea să-şi petreacă concediul. Şi Vangu a fost de acord…

După un an, bărbatul acela, pe care Vangu nici măcar nu ştia bine cum îl cheamă, a venit în ţară, aducându-i în dar nişte timbre râvnite… I-a mai adus nişte clasoare legate în piele şi nişte cataloage dintre cele mai interesante. Omul mai avea asupra lui şi nişte serii de timbre care nu figurau printre „daruri”. Serii din raritățile cu totul excepţionale. Întrebat de preţul acestora, celălalt i-a răspuns că nu-i cere bani, ci doar nişte mici „comisioane”.

— Şi dacă refuz comisioanele? a întrebat Vangu.

— Atunci, ai să ajungi la închisoare, i-a răspuns, calm, străinul, sfidându-l. Aşa, ca să plăteşti cu vârf şi îndesat timbrele pe care le-ai primit! Dacă vrei să te convingi, uite facturile cu valoarea tuturor timbrelor în cauză, a continuat el. Autorităţile româneşti n-o să-ţi ierte că ai achiziţionat timbre repre

’236

zentând figuri proeminente ale fascismului din străinătate şi din România de altă dată. Asta-i „literatură interzisă”, înţelegi?!… Ca să nu-ţi mai spun că îţi pot pune la dispoziţie filme care te înfăţişează stând de vorbă prieteneşte cu doi indivizi. Vrei să-ţi spun cine sunt aceştia?… Am impresia că eşti destul de isteţ să pricepi ce „bucurie” vor produce aceste fotografii dacă le voi preda… ştii tu unde. Să nu uit! Vrei să-mi plăteşti şi datoriile? Conform acestor acte oficiale, pe care ai avut proasta inspiraţie să le semnezi, fără să le citeşti cu atenţie, îmi datorezi 127.500 dolari. Eşti amabil?!…

Şi Vangu s-a simţit pierdut, prins într-un laţ strâns şi necruţător. Individul nu glumea deloc şi el era victima. Neavând încotro, a acceptat să-l ajute.

— Vezi, ai grijă, nu încerca să ne duci, că te găsim şi-

n gaură de şarpe şi e vai de pielea ta!…

Aşa a ajuns profesorul nostru să furnizeze informaţii unui agent străin.

La început, i s-au cerut date despre unele evenimente din ţară, despre unii oameni cu funcţii de răspundere… Ulterior, lucrurile au luat amploare. I se cereau date din ce în ce mai complicate, mai greu de procurat, din domeniul economic, militar… Străinul identificase în judeţ o unitate specială şi i-a cerut să folosească toate mijloacele pentru a-i stabili programul de lucru, aparatura cu care este dotată etc.

Vangu s-a simţit speriat de „perspectivele” pe care i le deschisese grava încurcătură în care intrase. Sesizându-i frământarea, soţia, care abia se întorsese de la maternitate, unde dăduse naştere unui băiat, l-a tot descusut, până a aflat totul.

— Trebuie să mergi urgent la securitate şi să istoriseşti tot ce ţi s-a întâmplat!

’237

Mulţumesc de sfat, a răspuns Vangu. Crezi c-o să mă creadă cineva?! Doar ştii cine a fost tatăl meu…

— Or să te creadă, n-or să te creadă, asta o să vedem! Dar tu trebuie să te duci neapărat. Dacă nu te duci tu, mă duc eu. Gândeşte-te la copilul nostru. Singura salvare este adevărul şi recunoaşterea greşelii. Singura! Singura!

Vangu nu şi-a ascultat soţia, a continuat aventura în care intrase. Nevastă-sa însă nu l-a slăbit şi până la urmă, s-a dus în audienţă la inspectorul şef, căruia i-a povestit tot ce reuşise să afle sau să deducă în legătură cu încurcătura în care intrase soţul ei, spunându-i că acesta ar recunoaşte, dar nu are curajul necesar…

O vreme, s-a părut că Vangu, în sfârşit, a renunţat la „activitatea” sa… Nu l-a mai căutat nimeni, până în momentul când acelaşi bărbat cu care se întâlnise în magazinul de filatelie din străinătate – şi cu care, ulterior, s-a întâlnit în parcul oraşului – l-a vizitat acasă. Soţia profesorului, deşi n-a asistat la discuţii decât foarte puţină

vreme, timp în care i-a servit cu cafele şi în care s-au schimbat amabilităţile de circumstanţă, a fost totuşi numai urechi… Trebuia să-şi salveze copilul, bărbatul, să se salveze pe ea… Trebuia!

— …Toate bune, dar datele găsite în carnetul de însemnări al străinului nu puteau fi furnizate decât de unul din personalul unităţii militare, zise colonelul Banu la analiza cazului. Trebuie să vedem dacă nu cumva profesorul nostru şi-a creat acolo vreo relaţie.

Se fac investigări şi verificări în rândul cadrelor unităţii. Datele conduc spre un oarecare Niki, telefonistul unităţii, originar dintr-un sat din Banat şi stabilit ulterior, împreună cu mama sa, într-o comună din sudul judeţului. Până la încorporarea în armată, Niki lucrase la o întreprindere din oraşul de pe Vedea şi, paralel, urmaşe şi liceul, la seral. Coincidenţa a făcut să-l aibă ca profesor de germană chiar pe Vangu. Niki, aşadar, ar fi putut furniza acele date care constituiau secret de serviciu (indicativele şi numerele de telefon).

După mai multe verificări se stabileşte că Niki, în timpul permisiilor, se deplasa, de fiecare dată, în oraşul de pe Vedea, unde se întâlnea cu Vangu. Vangu avea grijă să-l exploateze „în orb”, adică fără ca Niki să-şi dea seama, oferindu-i, în schimb, o serie de „atenţii”. După care Vangu transmitea informaţiile obţinute străinului, cu care se întâlnea în oraş sau, uneori, la Bucureşti.

Pentru a-l împiedica pe diplomat să intre, în continuare, în posesia unor date secrete, se hotărăşte chemarea la organele de securitate a lui Vangu.

Prezentându-se, Vangu arboră iniţial figura unui om ocupat, teribil de ocupat, deci deranjat acum dintr-ale lui… şi oricum surprins de această invitaţie. L-a luat pe „nu” în braţe şi nu înceta să-şi manifeste mirarea şi indignarea.

La un semn al inspectorului şef – intră în birou soţia lui Vangu. Era palidă, cu ochii încercănaţi şi umezi.

— Omule, în numele copilului, al dragostei noastre, în numele vieţii noastre cinstite de până acum, spune

adevărul, spune tot, tot, rosti femeia printre lacrimi şi cu un ultim licăr de speranţă.

Apariţia neveste-sii a fost un veritabil şoc.

’239

— Vangule! interveni colonelul Banu. Soţia ta a făcut tot ce e posibil să te salveze. A venit la noi de la bun început. Ştim cum ai fost şantajat şi de ce ai tăcut până acum. Şi aşa e destul de târziu pentru tine şi va trebui să dai socoteală oamenilor, dar mai ai timpul să repari ce se mai poate repara. Oricum – mulţumeşte femeii tale. Altfel, acum era mult prea târziu.

Pe faţa lui Vangu încep să se prelingă dâre de transpiraţie. Buzele-i tremurau. Se uita când la nevastă, când la Banu. Câtva timp s-a lăsat o tăcere absolută; Vangu îşi auzea respiraţia, iar bătăile inimii le simţea în gât.

— Am să vă spun cum a fost, zise el, în cele din urmă. Am să vă spun. Am fost şi prost şi laş. De ce nu te-am ascultat la timp, femeie?

— Lasă Vangule, lasă lamentările. Încearcă să ne fii de folos măcar acum. Fii om! Fii bărbat! Măcar acum!

Şi, într-adevăr, Vangu a relatat, cu lux de amănunte despre cele ce i se întâmplaseră în străinătate, despre legăturile lui cu „filatelistul” pe care-l cunoscuse acolo şi cu care apoi se întâlnea în ţară, furnizându-i fel de fel de date… Şi cum, prin intermediul unui fost elev de liceu, acum militar în termen la unitatea militară, a obţinut acele date militare şi toate amănuntele acestor evenimente.

*

La analiza finală ce a avut loc la inspectoratul şef, după ce s-au tras concluziile, Banu simţi nevoia să povestească colaboratorilor lui apropiaţi un caz similar, petrecut cu ani în urmă.

’240

*

…Comandantul meu de atunci, colonelul Firulescu, studia cu atenţie conţinutul ultimei piese din dosar… Se clarificaseră, într-o oarecare măsură, lucrurile: Beker va sosi în marele oraş din sud peste trei zile, cu rapidul

„Traian”, după-amiază, şi va locui, pentru început, la hotelul „Palace”.

— Înţelegi, Banule? mi s-a adresat comandantul. Individul vine să ia legătura cu agenţii care i-au cules informaţii, pentru a le transmite afară. Lucrul e cert. Întrebarea e însă de ce nu le transmit prin radio? Probabil, pentru că aşa este stabilit, pentru că aşa socotesc ei că e „mai sigur”. Apoi, insul are un pretext plauzibil de vizită: vine, ca turist, să-şi vadă părinţii.

— Sunt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, i-am răspuns eu.

— Mda, mulţumesc! în fine, căpitane Banu, ai misiunea de a-l supraveghea cu atenţie pe acest „turist”. Vei răspunde personal de acest lucru. îi ai la îndemână şi pe locotenenţii Guriţă şi Mărcuş. Ai grijă să nu se comită greşeli. Ei abia au ieşit din facultate şi n-au experienţă. E clar?

După un „Am înţeles!” hotărât, m-am îndreptat spre locul misiunii.

*

De la intrarea pe poarta Stamorei, Beker încerca un sentiment deosebit, pe care nu-l trăise de ani de zile. Constata, uimit, transformarea peisajului românesc. Dorul de ţara pe care o părăsise cu douăzeci de ani în urmă nu se stinsese definitiv. Ba, parcă, dimpotrivă, îl încerca mai tare… Era nerăbdător să

ajungă cât mai repede, să-şi revadă familia şi locurile unde şi-a petrecut copilăria. Ar fi fost şi mai entuziasmat de revedere, dacă nu l-ar fi apăsat pe conştiinţă însărcinarea primită de la şefii lui, nişte transfugi fără scrupule, puşi în slujba spionajului străin. Feţele lor îi apăreau în umbră, ameninţătoare, şi îi stricau buna dispoziţie. îi părea rău că acceptase, dar acum era prea târziu; ştia că nu se glumeşte cu asemenea indivizi. „Traianul” alerga nebuneşte şi Beker nu contenea să se încânte, la fereastra compartimentului, de priveliştea românească.

Începu să-şi pregătească bagajele, recapitulând, instinctiv, tot ceea ce avea de făcut.

…Va locui un timp la hotelul „Palace”. Se va putea plimba prin oraş, dar, luni seara, va trebui să fie neapărat la întâlnire. Cine vor fi cei doi indivizi? Unul îi va da un pachet de ţigări „Winston”, în parcul de lângă liceu; celălalt, trei copii după tablouri de Grigorescu. „Nu ne faci decât un simplu comision”, i se spusese…

Ieşi pe culoar şi deschise un geam. Văzu oraşul în care trebuia să coboare. Sorbi cu nesaţ aerul rece, înviorător. Privi, uimit, spre siluetele gigantice ale construcţiilor industriale de la poarta de vest a oraşului. Simţi bucurie şi chiar mândrie. Apoi, dintr-odată, plecă cu umilinţă capul…

*

Am întins pe biroul comandantului lista călătorilor sosiţi în acea zi la hotel: doi soţi din Italia, o bătrână din Austria, cinci tineri floretişti suedezi şi un spaniol cu nume românesc, Beker Adrian Vică. Cu un creion negru, am subliniat numele lui Vică.

’242

Raportez, tovarăşe colonel, că, identificând mai multe familii cu numele de Beker, am dat de un anume Beker Adrian pe Calea Dunării. Are un fiu stabilit în Occident, de la care primeşte, sporadic, scrisori. Scrisori care vin din Spania sau din alte ţări occidentale. Mărcuş l-a supravegheat pe oaspete. La părinţi nu s-a dus încă, nu prea se simte-n largul lui, e cam stânjenit, stângaci, poate fricos. Nu s-a întâlnit, deocamdată, cu nimeni.

— Ce-i cu casa asta? – întrebă comandantul, privind atent o fotografie înfăţişând o căsuţă cu trei camere şi câteva dependinţe lipite de ele, toate acoperite cu iederă şi cu viţă de vie.

— E casa părintească a lui Beker.

— Mda. Perfect. Foarte bine. Continuaţi urmărirea! De altfel „prietenul” nostru se va întâlni mâine cu cineva! Ştim precis asta! Ia-l ca ajutor pe Guriţă şi nu scăpaţi nicio clipă din vedere „legătura” cu care se va întâlni. Pe Beker

să-l „conducă” Mărcuş la reîntoarcerea la hotel.

— De-aş da ochi cu Barnave, aş fi un om fericit! N-o fi ăsta? îl căutăm de atâta timp!

— Nu este exclus să fie chiar Barnave, dar pot fi şi alţii. După acţiunea de mâine, raportaţi! Cred că vă vor mai trebui ajutoare.

Vorbele colonelului sunară într-un fel ciudat…

„Şeful ştie ceva”, mi-am zis.

M-am simţit dintr-odată cuprins de nerăbdarea cu care porneşti, de regulă, la o misiune mai grea, mai deosebită…

*

Tot întinsul grădinii „Sfântul Dumitru” vuia sub larma clopotelor de vecernie ale catedralei, când, pe banca de lângă clopotniţă, s-a aşezat un ins blond.

’243

cam de vreo 30 de ani, cu o barbă scurtă, cu ochelari negri. Avea alura unui om liniştit, ieşit să se recreeze. De ia un timp, a început să privească iscoditor, dar discret, în jur, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva.

De bancă s-a apropiat, cu aparentă indiferenţă, un alt individ eu acelaşi aer al unuia ieşit la promenadă. Privea, ca din întâmplare, spre necunoscutul care scotea, ostentativ, o ţigară dintr-un pachet „Winston”. Ceru voie să se aşeze. Urmă un moment de tăcere, de parcă cei doi s-ar fi ignorat reciproc… Dar „turistul” Vică face, maşinal, gestul de a-şi căuta o ţigară. Necunoscutul i-a întins pachetul, invitându-l… Numai un ochi experimentat ar fi putut observa că, în acelaşi timp, îi înmânase un al doilea pachet, neînceput.

Au mai schimbat, ceremonios, câteva vorbe, apoi s-au salutat cu indiferenţă, ca oamenii ce se întâlnesc pentru prima oară. Bărbosul plecă primul, amestecându-se printre oamenii ieşiţi la plimbare pe bulevard. A mers un timp agale, apoi a grăbit pasul.

— Fir-ar să fie! Asta nu-i Barnave!

*

Taxiul îl aduse pe Vică la casa părinţilor săi. Cei doi

ofiţeri îşi parcaseră maşina într-o fundătură, în imediata apropiere a casei cu numărul 15, şi aşteptau.

— Mă tot bate gândul la pachetul ăla cu ţigări, pe care l-a luat Vică! Ce-o fi putut, oare, să-i transmită filfizonul ăla bărbos de Wagner?

— Ce altceva, Guriţă, decât informaţii? replică scurt Mărcuş.

— Filfizon-nefilfizon, Wagner lucrează la un institut de cercetări! E prieten la toartă şi cu fiul directorului, are intrare liberă în biroul lui, ba şi în casa lui, aşa că…

Când am sosit lângă ei, le-am curmat sporovăiala. Linişte şi atenţie! le-am cerut. În acel moment, pe străduţa lui Adrian Beker apăru o Warsawă vişinie, care se opri lângă chioşcul de răcoritoare.

— Un taxi, şopti Mărcuş. L-o fi comandat Vică mai înainte. În orice caz, nu-i cel cu care a venit. Ce facem, tovarăşe căpitan?

— Aşteptăm.

S-a mai scurs un timp, cam 15 – 20 de minute. Dinspre casa lui Adrian Beker se auzeau, neclare, mai multe voci de bărbaţi, apoi un plânset de femeie, provocat, desigur, de emoţia neaşteptatei apariţii a lui Vică.

Forfota se prelungi până noaptea târziu.

La ora şase dimineaţa, pe strada cu pricina îşi făcu apariţia, din nou, un taxi.

— L-o fi comandat „turistul”, ca să-l ducă la hotel… sau în altă parte… şopti unul dintre cei doi ofiţeri. Are aceeaşi culoare şi acelaşi număr?

— Nu. O să ne convingem!

Din Warsawa vişinie coborî un om în vârstă, cu un geamantan de mărime mijlocie. Avea pălărie cu boruri late, purta şi el ochelari fumurii. Tacticos şi prudent s-a îndreptat spre casa lui Beker.

— Ei, dar ce-mi văd ochii?!

Ofiţerul mai scoase o dată fotografia din buzunar.

— Fraţilor, ăsta-i Barnave!

Individul cu ochelari fumurii se uita grijuliu în jur, apoi s-a oprit în poarta lui Beker. A bătut scurt, de trei ori.

I s-a deschis încet şi străinul a intrat fără vorbă.

’245

Orele 6 şi 25 de minute… Vică şi Barvane stăteau sub halingar. Discutau încet, dar gesticulau aprins.

Din locul meu, bine ales, tocmai pregăteam un mesaj pentru şef, când am auzit prin radio vocea comandantului:

— Ce face eroul nostru?

— Adică eroii, tovarăşe comandant! M-am convins că sunteţi un profet! Dar, să ştiţi, nu-i timp de pierdut. Schimbaţi, vă rog, canalul, continuai eu. „Prietenul meu cel vechi” a apărut de o oră şi ceva în urmă. Are cu el un geamantan. Acum face o conversaţie cu amabilul musafir… Mărcuş îmi aduce vestea că i-a predat „marfa”, care se află pe masă. Se pare că nu se grăbesc să plece la gară. Totuşi, aş zice că trebuie să fiţi glonţ aici, să ridicaţi marfa, deoarece timpul s-a înseninat. Trimiteţi ajutoare!

— Mă bucură înseninarea timpului, dar nu trebuie să grăbim ridicarea „mărfii”. Să vedem, mai întâi, unde a stat până acum, în ce condiţii şi cine mai ştie de ea.

— Tovarăşe şef, acum e cel mai bun timp. Vă rog, grăbiţi-vă, altfel riscăm să pierdem „marfa”. Şi ştiţi cât de mult am umblat până am găsit-o!…

— Nu mai am nimic de adăugat, fă ce ţi-am spus, Banule!

— Tovarăşe şef…

— Continuaţi în aceeaşi formulă. Mărcuş va rămâne acolo şi, la nevoie, va ţine legătura directă cu mine, iar dumneata şi Guriţă ştiţi ce aveţi de făcut. Executarea! ne-a ordonat, scurt, comandantul.

Pe moment cei doi ofiţeri au rămas nedumeriţi.

— De ce n-o vrea şeful să-i arestăm acum? Au şi „materialul” asupra lor! I-am „sălta” magistral, tovarăşe căpitan, zise nerăbdător Guriţă.

’246

— Măi Guriţă, să ştii că tot şeful nostru are dreptate, zise Banu într-un târziu. Vezi tu, activitatea asta a noastră presupune tact, răbdare, strategie. Noi prea am pornit în galop. Cum să-ţi spun eu ţie… Şeful are dreptate! De pildă,

în cazul acesta: dacă i-am „sălta” acum, aşa cum am vrut noi, am face o mişcare greşită. Tipul este uns cu toate alifiile şi, în anchetă, va merge doar cu jumătate de măsură. Or, noi trebuie să-i stabilim toate legăturile; eventual, unde lucrează, unde domiciliază; mai precis, unde s-a ascuns de atâţia ani! Asta este ideea şefului. Aşa că… dragă Guriţă, noi mai avem de învăţat…

În toiul acestor vorbe rostite mai mult în şoaptă, Mărcuş ne-a făcut atenţi că omul cu pălărie se pregăteşte de plecare, lăsându-i lui Vică un pachet dreptunghiular.

„Turistul” nu era aşteptat de vreun taxi, aşa cum credeam noi, ci s-a urcat în autobuzul 1, de gară.

— De-acum te afli în mâinile noastre, domnule Barnave! mi-am zis eu, plasat pe undeva, prin apropiere.

Controlat în toate mişcările, omul cu pălărie cu boruri late a fost descoperit în persoana lui Bazil Ilarie, economist la o întreprindere din ţară, care executa importante lucrări de construcţii civile şi militare. Tocmai în acel timp întreprinderea respectivă construia un obiectiv deosebit, iar Bazil era la curent cu evoluţia lui.

Omul poseda buletin de capitală, unde figura şi cu domiciliul stabil. În localitatea unde lucra i-a fost pusă la dispoziţie – aşa cum se obişnuieşte – o garsonieră. Trecea ca o persoană de frunte în întreprindere.

În scurt timp, la adresa din Bucureşti, menţionată în buletin, a fost găsit adevăratul Bazil Ilarie, econo

mist de profesie, căruia, cu vreo câţiva ani în urmă, pe când călătorea de la Timişoara la Bucureşti, i-a dispărut, în chip misterios, portofelul în care erau buletinul de identitate, o adeverinţă de la Ministerul construcţiilor, unde lucra, nişte bani, precum şi diploma de economist, în original.

Omul a publicat dispariţia acestor acte, dar nu a reuşit să reintre în posesia lor.

Acum, adevăratul Bazil părea să recunoască, în fotografia arătată, pe unul dintre „tovarăşii” lui de drum din timpul călătoriei cu pricina.

— El este, tovarăşe căpitan. Acum sunt chiar sigur! El este! A spus după un oarecare timp.

Cercul s-a închis, probele adunate erau suficiente şi zdrobitoare.

*

Comandantul ne-a ordonat să trecem, simultan, la reţinerea „turistului” Vică, a spionului Bazil-Barnave şi a agentului Wagner.

*

În biroul comandantului se aflau trei oameni. Stăteam în fotolii, fumând şi întreţinându-ne cordial.

— Să-mi permiteţi, tovarăşe colonel, să vă mărturisesc că, în dimineaţa aceea în care am hotărât să dăm buzna peste Barnave, ordinul dumneavoastră ne-a încurcat, ne-a nemulţumit într-un fel… Şi ce mare dreptate aveaţi! Vă cerem scuze!

— Nu-i cazul, Banule. E adevărat că tinereţea e cam pripită. Despre voi trei se poate spune că aţi lucrat minunat. Vă felicit!

’248

În oraşul de pe malul Vedei plouă înverşunat. O tăcere cenuşie alunecă peste acoperişuri, peste asfaltul umed al şoselelor şi străzilor.

Este încă lumină, o lumină de amurg de septembrie. De sub podul de la Vedea se aude râul bolborosind.

Dinspre capătul podului porneşte un ţipăt. Câţiva indivizi dispar în goană mare peste terenul bâlciului anual. Apoi, tot din aceeaşi direcţie, apare, speriat

’249

parcă, un bărbat. Se uită în dreapta, în stânga. Fuge tot spre teren, ca şi ceilalţi. Nu reuşeşte însă să ajungă până acolo, pentru că două braţe puternice îl prind zdravăn ca într-un cleşte. Încearcă să scape, se zbate, dar… zadarnic. Se resemnează şi răsuflă greoi, degajând în juru-i damfuri de alcool.

Omul care-l imobilizase este foarte vânjos. La o nouă încercare de eliberare este strâns şi mai tare.

Îndată, tot dinspre pod, se aud strigăte: „Salvarea, salvarea! Să vină repede salvarea şi miliţia! Repede, să vină salvarea şi miliţia…”

— Ce-i acolo, mă omule? Acolo, sub pod, de unde-ai fugit…

Individul nu răspunde. Geme, iar ochii îi sunt tulburi şi părul răvăşit. Încearcă, din nou, să scape din braţele care l-au imobilizat.

— Stai liniştit! se răsteşte celălalt. Spune ce-i acolo?

Individul rămâne însă tăcut. Şi este împins, încet, încet, către locul cu pricina.

— Acolo-i Vancu, domnule, da, el, Vancu… încearcă el să vorbească, moale, fără vlagă, pe când se apropiau de pod.

Rostogolit către piciorul podului, este găsit un tânăr care geme. Salvarea – anunţată de la punctul de control din apropiere – soseşte în goană. Tânărul este urcat pe targă şi expediat imediat la spital. Cu maşina circulaţiei, care soseşte la timp, individul este dus la sediul miliţiei.

*

Maiorul Fătu şi căpitanul Tomescu sunt însărcinaţi de inspectorul şef cu efectuarea cercetărilor.

— Tomescule, Vancu şi-a dat sfârşitul, îi spune maiorul Fătu.

’250

O linişte grea îi cuprinde pe amândoi. Se mişcă încet, cu paşi târşiiţi, prin birou, gândindu-se care să fie mobilul faptelor. Întunericul se lipeşte încet de ferestre, ca o nevăzută ureche, ascultând parcă tăcerea din cameră.

Maiorul sună la arest, ordonând aducerea lui Hanganu la anchetă. Apoi îi face semn lui Tomescu să aprindă lumina şi să-şi pregătească maşina de scris.

Hanganu este adus. Miasmele alcoolului dospit s-au risipit, dar faţa individului trădează încă starea-i de mai-nainte: pometii obrazului şi nasul sunt plini de pete, când vineţii, când galbene, ochii-i sunt înroşiţi, mâinile-i

tremură.

— Ia loc, îl invită maiorul. Hangane, cum zici că s-au petrecut faptele? Te rog să ne relatezi tot ce s-a întâmplat şi numai adevărul; altfel ne pui pe drumuri şi complici cazul; te complici şi pe tine. Ştii, cred, ce spune legea privitor la mărturia mincinoasă. Ai de ales deci şi, în ceea ce te priveşte, n-am prea întâlnit cazuri ca ale dumitale, când indivizi care ajung să fie certaţi cu legea caută cu lumânarea, ca să zic aşa, circumstanţa cea agravantă…

Hanganu, aşezat pe colţul scaunului, se uită spre parchet, de parcă i-ar fi căzut ceva, un obiect pe care-l caută… Poate că se gândeşte ce să declare. Maiorul nu-l tulbură, îl lasă să-şi adune gândurile, să şi le mistuie, să-şi facă ordine în ele.

Afară, adierea vântului înlătură ultimii nori.

Hanganu îi priveşte cu atenţie pe cei din jur, pe căpitanul Tomescu, în mod special, dar de ce?

— Dânsul este căpitanul Tomescu. îl vei mai vedea şi de-acum încolo, pentru că dânsul, împreună cu mine, trebuie să clarificăm piesa asta în care un rol îl are şi un anume Hanganu, precizează maiorul Fătu.

’251

Hanganu tresare, se mai uită o dată atent la căpitan, apoi 11 măsoară cu privirea pe Fătu, apoi, din nou, pe Tomescu…

— Numele, prenumele, vârsta, adresa stabilă şi cea nestabilă… îi cere căpitanul Tomescu.

— Hanganu Lepăduş, mi se spune şi Lebădă, 29 de ani, în Plopii, răspunse Hanganu cu o voce ştearsă, în timp ce maşina de scris ţăcăne sub degetele căpitanului, umplând golul dintre întrebare şi răspuns.

— Profesia!

Hanganu ezită.

— Am lucrat la un şantier, la o centrală termică a I.C.M., ca mecanic, deşi am şi liceul… Acum, caut de lucru.

— De ce nu mai eşti la I.C.M?

Hanganu tace.

— Şi de când cauţi de lucru? intervine maiorul Fătu.

Hanganu rămâne, mai departe, tăcut. Îşi desface şireturile de la pantofi (i s-au umflat picioarele?), îşi descheie nasturii scurtei, care răspândeşte în jur un miros de tutun şi de băutură…

— Tovarăşul căpitan te-a întrebat ceva, îi aminteşte maiorul Fătu.

— De vreun an, aproape doi, răspunde Hanganu.

*

Inspectorul şei se strecoară încet în biroul de anchetă, întinde mâna celor doi ofiţeri ridicaţi în picioare, apoi se aşază alături de Fătu. Hanganu îşi ridică fruntea şi-l priveşte cu insistenţă şi pe noul venit.

’252

— Cu Vancu cum zici că s-a întâmplat, Hangane?

— Nu ştiu, cred că eram beat, răspunde Hanganu.

— Şi Vancu era tot beat?

llanganu ezită, îl mai priveşte o dată pe noul venit, pe ceilalţi, mai priveşte podeaua, apoi:

— Nu… sau poate că da, revine el repede.

— Aţi băut împreună?

— Nu.

— De ce l-ai lovit?

— Nu l-am lovit eu.

Inspectorul şef îl priveşte drept în faţă. Maşina se opreşte din ţăcănit.

— Cum zici că… nu l-ai lovit tu?! Atunci cine?

— Nu, nu l-am lovit eu, de ce nu mă credeţi? protestează Hanganu… Altcineva l-a lovit.

— Atunci de ce-ai fugit de lângă capul podului, de lângă Vancu, tocmai când era în starea aceea?

— Nu ştiu… eram beat… poate de teamă, nu ştiu… Erau însă acolo mai mulţi, era şi unul înalt cu părul mare, cu laţe… Ăsta l-a lovit… Pe onoarea mea!

— Hangane, fii, te rog, mai ordonat în ce spui… intervine inspectorul. Tu zici că ai absolvit liceul, eşti băiat cu şcoală. Te rog să povesteşti metodic. Aceasta înseamnă că trebuie s-o iei pas cu pas, de la început, de când ai plecat de acasă; şi atunci, o să vezi că n-o să scapi nimic.

Nu putem pierde timpul.

— Da, tovarăşe comandant, vă spun aşa, cum ziceţi, cronologic. De acasă am plecat pe la 9 dimineaţa. Am intrat la „Vedea” să beau o răcoritoare, o tecola…

Hanganu se opreşte brusc, lăsând impresia că se gândeşte la ceva, doritor să nu scape nimic.

— Şi?

’253

— …Şi am băut două coniacuri, pentru că nu aveau tecola. După ce am mâncat o friptură, am dat-o pe bere.

— Răcoritoare la „Vedea”, la restaurant!… De unde aveai bani? intervine inspectorul.

— Cum de unde? De la părinţi, răspunde Hanganu, pe tonul cel mai firesc, ca şi când acest lucru trebuia subînţeles de anchetatori.

— Părinţii unde lucrează?

— Numai mama, tată n-am, a plecat de când eram mic… Ea e manichiuristă, tovarăşe inspector.

— Mda… Deci, ai numai mamă. Continuă!

— După ce am mâncat şi am băut vreo trei halbe, am plecat… la alt local, la bufetul „Rapid”. Am plecat de la „Vedea”, pentru că n-au mai vrut să-mi mai dea de băut. La „Rapid” am luat câteva şpriţuri. Bere n-aveau.

— Îmi permiteţi, tovarăşe comandant? şi maiorul Fătu primi, printr-un semn încuviinţarea. Cu cine ai mai fost în timpul acesta, Hangane?

— Singur.

— Şi apoi?

— Eram destul de ameţit, doream să merg acasă, în drum, pe strada mare, prin dreptul hotelului „Central”, nişte inşi, nişte tineri, s-au luat de mine, m-au înjurat… Unul din ei m-a îmbrâncit şi mi-a dat una după ceafă. Am rupt-o la fugă, că eram în minoritate… Am ajuns la „Vedea”, unde ştiam că-l voi găsi la ora aceea pe Vancu. Şi l-am găsit. L-am rugat să meargă cu mine, că, i-am zis, m-au bătut unii, sunt în primejdie… Vancu m-a însoţit. I-am ajuns pe ăia la locul bâlciului, în zona podului. Vancu i-a întrebat ce au cu mine. S-au repezit la noi, ne-au lovit.

’254

apoi au fugit. Vancu a rămas jos, în nesimţire… M-am speriat şi am rupt-o şi eu la fugă… Asta-i tot ce ştiu.

Colonelul stătea pe gânduri. Un tânăr ca Vancu să-şi fi pierdut viaţa în acest chip? Aşa de repede?… Doar asta să fi fost cauza? Un oarecare act de huliganism?!

— Nu cunoşti pe niciunul din ei?

— Nu, nu-i cunosc! răspunse Hanganu, repede.

— Caută să-ţi aminteşti, Hangane, este în interesul tău. Aici e vorba de moarte de om… Te previn că cercetarea va fi minuţioasă. Iar tu eşti implicat direct în tot ce s-a întâmplat.

— Parcă pe unii i-aş recunoaşte, tovarăşe comandant, parcă i-am mai văzut… După câte ştiu, ar lucra pe un şantier, care aparţine de Bucureşti. Nu-s din judeţ, cred că dorm într-un cămin al burlacilor, din cartierul… Katanga.

— Şi altceva ce-ţi mai aminteşti? Mai gândeşte-te – şi să declari anchetatorilor totul, îl îndemnă inspectorul, după nişte clipe îndelungi, în care celălalt tăcuse.

Hanganu ridică din umeri şi-l privi pe inspectorul şef cu ochii lui injectaţi şi tulburi.

Banu se retrase, nu înainte de a atrage atenţia lui Fătu şi lui Tomescu – în faţa lui Hanganu – că nu are încredere în cele declarate până acum de interogat. Ceru ca Hanganu să-i însoţească pe ofiţeri la căminul burlacilor, pentru a-i „recunoaşte” pe cei amintiţi.

Fătu şi Tomescu îi cerură lui Hanganu să-i însoţească. Îl determinară însă cu greu…

Reuşiră să-i vadă la faţă, în plin miez de noapte, pe toţi locatarii căminului şantierului. Dar Hanganu nu recunoscu pe niciunul. Reveniră la sediu. Han

’255

ganu fu trimis în camera sa, iar cei doi ofiţeri plecară acasă, ea să se odihnească… Odihnă?! Niciunul, nici altul n-aveau să aţipească decât aproape de ziuă. Nu avansaseră mai deloc în cazul pe care îl cercetau… Se gândeau ce vor raporta, dimineaţa, inspectorului care, probabil, se aştepta la mai mult.

A doua zi dimineaţă, inspectorul Banu îi chemă pe Fătu şi pe Tomescu, pentru analiza cazului. După ce a răspuns la câteva telefoane şi după ce a cerut sergentului major Vasile I. trei cafele, comandantul intră în problemă.

— Cum a fost?…

— Tovarăşe colonel, Hanganu ori ne minte, ori a fost atât de beat, încât chiar că nu mai ştie ce s-a întâmplat.

— M-am aşteptat că nu va ieşi mai nimic. Măi băieţi, trebuie să vă puneţi întrebarea: de ce a fugit de lângă amicul său, Vancu, când acesta era în starea în care era? De ce nu i-a venit în ajutor, de ce nu a strigat el – şi nu alţii! – după salvare după miliţie?…

— Poate de teamă, poate de ruşine… Pentru că şi el a fost amestecat în povestea aceea cu huliganii, îşi dă părerea căpitanul Tomescu. Ne-am formulat şi noi asemenea întrebări, dar…

— Huliganism?! Poate! O să mai vedem. Deocamdată, avem în faţă un caz de omor clasic. Şi cine este omorât? Un tânăr. Adică un om care, în primul rând, trebuia să trăiască şi să muncească, în al doilea rând, să se însoare, în al treilea, să facă doi-trei copii, în al patrulea, să fie ostaş, în al cincilea, să ajungă şi el cineva, poate chiar un savant etc. etc. Oricum, ucigaşul trebuie găsit. Iar pe cel picat în braţele maşi

’256

vului nostru sectorist, Covescu, adică pe acest Hanganu, nu-l putem exclude, deocamdată, din cercul suspecţilor.

Inspectorul făcu o pauză, trase aer în piept de la geamul întredeschis.

— După ce verificaţi bine ce-a declarat Hanganu în legătură cu ziua de ieri, de când a plecat de acasă, la local, pe stradă, peste tot pe unde a umblat, după ce aflaţi de unde are bani de dat pe băutură, odată ce nu munceşte, reluaţi ancheta. Vedeţi, vă rog, şi cum stă cu echilibrul psihic… Prea are ochii tulburi şi mintea răvăşită. Să mă anunţaţi când terminaţi. O să caut să particip măcar la o parte din anchetă.

Cei doi ofiţeri se retrag în biroul lor.

— Are dreptate şeful. Fătu îi adresă lui Tomescu o clipire semnificativă din ochi. Cine ştie ce surprize o să avem! părea să spună.

După-amiază, Fătu reluă anchetarea lui Hanganu, Tomescu continua singur verificările ordonate de inspectorul Banu.

Fătu era nerăbdător. Se gândea că Hanganu avusese tot timpul ca să-şi „amintească" mai multe lucruri. Nu se înşela. Hanganu făcu o declaraţie care contrazicea flagrant ceea ce susţinuse ieri.

— …M-am gândit să vă spun cum a fost, tovarăşe maior. Că aşa mi-aţi cerut, „să vă spun cum a fost". Dar, vă rog, daţi-mi şi mie o ţigară…

Fu servit cu o ţigară. Hanganu şi-o aprinse cu mâini care încă tremurau. După ce trase cu sete fumul, începu să povestească:

— Cu Vancu aveam o răfuială mai veche. Acum trei luni ne-am şi bătut. Adică, el m-a bătut, că era mai puternic. Ieri m-am întâlnit şi cu un alt prieten al meu, Gibu Fane, cu care am lucrat pe la Sibiu.

17 – Inspectorul şef

Venise aici cu nişte treburi de şantier. I-am cerut lui Gibu şi altor prieteni de-ai lui de aici să mă ajute să mă răzbun pe Vancu… Gibu a fost de acord. L-am ademenit pe Vancu la restaurantul „Vedea", i-am zis că dau ceva de băut, că e onomastica mamei… Şi, în drum, lângă pod, băieţii au tăbărât pe el. Gibu a scos cuţitul, a dat, apoi a fugit împreună cu ceilalţi.

— De ce n-ai spus de la început? îl întreabă, sever, maiorul.

— N-am vrut să-l „dau" pe Gibu, că mi-e prieten…

Fătu se grăbi să-i raporteze inspectorului şef că, în sfârşit, Hanganu a fost „spart". Adică îşi recunoscuse vina. Deci, „totul s-a clarificat"…

— Aţi adunat toate datele din teren?

— Încă nu, tovarăşe comandant. A rămas să se ocupe

de ele căpitanul Tomescu. Eu am reluat ancheta… Lucru pe care, de altfel, l-a cerut insistent şi Hanganu.

— Crezi că e bine că ai reluat ancheta, când n-aveai încă toate detaliile de pe teren? Cunoşti măcar din ce familie provine acest Hanganu? Cu ce s-a ocupat? De unde are bani? Cum îşi petrece timpul? Ce a făcut, concret, pe parcursul zilei de ieri? Cine-i sunt prietenii, relaţiile? Care îi e starea sănătăţii? V-am spus că nu este exclus să avem în faţă un dezechilibrat, un psihopat, un alcoolic… Te rog să întrerupi orice dialog cu Hanganu, până când Tomescu n-o să-ţi aducă toate detaliile… Să nu-mi încâlci ordinul.

— ’Nţeles, tovarăşe colonel!

În ziua următoare, în jurul prânzului, căpitanul Tomescu dă buzna peste Fătu, în birou, fără să mai bată la uşă.

’258

— Sunt mort de oboseală, tovarăşe maior. Sunt mort şi de foame. Am umblat peste tot, dar am şi găsit…

— Spune-mi repede ce-ai făcut cu Gibu ăla din Sibiu, despre care ţi-am zis ieri la telefon…

— Gibu Mazuru, zis Gini, a lipsit, într-adevăr, din Sibiu, în ziua când s-a petrecut crima.

— A lipsit? E formidabil! Asta înseamnă că Hanganu nu m-a minţit. Mă reabilitez în faţa comandantului… M-a făcut praf, ştii, i-am încălcat ordinul. Mi-e cam ruşine…

— Da? Păi staţi aşa, că n-am terminat. Gibu a lipsit din Sibiu, dar am stabilit că a fost la Săcele, la socrii lui. Am verificat asta prin organele de acolo, prin sectoristul locului, care-l cunoaşte bine pe Gibu. De fapt, pe Gibu-Gini, l-am adus totuşi aici, pentru o eventuală confruntare.

Maiorul reveni la starea iniţială, crispată… Deci, Hanganu m-a dus din nou! îşi zise el. Ceea ce înseamnă că iar are dreptate comandantul…

Sună şi ceru să-i fie adus Hanganu.

*

— Şi zici, Hangane, că Gibu l-a lovit pe Vancu?

— Da, tovarăşe maior, răspunse ajpăsat Hanganu.

— Bine, Hangane, aprobă Fătu. Dar, uite ce-i, îl avem

chiar aici pe Gibu, pe prietenul ăsta al tău... O să ţi-l aducem de faţă. Să spui şi în prezenţa lui ceea ce ne-ai declarat nouă.

— Aduceţi-l! conveni, eu prefăcută bucurie, Hanganu, dând a-nţelege că, în sfârşit, e uşurat, odată ce sosise momentul să se clarifice totul... (Sau poate că nu credea că Gibu fusese adus aici?)

’259

Gibu fu introdus în camera de anchetă. Hanganu păli.

— Îl cunoşti? îl întrebă maiorul.

— Da. Este Gibu Fane din Sibiu, zise răguşit Hanganu.

— Susţii ceea ce ai declarat la anchetă?

— Da. Susţin. M-am întâlnit cu el duminică, la „Vedea”. El l-a lovit cu cuţitul pe Vancu.

— E nebun, tovarăşe maior! sări celălalt. Pe smintitul ăsta nu l-a-m mai văzut din ’70, când ne-am certat pe nişte bani. Ne-am bătut şi... şi el a plecat la spital, să-şi îndrepte falca. Apoi s-a cărat de pe şantierul nostru. Nu ţi-e ruşine, mă, smintitule, să mă năjpăstuieşti pe mine? Şi să-i minţi pe tovarăşii ofiţeri?

Hanganu îl privea fix pe Gibu. Îşi strângea şi deschidea pleoapele şi înghiţea în sec. Bărbia îi tremura.

Gibu este retras.

— Hangane, mă, Hangane, ascultă ce-ţi spun! interveni, calm în felul lui, căpitanul Tomescu. Sâmbăta şi duminică, Gibu a fost la socrii lui de la Săcele.

— Minte! sări de pe scaun Hanganu.

— Bine, să zicem că el minte, dar organele de acolo? Dar sectoristul, care-l cunoaşte? Dar oamenii din Săcele, care au stat cu el de vorbă? Toată lumea minte, numai tu spui adevărul?! Noi zicem să te mai gândeşti puţin... Adu-ţi aminte ce spunea tovarăşul comandant: „moartea de om e moarte de om...”

Hanganu deschise gura, vru să spună ceva, dar renunţă.

— Ei, hai, spune! A fost Gibu la „Vedea” duminică, sau nu?

’260

— Nu, n-a fost, dădu din cap Hanganu… Am vrut să i-o plătesc, că prea mi-a mutat falca de la locul ei… Asta a fost.

— O să-i plăteşti altceva. Trenul, dus şi întors, îi spuse căpitanul.

După un timp în care stătu cu privirea pironită în podea, Hanganu ridică capul:

— Eu l-am omorât pe Vancu, tovarăşe maior. Ca să mă răzbun. I-am întâlnit pe băieţi şi le-am spus că vreau să mă răzbun pe Vancu. Ei m-au înţeles. L-am adus pe Vancu, ei l-au lovit, iar eu am dat cu cuţitul. Apoi am fugit.

— Bine, dar ei au fugit mai înainte…

— Da. Eu, fiind băut, n-am putut să mă ţin de ei. Şi pe urmă, trebuia să văd ce se întâmpla cu Vancu.

— Şi cum de nu-i cunoşti pe niciunul din grupul acela care a consimţit să te-ajute?

— Nu, tovarăşe maior, nu-i cunosc pe niciunul, de ce să vă încurc!

— Şi cuţitul unde-i?

— L-am aruncat. Parcă v-am spus de ieri că l-am aruncat, pe când fugeam… Nu ştiu unde, dar l-am… cum v-am spus, pe când fugeam. Apoi m-a prins omul ăla, găligan, al dumneavoastră. Altceva nu mai ştiu nimic.

Îşi lăsă capul, moale, între palme, şi puse privirea, din nou, în pământ.

Metru cu metru este scotocită întreaga zonă în care fusese comisă crima. Cuţitul cu care Hanganu declarase că-l lovise pe Vancu nu-i nicăieri.

Era încă de alergat, nu glumă, şi se hotărâră să-şi împartă sarcinile şi sectoarele.

’261

— Dar tovarăşului comandant nu-i raportăm că plecăm?

— Nu mai raportăm decât atunci când cazul va fi limpede… Nu ştii c-a ordonat să obţinem detalii, inclusiv despre relaţiile lui Hanganu? îi replică lui Tomescu maiorul Fătu.

Firele erau încurcate, Fătu şi Tomescu identifică, cu răbdare, grupul de diverşi „prieteni”, frecvenţi ai străzii. Tomescu reuşeşte să dea de un fir. Află că dintr-un astfel de grup face parte şi un anume Hosu, care ar lucra pe şantier. Un tip, i se spune, cu pigmentul feţei „mai mult decât brunet”, cu părul mare şi cu tatuaje pe ambele antebraţe. Dar judeţul are peste 25 de şantiere. Pe care dintre ele se află Hosu? Sunt aflate, pe şantierele din judeţ, patru persoane cu numele Hosu. Care or fi având tatuaje?

Se organizează un control medical al tuturor lucrătorilor din şantiere. Un Hosu brunet, cu tatuaje, iese îndată la iveală.

Hosu cel cu tatuaje este invitat la sediul inspectoratului. Discuţia cu el se prelungi destul de mult.

Când i se făcu cunoscut, de către Fătu, cum că se ştie că face parte dintr-un grup format din patru tineri, cu care bate zilnic, după-masa, străzile, că au avut în cursul zilei de sâmbătă o neînţelegere cu alţi doi, tot pe stradă, şi că s-au încăierat cu ei lângă pod, Hosu începu să se agite, să protesteze. Chiar şi când i se prezentă un martor care-l recunoscu, continuă să protesteze.

— Cer să fie aduşi cei trei colegi ai mei de pe şantier, Tibiş, Nanu şi Franc, care ştiu că în ziua aia eu mă aflam la căminul burlacilor.

Căpitanul îi invitase deja pe cei trei, care, în altă cameră, fuseseră puşi să dea, în scris, declaraţiile.

’262

Culmea! Toate declaraţiile semănau. Toate coincideau cu cele spuse de Hosu, deşi în ele erau o seamă de amănunte nesemnificative, imposibil de reţinut cu atâta fidelitate de către toţi…

— Ăştia s-au înţeles între ei, Tomescule!

— Şi eu cred tot aşa, tovarăşe maior. Asta înseamnă că şi Hosu şi, poate, şi ceilalţi, sunt amestecaţi…

Dar n-apucară să continue raţionamentele, că în birou intră inspectorul şef. I se prezentă situaţia, Hosu fiind scos afară din încăpere.

— Vă felicit! Cred că aţi reuşit să picaţi, cum se zice,

pe cercul de suspecţi… Şi chiar pe cel mai suspect dintre ei! M-a informat ofiţerul Oltiu, de la judiciar, că Hosu, ca şi ceilalţi din grupul lui, nu sosiseră la cămin nici la orele 22… S-a stat de vorbă cu colegi de dormitor de-ai lor. Toţi confirmă că Hosu şi ceilalţi au ajuns la cămin abia când se transmitea radio-jur naiul de noapte. Că erau afumaţi de băutură şi că, după şoşoteli între ei, s-au culcat… Aşa că, nici vorbă de orele 18, cum au declarat ei.

Este reintrodus în camera de anchetă Hosu.

— De ce minţi anchetatorii, Hosule? Mai e nevoie să-ţi aducem vreun martor? îl întrebă, aspru, inspectorul şef.

— Nu, nu mai este nevoie, răspunde cu voce moale Hosu… Dar să ştiţi că nu eu l-am omorât. Nu eu am dat cu cuţitul! se apără el, speriat.

— Dar cine, Hosule, dacă nu tu?

— Tibiş, el a dat! Eram cam băuţi… Ne-au înjurat, acolo, la pod, şi unul din ei l –, a lovit pe vărul lui Tibiş, pe Nae… Şi Tibiş a dat cu cuţitul. Ştiţi, el a fost măcelar înainte…

— Deci, cine mai era cu tine?

’263

— Tovarăşe colonel, păi… Eram eu, erau Tibiş, Nae, vărul lui Tibiş şi Filip. Vă jur, ei ne-au provocat… Ei l-au lovit pe Nae. Şi atunci Tibiş, care era şi el băut, a scos cuţitul şi…

— …Şi aţi omorât un om, un tânăr ca şi voi! Duceţi-i în arest pe toţi patru!

*

Este readus în biroul de anchetă Hanganu.

— Gata, Hangane, am găsit vinovaţii. Am terminat treaba şi fără ajutorul tău. Ca să nu mai spun că ne-ai făcut atâtea greutăţi.

— Cum adică, tovarăşe comandant? Cum adică, nici acum nu mă credeţi că eu am dat cu cuţitul?!… Eu am lovit, de ce nu mă credeţi?… Aveam răfuiala aceea cu Vancu, m-am răzbunat!

— Hangane, nu m-ai înţeles! Făptaşul a fost prins. Sunt şi martori care confirmă, s-a găsit şi cuţitul, iar

ucigaşul a mărturisit…

— L Păi şi eu am mărturisit, tovarăşe inspector! susţine, încăpăţânat, Hanganu. Când v-am spus că eu am făcut-o, eu am făcut-o! Ştiţi, pentru cafteala aia veche! Aşa e drept, să recunoşti… Eu sunt vinovatul, legaţi-mă!

— Ia-l de-aici, Tomescule, şi dă-l pe mâna unui psihiatru. Eu nu sunt medic, dar cazul lui mi se pare clar: pe un fond de alcoolism s-au suprapus faptele la care a fost martor şi… Şi uitaţi-vă ce s-a ales de el! Internaţi-l repede la spital… Poate că va fi recuperat.

Comandantul oftează. De ce oftează? Se gândeşte, poate, la nişte tineri care, necontrolaţi de părinţii lor şi de cei de la şantier, au ajuns unde au ajuns?

’264

— Acum, cred că aţi înţeles ce importanţă are verificarea oricărui indiciu rezultat dintr-o cercetare – îl aud, din senin, Tomescu şi Fătu. V-aţi răfuit aproape trei zile cu un zdruncinat mintal, iar ucigaşul şi complicii lui zburdau liberi…

— Vă mulţumim pentru sprijin tovarăşe comandant.

— A fost de datoria mea. Acum, duceţi-vă să vă odihniţi…

Olteni – localitate din sud, din lunca Vedei, comună cu gospodari ai ogoarelor şi cu navetişti în drum zilnic spre întreprinderile din capitală. O viaţă activă, închinată muncii. Case noi se înşiră de-a lungul şoselei, alternând cu grădini şi livezi. Peste garduri se vede vegetaţia bogată a curţilor şi viţa de vie căţărată pe spaliere. Senzaţie tonică de aşezare statornică. Când, într-o asemenea aşezare, apare umbra unei fapte rele, străină de morala obştii, întreaga

’266

colectivitate trăieşte, pe bună dreptate, sentimentul ofensei nemeritate.

Aerul uşor umezit de boarea dimineţii poartă peste

câmpuri aroma strugurilor copţi. Soarele începea să-şi arate roşeaţa, dincolo de dealuri. Roua străluceşte metalic pe firele ruginii de viţă.

Nunta Anuţii lui Drăghici era încă în toi. Aşa este obiceiul prin locurile acestea, ca nunta să ţină două zile. La o masă, moş Pândele, paznicul de la C.A.P., discuta cu un grup de cheflii.

— Şi zi, nu te grăbeşti? Ar fi timpul să intri în post!

— Lasă, mă, că nu piere pământul, noaptea e lungă. Oi trece eu şi pe la vie… Da' nu-i păcat să laşi nebăut vinul ăsta?

Era trecut de ora şase. Moş Pândele abia intrase în post, îndemnat de nuntaşii care îi spuseseră că se chercheleşte dacă mai bea, că rămâne via fără struguri, că o să dea graurii iama prin ea… Se aşezase pe o buturugă, în faţa covercii părăginite, încercând să aţipească. Nu putea, căci îl frământau fel de fel de gânduri şi de vedenii… I se părea că, pe coama dealului, siluete nedesluşite se strecoară printre spaliere şi, ridicându-se, începu să strige cât îl ţineau rărunchii: „Stai, bă! Cine eşti, bă?… Te-am prins!"…

Dându-şi seama că este numai o părere a sa, moşul strânse mai bine între genunchi ciomagul şi încercă din nou să aţipească. Închise ochii… Nu peste mult, prin abureala somnului, auzi nişte glasuri:

— Moş Pândele a adormit, asta-i sigur, că prea a gustat din vinul lui nea Drăghici…

Moşul tăcu.

„Ce mai, se vede treaba că, în dimineaţa asta, am să prind pe careva la struguri", gândi el.

'267

— Lasă, Bombonele, moş Pândele chiar treaz n-o fi atât de rău să nu ne lase şi pe noi să luăm o burtă de struguri. După câte ştiu eu îţi este rudă mai îndepărtată, aşa că…

— Rudă? zise Nicu, pe care moş Pândele îl recunoscu după glas. Ruda asta e în stare, pentru o boabă de strugure, să ne cânte în tot satul. Iar pentru o burtă, ne dă

chiar pe mâna miliţiei.

Ceaţa începu să se ridice de-a binelea şi paznicul, printre pleoapele întredeschise, desluşi acum patru trupuri aplecate. Erau patru tineri, aplecaţi peste viţele pe care le păzea ca pe ochii din cap.

Sări ca ars şi, tiptil, tiptil, o luă către locul cu pricina. În acelaşi timp, un boldei, pe care nu-l observase, lătră scurt şi-l prinse de pantaloni, speriindu-l. Moşul mai să cadă de frică şi, înjurând printre dinţi, lovi cu piciorul căţelul care, schelălăind, se rostogoli printre viţe.

Cei patru auzind hărmălaia se îndreptară din şale, şi, arătându-şi curajul, rămaseră pe loc, până ce moşul s-a apropiat.

— De ce-aţi venit, mă, la furat? Să mă nenorociţi?

— Unchiule Pândele, noi… încercă Bombonel.

— Voi, mă, voi! Să mă nenorociţi, ha!

Şi ridică bastonul lovindu-l pe Nicu. Ceilalţi se strecurară în fugă pe lângă el, răsturnându-l. În cădere, îşi pierdu un dinte; mai bine zis un colţ de dinte… Căţeluşa, lătrând, se pierdu în urma băieţilor.

Moş Pândele se ridică, se şterse de praf, supărat, şi, înjurând, o luă la vale, către primărie…

— Dă-mi, Pistaie, o hârtie şi-un creion. îi învăţ eu minte. Păi cum aşa, măi Pistaie, să mă omoare?

Secretarul primăriei îl privi curios şi, fără să scoată o vorbă, îi dete hârtie şi creion. „Să fure din averea C.A.P! auzi, domnule! Legaţi îi duc, da, da.

’268

legaţi!” Mânios, moşul începu să scrie. Creionul se rupe şi cere altul. „Unde ne aflăm, măi Pistaie? Unde? îşi fac de cap, dă-i aranjez eu! auzi, auzi… mă Pistaie, tu eşti ca şi copilul meu, ţie pot să-ţi spun: auzi, să mă omoare hoţii! Dă tu un telefon la post, să-i prindă”. Şi se apucă iar de scris… „Cerere. Subsemnatul Pândele Iordan, pândar, din anul 197… la C.A.P., viile din coastă, vă reclamez pe numiţii… care au furat cu neruşinare struguri, venind cu noaptea în cap, având şi câine asupra lor, care m-a muşcat şi care, când m-au îmbrâncit, am pierdut un dinte, de am

rămas ştirb. Să-i puneţi să plătească paguba şi dintele meu, că o să iau şi certificat de la doctoră când vine, că e la Bucureşti, vine marţi, că eu de când sunt n-am păţit ruşinea asta. Drept care mă semnez eu, în puterea forţelor mintale, I. Pândele”.

Aşa cum îl rugase moşul, Pistaie, secretarul Consiliului, sună la postul de miliţie, comunicându-i sergentului major Iliescu Radu despre cele întâmplate lui moş Pândele. Subofiţerul veni la primărie. îl găsi şi pe primar, venit şi el între timp, care şi primise jalba pazniculuі.

— Poftim, tovarăşe Iliescu, citeşte şi dumneata! Vezi ce faci cu ei!

Iliescu citi cu atenţie reclamaţia, zise un „’nţeles!” scurt, îl salută pe primar şi plecă la „locu faptei”.

Din primele cercetări făcute şi audierea celor patru tineri, se stabileşte că nu e vorba de un pericol social, că prejudiciul este mic... Sergentul major n-a mai raportat întâmplarea la judeţ. Celor patru tineri le-a aplicat amendă contravenţională. Dar moş Pândele nu s-a lăsat. El a rămas fără dinte, şi apoi... de ce să-şi bată joc de el nişte copii, adică nişte tâlhari? Şi-a scos certificat medical şi a venit în audienţă la judeţ.

’269

La inspectorul şef Banu a fost chemat căpitanul Popeangă, şeful judiciarului, cel ce cercetase dosarul. Pe birou, o foaie de hârtie pe care erau scrise patru nume: Nicu, Bălaşa, Tudorică şi Ghiţă. Tudorică şi Ghiţă erau subliniaţi cu câte o linie îngroşată. Tudorică era însoţit de un discret semn de întrebare, iar Ghiţă era urmat de o liniuţă subţire, verticală, ce voia să sugereze o mirare nehotărâtă. Toate numele erau înconjurate de contururile unei eclipse aproximative, din care ţâşnea o săgeată trasată energic.

— Mi se pare că lucrurile sunt clare... raportă Popeangă. Toate probele îi acuză... Cu toate că mulţi oameni pun mâna în foc pentru ei.

— Şi ei, tinerii, ce spun?

— Nu recunosc, tovarăşe colonel. Susţin că sunt nevinovaţi, că au vrut să mănânce şi ei, acolo, doi-trei struguri…

— Dar de furat, au mai furat?

— Nu. Cel puţin nu „apar” cu aşa ceva…

— Şi ce fel de purtări au? V-aţi interesat?

— Încă nu. N-am avut timp.

— Şi ce-aţi găsit acasă la ei?

— Nimic… Cred că strugurii furaţi i-au ascuns bine.

Colonelul Banu se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră, atingând cu fruntea geamul lucios şi rece.

— Atunci de ce v-aţi grăbit să arestaţi nişte tineri? Vom discuta după ce o să-i primesc în audienţă pe părinţii lor. îi vezi? Uite-i, aşteaptă în stradă să fie chemaţi.

’270

Popeangă înghiţi în sec, ca şi cum ar fi luat o doctorie amară. Cunoştea exigenţa inspectorului şef în asemenea cazuri.

După audierea părinţilor celor arestaţi, colonelul Banu ordonă căpitanului Popeangă să vină cu dosarele la el. îl intrigase faptul că nimeni nu crezuse că e nevoie să se discute cu părinţii sau oamenii din comună şi că subofiţerul, proaspăt în meseria sa, nu raportase, adică raportase tardiv, după ce dosarul se şi afla la procuratură, iar paznicul Pândele Iordan ceruse audienţă la judeţeana de partid. Acum, se edificase. Aflase destule amănunte despre familiile lor. Trebuia totuşi să discute cu tinerii. Dar în libertate. Aşa hotărâse. Aşa era omeneşte. După părerea sa, se făcuse o greşeală, o gravă greşeală.

Popeangă, cu dosarele sub braţ, intră la inspectorul Banu.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel.

— Noroc, Popeangă.

— Am adus dosarele, aşa cum aţi ordonat, zise acesta, stând în poziţie de drepţi.

— Spune-i tovarăşei Niculina, secretarei, să aducă stenograma audienţelor.

Căpitanul reveni şi, la invitaţia colonelului Banu, luă

loc. Jos, în stradă, se auzi o maşină frânând puternic. Apoi linişte.

*

— Sunt văduvă… E singurul meu copil, tot ce am pe lume, tovarăşe colonel… Bărbatul mi-a murit de tuberculoză. Şi cât m-am chinuit cu copilul! N-a furat, vă asigur, tovarăşe colonel! Tâlhar la 16 ani?! adăugase femeia, în şoaptă. Trebuia să-i împlinească peste o lună…

’271

— Al meu va fi de 17 peste câteva zile, tovarăşe colonel, intră în vorbă un alt părinte, îi împlineşte în… Nu mai continuă, izbucnind în plâns. El, tatăl, bărbat în toată firea!

— Cât m-am chinuit să-l cresc! reluă femeia. Că a fost şi el bolnav, răcit la piept, ca taică-său, mi-e frică să nu se îmbolnăvească iar, tovarăşe colonel. E aşa de plăpând! Când a venit şi mi-a spus că a fost la vie să mănânce struguri, l-am bătut măr, l-am făcut ca pe-o albie de porci. „N-avem noi, măi, Bombonele, struguri în curte? Şi cu sacoşa aia de plastic, ce-aveai de gând să faci? M-ai făcut de râs, de râs m-ai făcut!” Şi femeia începu să plângă cu sughiţuri. Şi băiatul mi-a zis: „Mamă, bate-mă, omoară-mă, am greşit… Că şi moş Pândele ne-a altoit cu ciomagul. Că ne-a prins şi ne-a zis că ne dă pe mâna miliţiei”. Am rămas singură, tovarăşe colonel, el e mângâierea mea. Cine ştie ce-o ajunge? Tâlhar la 16 ani?! – şi femeia iar începu să plângă.

— Ei ce zici, căpitane Popeangă? Nu v-aţi grăbit arestând nişte copii?

— Păi eu…

— Adică noi, Popeangă, noi. Aşa-i corect spus. Nu tu eşti şef la judiciar?

Colonelul ceru legătura cu procurorul şef al judeţului.

— Alo… da, eu, Banu. Referitor la tinerii aceia de la Olteni… S-a comis în grabă o greşeală… Trebuie, tovarăşe procuror, trebuie să-i eliberăm… Desigur, nu este vorba de tâlhărie. Vă aştept pe la mine, bună seara. Vă mulţumesc!

Aşează receptorul în furcă şi ordonă căpitanului Popeangă să-i pună pe tineri în libertate, imediat, şi să-i aducă în biroul său.

— Vreau să discut personal cu ei. Şi te rog să fii şi dumneata aici.

Căpitanul părăsi imediat biroul colonelului şi, peste câteva minute, cu ochii privind ţintă… covorul grena, se aflau în faţa inspectorului cei patru tineri etichetaţi drept „tâlhari”. Acesta îi privi lung, apoi, cu vocea sa gravă, dar calmă, îi întrebă:

— Nevinovaţi?

— Da, tovarăşe colonel, răspunseră toţi într-un glas. Cel mai înalt dintre ei, cu ochii în lacrimi rosti:

— Nu suntem tâlhari! Pentru câţiva struguri, moş Pândele era să ne rupă cu bătaia. Nicu are şi-acum mina neagră. L-a lovit cu ciomagul. Arată, Nicule, mina tovarăşului comandant!

— Noi n-am vrut să-i facem niciun rău moşului, îndrăzni cel mai mic din grup – Bombonel, fiul femeii văduve.

Colonelul Banu îi asculta în tăcere. „Copii!” Parcă undeva, în adâncul sufletului, regreta că nu-i întâlnise în altă împrejurare. Într-adevăr, greşiseră, dar lucrurile se puteau rezolva, cel mult, printr-o amendă contravenţională sau printr-un avertisment, aşa cum îi spusese procurorului, şi nicidecum prin trimitere în judecată. „Tâlhari la 16 ani?!”

— Sunteţi liberi, dar să nu se mai întâmple! zise inspectorul. Vedeţi-vă de şcoală şi de munca voastră!

Tinerii clipiră des, toţi deodată.

— Suntem chiar liberi? Păi…

— Cum aţi auzit. Duceţi-vă la casele voastre.

Îs

— Vă mulţumim, tovarăşe colonel, zise unul din băieţi. Altfel… Şi aşa ne-am făcut de râsul satului… Vă mulţumim…

— Bine, bine. Să vedem cum o să vă comportaţi în

continuare. Poate că ne vom întâlni şi-mi veţi povesti şi lucruri frumoase despre voi, despre munca voastră. Vedeţi că vă aşteaptă şi părinţii. Au suferit foarte mult din cauza voastră. Mergeţi cu bine!

La câteva săptămâni după ce tinerii arestaţi fuseseră puşi în libertate, o femeie, la poarta unităţii, cerea cu insistenţă să ajungă la inspectorul Banu. O femeie între două vârste, îmbrăcată simplu, o femeie cu o floare în mina. Inspectorul o primi.

— Vă mulţumesc încă o dată din inimă, tovarăşe colonel! Băiatul e bine, îşi continuă şcoala, are numai note bune. Numai de dumneavoastră vorbeşte. Vrea să fie ca dumneavoastră, că el... şi o lacrimă curată ţâşni din ochii ei mari, negri. Apoi, cu mâna aceea bătătorită, de ţărancă muncitoare, întinse colonelului Banu o floare proaspătă, roşie, roşie, încărcată de toate miresmele câmpului şi ale sufletului omenesc, bântuit, nu o dată, de nelinişti, dar mereu luminat de dragoste şi de înţelepciune.

Alexandru Prorocu a ajuns primul la casa de rugăciune din comună. Era sâmbătă. Anul abia începuse. De fiecare dată, la început de an, Alexandru Prorocu trăia un coşmar. Amintirea crimei îi revenea obsedantă. Nu dintr-un sentiment de remuşcare, ci de teamă. Îi era frică să nu iasă cumva la iveală faptul că el săvârşise omorul. Şi de fiecare dată, la început de an, se grăbea spre casa de rugăciune, pentru ca, singur cu „Domnul”, să-i poată aduce rugi pentru a-l mai păsui, pentru a-i mai da putere să reziste. îmbătrânise prematur. Nervii nu-l mai ajutau. Întâmplările triste care, în ultimul timp, se abătuseră asupra copiilor săi, nu-i păreau altceva decât vrerea Domnului. Pe Nelă, unul dintre băieţii săi, îl luase, atunci, la 2 ianuarie 196... părtaş la crimă. Nu se gândise că îl împinge pentru totdeauna, spre periferia vieţii, spre un şir de fapte antisociale, care, poate aveau să se răzbune... Nelă nu împlinise nici măcar 14 ani; ceilalţi erau mai mari.

Un avocat mare din Bucureşti, pe care l-a consultat în taină, frate fiindu-i şi el după credinţă, i-a spus că o crimă se prescrie numai după 15 ani de la săvârşirea ei. El

avea nevoie, deci, de încă doi ani… Drept care îl implora pe „Domnul” să-i acorde şi acest răgaz. Doar doi ani!

A încercat prin toate mijloacele să şteargă amintirea acelei crime. A căutat să-şi creeze o aureolă de om al cinstei. Se număra în rândul adventiştilor de ziua a şaptea. A fost primit în sectă cu oarecare neîncredere, dar a reuşit să-i facă pe „fraţii întru Domnul” să-şi schimbe părerea, să-i treacă cu vederea faptele din tinereţe, să-şi astupe urechile la zvonul în legătură cu omorul petrecut la începutul anului 196… Oamenii din sat îl porecliseră „Criminalul”. Porecla îi fusese dată încă din tinereţe, cu mult mai dinainte de a făptui omorul. O poreclă care plana, deci, de multă vreme asupra lui… Toată lumea îi spunea aşa, iar despre copiii săi, oamenii din sat ziceau, de asemenea, că sunt „ai Criminalului”.

Nelă, ieşit a doua oară din penitenciar, unde ispăşise o pedeapsă pentru un viol în grup, pus la cale de el, îl luase tare:

— Tu-mi tot vii cu basme de-ale voastre, de la casa de rugăciune! Crezi că am timp să te ascult? Faci pe sfântu’ cu mine şi când colo!… Tu trebuia să

’276

fii în penitenciar, nu eu! Să ştii că nici acum nu-i târziu! Dă-mi două miare, ca să tac din gură! Altfel…

N-a avut încotro şi i-a numărat de douăzeci de ori câte o „foaie”. Nelă, după ce-şi mai numără o dată banii, ca să se convingă că n-a fost înşelat, îi aruncă în obraz, drept mulţumire: „Din cauza ta am făcut ce-am făcut”!

L-a durut pe Prorocu, dar ce să zică? Nu făcuse nimic pentru acest copil. Din contră, l-a împins de mic spre fapte grave.

Nelă, după puţin timp, a intrat din nou la popreală: mai făptuise un viol.

Nu din partea lui îi era însă frica lui Prorocu. Nelă era doar copilul lui. „N-o să mă divulge tocmai el, sângele apă nu se face”…

Frica era chiar în el. îl urmărea ca o umbră. Nu ştia dacă dosarul său s-o fi închis, ori nu. Trebuia să fie mereu

în gardă, mereu la pândă.

*

Căpitanul Popeangă luă din fişet dosarul care purta numărul 1 din 196…

Dintre cele patru dosare cu „autori necunoscuţi”, dosare repuse în lucru de către noul inspector şef, trei fuseseră, în sfârşit, rezolvate. Doar acesta îi dădea încă de furcă. Era un caz dificil, întrucât data de mai mulţi ani. Urmele, desigur, au fost şterse de vreme, oamenii îşi reamintesc mai greu…

Au fost răsfoite filele îngălbenite, pentru a se descoperi, în ancheta făcută atunci, o breşă, un fapt pe care vechea cercetare nu l-a sesizat, un amănunt cât de mic, care să-i pună pe o nouă pistă.

După ce a întors ultima filă, fu cuprins de amărăciune. Nu găsise firul de care avea nevoie. Şi totuşi…

’277

În mai multe rânduri, printre filele dosarului se ivea un nume: Alexandru Prorocu.

Insul – cu toate că unele indicii, încă de la început, conduceau către el – fusese scos din cauză. Motivul? El fusese acela care, în seara crimei, anunţase la Sfatul Popular şi la miliţie că Tipu’ Petre „se află mort” în faţa Agenţiei C.E.C.

*

Din momentul în care A. Prorocu, împreună cu Nelă, fiul său, s-au prezentat la Sfatul Popular şi la miliţie începuse ancheta… Adică începuse să fie căutat criminalul, cel care, cu o lovitură de cuţit, una singură, bine ţintită în zona inimii, răpusese viaţa unui om. Omul murise aproape instantaneu, după cum constataseră medicii care au efectuat expertiza.

Cu aceeaşi atenţie şi minuţiozitate a examinat acel dosar prăfuit şi colegul lui Popeangă, căpitanul Tomescu, şeful cercetărilor penale. Nici el n-a descoperit vreun lucru nou…

*

Căpitanul se înfăţişă în cabinetul inspectorului şef, ţinând în braţe voluminosul dosar.

Aştepta să fie luat la întrebări, să-i fie cerute explicaţii, justificări… Dar comandantul îi făcu doar semn să-i lase dosarul. Dorea să-l studieze personal…

A doua zi dimineaţă, inspectorul şef ordonă ca atât căpitanul Popeangă, cât şi căpitanul Tomescu să intre în biroul său de lucru. Şi să fie chemat şi maiorul V. Fătu.

Colonelul le făcu semn să ia loc la masa de lucru.

’278

— V-am convocat în legătură cu acest dosar cu AN – Nr. 1. Înţelegeţi de ce poartă numărul 1? Pentru că datează tocmai din 196… le răspunse tot el, arătând coperta dosarului. Trebuie să-l găsim pe făptaş. S-a lucrat cam superficial în acest caz, altfel era deja clarificat. Ştiu, vă gândiţi că e greu, că a trecut atâta timp… Dacă vom porni cu astfel de prejudecăţi, nu vom ajunge prea departe. Premisa de la care vom porni e că un criminal, chiar dacă i se prescrie timpul de pedeapsă, nu trebuie abandonat, ci descoperit. Şi arătat lumii!

Trebuie deci întocmit, îşi urmă ideile Banu, un plan de muncă, în care să se ia totul de la început. Se pare că nu s-a făcut chiar totul. Iată, spre exemplu, n-au fost audiaţi toţi acei care puteau să vadă sau să audă ceva; e necesar să lărgiţi cercul bănuiţilor, să verificaţi pe toţi acei care au făptuit vreo violenţă; să fie identificaţi toţi acei care au frecventat drumul în seara aceea; să fie identificaţi cei care se găseau atunci la cinematograf şi au ieşit în timpul filmului; victima, după cum ştiţi, plecase de la cinema… N-a fost limpezită pe deplin nici situaţia celor cu care victima a avut diferende, mai mari sau mai mărunte. Se impune şi o nouă reconstituire a cazului, mai exact un experiment, brodat pe mărturiile martorului, a celui care a auzit şi a văzut nişte fapte din acel vagondormitor aflat în curtea vechiului Cămin cultural…

*

Ofiţerii convocaţi nu pridideau să-şi noteze în caiete tot ceea ce le spunea inspectorul şef. Şi doar cu o zi înainte

ceruse dosarul pentru a-l studia! Au ieşit din biroul şefului cu gândurile uşor învălmăşite.

’279

Faptul că inspectorul Banu îl angrenase în elucidarea cazului şi pe maiorul Fătu dovedea încă o dată importanţa pe care i-o acorda dosarului. Banu avea în vedere, în acest sens, şi starea de spirit a oamenilor din comună, cam neîncrezători în operativitatea organelor statului, care, ziceau ei, nu au reuşit încă să descopere autorii crimei.

*

A doua zi porniră, plini de încredere, spre Pereţeni, satul din câmpie.

Într-adevăr totul trebuia luat de la început, trebuia răscolită din nou cenuşa acelui foc care mistuise un destin… Şi nu numai unul. Omorul lăsase, în urma victimei, o soţie şi doi copii preşcolari. Criminalul mai era oare în sat? Plecase oare în altă parte? Sau, poate murise şi el, de bătrâneţe?… Ori de inimă amară?…

— Nimeni nu e perfect şi nicio crimă nu poate să fie perfectă, reflectă sentenţios căpitanul Popeangă. Omul este supus greşelii. Numai că, până acum, n-a greşit criminalul, ci aceia care au cercetat cazul.

La sediul postului de miliţie îl întâmpină plutonierul Pleşoianu, şeful de post. Plutonierul era mai nou în comună. Auzise ceva despre crima de demult, dar era sceptic. Cazul nu-l preocupase decât aşa, tangenţial… Se gândea că, oricum, nu se întâmplase „în timpul lui”. Şeful de post nu se sfii însă să-şi mărturisească, în faţa superiorilor îndoiala.

— Dacă nu l-am dibuit pe criminal atunci, cum o să-l mai găsim acum, după atâta timp? Cred că ne pierdem vremea, n-o să mai scoatem nimic de la cei care, atunci, poate că mai ştiau ceva. Oamenii uită…

’280

— Uită, plutonier Pleşoianu… Dar există lucruri pe care oamenii le reţin, fără să-şi dea seama. Cred, de pildă, că tu n-ai să-mi poţi spune, în mod sigur, ce ai mâncat alaltăieri la prânz. Dar sunt convins că îmi vei relata în

amănunţime evenimentele care s-au petrecut în ziua în care ai absolvit şcoala de subofiţeri, sau în noaptea cutremurului…

— Aveţi dreptate, tovarăşe căpitan, aşa e! confirmă, de data asta ceva mai convins, plutonierul. Sunt bătrâni în sat care îşi amintesc cu lux de amănunte fapte petrecute în primul război mondial. Ori alte lucruri şi mai vechi.

— Să-i căutăm şi noi, plutoniere, pe aceşti bătrâni…

Căpitanul Popeangă avea o listă de vreo 40 de martori, care fuseseră ascultaţi cu prilejul cercetărilor anterioare. Se consultară cu care dintre ei să înceapă. Şi au început… Cercetările, de prisos s-o mai spunem, se anunţau mai mult decât dificile. Se lucra intens… Coli de hârtie albe deveneau declaraţii de martori. Se contura un alt dosar al crimei. Rând pe rând, oamenii convocaţi la postul de miliţie îşi răscoleau amintirile. Avea să se dovedească, cu acest prilej, că oamenii numai în aparenţă uitaseră. Criminalul nedat în vileag era, pentru ei, un motiv de teroare ascunsă, de permanentă, nedesluşită teamă. Mulţi dintre cei chestionaţi îşi mărturiseau mâhnirea că ucigaşul nu fusese încă găsit şi pedepsit. Se străduiau să ajute organele de stat în elucidarea cazului.

Unul auzise câte ceva atunci, demult, altul auzise altceva mai târziu… Un zvon circulase cândva, o vreme, apoi interveni un altul… Cu Sandu Prorocu n-au stat de vorbă de la bun început. El fusese acela care, în seara crimei, venise să anunţe organul de miliţie şi pe paznicii comunali că victima, Petre Tipu’, era bătut, în faţa Agenţiei C.E.C., de doi necunoscuţi…

’281

Toate faptele reconfirmau concluzia că Petre T. fusese ucis printr-o lovitură – una singură – de cuţit, dată de mâna sigură a criminalului.

Şi totuşi… Atunci, nimeni nu ţinuse seama de acest amănunt, a cărui semnificaţie scăpase. Victima, de fapt, nu se bătuse cu nimeni, ci fusese răpusă dintr-odată, prin acea unică lovitură a criminalului.

O bătrână, care acum era anchetată, pentru prima

dată, relată lucruri revelatoare.

— De ce n-ai spus atunci, maică? îi reproşă căpitanul Tomescu.

— Nu m-a întrebat nimeni.

Astfel de dialoguri s-au mai purtat şi cu alte persoane.

Unii dintre cei care ar fi putut, în 196… prin amănunte de esenţă, să contribuie la elucidarea cazului, nu fuseseră întrebaţi… Iar ei nu avuseseră iniţiativa de a se prezenta singuri, la organul de cercetare. Au purtat în ei, peste ani, apăsând greu pe conştiinţa lor, nişte lucruri ştiute, dar despre care se fereau să vorbească. Cuţitul ucigaş se strecurase în viaţa lor şi îi îndemnase să tacă.

Maiorul Fătu se prezentă, seara, la sediul postului de miliţie.

Până târziu în noapte, acest om cu multă experienţă citi declaraţiile care se adunaseră în noul dosar de cercetare penală. Din când în când, pe unele din ele le compara cu cele care fuseseră date cu ani în urmă.

— Cred că e bine cum aţi procedat până acum, le spuse el colegilor săi, da, e bine, dar mai sunt multe de făcut… Cred că acum trebuie să-l chemăm şi pe Prorocu Sandu. Apoi, unul din noi ar trebui să se deplaseze la Braşov, să-l găsească pe martorul care s-a stabilit acolo, pentru ca acesta să-şi reînnoiască decla

’282

raţia; e pensionar. Consider, deocamdată, că vechea sa mărturie stă încă în picioare…

„Eram în vagonul de dormit mobil – reciti maiorul din vechea declaraţie a martorului – şi am auzit o discuţie aprinsă între trei persoane: una având o voce de copil, o alta răguşită şi cea de-a treia un timbru normal. Cele trei persoane au plecat apoi spre marginea comunei. Nu reţin, din cearta lor, decât cuvintele de la început ale copilului: „Ăsta-i, ticule!”. În urma lor am auzit paşii unui om. N-am putut să-i observ fizionomia. În orice caz, după mers şi după timbrul vocii, era un om tânăr. „Ce-i făcurăţi, mă, îl omorârăţi?” a zis el, apoi şi-a continuat drumul”.

Au mai auzit şi alţii câte ceva! – îşi zise Fătu. Să coroborăm deci faptele, pentru a reconstitui în întregime tabloul acelei seri de ianuarie. Ar fi necesar să refacem schiţa străzii principale a satului de atunci, cu toate detaliile sale. Din câte am aflat, s-au schimbat multe. Acolo unde se afla vechiul Cămin cultural e astăzi complexul comercial cel nou. Trebuie să stabilim şi cam pe unde se afla vagonul mobil. Şi, în mod evident, cine a mai fost pe stradă în jurul orei respective. Comuna era şi în timpul acela electrificată. Era, deci, lumină şi, cum oamenii se cunosc între ei, n-au putut trece neobservaţi unii pe lângă alţii…

*

Prorocu Alexandru aflase de cercetarea începută şi era destul de îngrijorat, mai ales că el nu fusese chemat. Aştepta invitaţia, era pregătit sufleteşte şi totuşi când s-a trezit în faţa maiorului V. Fătu a rămas derutat. Faţa acestuia îi era cunoscută, dar uniforma îl neliniştea. Era sigur că se mai întâlnise cu

’283

acel om, dar unde? Şi vocea lui Fătu îi era familiară. Brusc, îşi aduse aminte: se întâlnise cu el în ultimele zile, chiar aici, la Pereţeni. Stătuseră chiar de vorbă, fără să-i treacă prin gând că străinul ăsta care se plimba prin sat ar putea fi ofiţer de securitate. O frică rece îl cuprinse. Versiunea pe care o stabilise împreună cu Nelă, fiul său, în seara crimei, o memorase foarte bine, o repeta mereu şi o considera inatacabilă… Ştiu oare ofiţerii acum mai multe ca atunci?”

N-a mai avut când să caute răspunsul la întrebare. Se trezi prins într-un interogatoriu încrucişat, în care n-avea timp să formuleze răspunsul la o întrebare, că urma, pe neaşteptate, o alta, care părea că nu are nicio legătură cu omorul. Viaţa lui întreagă, din aceşti 13 ani, îi era răscolită.

— Spune, cetăţene Lisandru Prorocu, ai avut vreun diferend cu Ilie Prorocu în ultimii doi ani?

După ce îl privi îndelung pe anchetator, dându-şi

seama de tâlcul ascuns al întrebării, A. Prorocu răspunse:

— Ilie Prorocu este nepotul meu. Între ginerele meu şi el a fost, e adevărat, o ceartă, pentru un capăt de pământ, moştenit de la părinţi. Eu am înclinat să-i dau dreptate ginerelui, adică fiicei mele. Însă n-am avut nicio discuţie directă cu Ilie. N-am nimic cu el. Pământul i-a rămas lui…

— Prin înţelegere firească, frăţească, sau n-aţi avut încotro?

— Copiii s-au înţeles între ei şi eu am fost de acord cu înţelegerea lor.

— Minţi, cetăţene Prorocu! Să-ţi spun eu cum s-a întâmplat, ca să nu pierdem timpul. Când Ilie Prorocu a văzut că nu cedaţi şi că vreţi să-i luaţi o bucată din capul lotului, ţi-a trimis dumitale o vorbă care suna cam aşa: „Spuneţi-i lui Nică Lisandru să

’284

se potolească, că ştie el că eu am tăcut, dar n-am să mai pot tăcea”. Şi dumneata, atunci, te-ai conformat, i-ai lăsat pământul lui Ilie… Ba cred că erai în stare să-i mai şi dai ceva, numai să tacă. Dar Ilie n-a mai putut să ţină taina în suflet şi a spus…

Interogatoriul a continuat în acelaşi spirit.

Într-un târziu, când, încolţit, nu mai găsi nicio ieşire din impas, Prorocu îşi compuse o faţă îndurerată şi, cu o voce teatrală, joc pe care şi-l însuşise în convorbirile avute cu fraţii „întru Domnul”, spuse, după ce, prin mătănii repetate, imploră divinitatea să-i acorde clemenţă:

— Văd că n-am încotro… Va trebui să fac ceea ce n-am îndrăznit, n-am vrut până acum, datorită legăturii de sânge… Domnul mi-a poruncit – urmă el, solemn – să vă spun adevărul, cu toate că-i greu pentru mine. Domnul mi s-a arătat şi mi-a spus: „Alexandre, ai suportat îndestul calvarul. Eu îţi poruncesc să-ţi izbăveşti păcatul care te apasă şi să-l dai!” Aşa mi-a poruncit Domnul… Şi eu trebuie să-i ascult glasul. Am să vă spun tot, nu mai pot să rabd povara. E vorba de nepotu-meu, Ilie Prorocu. Dacă el spune că eu l-am omorât pe Tipu’, eu spun că el e ucigaşul,

domnule maior, o jur!

Această „noutate” neaşteptată, intervenită în anchetă, îl făcu pe maiorul Fătu să întrerupă discuţia.

— Mai consultă-te cu „Domnul” şi cu cine vrei, cetăţene Prorocu, şi mâine să-mi mărturiseşti adevărul.

Împreună cu căpitanii Popeangă şi Tomescu au analizat, până târziu în noapte, noua situaţie ivită. Nu aveau voie, acum, când obţinuseră o serie de date importante, să facă vreun pas greşit. Declaraţia lui Ilie Prorocu contrazicea cu totul pe cea a unchiului său şi confirma omul văzut de pensionar în spatele

’285

ucigaşilor. Totuşi, situaţia rămânea încă neclarificată până la capăt.

Colectivul de cercetare a fost completat cu doi specialişti, căpitanul Odăngescu şi plutonierul Bădin.

Din fapt în fapt, din amănunt în amănunt, după o muncă răbdătoare, ofiţerii au reuşit să şteargă colbul aşternut peste acea seară de ianuarie 196… Încet, încet, faptele întâmplate atunci fuseseră readuse în memoria acelora care le trăiseră.

Cel care se ascundea printre fraţii „întru Domnul” a fost demascat şi adus în faţa legii. Nepotul îşi acuza unchiul, cu amănunte care fură confirmate integral de alte coroborări.

Trecuseră treisprezece ani de când Ilie Prorocu, nepotul lui Nică Alexandru, cum obişnuia să-şi zică, tăcuse. Nu făcea parte din sectă şi nu vreo dogmă îl silise să ascundă adevărul, ci numai teama de cuţitul unchiului.

Un coşmar care, mulţi ani, planase asupra satului liniştit din câmpie, se risipise. Ultimul dosar A.N. din 196… putea fi închis.

v \ y i/j o II

7 k V

y 1 v

— N;

...şi casa asta mare a lor...

O săptămână întreagă căzuse o ploaie măruntă şi deasă, ca o pânză imensă ce unea cerul cu pământul, topind totul şi toate într-un cenuşiu compact, mohorât şi murdar. Apoi, cerul a început să-şi limpezească obrazul şi oamenii parcă s-au înviorat. Mai era porumb necules. îi aştepta în câmp, scuturându-şi apa de pe foile îngălbenite şi tresărind uimit, în bătaia vântului, de minunea rodului copt.

’287

Comandamentul local mobilizase oamenii, i-a organizat astfel ca munca lor, a tuturor, să nu se risipească, ci să ia drumul hambarelor. Oamenii munceau, dar sarcinile de plan încă nu erau realizate.

În dimineaţa aceea, în care cerul îşi mai descreţise fruntea, ARO-ul cooperativei, „navigând” prin bălţoace şi noroi, „acostă”, în sfârşit, în faţa clădirii primăriei. Portiera s-a deschis larg şi preşedintele a coborât lipăind cu cizmele prin pasta moale de noroi. Era un bărbat înalt preşedintele, şi bine legat, iar în colţul buzelor îi anina, într-un echilibru precar, nelipsita-i mărăşească. Un timp stătu parcă în cumpănă în faţa clădirii apoi, tropăi mărunt, ca să-i alunece noroiul de pe cizme, şi, după ce aruncă ţigara, care-şi dădu duhul sfârâind în mijlocul unei bălţoace, urcă cele câteva trepte de ciment şi pătrunse în primărie.

Se convocase adunarea generală ca să se lămurească povestea aceea neplăcută cu nerealizarea sarcinilor de plan la porumb. Adunarea a fost furtunoasă şi cei mai... scărmănaţi au fost cei din echipa care răspundea de lotul cu pricina. Şeful de fermă, un om trecut de a doua tinereţe, înghiţise în sec tot timpul, făcând feţe-feţe, şi se întreba mereu, şoptind ca pentru sine tot felul de vorbe, unde naiba putea să fie porumbul, că de cules ei l-au cules. Dar zeci şi zeci de tone de porumb lipseau şi nu putea găsi nicio explicaţie. Parcă s-ar fi topit, parcă l-ar fi înghiţit

pământul. Îşi bătea capul degeaba; cei care l-au făcut să dispară nu au lăsat nicio urmă. Cel puţin aşa credea el, şeful fermei, şi nu numai el.

Şeful de post, plutonierul major Dănilache, împreună cu ajutorul său, sergent major Stoican i-au mobilizat pe cei din gărzile patriotice şi pe vânătorii

’288

din comună ca să prindă... stafia ce le dijmuia recolta. Au organizat pânde, au controlat utilajele şi remorcile ce se întorceau din câmp, dar nimic. Dacă nimeni nu... subţiase recolta de pe tarlaua fermei, atunci unde era porumbul? Un semn mare de întrebare chinuia gândurile plutonierului şi... atât. Dar, ia stai!! în mintea şefului de post şi-a făcut loc, deodată, o aducere aminte. Cu doi ani în urmă, la I.A.S. tot aşa se... vaporizase porumb. Şi, atunci, a reuşit să afle ce şi cum... Nu cumva se repeta treaba? „Ar fi prea de tot” şi-a spus şeful de post.

Întrebase câţiva tractorişti de încredere dacă au văzut ceva, dacă... în noaptea când năvălise acea aducere aminte, şeful de post nu a putut să doarmă. S-a chinuit un timp, strângând cu înverşunare pleoapele, dar somnul hălăduia undeva departe de el. S-a îmbrăcat şi a plecat la post. Dinspre baltă sufla un vânt subţire cu miros de ger timpuriu şi sus, pe cer, luna alerga ca beată prin pâlcurile rare de nori.

S-a zgribulit şi a iuţit pasul. Ajuns la post, descuie fişetul şi scoase o mapă pe care începu s-o răsfoiască. Din când în când se oprea şi nota ceva pe o bucată de hârtie.

Noaptea curgea leneş pe lângă ferestre, iar luna râdea de una singură, acolo, sus, unde ultimele petice de nori se destrămau spre aiurea.

Dimineaţa a sosit încet, căznit, parcă luptându-se cu întunericul ce se încăpăţâna să rămână lipit de pământ şi case. Când sergentul major Stoican a sosit la post, lumina ardea încă şi şeful de post îl aştepta. În faţa sa, stăteau câteva file pe care le înnegrise cu scrisul său mărunt şi ordonat.

— Eu plec la inspectorat, spuse şeful de post... Te rog

să-i inviţi la post pe cei de pe această listă… Sunt

’289

19 – Inspectorul şef unii din cei care sunt „predispuşi” să comită infracţiuni ca aceea de care ne ocupăm noi.

— Am înţeles, îi răspunse scurt sergentul major.

*

Inspectorul şef îl asculta pe şeful de post, care îi raporta cele petrecute în comuna lui. Când acesta termină ce avea de raportat, Banu îl întrebă:

— Şi nu bănuiţi pe nimeni?

Şeful de post făcu o pauză, după care răspunse:

— Nu, tovarăşe colonel. Cei cunoscuţi de noi, cu antecedente, se pare că s-au făcut oameni de treabă… Am lista lor. Şi o aşeză în faţa inspectorului şef. Unele nume erau subliniate cu creion roşu.

— Nu sunt cam mulţi?… Ar fi bine ca toţi, sau măcar majoritatea, să nu mai repete faptele, dar… nu-i aşa?

Subofiţerul tresări, vru să spună ceva, dar îşi luă seama.

— Ai luat legătura cu şefii de post din comunele vecine? S-ar putea ca făptaşii să fie de pe-acolo… Deşi, mai sigur, pot fi din comuna dumitale. Cred că-ţi mai aminteşti de cazul de acum doi ani…

Şeful de post îşi amintea. Se putea să se repete povestea cu gropile?… Cu gropile unde hoţii îşi ascunseseră prada, porumbul furat. Se putea. Dar cine erau aceşti noi jefuitori şi cum reuşiseră să fure fără să lase vreo urmă?

Inspectorul şef era înnegurat. îl căută pe… Mihalcea în dorinţa de a termina cât mai repede povestea asta neplăcută. Mihalcea, şeful miliţiei judeţului, era însă plecat la Salcia. Probabil că acum, împreună cu cei de acolo, se ocupa de culesul po

’290

rumbului de pe ultimele suprafeţe. Agricultura, ce să-i faci! Inspectorului i-ar fi trebuit totuşi câteva relaţii pentru a putea pune rânduiala în gânduri şi pentru a da de

acel sâmbure care ar fi putut lumina, după aceea, totul. Poate că cei de la Direcţia generală a judeţului ar putea să lămurească chestia cu cocenii… întrebă de directorul Mihuţ. Plecat. Sigur, tot în agricultură! Nu, în Statele Unite. Da, fireşte, treburi… Atunci, adjunctul – Banciu. E plecat şi dânsul. Tot în…? Da, în străinătate, în Grecia. Atunci…

— Formidabil! Ştefane, cei din conducerea agriculturii se plimbă pe meridiane acum în toiul campaniei?!

Inspectorul bătea cu degetele în masă, îngândurat.

— Ai vreun caz în lucru, căpitane Ştefan?

— Cazul de la Udupu, pe care mi l-aţi dat acum o săptămână, tovarăşe colonel. Este ca şi finalizat.

— Mda…

Fusese şi aceasta o „poveste”. Ieşită, parcă, din snoavele cu Păcală. „Eroul” ei, un măgar, un fel de… porumbel-voiajor care cunoaşte foarte bine drumul spre casă. Zile în şir, ieşea patrupedul dintre rândurile înalte de porumb, legănându-şi desagii încărcaţi – corabie minusculă pe valurile toamnei – şi mergea leneş, netulburat către casă. Nici măcar nu-şi ciulea urechile. Zile în şir din muia astfel porumbul, făcând pereche bună cu stăpânul său. Când stratagema a fost descoperită, acesta – stăpânul – a încercat o ultimă măgărie: să nu-şi recunoască măgarul.

Pentru dijmuirea de acum însă ar fi trebuit desagii unei întregi turme de măgari.

Căpitanul rămase uitându-se întrebător.

— Ia loc, îl invită inspectorul. O să preiei alt caz. Şi colonelul începu să-i explice despre ce era

’291

vorba. Este vorba, din nou, de unii care iau bucatele de la gura oamenilor, înţelegi Ştefane? De aceea trebuie să ne ocupăm grabnic şi eficient. Mă vei informa personal de mersul acestei acţiuni, i-a spus în loc de concluzie şi căpitanul s-a ridicat de pe scaun, a salutat şi a părăsit biroul.

*

Cazul era destul de complicat. Niciun fir care să urnească din loc cercetările. Oamenii din comună se grăbeau cu recoltatul, că iar se arătaseră semne de ploaie. Şi el, Ştefan, se grăbea. Dar se grăbea... încet, aşa cum i-a atras atenţia colonelul că trebuie să facă. Şeful de post era posomorât şi el. Nici ajutorul său nu arăta altfel.

...În dimineaţa aceea de sfârşit de săptămână, Ştefan îi raportă inspectorului şef primele date pe care reuşise să le adune şi care, strânse la un loc, păreau că înjgheabă o pistă. Sau poate, chiar mai mult. Dar nu bănuia că până către prânz...

— Ne lipsesc probe concludente, tovarăşe colonel.

— Nu vor lipsi mult, căpitane. Hai să mergem împreună la faţa locului... Aş vrea să stau şi eu de vorbă cu acest Călina... După câte mi-ai spus, ai vorbit şi dumneata cu el... De fapt, Călina ăsta, cu care aţi discutat, lucrează în cooperativă sau pe şantierul de irigaţii?

— A lucrat pe şantier, la irigaţii, până în septembrie. Acum s-a întors acasă să-şi ajute soţia la culesul porumbului. Are şi el acord global...

— Ştii ce mi se pare curios, Ştefane, la acest Călina?! Nu l-a văzut nimeni pe tarla la cules. În schimb, aşa cum ne spune şi cooperatorul Iordache.

’292

el deschide bufetul din comună, el îl închide... Ca şi ăsta, cum naiba-l cheamă... Fleancu, nu? Dar au pătulele pline cu porumb. Aşa-i? Cum, de unde şi-au umplut pătulele?

— Păi, din... lotul personal, a răspuns Ştefan neconvingător, rupt de îndoială, şi îl fulgeră aşa, ceva ca o presimţire.

— S-o creadă el, zise colonelul. Asta o s-o vedem.

Porni cu căpitanul Ştefan către tarlaua cu pricina, de pe care porumbul aproape că fusese cules. Numai cocenii, e drept, puţin cam jumuliţi, rămăseseră într-o resemnare mută.

— Mergem pe jos. Face bine mişcarea, căpitane.

Şi au pornit-o mai departe, urmaţi de plutonierul Cristache, şoferul de pe maşina cu care sosiseră în comună.

La o curbă a apărut o căruţă, burduşită de coceni.

— Ăsta e chiar Fleancu, tovarăşe colonel, zise surprins şi puţin emoţionat căpitanul Ştefan.

— Opreşte-l.

Căruţa fu oprită pe un podeţ. Căruţaşul s-a repezit să deschidă porţile.

— Te grăbeşti Fleancule, te grăbeşti, interveni căpitanul. Omul încremeni cu mâna pe poartă.

— Ca omul cu munca, cu necazurile lui, că acuşi începe să pice iar de sus, şi dădu iar să deschidă poarta.

— Cam devreme cu căratul cocenilor, zise şi inspectorul şef, care, între timp, se apropiase. Vi i-a repartizat…?

— Nu ştiu, tovarăşe şef, nu sunt ai mei. M-a rugat un prieten să-i aduc şi gata, că eu nu mă bag, nu-mi trebuie. Între timp Cristache, şoferul, la semnul discret al inspectorului, trebăluia în spatele căruţei, fără ca Fleancu să-l observe.

’293

— Tovarăşe colonel, uitaţi, priviţi, i-am găsit.

— Întoarce căruţa, Fleancule. Hai la post.

Câţiva oameni sau şi strâns pe la porţi. „Ce-or fi găsit în căruţa lui Fleancu? A dat de dracu’ Călina, la el îi ducea”. „Bine că i-aţi prins, maică, exclamă o bătrână, ăştia au de gând să aducă tot câmpul acasă 7. „S-a terminat cu hoţiile şi chefurile, Fleancule!”, adăugă un om bătrân.

În cercul bănuiţilor s-au aflat şi câţiva dintre cei care şi în trecut „călcaseră în strâchini”.

— Că infractorii au „lucrat”… ingenios, este adevărat, dar asta nu scuză pe lucrătorii noştri care i-au descoperit târziu pe hoţi. Greşeala constă în faptul că nu a fost sesizată graba acestor oameni de a tăia cocenii şi nu s-a verificat cât porumb a fost dus la bază. Apoi, paza. Ce a făcut paza? Cine sunt paznicii?

Întrebările inspectorului şef plutiră parcă în încăpere, grele, aşteptând răspunsuri ce întârziau să „vină”. Dar nici şeful de post, nici ajutorul său, nici preşedintele, nici ceilalţi nu deschideau gura. Şi se mai puteau pune şi alte întrebări, şi ei le aşteptau ca pe nişte mustrări. Colonelul însă continuă pe altă direcţie. Vorbea rar, ca şi cum ar fi vrut să recapituleze pentru sine cum s-au petrecut lucrurile.

Ideea de a lăsa ştiuleţi neculeşi a fost a lui Gheorghe Călina, zis Cocârla. Culegeau porumbul doar pe capetele tarlalei, iar restul… Fleancu, prieten cu Călina, poamă de chefliu, s-a angajat să care cocenii. Pentru câteva sticle de ţuică şi două vedre de vin. „Vă fac oameni, le zisese, mai în glumă, mai în serios, părtaşilor la furt. Dacă vă prinde, mă ard şi eu şi voi. Dar…”

’294

Ceilalţi au scuipat în sân. Dar Fleancu a avut parcă gura aurită. A fost prins în flagrant delict.

Când inspectorul şef l-a întrebat pe Călina „Ce faci, omule, cu atâta porumb, nu-ţi ajunge cât ţi se dă?” hoţul s-a făcut verde-galben.

— Ba da, tovarăşe şef, dar… acum o făcui, o făcui!

Colonelul l-a privit cu dezgust pe rotofeiul cu părul aproape alb, care acum înghiţea în sec şi stătea cu privirea pironită în pământ aşteptând parcă de acolo, dacă nu scăparea, cel puţin un gând bun. Dar pământul tăcea…

Sala Căminului cultural era arhiplină. Procesul acesta, în faţa obştei, adunase şi oameni din comunele învecinate. „Să-i vedem, acuma. Hoţii trebuie pedepsiţi cum se cuvine. Ne-au făcut comuna de râs”, spuneau mulţi dintre ei. Mecanizatorul Ifrim, care arase, semănase şi prăşise porumbul furat de alde Călina şi complicii acestuia, s-a aşezat împreună cu doi paznici – Vamanu şi Iordan – care aveau şi ei partea lor de vină, lângă Ariton, contabilul şef al S.M.A.

— Ăştia, tovarăşe contabil, pe ăştia, să-i dăm afară din comună. Auzi dumneata, păi eu, pe timpul ăla nenorocit, că ştii ce-a fost astă-primăvară, am semănat, am

muncit toată vara şi ei, păcătoşii, să ne fure?! Ne-au furat munca, fir-ar ai dracului de panglicari, că la bufet, când veneam duminica, „nu iei una mică, Ifrime?” îmi zicea Călina. „Nu iau, mă! beau berea asta a mea şi plec”. „Treaba ta, îmi răspundea hoţul, să n-aştepţi să zic de două ori”. Auzi dumneata, parcă aveam nevoie de mila lui. De unde avea Călina bani? Fura. Fura şi vindea, că la percheziţie s-au găsit în ograda lui fel de fel de lucruri furate de pe şantier.

2 SS

Dar contabilul şef îl privi pe Ifrim într-un mod ciudat, sau, cel puţin, aşa i se păru acestuia.

— Dacă ai… mirosit că Fleancu ăsta cam umbla cu lucruri necinstite, de ce nu ai anunţat la miliţie, omule? Sau la cooperativă? Sau la primărie?

Ifrim se foi pe scaun, fără să răspundă.

— Ce-i Ifrime, ce zice tovarăşul contabil şef? îl întrebă Vamanu.

— Ce, ne ce, chestia e că trebuia să fim cu ochii deschişi. Şi eu şi tu şi noi toţi… Asta e… Să n-aşteptăm să ne facă alţii ordine în casa noastră.

La fel gândeau şi şeful de post şi preşedintele şi primarul. Aici, în comuna lor, ei ar fi trebuit să facă ordine la timp. Ei, cu ceilalţi oameni din comună.

În sală intră completul de judecată şi liniştea se lăsă grea, plină de aşteptare.

Începea procesul celor care furaseră din averea lor comună. Din casa asta mare a lor, a tuturor, pe care ar fi trebuit, şi ar fi putut, s-o mătură de gunoaiele care acum se aflau, cu capetele plecate, în boxa acuzaţilor.

Ştefan privi pe fereastră. Cerul se înseninase şi de departe, de sub zările toamnei târzii şi blânde, răzbătea parcă până aici marea şi liniştita respiraţie a pământului.

Potirul a fost totuşi găsit

Ţârâitul telefonului l-a trezit dis-de-dimineaţă pe Măgură, şeful postului de miliţie din Popeşti. Plutonierul,

după ce s-a întins şi a căscat de două ori, ridică alene receptorul. Se auzi o voce baritonală, cu un accent grav. Preotul Serafim, din satul Caravaneţi, cu glasul gâtuit de emoţie, îl anunţă că hoţii au făcut o spargere în biserică.

Era vorba nu de o spargere, ci de o a treia, toate săvârşite, într-un interval de timp destul de scurt, la cele trei biserici din comună.

Somnoros, căci era obişnuit să se scoale pe la ora 7, şeful de post i-a spus preotului să aibă răbdare.

’297

că, puţin mai târziu, o să se deplaseze chiar el, „personal”, la locul infracţiunii… Fără tragere de inimă, se echipă şi plecă spre Caravaneţi.

Drumul dintre Popeşti şi Caravaneţi trecea prin câmpul neted şi drept, străjuit de o parte şi de alta de plopi înalţi, până-n arcadele de beton ale podului de peste râul Mostiştea. Era o toamnă târzie, dar timpul se menţinuse frumos, înclinând spre uscăciune. Cerul era străveziu, fără niciun pic de nor, şi văzduhul plin de o lumină de aur moale… Adierea vântului uscat se simţea din plin când drumul urca din vale spre dealurile din apropiere. Pe câmp era linişte şi pustiu. Plutea un miros de praf şi de pământuri arse, de porumbişti răscoapte, dezgolite acum, cu glugile de coceni frunzoşi, înghesuiţi în rânduri rare şi lungi, şi un miros de poamă dulceagă, venind dinspre livezile şi viile însângerate de dincolo de râu. Subofiţerul ţinea cărarea, cu ochii la frunzele căzute din plopi, prins de foşnetul lor moale. Se oprea din când în când, persecutat totuşi de un gând…

— A treia spargere…

În sfârşit, în jurul orei 9, căci nu s-a grăbit deloc, i-a apărut în faţă biserica, ale cărei turle albe se înălţau deasupra plopilor din jur. Preotul îl aştepta în curte, la intrare. Se frământa şi era plin de teamă, începură să cerceteze.

Ferestrele cu gratii nu prezentau urme de forţare. Uşa de la intrare, din lemn masiv, fusese însă găsită de preot deschisă…

— Ieri după-amiază, la plecare, am încuiat uşa cu cheia… De asta sunt sigur. Dintotdeauna am obiceiul ăsta. Încui, apoi încerc uşa. O încerc de două sau trei ori. Nu mi s-a întâmplat niciodată s-o uit descuiată. La o anumită vârstă, vezi dumneata, îţi formezi

’298

nişte tipicuri, după care te conduci… Nişte reflexe, cum se spune acum.

— Să lăsăm reflexele şi să vedem ce s-a întâmplat, zise subofiţerul, scurt şi plin de importanţă.

Au pătruns amândoi în biserică. Aici, lucruri răvăşite, iar în altar, pe jos, câteva icoane. Preotul informă că lipsesc două potire suflate cu aur, trei icoane vechi, de mare valoare istorică, şi o lanternă.

— Altceva a mai dispărut? întrebă Măgură.

— Da. Banii din cutia milei. N-am desfăcut-o de multă vreme. De regulă găsesc în ea numai mărunţiş…

Plutonierul mormăi înciudat. Se uită în toate părţile, doar – doar o zări ceva, dar nu zări nimic.

În ce direcţie trebuie să-şi orienteze cercetările? Nu prea s-a omorât cu aşa ceva. A mai avut de-a face cu câteva cazuri încâlcite, dar veneau de obicei cei de la judeţ şi le rezolvau. El era mai mult un fel de ghid al celorlalţi…

*

Să raporteze spargerea, să n-o raporteze?…

Un furt de la biserica din sat, îşi dădea seama, nu putea fi tăinuit prea multă vreme. Şi, într-adevăr, vestea s-a dus repede în sat, a ajuns chiar şi la Popeşti… Aşa că a fost nevoit să raporteze „evenimentul”.

De data aceasta, a primit ordin să ia măsuri urgente de cercetare la faţa locului, pentru descoperirea autorilor. Un ordin categoric… N-avea ce face. Aşa stând lucrurile, şi-a luat ajutorul, pe sergentul major Feleagă, şi a trecut la treabă…

Exista o urmă digitală pe un potir, dar asta, pentru Măgură, era prea puţin ca să însemne un fir. A

’299

mai întrebat în stânga şi în dreapta, printre curioşii

adunaţi să vadă ce se întâmpla, a întocmit un proces verbal de cercetare la faţa locului… Apoi a luat corpul delict – potirul – şi a plecat la postul de miliţie.

Şi… au trecut zile şi săptămâni. Ancheta n-a mai înaintat cu niciun pas. Plutonierul a uitat de obiectele furate, până când a fost chemat la judeţ, cu prilejul unei analize asupra „cauzelor cu autori necunoscuţi”.

Şeful inspectoratului, colonelul Banu, l-a ridicat în picioare. I-a cerut subofiţerului explicaţii, „despre ceea ce s-a făcut în dosarul respectiv”.

Măgură a ridicat din umeri. N-avea ce să spună…

Colonelul Banu i-a ordonat să reia cercetările şi să raporteze, în scurt timp, rezolvarea cazului. Măgură ştia că inspectorul şef „nu poate fi dus” cu scuze. S-a bâlbâit de câteva ori, îngăimând nişte vorbe şi…

A plecat de la şedinţă supărat şi, pe drum, spre postul de miliţie, s-a tot gândit ce ră facă pentru a ieşi din încurcătură. De ce să fie el ridicat în picioare?

Ideea i-a venit repede şi s-a simţit uşurat. O să-l cheme pe preot, iar acesta o să dea o declaraţie că a găsit icoanele şi potirele. În fond, sunt nişte obiecte „fără valoare”. Cât despre banii luaţi din cutia milei, citi să fi fost?… Nu-i mare lucru, şi-apoi părintele îi poate pune de la el; nu va sărăci din atâta.

Ajuns în comună, şi-a trimis ajutorul să-l invite pe preotul Serafim la post. Şi, pentru că nu voia ca ajutorul să fie martor la discuţie, când a venit preotul l-a şi trimis pe sergentul major ca să rezolve nişte… „probleme” de serviciu, într-un sat învecinat.

’300

Preotul Serafim intră sfios în lăcaşul miliţiei. Nu mai fusese până atunci acolo. Măgură l-a invitat să ia loc.

— Sfinţia-ta, am intrat în mare încurcătură cu şefii de la judeţ. Şi nu mi-ar fi necaz, dar obiectele astea furate n-au, zic eu, cine ştie ce preţ…

— Sunt obiecte de cult, păstrate din moşi-strămoşi în sfânta biserică, i-a replicat, cu timiditate, Serafim.

— Nu ştie nimeni ce ai în biserică, continuă

plutonierul. Ce-ai zice, cuvioase părinte, dacă mi-ai da o declaraţie că le-ai găsit? Erau puse de dascăl în altă parte, să zicem…

— Eu nu pot să fac asta, intru în păcat.

— Gândeşte-te că am peste 20 de ani de serviciu şi că, dacă nu rezolv cazul, o să fiu dat afară. Aşa mi-a zis şeful ăl mare de la inspectorat.

Preotul şi-a şters năduşeala şi a oftat atât de tare, încât s-a mişcat anteriul pus pe speteaza scaunului.

— Domnule plutonier, cum aş putea să fac una ca asta, să mint?

— Te rog, te implor, dumneata ai făcut mult bine oamenilor, ajută-mă şi pe mine! O să-ţi fiu recunoscător!

Şi iar te rog, şi iar insistenţe, şi iar apel la bunătate, şi iar…

La rugăminţile atât de disperate ale şefului de post, preotul dădu declaraţia. A socotit că această grea abatere îi va fi iertată de oameni şi de dumnezeu, pentru că a săvârşit-o întru izbăvirea unui biet creştin, iar nu pentru a trage vreun folos.

Plutonierul, după ce smulse declaraţia, se grăbi să raporteze despre rezolvarea cazului. Era din nou liniştit. Putea să se odihnească. Era sigur că, la o vi

’301

Itoare şedinţă de analiză, va putea să stea nemişcat pe scaunul său, fără să mai fie ridicat în picioare de inspectorul şef…

De atunci, lungi şi negre au fost nopţile pentru sărmanul preot Serafim. S-a sucit bietul preot, s-a învârtit, şi-a frecat mâinile, şi-a smuls câteva fire de păr din barbă, până s-a convins în ideea că e vinovat de ceea ce făcuse şi că, pe bună dreptate, va fi pedepsit.

Ba a mers şi la părintele Climet, vecinul şi prietenul său de la biserica din Sărdăreasa, spunându-i:

— Sfinţia-ta, ca mai bătrân şi mai citit, ce pedeapsă socoteşti că ar putea să dea un episcop?

— Canon, destituire, excludere din tagmă.

— Şi mai ce?

— Blestem…

Plecă cu sufletul negru de la Sărdăreasa.

El, care spovedise atâtea suflete întru izbăvirea păcatelor, simţea, acum, nevoia să se destăinuie cuiva, să se „spovedească”. Conştiinţa încărcată nu-l lăsa să doarmă. Nu voia însă să-i vorbească oricui despre această întâmplare… Ci numai cuiva care l-ar înţelege, care l-ar scoate din încurcătură… Dar unde să se ducă? Cui să se spovedească? La episcopie, la patriarhie? Numai bine nu i-ar fi… Se gândea la cele spuse de părintele Climet. îl vor întreba, cu siguranţă, de ce a făcut asta, de ce a încălcat cele zece porunci ale Domnului?

După multe frământări şi îndoieli, gândurile preotului s-au îndreptat către inspectorul şef. S-a hotărât să mărturisească totul acelui tânăr colonel, despre care auzise că e un om de inimă, măcar pentru uşurarea sufletului.

’302

Îşi mai făcea şi socoteala că, pe lângă uşurarea sufletului, „spovedania” făcută inspectorului şef ar mai putea duce, cine ştie, fiind vorba chiar de către şeful cel mare, la măsuri pentru găsirea hoţilor, a valorilor furate din altar. Nu se împăca deloc cu gândul ca acele lucruri să încapă pe mâna unor netrebnici. Au fost ele păstrate, din vechime, cu grijă, au înfruntat până la el timpul şi vitregia vremurilor… Şi acum să se piardă?

Serafim s-a interesat de zilele de audienţă ale şefului inspectoratului. I-a fost uşor să afle. Se gândea cum să se prezinte: în straie preoţeşti, sau în straie obişnuite? în cele din urmă, şi-a îmbrăcat hainele cele mai bune, pe care numai atunci când era chemat la mitropolie le folosea, şi-a pus pe cap epitrahilul şi a luat-o spre autogară.

Aici, lume multă, îmbulzeală mare. Preotul n-ar prea fi vrut să fie văzut de cei din fruntea satului. Nu de alta, dar l-ar fi întrebat unde se duce şi ar fi trebuit să mintă din nou. Într-adevăr, câţiva dintre consăteni chiar l-au întrebat. Le-a răspuns, evaziv, că la oraş, şi a scurtat vorba. Grijile i se citeau pe faţă. S-a furişat până în holul

inspectoratului.

— Vrea să merg la şeful cel mare, a zis cu o voce stinsă preotul.

Subofiţerul l-a condus în camera de aşteptare.

Peste câteva minute preotul s-a oprit în faţa uşii capitonate de la biroul inspectorului şef. O emoţie puternică îl stăpânea, picioarele abia îl purtau. Zâmbetul încurajator al colonelului Banu, care l-a poftit să ia loc, i-a mai risipit îndoiala, dar…

— Ce aveţi de zis, părinte? Care vă e numele? Că nu v-am întrebat.

— Serafim, domnule comandant. Sunt preot în satul Caravaneţi.

’303

— Cum merg treburile, acolo? îl întrebă din nou colonelul Banu, privindu-l atent.

— Bine!… cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Şi pe la noi ce vânt vă aduce? V-a supărat careva?

— Greşit-am înaintea Sfântului, domnule comandant. Şi păcatul ar fi şi mai mare dacă aş încerca să-l ascund mai departe… să micşorez ceea ce nu se poate micşora. Dar oameni suntem. Şi mila celui de sus e mare, iar bunătatea şi priceperea dumneavoastră îmi vor îngădui să arăt cum că abaterea pe care am săvârşit-o de la slava sfintelor canoane nu se datorează necinstei.

Şi preotul se destăinui comandantului, relatându-i amănunţit toată întâmplarea.

Colonelul Banu îl ascultă cu atenţie. Urmărea şirul povestirii analizând parcă fiecare cuvânt. Gestul preotului era, desigur, motivat şi scuzele lui nu puteau fi puse la îndoială. Îi spuse, după un timp, că înainte cu o zi subofiţerul Măgură, dându-şi seama de greşeală, a venit şi a raportat… îl asigură pe preot că va lua toate măsurile să-i descopere pe hoţi şi să redea bisericii obiectele furate. S-a interesat, apoi, în amănunt, despre spargere. Preotul amănunţi grijuliu, cu glasul încărcat de tristeţe, cele întâmplate. Apoi s-a sculat de pe scaun, a mulţumit pentru buna primire şi, după ce făcu o plecăciune, a ieşit din

birou. Plecă de la inspectorat ca un tânăr, cu pas vioi. S-a oprit la primul bufet şi a sorbit dintr-o înghiţitură un pahar de ţuică bătrână. Când paharul rămase gol, a zâmbit cu mulţumire. Drumul de întoarcere spre sat, acum, când se simţea descărcat de povara care-l chinuise, îl făcu cu inima plină de voioşie. Mai trebuia să facă o vizită. Să-l vadă pe

’304

şeful de post şi să-i spună că a fost la şeful de judeţ. La post – nimeni. Unde să fie plutonierul? I-a lăsat un bilet.

*

Imediat, colonelul Banu l-a chemat la el pe căpitanul Popeangă, şeful judiciarului.

Şeful inspectoratului a intrat direct în subiect:

— Cum este posibil, căpitane, ca în satul Caravaneţi, într-un interval scurt, să se comită trei spargeri, toate la biserici, să se fure obiecte ce reprezintă piese istorice, iar voi, judiciarul, să nu-i descoperiţi pe hoţi?

— Obiectele au fost găsite. Aşa mi s-a raportat.

— Nu-i adevărat. Plutonierul din comună te-a indus în eroare. Te ocupi personal de caz şi să-mi raportezi că ai găsit hoţii!

Cu un „înţeles, tovarăşe colonel!”, Popeangă ieşi din birou.

Plutonierul Măgură, luat din scurt de căpitanul Popeangă, încercă, în continuare, o soluţie cât de cât salvatoare. Şi-a recunoscut, în faţa inspectorului şef, grava greşeală, ştia că va fi pedepsit, dar acum v ora să facă totul să găsească obiectele. Poate chiar au fost deja găsite. (Oare nu de asta îi lăsase părintele biletul în care îi scria că are ceva important să-i spună!!).

— Iar în cazul că n-au fost găsite?

— Păi, o să le căutăm… Şi totuşi, vă rog să mă iertaţi, de ce atâta vâlvă pentru nişte cruci, pahare de alamă, chiar şi argintate?… Ce valoare au?

Căpitanul se făcu foc. De felul său, era un om de un calm desăvârşit, dar îl scotea din sărite atitudinea subordonatului. îl mustră şi el aspru pe pluto

’305

nierul Măgură care, deşi îşi recunoscuse greşeala, urma să fie pus în discuţia consiliului de onoare.

Aşa a început „cea de a doua etapă, a cercetării spargerilor de la biserică…”

De mai bine de o lună şi jumătate, cei de la postul de miliţie îi căutau pe hoţi… Nu se obţinuse niciun indiciu. Că spărgătorul era unul, că erau mai mulţi, că vindeau, ori nu vindeau obiectele furate – nu se ştia nimic.

— E mâna unor infractori „pricepuţi”, raportă căpitanul Marin, pe care Popeangă îl cooptase în echipa sa.

— Te gândeşti concret la cineva? La cei din corturi?

— Da şi nu! Da, pentru că la ei vom găsi potirele. Nu, pentru că, de regulă, ei nu fură, ei se ocupă doar cu traficarea obiectelor. Autorii sunt alţii care însă cunoscându-le „pasiunea” pentru… colecţionarea de potire, le-au furat tocmai pentru a le vinde acestora. Se plătesc sume mari pentru ele.

Popeangă ştia şi el câte ceva despre asemenea afaceri. Unii au un adevărat cult pentru astfel de obiecte. Îşi atribuie chiar respectul reciproc după numărul şi valoarea potirelor deţinute de fiecare. Tot după ele se categorisesc, între ei, ca bogaţi, mijlocii şi săraci. Se spune că o fată de-a lor nu se poate căsători dacă nu are un astfel de potir. La sărbători, ele sunt scoase din ascunzători şi se bea vin. Cei bolnavi, ca să atingă o singură dată un potir foarte vechi, trebuie să-i plătească posesorului o sumă de bani în raport cu valoarea obiectului. La bătrâneţe, închid ochii tot cu potirul în mina…

O zi călduţă de iarnă. Spre seară, cei doi ofiţeri s-au oprit la bufetul din comună, să mănânce ceva.

’306

Uitându-se spre tejghea, au văzut o femeie care deznoda o batistă, scoţând din ea bani, ca să-şi plătească berea.

— Faceţi vânzare serioasă! intră Popeangă în vorbă cu gestionarul. Bani berechet, adăugă, arătând cu coada ochiului spre femeia care număra un pumn de mărunţiş.

— Asta nu-i nimic, răspunse gestionarul. Să mă fi văzut alaltăieri, 80 de lei! Şi numai din ăştia, vorba cântecului: cinci bani, zece bani…

— Şi cine a făcut „gluma” asta?

— Nu-i glumă. Vică, nevasta lui Pârciu, ea… Sunt amărâţi, dă-i încolo.

— Amărâţi şi cumpără băutură?

— A băut două lichioruri şi a luat cu ea patru litri de vin. A vrut pe urmă să cumpere şi mâncare, dar, când am văzut altă legătură de mărunţiş, i-am zis: „Du-te şi cumpără de la alimentara, că mă îmbolnăveşti!” A plecat supărată, zicea că ea n-are nicio vină, dacă aşa i-a primit Pârciu de La… serviciu.

— Soţul ei lucrează?

— Nu e încadrat nicăieri, dar se duce când pe la unul, când pe la altul, şi mai ajută la lucru.

Căpitanul a şi „muşcat” din acest fir. Mărunţişul nu este oare din cutia de la biserică?

A făcut imediat o scurtă verificare la locuinţa Vicăi, cu consimţământul ei. Nu s-a descoperit niciun obiect de cult din cele furate. Căpitanul Popeangă privi însă cu atenţie o lanternă aflată pe masă.

— De unde o ai?

Vică tresări. A încercat să spună ceva, dar s-a încurcat.

— Îţi spun eu, zise ferm căpitanul, luând-o la sigur. E de furat, de la biserica din…

’307

Mai târziu, preotul avea să-şi recunoască singur lanterna.

Un pumn de mărunţiş aruncat pe tejgheaua bufetului, o lanternă găsită într-o casă din sat au fost indicii suficiente pentru experimentatul căpitan. Mai departe, totul a decurs aproape de la sine.

Infractorii, trei la număr, au fost arestaţi. Furaseră în grup. Ofiţerul criminalist a stabilit că urma găsită pe potirul ridicat de Măgură din biserică, urmă pe care şeful de post uitase s-o ia în seamă, fusese lăsată de degetul

mare de la mâna dreaptă a lui Căldărar, cumnat cu Pârciu.

Peste câteva minute, Vică i-a condus pe cei doi ofiţeri la locul unde erau ascunse potirele şi icoanele. Nu se ivise încă prilejul să le valorifice.

Peste două zile a avut loc şedinţa consiliului de onoare. Plutonierul Măgură fu ridicat în picioare, începea judecata aspră a colectivului...

Erupția

Se lăsa încet seara, stingând luciul zăpezii şi făcând pădurea, care întrerupea brusc întinderea câmpiei, să semene cu însăşi noaptea. Era atâta linişte în aer, încât se auzea cum se strânge chiciura pe ramurile întunecate. Şi, deodată, liniştea aceasta îngheţată fu spartă de o explozie care cutremură nemărginirea câmpiei încremenită de ger. Vâlvătaia, izbucnită vio

’309

lent spre cerul care arăta ca un uriaş clopot nins, se întindea cu repeziciune, trosnind, bolborosind, aruncând pe zăpadă lumini fantastice. Sute de iepuri şi de căprioare, stârnite din culcuşurile calde, alergau bezmetic, parcă hăituite de o cohortă întreagă de vânători năpustiţi asupra lor cu furia zgomotului şi a flăcării.

Era sfârşit de ianuarie. De câteva zile timpul se înăsprise. Sondorii lucrau cu râvnă, continuând să „sape” pentru a scoate la iveală aurul negru din câmpia Burnasului. Sonda fusese instalată încă de la sfârşitul toamnei trecute. Se fora cu aceeaşi îndârjire, uneori cu uşurinţă, alteori cu greutate, atunci când roca era tare. Acolo, departe în străfundul pământului nu ajunsese nici gerul şi nici urmă de zăpadă. Doar ei, cei aflaţi la suprafaţă, aveau de luptat cu natura.

Se apropia seara şi sondorii se pregăteau să oprească lucrul. Gică Golgojan, un tânăr cu chipul contrastant faţă de albul imaculat al câmpului, continuă să lucreze, şi râvna lui opri locului toată echipa.

— Încă puţin, băieţi, zise el, şi ceilalţi îi urmară

îndemnul. Unul din ei îşi aprinse o ţigară, dar o stinse de îndată la observaţiile celorlalţi.

Sapele scrâşneau în străfundul pământului la peste patru mii de metri.

Deodată, în adâncuri, se simţi zbaterea zăcământului de petrol „deranjat" de foreze. În câteva secunde, uneltele care cu tenacitate şi răbdare scormoniseră glia şi straturile de dedesubt, zburară prin aer şi se produse erupţia Gaze, pietriş şi noroi, la o presiune de 80 de atmosfere, ţâşneau spre înălţimile întunecate de seara timpurie a sfârşitului de ianuarie. Hăuliră văile de zgomotul exploziei, stârnind fajuna câmpiei şi pădurilor din apropierea Ciupercenilor.

'310

Sondorii se retraseră cu repeziciune, rostogolindu-se cât mai departe de sondă. Flacăr când înroşea, când albea cerul. Natura se dezlănţuise. Pentru un moment stăpâni teama. Apoi…

*

Din loja Casei de cultură a oraşului – reşedinţă de judeţ, colonelul Banu urmărea spectacolul Teatrului de revistă „Fantasio". Fiind sezon „mort" pe litoraj, teatrul constănţean „învia" în oraşele din sudul ţării. Locotenentul Floareş Dănuţ intră discret, se apropie şi şopti ceva colonelului. În timp ce Jean Constantin se străduia să se descurce printr-un lanţ de dansatoare, colonelul se ridică precipitat şi părăsi sala.

Inspectorul şef ştia relativ multe despre asigurarea instalaţiilor petroliere, despre modul lor de funcţionare, măsurile obligatorii contra incendiilor etc. etc. în judeţ se afla o mare schelă petrolieră cu puzderie de sonde şi s-a mai întâlnit cu situaţii neobişnuite. Se gândea ce s-ar fi putut întâmpla acolo, în nordul judeţului. El ştia că o singură scânteie apărută la instalaţia petrolieră, într-un anume loc, poate declanşa un incendiu greu de stăvilit. Eventualele materiale aflate în dezordine, drumul de acces blocat pot duce la întârzierea intervenţiei pompierilor, la creşterea pagubelor materiale şi chiar la pierderi de vieţi omeneşti. Sistemul de iluminat şi instalaţiile electrice

trebuie să prezinte o securitate maximă în cazul unor avarii, ele trebuie verificate periodic şi bine întreţinute. Deşi până la stratul de ţiţei mai sunt foarte mulţi metri totuşi oricând gazele puteau apărea…

’311

Autoturismul „Gaz”, condus de şoferul Cristache, rulă în noapte cu viteză mare, ducându-l pe inspector la locul faptului. Depăşi cu repeziciune coloana Grupului judeţean de pompieri, condusă de colonelul Dima, şi ajunse, printre cei dintâi de la judeţ, la locul faptului.

A început investigările din mers spre, afla, mai întâi, dacă sunt victime, dacă au fost luate din timp toate măsurile de prevenire de către echipa de sondori, dacă s-a pierdut circulaţia fluidului de foraj, ceea ce ar fi determinat o manifestare bruscă şi violentă a gazelor la gura sondei.

A aflat, cu satisfacţie, că nu erau victime, iar în ceea ce priveşte cauza preliminară a erupţiei, se bănuia că o mică defecţiune în structura materialului prevenitorului, provocată de o bucată expulzată din adâncuri, însoţită cu pietriş, lovise părţile metalice ale suprastructurii şi provocase scântei, aprinzând gazele ce erupeau. împreună cu primarul oraşului petroliştilor, Ciupică Alexandru, şi cu directorul schelei a ajuns repede la concluzia că primul lucru ce trebuie făcut, şi cât mai repede, este stingerea flăcării foarte puternice, ca apoi să se poată estompa şi zăgăzui ţiţeiul.

Se constitui un comandament de intervenţie care cuprindea: primarul oraşului, specialişti din domeniul stingerii incendiilor, specialişti petrolişti, geologi precum şi inspectorul şef al judeţului; comandamentul a elaborat pe loc un plan de acţiune.

Principalul gest ce s-a impus, pentru a se putea interveni cu succes lanificarea incendiului, a fost deblocarea gurii sondei de supra- şi substructura me

’312

talică ce se prăbuşise datorită temperaturii foarte ridicate, operaţiune deloc uşoară necesitând multe

străduanii şi chiar acte de vitejie, curaj şi abnegaţie.

Faptul că sonda se afla în plin câmp, la o distanţă de circa 5 kilometri de şosea, condiţiile atmosferice grele şi în special drumurile impracticabile constituiau factori care îngreuiau concentrarea forţelor cât mai aproape de obiectiv.

Încă din primele ore ale dimineţii a început aducerea întregului utilaj de luptă, a rezervelor de hrană, echipament, carburanţi şi mijloace de legătură prin radio.

Comandamentul făcea pregătiri pentru echiparea cu costume aluminizate şi instruirea de urgenţă a personalului pentru securitatea oamenilor în momentul apropierii de sonda incendiată.

Primele încercări de apropiere de sondă au făcut să se observe pe „viu" cum omul poate rezista la condiţiile de temperatură ridicată existente în astfel de situaţii.

Se continuă tractarea tehnicii de luptă de la punctul de concentrare spre locul acţiunii. Pentru a se putea interveni cu autospeciala de stingere cu jet de gaze, se fac îndiguiri care opresc înaintarea apei şi a noroiului expulzate de sondă. Concomitent cu operaţiunile de îndiguire, se fac pregătiri pentru acţiunea turbo jetului precum şi încercări de a se ancora în cârlig părţile metalice prăbuşite, în scopul degajării lor.

Prima acţiune de deblocare nu reuşeşte. Şi totuşi gura sondei trebuia deblocată. Trebuie să se pătrundă cu orice preţ până la sondă pentru a smulge partea metalică prăbuşită care protejează, acum, flacăra. Greu să pronunţi nume. Cine vrea să încerce? Cine

’313

are curaj? Cum cine? Ei, sondorii, pompierii sau şi oferit. Sub protecţia jeturilor de apă, pornesc. Parcă umblă pe nisipuri mişcătoare. Se afundă uneori în noroi până la brâu. O dată, de două ori, de trei ori, de patru ori… Izbutesc, în sfârşit, să prindă cârligul cu cabluri de monstrul acela de fier. Tractoarele tremură, urlă, pajrcă vor să se înfigă în pământ. Cablurile zbârnâie, câteva se topesc… Grămada de fier nu se clinteşte. Autospeciala de

stingere cu jet de gaze este acţionată. Se încearcă o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori… Flacăra joacă, ironic, parcă, spre cer. Alte strădanii. Cine vrea? Cine are curaj?

Cine…? Toţi. O da/ta, de două ori…

*

Alarmă la nivel central. De la Bucureşti sosesc de urgenţă „puzderie" de specialişti din mai multe domenii care zumzăie în jurul incendiului şi al comandamentului local cu tot felul de „soluţii". În mod deosebit un om, Pacoste, adjunct la resortul geologic central, în ciuda numelui, se dovedeşte de mare utilitate. Ceilalţi, deşi pricepuţi şi bine intenţionaţi, reuşeau să se încurce reciproc. Ba mai mult, îi derutau şi pe cei ce făceau treabă efectiv.

Şi ziua se sfârşeşte într-o astfel de zumzăială. Cerul lumină o nouă zi parcă şi la stăruinţa acelei flăcări.

— Vântul şi-a schimbat direcţia. Putem încerca în condiţii mai bune smulgerea părţii metalice din direcţia opusă celei de ieri, nu, tovarăşe Pacoste?

— Da. De acord cu dumneata, inspectore.

În aerul îngheţat au răsunat din nou ordine, îndemnuri, încurajări. Sub arcul trombei de apă, ca

’314

menii iau din nou iarăşi cu asalt diforma „redută" de metal, legând-o zdravăn cu cabluri de oţel. 15 tractoare scrâşnesc pe şenilele lor şi, în sfârşit, substructura sondei este dislocată. Flacăra, însă, prinde puteri, erupţia devine şi mai violentă. Se fac îndiguiri. Autospeciala cu jet nu trebuie să se scufunde în noroi. Alte două ţevi sunt pregătite pentru a acţiona odată cu turbojetul. Ele vor răci prevenitorul de erupţie în cazul în care flacăra se va stinge, împiedicând astfel reaprinderea gazelor datorită temperaturii ridicate.

Prima încercare de deblocare a prevenitorului de erupţie nu reuşeşte. Autospeciala de stingere cu jet de gaze a acţionat cu apă, apoi prin presiunea gazelor arse ale turboreactorului şi, în sfârşit, cu praf special.

Era acum mai greu parcă decât la înlăturarea

substructurii sondei. Comandamentul de intervenţie hotărăşte să se acţioneze pentru ruperea prevenitorului de erupţie. Noi pregătiri, noi încercări, nu lipsite de primejdie. Ore întregi de încordare şi de exemplar spirit de sacrificiu dovedit de întreg personalul civil şi militar aflat la locul intervenţiei. Treizeci şi cinci de ore de muncă asiduă, de extraordinară dăruire pentru fiecare acţiune, dovedite de oameni ca inginerul Popescu, muncitorii Iancu Vasile, Soare Dumitru şi alţi muncitori, pompieri, militari şi civili.

Popescu! Acest atfmirabil inginer, despre care o anonimă adresată inspectorului spunea că... el este vinovatul, că el a dat foc... cu o ţigară... că el, care este fiul unuia cu cazier judiciar... Colonelul Banu ştie însă că inginerul Popescu este un om muncitor, cinstit, pasionat şi urmează să fie promovat. Ştia, de asemenea, că nici nu fumează! Cât despre tatăl său.

’315

da, furase, în ’44, cinci pâini de la patronul său, pentru care făcuse ş-se luni închisoare. Un fel de Jean Valjean...

*

O nouă şedinţă a comandamentului în plină noapte, în vagonul mobil în ferestrele căruia tremură flacăra neînvinsă încă. Se hotărăşte smulgerea prevenitorului de erupţie pentru a putea fi stins incendiul. „Specialiştii” de la centru au altă părere. Sunt vizibil afectaţi de „afrontul” pe care şi-l „îngăduie” localnicii. Intervine Ciupică, primarul, şi îl susţine cu argumente inspectorul şef. Colonelul cere tot mai multă disciplină, ordine şi calm. Aluziile au fost înţelese. Alături participa cu trup şi suflet acelaşi inimos şi util Pacoste.

*

În conformitate cu hotărârea comandamentului de intervenţie, se confecţionează un jug sub forma literei U care, tractat cu cabluri de oţel tare, este lansat spre prevenitor.

Acţiunea eşuează din nou, deoarece după ce a mişcat

din loc prevenitorul, care are o greuta/te de peste 4 tone, jugul a trecut peste acesta.

Alte pregătiri. O nouă încercare.

De data aceasta un lanţ format de un cablu tractat de două şiruri de tractoare şi... tentativa tot nu reuşeşte. Cablul culcă prevenitorul, fără a-l smulge.

Se produce totuşi o schimbare a prevenitorului, acum şi mai nefavorabilă pentru reuşita stingerii incendiului.

’316

Se hotărăşte o nouă tentativă de rupere – de data aceasta din sens opus încercării anterioare gare, chiar în caz de nereuşită, va aduce totuşi prevenitorul în poziţia în care presiunea sondei ar putea fi împinsă de acţiunea autospecialei cu jet de gaze, lichidând astfel arderea.

Două cabluri din oţel de secţiune 40 – 50 de mm, două laţuri formate din acestea, 22 de tractoare dispuse pe 4 şiruri, dirijate chiar de şeful miliţiei judeţului – locotenent-colonelul Mihalcea, aflat şi el la faţa locului, motoarele în plin şi, poziţia prevenitorului este schimbată în sensul dorit.

*

Se trece la atacarea dispozitivului stabilit. Alimentarea cu apă este asigurată de la un pârâu situat la trei kilometri de sondă prin două conducte cu un debit total de 3.000 de litri pe minut care serveau, la rândul lor, prin autopompe, maşinile din sectorul intermediar şi autospeciala de stingere cu jet de gaze.

Suprafaţa flăcării ieşită din pământ fiind de aproximativ 40 – 50 m^2 oamenii-pompieri ai autospecialei de stingere cu jet de gaze primesc misiunea să rupă flacăra pe centru, unde presiunea sondei se manifesta intens, iar cele două auto tunuri cu jeturi de apă la presiuni mari să rupă flacăra dinspre exterior. Utilajul de luptă din sectorul de stingere este adus în apropiere şi atacul se declanşează.

Incendiul fu lichidat după aproximativ cinci minute de presiune. Acţiunea continuă apoi alte circa zece minute pentru răcirea prevenitorului de erupţie. Cantitatea mare

de apă refulată a dus la penetrarea îndi

’317

guirii, inundând în unele locuri utilajul de luptă care a fost retras pe noi poziţii.

Se auziră urale şi bătăi din palme, parcă s-ar fi încheiat un spectacol lung şi plăcut?!…

*

Pe tot timpul executării operaţiunilor, concomitent, s-au efectuat la o distanţă de circa 200 de metri de sondă lucrările de asamblare a clopotului de erupţie care, după demontarea prevenitorului, a fost tractat şi amplasat peste beciul sondei pentru oprirea erupţiei, operaţiune care a durat aproape o săptămână, atunci când se retrăgea, în sfârşit, la sediu şi inspectorul şef.

Da, fusese un „spectacol”. Însă unul care a probat curaj, pricepere, devotament şi, de ce nu, eroism.

A mai avut loc o întâlnire a comandamentului unde nu a mai fost nevoie să se ia hotărâri, ci s-au schimbat opinii diverse sub semnul satisfacţiei pentru reuşită.

— N-am putut să-i înţeleg pe unii oameni de ce s-au agitat atâta! Indiscutabil, cu cele mai bune intenţii, dar şi cu panică. Desigur că erupţia trebuia estompată, însă nu la întâmplare şi mai cu seamă nu cu… nervi. Apoi, de ce atâta supărare când ea, erupţia, a adus aurul negru de care azi are atâta nevoie omenirea?! Ar fi trebuit să se joace în jurul acelui foc o horă mare de bucurie, în loc de atâta supărare…

Părerile inspectorului şef, formulate cu un zâmbet uşor obosit, au fost acceptate de toţi.

— Într-adevăr!

— Are dreptate inspectorul Banu. Oamenii aceştia care lucrează la judeţ trăiesc într-adevăr cu picioa

’318

rele pe pământ, simt mult mai bine şoptitul pământului, avea să conchidă omul care dovedise atâta înţelepciune pe tot parcursul acţiunii – Pacoste.

S-aju retras cu toţii la cantina consiliului popular, unde primarul oraşului petrolist, analiticul, dar şi

spiritualul Ciupică, făcu cinste tuturor.

...Şi totuşi erupţia aceea mai exista în ei. Flacăra continua parcă să le lumineze chipurile, scoţând din adâncurile sufletelor mai multă înţelegere, înţelepciune, omenie.

& (

dragostea

— Atenţie! Inspectorul şef! în rând, câte unul, şi gata la raport! anunţă în fiecare cameră plutonierul major Huiban.

Însoţit de ofiţerul Tomescu, şeful cercetărilor penale, inspectorul şef al judeţului trecu din cameră în cameră şi întrebă dacă are cineva de raportat ceva. Nimeni... Câţiva dintre cei implicaţi într-un mare scandal din oraşul R. Începură să mulţumească, fiecare, în felul lui.

— Aci, mai ceva ca-n sânu'mamei, dom'inspector şef! Pat cu saltea de lână, mâncare d-aia bună, cu

'320

carne. A mai prima, dom'şef! Ca-n rai, dom'şef, nu ne-am aşteptat, zău; zău că nu ne-am aşteptat. Ne îngrăşăm, nu alta. Auzisem că dă mâncare bună în puşcărie numai la criminali, înainte de moarte, dar noi nu suntem d-ăia, dom'şef... Ce-o fi cu noi de ne îngrăşaţi ca pe gâşte? Suntem numa nişte amărâţi de huligani, dar n-o să ne împuşte; sau, mai ştii, doamne fereşte! Suntem rigidivişti unii, dar n-am omorât oameni, dom'şef, şi ne-am bătut între noi. Ştiţi, la noi: ne batem după legea veche, fie pentru bani, şi, dacă-s de aur, mamă mămulică, trebuie să cadă unul; dar mai ales ne batem pe femei că de ele-s dracu' pe pământ. Avem femei frumoase, dar rele de muscă; şi cum unii din noi suntem... plecaţi mult, oacheşele noastre sunt stătute şi, când prinde unul, care-i place, se îndrăgosteşte de el, uită legea şi-l stoarce până-l face scândură. Apoi, scandalul, şi s-alege şi cu moarte de om. Acum făcurăm şi noi un mic scandal, dom'şef; poate ne

iertaţi.

— Din păcate, un scandal mare, Zumzule! Aţi sculat un oraş întreg. L-aţi întors cu susul în jos! Huliganism, şi nu numai atât; tentativă de crimă! Consecinţe: 13 oameni în spital, din care 6 copii, 7 cai tăiaţi, 4 căruţe făcute ţăndări, din acelea lungi, cu coviltir, geamuri sparte, sticle sparte, un om cu ochiul scos… nu-i destul pentru pedeapsă? Şi legea e lege! Dar dacă mâncarea…

— Aaa! Nu, nu dom'şef, a fost o glumă a noastră, că suntem şi noi oameni care mai greşeşte…

— Bine, bine, încercă inspectorul şef să încheie discuţia.

Când a încercat să se retragă, sări de la locul său un altul, Kalib.

'321

— Am mai avea o dorinţă, dom'inspector şef, că văd că eşti bun, pupaţi-aş ochii, spuse mieros.

— Zi, Kalib, că de-aia am venit, să vă ascult dacă aveţi ceva de reclamat.

— Cum să zic eu… nu-i răclămaţie, e o dorinţă: să nu ne bată la tălpi, dom'şef. Ştii matale, noi mergem desculţi şi n-o să mai putem…

— Dar v-a bătut cineva?

— Aaa, nu, până acu, nu, dar dacă…

Inspectorul a râs cu poftă şi i-a asigurat că niciodată, nimeni n-o să-i bată; se aplică legea fără excepţie, fără nicio încălcare.

— Să vă trăiască Dumnezeu, dom'şef, şi să vă videm gineral-locotinent.

După ce au rămas numai între ei, unul zise puţin înfricoşat:

— Aoleu, mămulică, e nasol de noi… Tentativă de crimă… Arde-l-ar focu pe alde Neamu', cu care suntem neamuri; el, dacă el nu-i disloca ochiul baragladinei de Zazu, nu eram băgaţi la căpitolul crimă. Suntem pierduţi. Rămâne pirandele iar singure. Tu, tu şi tu, Zumzule, aveţi muieri tinere, rămân neconsumate. Săracile!…

— Nicio grijă, prostule, îl lămuri, în bătaie de joc,

Auraş, că găsesc ele… Trece râul la lingurari sau vin ăia la ele, că ştiu să înoate. Nasulia e alta. După ce ieşim, le găsim încurcate, şi iar scandal, şi iar nenorociri… Mai bine nu veneam pe lume!

În cameră s-a făcut linişte, oamenii erau bântuiţi de gânduri negre. Se gândeau la femeile lor tinere, plinuţe, cu pieptul tare, pe care le cumpăraseră, după obicei, cu bani grei. Cerură ţigări sau tutun, ce-o fi, să aibă să fumeze, ca să le mai treacă focul de pe inimă.

’322

În ultima cameră, unul privea absent pe fereastră. Afară, dimineaţa era mohorâtă, cerul plumburiu, lăsat în jos, parcă voia să strivească oraşul peste care vântul rece de octombrie alerga hai-hui. Când inspectorul şef îl întrebă dacă are ceva de reclamat, a întors capul într-un gest scurt, repezit.

— S’trăiţi, domnule şef, spuse el cu o vioiciune suspectă. Dom’şef, v-aş raporta ceva, dar… mai bine să tac.

Colonelul îl privi atent în ochi, până ce învins de licărul acela albastru, ca o alică de oţel, acesta a coborî t privirea.

— Nu, nu privi în jos, îl îndemnă, uită-te aici, în ochii mei… Aşa! Acuma, spune-mi ce ai de spus.

— Dom’şef, v-aş spune, dar mi-e frică de dom’ Colombo.

— Cine-i ăsta, Colombo?

— Dom’comandant Lisandru, aşa îi spunem noi în oraş. E deştept foc şi al dracului; e ixtraordinar, nu-i scapă nimic. Ne-a prins în flagrant. Dacă vrei matale să mă primeşti la raport… Am să spun adevărul.

Colonelul Banu ordonă şefului de arest ca, a doua zi, omul să fie adus la el.

Revenit în biroul său, încercă să reconstituie o parte din tabloul scandalului provocat în cartierul de sud al oraşului R., aşa cum îl reţinuse de la comandantul oraşului, căpitanul Alexandru.

În apropierea focului din curte, plutea un nor gros de fum. Câţiva dintre ei, aşezaţi în jurul unei mese joase, jucau cărţi. Pe lângă aceştia, alţii, cu femeile

’323

lor, se buluceau în spinările celor ce jucau. Peste tot, dezordine: pahare, sticle cu băuturi, oale din lut arse chiar de ei, când fuseseră în Dobrogea, la fabrica de cărămidă.

În răstimpuri de linişte se auzea susurând râul din apropiere, în mersul lui către inima câmpiei.

— Pas! hârâi unul dintre jucători.

— Deschis.

— Pă da trei, spuse aţâţat altul.

— Merg, zise al patrulea.

Grămada de bani din faţa lor se rotunjea: numai bancnote de 25 şi 100.

Cel care – câştigă „potul” numără satisfăcut peste două mii de lei.

*

Ostenit, soarele se rostogolea spre apus, învăluit într-o pânză roşiatică de jar. Liniştea serii aluneca ocrotitoare şi blândă peste oraşul R. La un timp, dinspre zări, începură să se strângă nori negri, prevestitori de ploaie. Apoi, din cerul cu stele tot mai rare, începură să cadă stropii care explodau sfârâind pe asfaltul străzii. Trecătorii erau din ce în ce mai rari. Ploaia bătea liniştită darabana pe acoperişuri; din depărtare se auzea, estompat, uruitul gros al autobuzelor care făceau curse între gară şi barieră.

Deodată au ţâşnit strigăte, ţipete, zgomot de geamuri sparte… Apoi cai nechezând, ca şi cum i-ar fi înjunghiat cineva.

Ileana lui Vlad s-a smuls de la fereastră şi a fugit în dormitor. A început să-l mişte pe bărbată-său, care abia aţipise.

’324

— Scoală-te! Scoală-te, Vlade! Afară se bat unii! Cred că vecinii noştri s-au încăierat iarăşi. Trebuie să fie ai lui Neamu’, care abia s-au întors de la puşcărie.

Au sunat imediat la uşa a doi vecini, care aveau

telefon. Nu li s-a răspuns.

— Trebuie să dăm într-un fel alarma, a zis Vlad, în timp ce se îmbrăca. Ăştia nu se lasă până nu moare cineva: îi cunosc eu bine.

Pe strada Calea Dunării, un şir lung de maşini au blocat circulaţia. Un autobuz al I.G.C.L.-ului, încărcat cu pasageri, a fost lovit eu pietre şi cărămizi, i s-au spart geamurile. Rănită, taxatoarea a trebuit să fie internată în spital.

Erau – mulţi bărbaţi, femei şi chiar copii – împărţiţi în două tabere. S-au încăierat şi s-au lovit cu sălbăticie. Pe stradă, mormane de cărămizi şi sticle sparte. Caii lui Neamu' erau tăiaţi la coaste, pe şolduri, iar geamurile erau făcute ţăndări.

Oamenii din cartier, ieşiţi la porţi, priveau îngrijoraţi, fără să poată face ceva. Să iasă din curţi, nici vorbă.

Cărămizile şi sticlele se terminaseră şi, acu, aruncau unii în alţii cu copii, care ţipau amarnic.

Hărmălaia era de nedescris.

În sfârşit, sosi şi miliţia. Erau doi ofiţeri, Ciurică şi Ferecatu – şi patru subofiţeri. Dar nici toată miliţia orăşenească nu ar fi putut potoli „gâlceava" care luase dimensiuni pe care doar un Ion Budai Deleanu le-ar fi putut înfăţişa artistic.

Staţia radio intră în funcţiune şi se raportă situaţia la judeţ.

Colonelul Banu, care ştia că asemenea încăierări se pot termina cu accidente foarte grave, dacă nu se

'325

Intervenea la timp, ordonă să se deplaseze urgent la locul… „bătăliei" şi alte cadre. După numai douăzeci şi cinci de minute, zece ofiţeri şi subofiţeri sosiră în oraş şi fură puşi sub comanda căpitanului Alexandru.

Văzându-l şi pe Alexandru, bătăioşii au încercat să se împrăştie. Săreau gardurile ca la cursele de obstacole. Până spre seară au fost reţinuţi şaptesprezece scandalagii, aduşi la miliţie şi introduşi în arest, cu tot protestul celorlalţi.

Inspectorul rămânea, însă, nedumerit. De la un joc de cărţi să iasă un scandal aşa de mare? Nu, pesemne că mai era şi altceva la mijloc!

*

Ancheta a fost încredinţată căpitanilor Tomescu şi Alexandru.

— Te ascult… Să-mi spui tot, auzi? îl avertiză căpitanul Alexandru pe Mericanu.

— Spun, dom'căpitan. Tot spun, dar să nu mă bateţi.

— Citi eraţi cu toţii? Şi lasă bătaia. De bătut v-aţi bătut voi. Aici vrem doar adevărul.

— Să fi fost f-o şaişpe, s trăiţi, dom'căpitan. Şi a început să-i spună: Viscol, Robinet, Zazu, Auraş, Rapiţă, Bică, Zumzu, Kalib…

Mericanu ocolea totuşi adevărul. Încerca, prin fel şi fel de vorbe mieroase, să-l înduplece pe căpitan să-l creadă.

— Dom'căpitan, să nu-mi văd copilu'boier, dacă sunt vinovat. Să moară duşmanii mei să cadă p-ăla d-a spus că eu am dat primul şi nu altu'!

'326

Căpitanul Alexandru apăsă nerăbdător pe butonul soneriei. Apăru plutonierul Stoian care îl scoase pe

Mericanu din birou şi-l duse în arest.

*

A doua zi a avut loc „ieşirea" la raportul inspectorului şef.

Mişu Boşu, un bărbat cam la 40 de ani, nu mai fusese condamnat, ci numai amendat de câteva ori pentru mici „ciupeli", mai cu seamă porumb pentru cai de la depozitul de lângă gară, şi pentru faptele copiilor minori – vreo şapte – care furau, vara, pepeni verzi din grădinile de lângă râu ale cooperativei. Mişu nu era cunoscut cu infracţiuni grave şi nici ca huligan. Acum, căzuse în cursă printre alţii şi pentru alţii: pentru Mericanu şi alde Neamu', cu care, după nevastă, era ceva neam. Dacă în scandalul cu pricina nu ar fi dat şi el, ar fi riscat să fie bătut zdravăn de adversarii lui Mericanu.

— Ia loc, Mişule, pe scaunul acela, şi spune-mi ce ai pe suflet... Te ascult.

Boşu nu se aşează pe scaunul cu pluş vişiniu, ci pe unul fără pluş, de lângă bibliotecă. Avea hainele nu prea arătoase. Probabil, se gândise să nu murdărească pluşul scaunului.

— Dom'inspector şef, cum să vă spun eu matale... Asta, alde Neamu', deşi mi-e neam, nu vreau să-l apăr, că din cauza lui fusăi arestat de domnul căpitan Colombo, dar... I-adevărat că a luat toţi banii la cărţi. Douăzeci de mii de lei, bani făcuţi cu palmele de ai lui Mericanu şi de alţii, şi de mine; tocmai în Dobrogea la Capul Midia, am făcut ceramică. Am rămas fără bani. Nu i-am cerut altceva decât să mai jucăm pe datorie. Pe deasupra, a ameninţat pe Zazu

'327

că nu-i mai dă fata, pe Nobila, o nepoată pe care o creşte el, el era tutore... care era cumpărată pentru Arşinel, fiul cel mic al lui Zazu. Ce era să facă Zazu? L-a pocnit pe alde Neamu'. Neamu' l-a pocnit şi el, de i-a dislocat ochiul ăla din stânga. Da' să ştiţi că ochiul era bolnav, clipea mereu din el, de mult, de când s-a mai bătut cu alţii, că şi lui Zazu ăsta îi plac scandalurile. Ne-a sărăcit şi acum suntem şi-n puşcărie!

— Cât zici că i-a dat Zazu pentru Nobila?

— Mult de tot, dom'şef. Le-a luat la tot neamul lor cadouri; le-a dat treizeci de vedre de vin şi cinşpe de ţuică; treizeci de saci eu mălai, pantofi la toţi nepoţii lui Neamu' şi zece galbini napulioni austrieci de optşpe caracte. Dacă nu-i dă ăsta fata, Zazu este nenorocit; şi-i nenorocit şi ăla mic, Arşinel, care are paişpe ani şi moare după ea.

Stenografa, care nota cu fidelitate discuţia, părea disperată. Se gândea cum o să descifreze jargonul lui Boşu.

— Bine, dar din treaba asta rezultă, până acum, că şi alde Neamu', cum spui tu, a ieşit destul de pocit. Obrazul drept deplasat, casa eu geamuri sparte, pa1 tru cai înjunghiaţi, căruţa ţăndări, toţi ai lui cu răni. Dar nu ştiu

de unde am aflat şi de o bătaie care a fost între Neamu' şi Mericanu. Când a avut loc şi de ce s-au bătut?

— Ee! aicea e, dom'inspector şef; aicea vream să ajung, să vă ixplic, că de aici a plecat totul, adică de la Argentina, nevasta lui Mericanu, dar… cum te cheamă fătuco care ne asişti aci – mă iertaţi dom'colonel – nu cumva eşti din sângele nostru?

— Niculina mă cheamă.

'328

— Să mă bată dumnezeu, mă iertaţi, dom'comandant, seamănă ca două picături eu a lui Mericanu, cu Argentina.

Boşu îl rugă pe inspector să fie de acord ca Argentina adică Niculina, să nu mai asiste, pentru că ceea ce are el de depănat nu e potrivit pentru urechile ei.

— Dacă ar fi fost… era alta…

— Da, de acord, Mişule. Te voi asculta eu şi căpitanul Tomescu. Cred, însă, că n-ai nimic împotrivă dacă „Argentina" noastră o să ne… trateze cu câte o cafea.

— Aaa, sunteţi bun ca mama, dom'inspector, nu m-aşteptam să fiţi aşa salon, cu noi. Credeam că d-aici o să ieşim, când o fi timpul, burduşiţi de bătaie.

— …la tălpi, îl completă colonelul.

— Da, aşa ne-aşteptam, că o să ne bată la tălpi, că aşa ne-a zis bulibaşa al nostru; c-aşa-i bătea pe ei jandarmii. Şi acum i-o zisese lui dom' Colombo că, dacă nu ne astâmpăram, o păţim. Nu ne-am gândit decât la tălpi, c-o să fie vai de picioruşele astea ale mele!…

— Care picioruşe, măi Mişule – mă scuzaţi, tovarăşe inspector şef – că văd că-s labe, nu alta. Cât porţi la picior? îl întrebă căpitanul Tomescu.

— Patruşnouă-cincizeci, s trăiţi. Am mari defecultaţi cu procuratul încălţămintei, dom'căpitan, şi pe comandă îţi ia şi pielea cizmarii. Mă-ncalt numa' iarna, vara merg desculţ, că de aia-mi era mare teamă: să nu-mi strice tălpile dom' Colombo… Cu ce aş mai călca? Şi asta vream să vă rog, dom'inspector: să nu mă bată la tălpi!

Niculina aduse cafelele. îl servi mai întâi pe Boşu. Inspectorul o rugă să cumpere şi un pachet „Mărăşeşti"

pentru Boşu, că lui numai de astea-i plac.

’329

— …sau tutun, dom’inspector; tutun, dacă se găseşte e mai – bun, vă pup ochii…

Boşu se uită la ceaşcă, se uită la inspector, îl măsură şi pe Tomescu. Nu ştia ce să mai creadă. De ce s-o purta inspectorul ăsta aşa frumos? Aşa o fi el cu toţi? Dar mâine, cum s-or purta ăilalţi cu mine, tot aşa, sau se duc dracului tălpile mele?… cugetă, cu inima îndoită, Boşu.

— Să continuăm, Mişule… Uite, acum îţi aduce fata şi tutun şi ţigări.

— Era cam f-o opt ani în urmă, dom’inspector. Eram cu toţii în Dobrogea. Nu mai ţin minte dacă eram dincolo sau dincoace de Vadu’ Oii. D’eram pe malul Dunării şi ne ciuguleau al naibii ţânţarii. Eram cam optzeci de suflete, cu mic cu mare, şi-l aveam ca bulibaşe pe răposatul Uju başa. Ştiu că erau cam optzeci de suflete, că restul, aproape jumătate, rămăseseră la casele noastre din oraş, aşa cum hotărâse Uju başa… Deodată, la porunca lui Uju başa, toţi am ieşit din corturi. Ne-am aşezat pe locul acela cald bătut bine de soare toată ziulica. Aşa-i în Bărăgan. Am făcut un fel de cerc. Ne-am aşezat după rânduieli vechi, fiecare la locul lui. Unii nu ştiau nimic, alţii bănuiau câte ceva, că de ştirile, chiar alea mai ascunse, tot trec din om în om.

Neamu’, cu nevasta lui, Argentina, a venit mai la urmă, cu fereală. După ei, urma alde Mericanu. Dar privirile îl căutau pe Neamu’ care părea pus pe bătaie. Veni în faţă şi Argentina. Mericanu se aşează lângă noi. Toţi erau încruntaţi, Argentina, subţire ca trestia, fir-ar ea să fie, se uita însă limpede şi părea liniştită. Oare ştia ce-o aşteaptă?

’330

Tocmai atunci, ca un făcut, un vapor răgi ca un măgar.

Uju başa dete să înceapă, dar nu putu. Un alt vapor începu să sune. Parcă ne cobeşte a rău, gândeau mulţi dintre noi. Am rămas în aşteptare. Era o tăcere care nu

mirosea a bine.

— Ascultaţi, spuse Uju başa, v-am chemat pe toţi la judecată.

Au fremătat murmure. Adevărul trebuia să iasă la iveală. Cei trei aşezaţi mai în faţă păreau pregătiţi. Noi… ce să vă mai spun!?

— V-am chemat, zise mai departe Uju başa, ca totul să se ştie şi hotărârea ce vom lua aici, pe malul apei celei mari, să fie dreaptă şi după legea noastră.

Nu de mult am trăit cu toţii la un loc o mare petrecere, tot într-un loc ca ăsta, pe malul unei ape mari, dar mai încolo, mai spre Burnas. Atunci s-a pus la cale căsătoria lui Neamu' cu Argentina. Flăcăul era de-al nostru şi-l ştiam. Am întrebat-o atunci pe Argentina dacă vrea şi ea. Ţineţi minte! A tăcut o vreme şi, cu jumătate de glas, a spus da.

Şi erau cu toţii fericiţi că Neamu' şi-a ales o femeie frumoasă. Că familia noastră s-a îmbogăţit cu încă o muiere grozavă, care o să facă copii mulţi şi frumoşi.

*

După asta, Uju başa s-a uitat, cu ochii lui mari peste tot locul şi, un timp, n-a mai zis nimic. Nici noi n-am zis nimic.

— Să mergem acum mai departe, ca să ştiţi pentru ce v-am adunat pe toţi din corturi, a zis Uju başa.

— Spune-ne tot, bulibaşe!

'331

— Neamu' a plătit preţul şi Argentina trebuia să respecte vechile şi neclintitele noastre legi. Aşa a şi jurat. Două zile şi două nopţi ne-am veselit cu toţii la nunta lor. A fost cea mai frumoasă nuntă şi n-am avut nici supărări.

De atunci Argentina a rămas printre noi.

Totul a mers bine, aş putea spune, până în noaptea trecută când Neamu' nu şi-a mai găsit nevasta. Plecase cu ce a avut ipe ea şi el de disperare a început s-o caute. Dar până în zori nimic nu află, nimic nu zări. Pe unde n-a căutat-o. A umblat prin toate locurile, pe toate cărările. În zori, a găsit-o. Era cu Mericanu!!

Un murmur se făcu auzit, apoi tăcere.

Argentina tresări, dar nu cine ştie ce. Aştepta dreaptă şi frumoasă.

— Alde Neamu', potrivit cu vechea noastră lege, putea să lovească cu cuţitul, să facă moarte de om. Dar el n-a făcut-o, a judecat el că ar fi bine să vină înaintea noastră a tuturor. Acum să aflăm întâi dacă o iartă sau îi dă drumul.

Neamu', după un timp de tăcere, răspunse:

— Nu, nu, nu mă pot lepăda de Argentina. Fără Argentina nu pot trăi; dar nici de iertat n-o pot ierta. Nu pot. Nu vreau. Vreau judecata.

— Vrei să se împlinească obiceiurile noastre vechi?

— Da. Altfel, nu se poate.

Mai murmurară ceva femeile, dar tăcură şi ele.

— Dar tu, tu, Mericane, ştiai că este nevasta lui. Ştiai legile noastre! Ştiai ce te aşteaptă?

— Ştiam, bulibaşe, ştiam tot, dar la Argentina nu puteam renunţa.

'332

— Ei, drăcie! Adică nimeni nu-i vinovat? Ce ziceţi voi, cine-i vinovat?

— Este cineva vinovat, este, bulibaşe. Se auzi vocea tare a Argentinei. Vinovată-i dragostea mea grea pentru Mericanu.

— Da, daaa! se auziră mai multe voci. De vină este ea, dragostea, dragostea!

Se aşternu iarăşi tăcerea peste adunare. Se auzea numai susurul marelui fluviu şi zgomotul din depărtare al unui vapor.

Se auziră mai departe tot vorbele muierii. „Dragostea, dragostea e vinovată. Eu nu m-am dat cu toată inima după alde Neamu'. M-a cumpărat, după obicei. Am jurat, acum un an, amintiţi-vă, am jurat că nu mă voi uita la un alt bărbat din altă parte, dintre cei ai lui Uju başa nici vorbă. Dar aici l-am văzut pe Mericanu. El era omul meu. Şi uitaţi-vă, cine e cel mai frumos bărbat de aici? El este, Mericanu! Şi cine este cea mai frumoasă? Aţi spus-o

chiar voi, chiar tu, Uju başa, eu sunt, Argentina, fiica lui Alimut başa. Omorâţi-mă, dar de Mericanu nu mă las!”

Iarăşi murmure, mai cu seamă ale femeilor, pentru că erau, pesemne, unele care se credeau mai ceva decât Argentina. Se aşternu iar tăcere în marginea Dunării, la Giurgeni.

Judecata era însă abia la început.

*

Inspectorul Banu rămase la început uimit de modul coerent în care Mişu Boşu depăna întâmplări petrecute cu opt ani în urmă. Descoperea astfel un om inteligent, sensibil, cu imaginaţie şi reale ta

lente de povestitor. De altfel, dacă se gândea bine nu era prima oară când descoperea talente ascunse printre aceşti oameni. Ei! Dacă-ar duce o altfel de viaţă şi ar avea şcoală!... Povestea suna ca o pagină de literatură. Cine ştie?...

— Văd că ţii bine minte lucruri petrecute de mult, Mişule; cita carte ai Mişule?

— Am patru, dom’inspector, patru, nu le-aş mai avea...

— De ce?

— De ce? Păi mă poartă cu toţii după ei: la primărie, la depozitul de lemne, la cumpărat ceva cu facturi, dar la ce nu mă ia, ca să le semnez, că ei nu ştie să iscălească; ar şti copiii mei, dar n-au încă buletin. Eu i-am dat pe toţi la şcoală măcar să facă patru clase, apoi la cărămidă, că aia-i de ei.

— Nu-i aşa, Mişule, să nu faci greşeala asta. Dă-ţi copiii să-nveţe mai departe! Învăţământul e gratuit şi obligatoriu! E lege, Mişule! Şi cu legea... nu te joci! Dar ia zi-mi, câţi copii de şcoală, de la voi, nu se duc la învăţătură?

— Aaa, păi, cine-i ştie? Ştiu de la bulibaşa ăl nou că-s v-o nouăjdoi. Nu-s prea mulţi, dom’inspector. Ce ne trebuie carte? Aşa zic toţi, chiar şi stăpânul nostru, bulibaşa.

— Mai vrei o cafea, Mişule?

— Cum, dom’inspector, cum să vă refuz eu pe matale, care sunteţi un om aşa bun? Să fiu drept, aş mai bea, şi, cu voia matale, aş mai fuma şi-o „mărăşească”.

— De acord.

Tomescu o sună pe Niculina şi o mai rugă să facă o cafea pentru Mişu.

’334

Veni fata-subofiţer cu cafeaua şi o aşeză pe colţul mesei, acolo unde sta Boşu, aşezat pe acel scaun de lemn neîmbrăcat în pluş vişiniu. Apoi, fata a luat tăviţa din plastic.

— Mă iertaţi, dom’inspector, rog să mă iertaţi, fata asta seamănă nemaipomenit cu Profira mea, pe care am lăsat-o acasă… Când îmi daţi drumu’ dom’şef, să ajung la ea, să ajung la Profira mea?

— Este de neînţeles, Boşule, interveni Tomescu. Ziceai că fata noastră seamănă ca două picături cu Argentina; acum… seamănă cu Profira?!…

— Cu Argentina seamănă până la mijloc, dom’căpitan, de la mijloc seamănă cu Profira mea, pupa-i-aş tălpiţele ei… Plângând, Boşu, suspină încet: Când îmi daţi drumul, să ajung la copilaşii mei, dom’şef, la Profira mea, dom’inspector!…

Inspectorul vru să-l apostrofeze, dar renunţă.

— Să continuăm cu ce ai început, Mişule, pentru că, drept să-ţi se pun, mă interesează. Mă interesează istoria începută şi tu povesteşti frumos. Cât despre scandalul din R., îl cunosc foarte bine.

— Ştiţi, într-adevăr, dar nu totul. Nu ştiţi de ce a început scandalul, iar eu nu v-am spus până la cap… Boşu îşi reluă povestirea, trăgând adânc din mărăşească.

*

…Când Uju başa a dat să-şi continue vorba, un vapor, din nou, a răgit lung, ca un măgar nemâncat.

— Dacă nimeni nu-i împotrivă, a zis Uju başa, atunci să se înfăptuiască vechile obiceiuri.

— Da! au răspuns toţi, şi cu ei şi Argentina, şi Neamu’ şi, mai puţin bucuros, Mericanu.

’335

Soarele se făcu mai întâi galben, apoi roşu, ţânţarii începură să ne bâzâie pe la urechi şi să ne pişte şi toţi aşteptam cu sufletul la gură.

— Pregătiţi-vă! le zise Uju başa şi cei doi, Neamu’ şi Argentina se îndreptară către cort. Argentina reapăru îmbrăcată într-o fustă lungă, subţire şi roşie, desculţă, şi într-o bluză albă, tot subţire.

Părul lung, negru ca noaptea, şi-l legase la spate într-un mănunchi, ca o coadă de cal. Iar Neamu’ apăru şi el cu un bici în mină, luat de la căruţă. Era dezbrăcat până la brâu; pantalonul negru îl avea sumes până aproape de genunchi, aşa cum ai trece peste o apă.

Uju başa cercetă biciul, îi făcu două noduri, pesemne că să aducă a harapnic, pentru că în vechime pedeapsa se dădea cu harapnice lungi, din piele neagră, cu noduri, care, ca şarpele, se încolăceau de câteva ori pe corp, când te plesnea cu el, în timp ce toţi eram în picioare, arşi de nerăbdare, cu ochii holbaţi. Ne călcam pe picioare şi ne înghioldeam.

Uju başa grăi:

— Biciul n-are plumb pe el, se poate întrebuinţa.

Neamu’ o aducea pe Argentina de mână, de parcă se pregătea de dans. Doar încruntarea din privire spunea altceva. Fel de fel de cuvinte se rosteau. Ba să fie fără milă, ba să aibă grijă să n-o omoare, ba s-o ierte. Strigau şi bărbaţii şi femeile. Ba chiar, ici-colo, se auzeau glasuri subţiri de tinci.

Mericanu, aflat în cercul de oameni, se dichisise şi el. Îşi dăduse cămaşa jos, îşi sumesese pantalonii, ca şi Neamu’, şi aştepta să înceapă lupta. Uju başa nu fusese însă de acord să se bată ei, bărbaţii, întâi, deşi alde Mericanu ceruse să se bată cu alde Neamu’.

’336

pentru că el este de vină în chestiunea cu Argentina… Se făcuse puţină hărmălaie, dar Uju başa strigase să se facă linişte! Şi se făcu linişte. Uju başa dădu apoi biciul lui alde Neamu’. Neamu’ o duse pe Argentina în

faţa noastră. Toţi aşteptam să vedem ce-o să facă. Deodată s-a oprit. Cu o mână ţinea biciul, cu cealaltă, întinsă, se apropie de Argentina. Oare o va mângâia înainte de… gândeam noi. A stat aşa o clipă, dând din cap şi legănându-se de pe un picior pe altul. Apoi a lăsat mina în jos, a sărutat-o pe ochi, s-a întors la o distanţă nu prea mare şi a început să privească numai biciul. Alde Mericanu dădu să sară în mijlocul cercului, dar îl puse la punct Uju başa. Îşi muşcă buzele şi rămase mai departe acolo, la locul lui.

Neamu' ridică biciul şi începu să lovească frumuseţea de femeie care sta dreaptă în peticul de pământ înconjurat de şatră. Sta dreaptă şi mândră, mândra din cale-afară. Lovi o dată, de două ori, de trei ori… Lovi de patru ori, lovi de cinci ori, tăindu-i bluza subţire, albă. Dungi mari apărură pe sânii arămii ai Argentinei, care nu se văita şi stătea mereu dreaptă. Din când în când se auzea că icneşte.

Neamu' se tulburase de tot şi se năpusti iarăşi, asupra Argentinei. Şi iarăşi o lovea acum, cu meşteşug. Biciul îi tăie şi-i zdrenţui toate ţoalele de pe ea, până ce Argentina rămase goală. Ba nu! mai erau pe mijlocul ei, legate strâns, betele cu care-şi încinsese fusta ei lungă şi roşie.

Alde Mericanu fierbea, fierbea tare şi mulţimea, simţea, poate, durerile iubitei lui, dar nu putea să facă nimic. Era porunca lui Uju başa…

Şi iar mai stătu puţin alde Neamu' şi-o privi pe Argentina. Femeia avea pielea plesnită, plină de

'337

sânge. Se auziră voci de femei bătrâne, înverşunate şi rele. Şi alde Neamu', sub privirile noastre, credea că e drept să facă ceea ce face. Era înfuriat că muierea sta neîndoită, mândră, ca şi cum ar fi arătat tuturor că nu-i pasă de nimic şi că-l înfruntă.

Dar, istovită de năprasnicele lovituri, Argentina căzu. Nu-şi ceru iertare, cum ar fi aşteptat Neamu' şi mulţimea. Şi-atunci omul transpirat şi plin de furie, se înverşună şi continuă s-o lovească de parcă ar fi înnebunit.

Pe urmă s-a oprit. În faţa lui, întinsă la pământ, Argentina părea fără viaţă. Uju başa s-a apropiat de ea. Părea speriat.

Se aplecă peste ea şi îşi apăsă urechea de pieptul femeii.

— Aruncaţi câteva găleţi cu apă, ca să-şi vină în fire. Trăieşte!

Neamu', palid, tremurând, aştepta ca femeia să deschidă ochii, să se ridice, şi, după obicei, să-i ceară iertare. Adică să recunoască că a fost învinsă. Argentina, plină de sânge, cu pielea crăpată, se ridică în genunchi. Dar nu ca să-şi ceară iertare. Ochii ei îl înfruntau pe Neamu' cu mândrie şi duşmănie. Parcă i-ar fi aruncat în obraz că nu ea, ci el, Neamu' era cel învins. Şi-atunci Uju başa strigă să se facă linişte.

Copiii, tinerii şi femeile, care se aflau în spatele bărbaţilor, îşi lungiră gâturile, ca să şi vadă, nu numai să audă cum se hotărăşte chestiunea.

— Fie! Să se bată ei, bărbaţii, dar nu cu cuţitele, nici cu biciul… Să se bată cu pumnii. Aşa e bine. Aşa hotărăsc, răsună glasul bulibaşei.

'338

Am murmurat. Am înţeles că bulibaşa nu voia moarte de om. Ştia că or să se bată cu pumnii până ce-or să cadă amândoi laţi.

— E bine! E cel mai bine, bulibaşă! E bine aşa cum hotărăşti tu! au strigat mulţi dintre noi la auzul hotărârii luate.

Timpul trecea. Începuse să se lase noaptea. Şi broaştele din băltoace orăcăiau. Şi mai târziu apărură stelele… Câţiva aduseră felinare de la căruţe şi le agăţară în pomi şi pe nişte pari pe care-i bătură în pământ. Apoi, făcură şi focul mare. Să-i vadă pe Neamu' şi Mericanu cum se bat…

Neamu' şi Mericanu, amândoi pletoşi, amândoi bărboşi, amândoi păroşi, şi, mai ales, ochioşi, se priviră crunt. Ne uitam şi noi la ei, nimeni nu scotea o vorbă. A trecut aşa mai multă vreme. Apoi au început să se apropie

unul de celălalt. Unul venea mai spre dreapta, celălalt mai spre stânga. Începură să se mişte în cerc, dar nu se loveau încă.

De la un timp însă, cum cei doi n-aveau de gând parcă să se încaiere, au început să se audă nemulţumirile noastre. Nu ne plăcea că Neamu' şi Mericanu se priveau ca doi cocoşi fără să se pocnească.

Uju başa interveni şi le spuse să tacă din gură. Atunci se auzi din nou glas de vapor. Poate era un semn! Uju başa era trecut de şaptezeci de ani, aşa că oftă şi dădu din mina a lehamite. Câinii începuseră să urle, de ziceai că i-a lovit strechea…

Neamu' şi Mericanu prinseră să vină unul către altul, cu ochii numai scântei, gata să se lovească. Aşteptau ca Uju başa să dea ordinul de începerea luptei.

— Nu! Nu, oameni buni, nu-i bine să se bată astă seară! E târziu, sunt mulţi ţânţari… Ar putea ţine

22*

mult, şi nici n-a fost făcut de mâncare, copiii sunt cu burţile goale. Le e foame. Mâine, mâine în zori, pe lumină, ca să se vadă bine!

Cuvântul bulibaşei, era ordin! Nimeni n-ar fi cutezat să-l încalce, aşa că ne-am retras la căruţe şi femeile începură să facă mâncare.

Neamu' şi cu Mericanu se mai priviră un timp, apoi îşi întoarseră spatele şi plecară fiecare la ale lui… Nici la mâncare, nici la somn nu se gândea vreunul din ei…

*

Mişu Boşu ceru o „mărăşească" şi băgă o dată degetul arătător în ceaşca de cafea, luând pe el zaţul de pe fund, trăgându-şi apoi degetul prin gură semn că ar mai bea o cafea.

Inspectorul şef făcu un semn lui Tomescu şi acesta înţelese…

Apăru pe masă aceeaşi tăviţă din plastic, aceeaşi ceaşcă, dar pe Mişu nu-l mai servi Niculina. Niculina, fata-subofiţer, pe care Mişu o asemăna cu Argentina lui Neamu' – de la mijloc în sus – şi cu Profira lui – de la mijloc în jos.

Nu mai apăru ea, ci un bărbat bine legat, pe care Mişu îl privi surprins. Îşi zise în gând: „Cine-o mai fi şi ăsta? De ce n-o mai fi venit fata aia, care seamănă cu Fira mea, pupa-i-aş tălpiţele ei? S-o fi supărat pe mine pentru chestia cu pupatul picioarelor?” După o clipă de cumpănă întrebă, rupt de îndoială.

— Am făcut năsărâmba, dom’inspector, taman aici, la matale că fata aia frumoasă n-a mai vrut să-mi aducă ea cafea, să mă sârvească? Iertaţi-mă, dom’inspector, da’ m-a luat aşa, cu ameţeală, când am văzut-o… Parcă era Profira mea, zău că seamănă.

’340

copie, nu altceva, la picioare. Când îmi daţi drumu’, dom’inspector, să mă duc la ea, să-i pup tălpiţele ei?

— Mişule, fata care te-a servit are alte treburi, îl lămuri, calm, inspectorul şef… Dânsul este plutonierul Vasile, făcu prezentările colonelul.

Mişu l-a privit cu aceiaşi ochi nedumeriţi, fără să spună ceva.

A sorbit apoi din cafeaua fierbinte, după care şi-a supt buzele repede. Se arsese la buze. Vasile, care nu l-a slăbit din ochi, s-a retras la semnul făcut de colonel.

*

— Am rămas acolo când trebuia să-nceapă lupta cu pumnii dintre Neamu’ şi Mericanu. Să ducem acum lucrurile până la capăt. De fapt, Boşule, am avut sute de audienţe, ba poate chiar mii, dar nu-mi aduc aminte ca vreuna să fi durat atât de mult. Dar… te ascult!

— Noaptea, ca orice noapte de vară, scurtă, trecu. A doua zi, odată cu răsăritul soarelui, fu în picioare toată lumea, cu mic – cu mare, ca să vadă bătaia amânată din seara trecută. Veni şi Uju başa, odată cu bătrânii; se aşezară…

Sosiră şi Neamu’ şi Mericanu. Îşi dădură jos cămăşile, de rămaseră goi până la bâru şi iar se priviră ca doi cocoşi. Bărbaţii îşi aprinseră lulelele şi începură să le sugă ca pe nişte alviţe, dar cu ochii atenţi numai la ăşi doi.

— Gata! Puteţi începe! comandă bulibaşa.

Şi lupta începu. Primul, atacă chiar „păgubitul”, alde Neamu’, care-l lovi în fălci pe alde Mericanu.

Dar nici Mericanu nu rămase dator. Începu să-l piseze cu pumnii în coaste pe Neamu’, care se dă

’341

tină, dădu înapoi, dar veni iar spre Mericanu şi începu şi el să-i care la pumni… Se băteau ca doi draci, de le ieşeau scântei din pumni. Dacă te uitai la mutrele lor, nu-i mai cunoşteai. Ziceai că sunt în stare să se omoare unu’ pe altul…

Cineva strigă spre bulibaşă să-i lase să se bată cu biciul sau cu cuţitele, că aşa nu mai termină până dă bruma. Dar Uju başa nu răspunse, semn că totul rămânea aşa cum hotărâse el.

După aproape o oră, amândoi aveau sânge la nas şi la gură, dar se loveau şi mai al naibii ca la-nceput. Ochii li se făcuseră ca la broscoi când orăcăie şi suflau ca nişte foale, da nici unu’ nu se da bătut.

În timpul ăsta, Argentina se târâse afară din cort şi privea la ei, cum se stâlcesc din cauza ei… Striga de jos:

— Loveşte-l, Mericane, loveşte-l odată, omoară-l, strigă Argentina… Dă-i, nu-l lăsa… Loveşte-l, Mcricane, sunt cu tine, omoară-l!…

Nici Neamu’, nici Mericanu, orbiţi de sânge, au auzeau ce striga Argentina. Nu-l auziră nici pe maimarele nostru, pe Uju başa, care le cerea să facă o pauză, ca să le arunce pe trupurile goale câteva căldări cu apă din Dunăre. Aşa că se băteau înairte, cu ură…

Deodată, au apărut, ca din pământ, şi miliţienii. Erau trei. Unul, şeful de post din comună, ceilalţi doi veniţi tocmai din oraşul R. Veniseră călări.

— V-aţi sculat? Ce se întâmpla acolo? De ce se bat ăia doi?

Uju başa strigă cât îl ţine glasul la cei doi duşmani:

— Destul! Destul! O să vă mai bateţi şi altă dată…

’342

Dar strigătele erau zadarnice. Întărâtaţi şi orbiţi de sânge, nu-l auzeau, sau, poate, îl auzeau, dar nu voiau să-i

dea ascultare.

Miliţienii îi priviră şi unul întrebă din nou de ce se bat.

— Pentru o muiere, dom'şef, pentru un fund de muiere, ştiţi, ele-s dracu' pe pământ.

Uju başa strigă mai tare la ei, dar nu avu curajul să meargă să-i despartă. Atunci, unul din miliţieni se apropie de cei doi şi-l smuci pe Neamu' deoparte.

Neamu' şi Mericanu se opriră uluiţi şi se uitară, la miliţian: „Ei, doamne… potera, potera-i pe noi!"…

…Se aruncară pe cei doi bătăuşi epuizaţi căldări cu apă…

— El este Neamu', ăla care calcă acum spre cort. El este! Priviţi şi fotografia! zise unul din miliţieni celorlalţi.

— Neamule! strigă acelaşi miliţian, vino până aici!

Neamu' stătu un moment pe loc, se uită la restul suflării, îşi privi îndelung nevasta, care, tolănită pe o rogojină, sufla greu şi se văita încet. Îşi zise în gând: „Tot din cauza ei mă ia acu' potera… Mă ia, şi ea rămâne cu Mericanu. Mai bine o omoram, mai bine o omoram!"…

— Neamule, o să mergi cu noi. Te căutăm de un an… Să nu faci d-alea nefăcute, că p-ormă…

— Vin, vin dom şef, să-mi iau şi eu ceva pe pielea asta nenorocită. I se aduse din cort îmbrăcămintea dar bocancii îi aruncă cât colo; o mai privi încă o dată, îndelung, pe Argentina şi izbucni într-un plâns cu lacrimi mari, ca stropul ploii de vară. Se urcă pe cal în faţa unui miliţian, şi-i zise lui Uju başa:

'343

— Să mă ierţi, bulibaşe, să mă ierţi; nu te-am ascultat când trebuia, la însurătoare, aşa-mi trebuie acum, aşa-mi trebuie! Să mă iertaţi şi voi, ăilalţi; şi pe voi v-am supărat, să mă iertaţi. Iar voi, Mericanu şi Argentina, voi n-o să scăpaţi de mâna mea, n-o să scăpaţi!

Uju başa îl întrebă pe unul din miliţieni:

— De ce este ridicat Neamu'? Nimeni nu ştie, şi nu ştiu nici eu…

— Cum nu ştii, bulibaşe? Ce-aţi mâncat acum un an,

la nunta lui Neamu'?

— Ce să mâncăm?... Friptură de bou şi de mânzat.

— Aşa-i... friptură de bou şi de mânzat, furaţi de Neamu' de la ferma I.A.S.

Uju başa clătină din cap. Poate a dojană pentru Neamu', poate a supărare că-l descoperise miliţia. Şi se grăbi să le spună la toţi pentru ce-l ridica miliţia pe Neamu'.

Cel mai câştigat nu putea fi altul decât Mericanu. Rămase cu Argentina lui Neamu' şi făcură şi vreo trei copii până ce se întoarse alde Neamu' de la popreală.

*

— Mai departe nu mai este nevoie, Mişule, se ridică inspectorul şef de pe scaun... O să mai stăm de vorbă, Mişule...

Mişu se ridică şi el, greu, ca şi cum o povară i-ar fi apăsat umerii. Ochii negri priveau rugători la colonel, ca un strigăt surd de ajutor. Îşi frământa mâinile şi se schimba de pe un picior pe altul.

'344

— Dom'şef, rosti în sfârşit, cu glas de om istovit, peste care a dat un mare necaz. Dom'şef, pupaţi-aş mâinile matale, vezi ce faci, că se usucă Profira mea fără mine... Ca floarea fără apă, dom'şef, aşa se usucă... Şi-i păcat de ea, că-i muiere tânără, dom'şef şi n-are astâmpăr... Şi-odată să n-o ia din loc dom'şef... Că s-alege prafu'de mine p-ormă... Şi de ea, dom'şef, şi de ăla care o să... Mă-nţelegeţi, dom'şef.

Inspectorul şef privi la ochii răvăşiţi ai lui Mişu, cu înţelegere şi regret...

— Bine, Mişule, să vedem ce putem face pentru tine, spuse el... întâi, o s-o chemăm pe Profira, s-o vezi, Mişule... Şi-o să stăm şi noi de vorbă cu ea... Ca să nu s-aleagă praful nici de tine, nici de Profira ta... Da' legea-i lege, ce să-i faci...

Mişu îşi ridică umerii, ca şi cum ar fi scuturat de pe ei povara aceea nevăzută.

— Eşti un suflet, dom'şef... Pentru matale sar şi-n foc,

să n-o văz pe Profira mea dacă mint…

Peste birou plutiră, parcă, materiale, cuvintele lui Mişu, sau poate aşa i se păru inspectorului şef…

„Eşti un suflet…” aşa-i spusese Mişu.

„Ei, na, parcă ce putea fi decât un om, un suflet de om?”

*

Inspectorul şef l-a chemat în biroul său pe căpitanul Alexandru.

— Cum merge?

— Cred că suntem gata, tovarăşe comandant. Neamu’ a recunoscut. S-au luat de la jocul de cărţi. El câştigase bani, ăilalţi au vrut să continue pe datorie, el n-a mai vrut, s-au agitat spiritele, erau băuţi bine din timpul zilei, de la bâlci, unde chefui

’345

seră cu lăutarii, şi încă ce lăutari: Mieluţă cu ai lui, Bidigaie la ţambal, Neaţu la acordeon, Tanţa dizeoza şi toţi ai lor, vestiţi în toată Muntenia… Au sărbătorit venirea pe lume a lui Arşinel, un nepot al lui Neamu’, cât şi… venirea lui, a lui Neamu’, din puşcărie. Le-au cântat lăutarii toată ziua în bâlci, apoi, pe seară, s-au apucat de cărţi, şi de-aci scandalul…

— Nu-i ăsta motivul, căpitane. Mobilul este altul. Mobilul a început acum opt ani. Da, da! Acum opt ani.

Alexandru rămase surprins de cele auzite. Mobilul a început acum opt ani?… Şi el, care credea că a lămurit totul, fiind pregătit să raporteze, când va fi chemat, că a clarificat mobilul cazului.

— Eşti nedumerit, căpitane, te văd surprins… Ascultă banda asta! Da, banda asta, proaspăt înregistrată. Ia-o în birou la tine şi ascult-o, apoi întoarce-te. Între timp, eu văd probaţiunea. Şi nu uita! Când o asculţi gândeşte-te că citeşti o carte. Se poate. Se poate imagina şi un film. Mişu ăsta este un talent.

Inspectorul şef analiză, împreună cu căpitanul Tomescu, toate datele şi probele cu referire la grupul celor reţinuţi.

Se opresc şi asupra încadrării juridice a faptelor: poate fi şi închisoarea, pot fi şi nişte amenzi, conform decretului 153, zice căpitanul.

— Da, ai dreptate, Tomiţă… Să mergem pe linia aplicării unor amenzi şi să le dăm un avertisment tuturor, mai puţin Neamu'. Cu toate că-mi pare rău şi de ăsta; i-a luat neisprăvitul de Mericanu nevasta… Neamu' însă i-a vătămat ochiul lui Zazu şi.

'346

În plus, se vede lucru că nici nu l-a potolit detenţia anterioară. El, oricum, trebuie să ajungă în faţa justiţiei.

— Te-ai lămurit, Alexandre? i se adresă colonelul Banu.

— Da, m-am lămurit, tovarăşe inspector şef. Acum mi-am dat seama de ce Mericanu tot îmi spunea în anchetă că motivul scandalului este „altceva". Mi-a repetat acest cuvânt „altceva" de câteva ori. Cred, însă, că i-a fost greu să-mi detalieze în ce constă acest „altceva". Aici, după cum văd eu, trebuie să mergem cu o parte la justiţie, cu o parte la amendă conform lui 153.

— Am hotărât deja cu Tomescu, după ce am văzut toate datele cazului, ca numai cu Neamu' să se meargă la judecată. De altfel, nici nu este o altă soluţie. Pentru restul, amenzi. Daţi-le amenzi. Şi încă ceva: să plătească toate oalele sparte, iar cazul să-l prelucrăm cu cetăţenii din cartier, în prezenţa lor. Avertismentul să le fie dat acolo, în faţa cetăţenilor. Trebuie să participe neapărat şi bulibaşa lor. Căpitane Alexandru, în calitatea pe care o ai, de comandant al miliţiei oraşului R, te vei ocupa personal de acest „ceremonial". Prezinţi cazul primarului, îi soliciţi sprijinul; el este interesat în liniştea oraşului şi te va ajuta. În plus, prezintă-i şi nota cu cei care nu lucrează nicăieri, poate se găseşte soluţia încadrării lor într-o muncă utilă. Că de mâncat, mănâncă!… Uite, ai aici şi o situaţie a locurilor vacante la întreprinderile din oraş, luată recent de la Direcţia judeţeană a muncii. Mai notează acolo şi chestiunea aceea cu copiii neşcolarizaţi. Am aflat de

'347

la Mişu Boşu că sunt aproape o sută care nu merg la şcoală. Culmea! Nu de mult am ascultat un raport... şi datele nu se prea potrivesc. Spune-i şi asta primarului. Oamenii trebuie ajutaţi în corectarea vieţii lor, să-i integrăm!...

— 'Nţeles, tovarăşe comandant.

— Tu, Tomescule, încheie instrumentarea în ce-l priveşte pe Neamu', pentru justiţie, şi acţionezi imediat, spre a se putea aplica procedura de urgenţă. Ai grijă ca la procesul lui să participe toate neamurile, să tragă învăţămintele cuvenite. Să mă informaţi despre realizarea în practică a celor hotărâte şi efectul măsurilor noastre... Aa, încă ceva: nu uitaţi ca pe Boşu să-l aduceţi la mine, înainte de plecare. I-am promis că voi mai sta cu el de vorbă.

Ambii ofiţeri răspund simultan:

— 'Nţeles!

*

În ziua următoare, discuţia dintre colonelul Banu şi Mişu s-a desfăşurat în aceeaşi atmosferă de încredere şi reciprocă simpatie:

— Mişule, am vrut să-ţi fac o surpriză... Ţi-am adus-o pe Profira, s-o vezi...

— Mulţumesc, dom'şef, dar unde-i Profira mea?

— Ai răbdare...

Fu introdusă în biroul comandantului Profira, o femeie frumoasă şi deloc timidă. Cei doi s-au repezit unul la altul, s-au strâns în braţe, s-au sărutat de sute de ori, de parcă erau singuri, apoi au început amândoi să plângă în hohote.

Inspectorul şef le-a făcut semn să ia loc şi să se liniştească. Între timp, Niculina le-a adus două cafele. Femeia însă continua să plângă şi să-l jelească

'348

pe Mişu al ei, cel bun. cel drag, cel puternic, cel sfânt, cel iubitor, cel drept.

Abia acum colonelul Banu şi căpitanul Tomescu au putut observa că Mişu Boşu nu i-a minţit. Niculina şi

Profira semănau ca două picături.

— Ai dreptate, Profira, i s-a adresat inspectorul şef, aşezându-se lângă ei, la masa din faţă. Mişu, bărbatul tău, este un om sincer. A greşit că s-a lăsat prins într-un scandal… Dar, pentru sinceritatea lui, pentru comportarea lui, am hotărât să-i dăm numai o amendă de 1.000 de lei. Deci nu ţi-l trimitem în judecată, îl iei acasă. De-aia te-am chemat, să-l iei acasă, să vă bucuraţi de copiii voştri, care, să ştii, trebuie să înveţe carte şi să muncească bine. Dar să ai grijă de el, de Mişu, dacă vrei să-l păstrezi.

Cei doi s-au ridicat în picioare, ca la comandă:

— Eşti un suflet, dom’şef, eşti un suflet! Profiro, dom’inspector e un suflet! O să facem aşa cum ai poruncit matale, dom’şef!

Zilele şi nopţile colonelului erau deosebit de încărcate. Uneori, tracasat de telefoanele ce zbârnâiau mereu, de rapoartele care anunţau diferite cazuri, de tot felul de probleme, inspectorul şef simţea nevoia evadării din cotidian. Îşi găsea relaxarea, după un vechi obicei, într-o odihnă activă; pleca prin satele judeţului şi se interesa de munca oamenilor, de recolte. Pleca „la aer”, „afară”, cum îi plăcea să spună. Alteori, mai ales duminica, însoţea în deplasări

’350

echipa de fotbal preferată, care, după succesul înregistrat în campionatul judeţean şi după un baraj cu destule emoţii, ajunsese într-o serie din a treia lojă a fotbalului.

Era una dintre cele mai tinere echipe ale seriei şi toţi componenţii, în aceeaşi măsură, se bucurau de încrederea şi dragostea colonelului Banu şi a tuturor cadrelor inspectoratului. „Sunt copiii noştri” – spuneau ei adesea. Mergeau cu toţii în tribuna stadionului cel mare al oraşului, înciorchinată de spectatori, mai ales tineri şi

copii, urmăreau jocul băieţilor când mai frumos, când mai puţin inspirat. Era plăcut să fie ascultat cântecul echipei, interpretat de corul improvizat al tribunei: „Hai Dinamo, Hai Dinamo, Vrem şi astăzi tu să învingi, Hai Dinamo, Hai Dinamo, fă şi astăzi un meci mare…”

Echipa era în creştere de formă, juca din ce în ce mai bine. Poate îi prinsese bine înfrângerea suferită pe teren propriu la începutul campionatului. Ifrim, Nicuşor, Mihăilă, Dănuţ – fiul inspectorului şef, Florică, Stelică, Călin, Mişu, Zână, Marian şi ceilalţi erau mobilizaţi de meşteri pricepuţi: Iosif Szoke, celebrul internaţional, şi Andrei, secundul, care au lansat formula: „am pierdut un joc, nu campionatul”. Puneau tot mai mult suflet în pregătirea lor şi formaţia se sudase. Multă vreme îi va rămâne în memorie inspectorului Banu şi colaboratorilor săi, meciul cu Flacăra, cea mai redutabilă echipă a seriei. În dimineaţa aceea, străzile care duc la stadion deveniseră animate. Maşini şi oameni, suporteri, se îndreptau către stadion. Şi nimeni nu avea să regrete. Mânjii au atacat din primul până în ultimul minut de joc, aruncând multe goluri în poarta unei echipe puternice. Oamenii tribunei cântau întruna: „Festival, festival, Dinamo dă recital”… „Cu Zână

’351

În apărare / şi Ifrim la-naintare / câştigam şi-n deplasare” – scanda publicul.

— Bravo, băieţi! Aţi fost minunaţi. Câteva partide tot aşa şi ne instalăm în fruntea seriei. Şi parcă niciodată băieţii nu-l văzuseră pe colonelul Banu atât de fericit ca în ziua aceea.

Cel mai bine se simţea însă inspectorul şef în imensa câmpie cu păduri răzleţe, la vânătoare. Vânătoarea, literatura şi studiul teoretico-ştiinţific în domeniul dreptului formau un veritabil triptic al pasiunilor colonelului Banu.

În anii lui cei mai tineri mai avusese o pasiune – echitaţia. Acum ea a rămas doar o amintire, ceva de domeniul trecutului, legată de anii în care abia îmbrăcase tunica sublocotenentului. Şi totuşi…

Îi plăcea şi astăzi să audă vântul, în galopul calului, cum îi vâjâie pe la urechi, îi plăcea să simtă calul cum se cabrează şi zvâcneşte în zbor de săgeată. Cândva, participase chiar la un concurs republican, apoi la unul balcanic, e adevărat, în deschidere, unde obţinuse rezultate oarecum mulţumitoare. Dacă ar fi continuat... activitatea profesională îi consuma însă cea mai mare parte din timp. Totuşi n-a abandonat definitiv echitaţia, nu lipsea de la nicio reuniune hipică mai importantă. Rămăsese un statornic şi pasionat spectator.

Colonelului Banu îi plăcea până şi pescuitul. Dar tot vânătoarea rămânea marea dragoste şi, oricum, una care a rămas constantă, rezistând timpului. Când reuşea să-şi facă timp, putea fi văzut, cu puşca de vânătoare sub braţ, colindând după sălbăticiuni. Seara

’352

se întorcea ostenit, dar destins şi, a doua zi, arăta proaspăt, cu poftă de muncă.

Şeful e-n formă! remarcau principalii colaboratori, care ştiau că Banu iar dăduse „iama” printre mistreţi. Dintre toate vânătorile, cea de mistreţi îi plăcea cel mai mult. Mistreţul nu era un biet iepure care s-o ia la goană la cel dintâi zgomot. Mistreţul este o fiară periculoasă şi Banu avea sentimentul unei confruntări într-adevăr sportive, în care pericolul plutea şi asupra vânătorului, nu numai a vânatului. Şi vânătoarea de cerbi era plăcută. Nici ei, cerbii, şi nici ţapii nu „stau în puşcă”, mai degrabă fug de puşcă... Ştiu, probabil, că trofeul lor este atrăgător.

*

Aşa a fost şi în ziua aceea. Sezonul de vânătoare la cornute se apropia de sfârşit. Cu autorizaţia în buzunar şi puşca sub braţ, colonelul Banu se urcă în maşină. În faţă, la volan, şoferul Cristescu, un bărbat solid, trecut de prima tinereţe, dar încă un bun vânător şi el; lângă colonel, un prieten, Ion Rusu, aflat în trecere.

Rusu cocheta cu literatura şi, cum Banu nu era nici el în afara ei, tot drumul au discutat despre scris. Nici nu au ştiut când au ajuns. Au coborât la cumpăna Brâncenilor, au

gustat din apa cristalină a fântânii din bârne, cu miros de frunze de copac doborâte de vânt, amintindu-şi de o altă ciutură, din Lola de Tupşa, de unde căra Banu apa cu ulciorul, când era copil. După ce s-au răcorit, porniră cu paşi rari, prin pădure. Şi, din una, din alta, Banu începu să istorisească din păţaniile sale de vechi vânător.

— N-am să uit de o păţanie cu nişte porci sălbatici, în pădurea Calopăr… Era să fiu sfâşiat de un

’353

23 – Inspectorul şefsprezece mistreţi, îndârjiţi de „ciuruiala” nesigură a vânătorilor de pe „standul principal”, râse Banu.

„Ce se întâmplase? continuă el. Eu închideam standul pe laterală, într-o vale, ca să pot trage cu arma cu glonţ. În faţa mea era un deal, o adevărată biută naturală. În apropiere, pândeau alţi doi vânători, tot cu arme cu glonţ. Deodată, auzim focuri în standul principal. Se trăsese cu brenike. În mai puţin de un minut, răsar, pe coastă, nu mai puţin de unsprezece mistreţi, galopând furioşi. Veneau exact în direcţia mea. Pun puşca la ochi, dar mistreţii veneau iureş şi-mi era greu să ochesc. Vecinii strigau la mine să mă dau la o parte din faţa lor, să fug. Dar unde? Ştiam că un mistreţ rănit devine deosebit de agresiv. Ce să mai fac? Vecinii mei se împrăştiaseră şi, probabil, îşi puseseră mâinile la ochi, ca să nu vadă ce-o să se întâmple. Jivinele trecură firul mic de apă ca fulgerul, sau aşa mi se părea mie. Nu mai erau decât cinci-zece metri până să dea peste mine. Am făcut câţiva paşi înapoi şi m-am dat în spatele unui fag. Mistreţii trecură ca turbaţi, izbindu-mă în goana lor bezmetică peste picioare, lăsându-mi striaţii din humă pe cizme. M-am întors brusc, părăsind postura de statuie, şi, ducând arma la ochi, ţintii spre o namilă din cele unsprezece, care trecuseră pe lângă mine. Am apăsat pe trăgaci, simţind zvâcnitul armei în umăr. Am văzut cum namila sare în sus, ca o minge uriaşă, lovindu-se de copaci. Dacă fiara s-ar fi întors, aş fi păţit-o… Dar îşi continuă fuga dezordonată după turmă, încă vreo doi kilometri, după care căzu, grohăind de moarte. Celor care asistaseră la

scenă, nu le venea să creadă văzându-mă viu şi nevătămat. Ne-am strâns apoi la locul stabilit şi a fost adus vânatul. Am făcut… bilanţul bătăliei: trei porci doborâţi de vânătorii din standul principal şi

’354

mistreţul pe care-l lovisem eu. Deci, patru! Unul din vecinii mei a povestit celorlalţi ce mi se întâmplase în urmă cu câteva minute. S-a râs, s-a glumit şi mi s-a lăudat, poate, nu atât priceperea, cât curajul.

Această întâmplare, absolut autentică, m-a convins că mistreţul este vânatul cu care trebuie, într-adevăr, să te lupţi şi, mai ales, să câştigi. Asta, din două mari motive: ca să nu câştige el şi, în al doilea rând, ca animalul să nu rămână rănit, să sufere şi să moară în chinuri, să putrezească prin pădure, îţi mai aminteşti, Cristescule? Odată, pe malul Dunării – la Craca – am vânat două exemplare. Al doilea, fiind numai rănit, era să ne sfâşie. A trebuit să-i mai trag un glonţ, iar tu să-l orbeşti cu nişte alice în faţă. Dar dacă nu mai aveam glonţ în armă sau dacă nu erai lângă mine să-mi repari greşeala? Vânătoarea de mistreţi, mai cu seamă iarna, este o vânătoare adevărată, care îţi dă satisfacţie…

Cei trei s-au oprit şi aşteptau. Nimic!… Numai pădurea îi împresoară cu linişte şi răcoare. Mare şi rotund, soarele s-a săltat din marginile pământului, uimit parcă şi el de seninul şi liniştea ce-l înconjoară. Rusu îşi înăbuşe discret, cu dosul palmei, un căscat. După un timp, începe să-l zgândărească pe colonel:

— Până apare vânatul, ce-ai zice inspectore, să ne mai… delectezi cu una vânătoreasca?

Banu nu se lăsă rugat şi începu:

— Mă aflam în concediu. Erau ultimele zile şi se cuvenea ca una din ele să fie trăită la vânătoare. Stabilesc cu un bun vânător o partidă şi, a doua zi, în zori, pornim. Era o dimineaţă frumoasă, într-o pădure frumoasă… Dandara, aşa-i zice pădurii… Ne căutăm un loc şi ne aşezăm la pândă.

’355

Scotocim depărtările cu binoclul. Se vedea destul de bine, undeva, în stânga, mişcându-se cu paşi timizi, două tinere căpriţe, urmate de un ţap, rupând ici-colo câte un fir de lucernă. Se lăsau către lăstărişul din vale. Ţepuşul îşi purta cu semeţie „furcile" şi, în trap mărunt, întindea gâtul către cele două „consoarte". Deodată încremeni, se făcu stană de piatră, împreună cu cele două. Din pădure, un brăhnit scurt, puternic, destramă liniştea. Tufele trosniră, se rupseră şi-n marginea pădurii apăru un musculos cu blana brun-roşcată. O mândreţe de ţap, nu alta! Priveam pe rând prin binoclu. Rozete înalte, perlate, răspândite uniform cu ramurile, şi ele înalte, aducând culorii argintului la vârf, contrastau cu brunul „furcilor". Punctaj? Aproximativ 130 – 135. Să-l iertăm, nene Săndică, e un ţap care trebuie lăsat în teren pentru perpetuarea speciei, îi spun eu însoţitorului meu, profesor de naturale din Drăgăneşti. Cu coarnele scurmând pământul, cu răsuflarea sacadată, mai brăhneşte o dată, prăvălindu-se după tinerelul care dispăru fulgerător. Iată însă că namila se-ntoarce, în pas domol, la căprioarele care pasc liniştite, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Cel tânăr, ajuns în mijlocul tăieturii, brăhneşte şi el, înciudat.

După ce mai fac o tură prin lucerna crudă, „miresele" şi musculosul „mire" dispar în hăţişul din vale. Doi iepuri o tulesc şi ei, speriaţi de brăhnitul ţapului. Nu trece mult, nici cât ai fuma o ţigară, şi apare un cerb cu trei ciute care pasc în tihnă – aşa cum ne-am dori şi noi acum. Masculul se ţine aproape de ele şi, din când în când, le mai îndeamnă, îmboldându-le cu pădurea de coarne.

Dinspre izvorul din vale urcă încet, prin lăstăriş, o altă pereche. Ţapul poartă un trofeu pe care şi l-ar

dori orice vânător. Nea Săndică încearcă să-l ademenească cu chemătoarea. Ţapul ascultă un timp atent, face câţiva paşi, de parcă ar fi vrut să vină, apoi se răzgândeşte şi rămâne alături de capră.

Sigur, nu-şi va părăsi „iubita". Apar şi doi fazani pe lucernă, ciugulind grăbiţi, lacomi... Ne furişăm prin

arboretul bătrân, ocolim mărăcinişurile de mur şi porumbar şi ne îndreptăm către locul unde se soresc căpriorii dimineaţa, loc bine ştiut de nea Săndică.

Cu spatele spre mine, în faţă, un petec roşu urcă încet spre culme. Binoclul îl apropie… Un suliţar cu trup mare şi puternic. Trebuie scos, îmi zic, şi îndrept arma ca să-l „achit”, dar sunt oprit de mina prietenului, care-mi face semn să stau liniştit. Ne observă şi, ca un bolid, cu silueta-i elegantă, în salturi graţioase, uitând de prudenţă, este gata să dea peste noi. Ne dăm seama că-i un ţap tânăr, poate să fi avut un an, dar bine dezvoltat. Un ţap bătrân nu face asemenea gafe. „Bătrânul” se apropie tiptil, adulmecă, apoi face ocoluri în jurul celui ce-l cheamă şi, atunci când s-a convins că nu-i nicio primejdie, se apropie hoţeşte.

Iată că, de pe un versant, coboară în fugă o capră. Aleargă în cercuri largi, spre dealul din faţă. De pe tăpşanul însorit se ridică şi un ţap. Aleargă împreună, în cercuri concentrice. Se învârtesc în jurul unui cerb foarte bătrân. Apoi, are loc împerecherea, un adevărat spectacol al naturii. Ţapul se tolăneşte la umbră, iar capra, pe pajişte, paşte liniştită. După vreo jumătate de oră, jocul se reia, totul se repetă, după acelaşi ritual. Pe urmă, animalele dispar împreună în hăţişul umbros. Aşadar, capra urmărise secreţia lăsată de glanda copitei masculului până ce a ajuns la el.

’357

Ne lăsam mai la vale, printr-un lăstăriş de carpen şi salcie căprească, şi intrăm într-un brâu de pădure de fag. Observăm, prin binoclu, pe versantul opus, forfota caprelor. Este un permanent du-te-vino; ţapi şi capre sar de pe un povârniş pe altul, izgonite de un bătăuş arţăgos, care nu lasă pe nimeni în pace. Cum încearcă vreun rival să se apropie de ciopor, se şi repede în el. Ne apropiem şi-l cercetăm atent. Are un trup îndesat, gârbovit, priviri ucigaşe. De câte ori are prilejul, îşi repede podoaba craniană, formată dintr-o furcă şi o suliţă, în tot ce vede potrivnic, Asta, da! Ăsta-i un ţap bătrân, în regres, trebuie

să-l scoatem. Nea Săndică îmi dă mie întâietate, ca musafir al pădurii. Sau, poate, s-a gândit că-l scap şi că el va interveni… încarc arma, ochesc şi, calm, apăs pe trăgaci. Răutatea de ţap gârbov se prăvale până aproape de firul apei, jos. Pe suliţă, bine înrămată în rozeta joasă, observăm urme de sânge şi păr. Făcuse multe victime, aşa că liniştea multor turme tinere a fost restabilită… De altfel, chiar asta ne preocupa: să scoatem acele exemplare rău conformate, în regres fizic şi fiziologic. Oricum, trofeul satisfăcea chiar dacă nu era cel mult visat.

*

Banu, prietenul său Ion şi şoferul Cristescu se deplasară din adâncitura spre dreapta, urcând uşor un piept de deal, pe lângă o fâşie deschisă prin pădurea tăiată şi încă neplantată. Tăietura cobora în vale şi, pe laterale, mai rămăsese molidişul bătrân, pe o suprafaţă de zeci de hectare. În această pădure trăiesc mai multe exemplare de cerbi lopătari, fiecare cu turma sa de ciute. Zăresc urmele lor mari, cât ale juncanului bun de jug.

’358

În zadar aşteaptă, în zadar colindă pădurea. Videnii, retraşi sub scutul pădurii, nu se făceau văzuţi. Cei trei încep să dea semne de nervozitate. Banu nu-şi îngăduia să împuşte decât un singur cerb, doar unul, pentru care avea forma legală în buzunar. Dar, desigur, nu orice exemplar, ci numai pe acela „pric”, pe care-l mai văzuse în câteva rânduri, când venea la vulpi şi la pisici sălbatice. Numai pe acela îl voia! S-au instalat într-un loc de unde Banu îl mai văzuse altă dată, plini de speranţă că cerbul se va ivi. Se lăsa seara. Liniştea pădurii avea să fie întreruptă de glasuri adânci, ca de orgă. Nu se istovea bine un viers voinicesc de dragoste şi începea altul. Cu sufletul la gură, aşteptau. Iată că cerbul apare, urmat de haremul lui de ciute. Se apropie. E într-o poziţie favorabilă. Ion, ca şi Cristescu, se agită şi, pur şi simplu, îl înghioldesc să fie atent, ca şi cum el, Banu, nu ar fi observat vânatul. Rămân dezamăgiţi, văzând că inspectorul lasă arma nefolosită. Nu, le spune el cu voce tare, nu este cazul… Animalul îşi

reluă fuga prin pădure, cu haremul după el. Din nou, aşteptare până la plictiseală. Reproşuri din partea lui Ion Rusu că se „pierduse” cel mai bun moment, că, dacă ar fi avut el arma, erau gata acum etc. etc.

— Ioane, bag de seamă că eşti novice în ale vânătorii. Vânătoarea nu-i literatură, nu-i ficţiune… Ea nu se face cu vorba. Ea trebuie trăită…

Scriitorul Ion Rusu rămâne totuşi nedumerit. Nu înţelege de ce Banu, când i s-a ivit o ocazie atât de favorabilă, nu a tras. Mai aşteptară cât aşteptară, după care se mutară în partea de răsărit a pădurii, într-un colţ de unde puteau să vadă şi livada cu lucernă, întinsă pe câteva hectare.

’359

— Stt! îi atenţionează Banu. Oare văd bine? La marginea pădurii, mişcare! Iată două ciute, iat-o şi pe a treia! Parcă spionează pădurea, zona, cu boturile lor ridicate, cu urechile lor ca nişte pâlnii înalte. Ciutele se conving că nu-i nicio primejdie. Lucerna dulce, deşi de puţin după a doua coasă, ademeneşte. Se mai iveşte o ciută. Cei trei stau liniştiţi, fără o şoaptă. Deodată, izbucneşte din taina pădurii, aproape acoperită de noapte, arătarea dorită. Îndesat, vânjos la trup, maroniu la păr, cu pete. Da! Este el, „pricul” pe care Banu l-a mai văzut şi altă dată. Păşeşte mândru, cu grumazul încomat, mişcându-şi capul, încet, în dreapta şi în stânga, şi, odată cu el, frumosul lăstăriş de coarne. Şi ce mai coarne! Groase, lungi, înrămurite în mulţime de raze poleite şi albe la vârfuri. Şi-a ridicat botul. Priveşte spre cerul de cobalt. Coarnele, coborâte, i se culcă pe spate şi, deodată, „derulează” sulul de răsuflare fierbinte, bufnit din pâlnia gurii, ca un muget de orgă. Pare nehotărât: să vină pe urma ciutelor, care înaintaseră binişor cu boturile aplecate în iarbă, să le supravegheze de la distanţă, să aştepte noaptea? Şi cine ştie ce mai trecea prin mintea cerbului în momentul acela… Doi paşi, încă doi, scurţi şi socotiţi, şi se observă cum biruie puterea patimii, ajungând din două sărituri chiar în mijlocul pilcului de ciute. Turma nu se afla

prea departe. Banu îşi face socoteala dacă arma lui poate birui cu uşurinţă distanţa. Se uită o dată pe lunetă, încă o dată şi încă o dată. Deşi luneta îi dădea siguranţa unei lovituri sigure, nu s-a hotărât prea lesne să tragă. Erau răgazuri deliberate de încântare, în faţa valurilor frământate ale puterii dragostei… Dar timpul cernea pale de întuneric, tot mai dens, şi întârzierea putea să ducă la pierderea prilejului dăruit atât de neaşteptat de cine ştie ce zeiţă a naturii. Prin

’360

luneta armei se desluşea bine ceea ce căuta: spata taurului. Dar acesta, presimţind parcă ceva, era mereu neastâmpărat. Se întorcea brusc şi rămânea stană, ascultând mugetul unui rival din desişul pădurii. Banu ridică siguranţa armei, îi înşurubează patul în umăr. Ochiul drept caută unghiul de fir de păianjen gradat în interiorul lunetei, ridică încet în susul piciorului din faţă, până la spată, apoi mişcă de o palmă înspre înapoi, acolo unde este ascunsă viaţa animalului. Arătătorul atinge uşor trăgaciul armei şi, iată, cerbul începe să execute obişnuitele sărituri ale morţii, încheiate cu una mai înaltă, pe picioarele dinapoi. Încă un salt dezordonat, apoi prăbuşirea, cu faţa spre celelalte animale care, speriate, se îndreptară în fugă către pădure. După un timp, îşi întorc şi ele feţele, ca să vadă ce se întâmpla stăpânului lor sufletesc.

Rusu şi Cristescu se năpustesc, pur şi simplu, asupra lui Banu şi-l îmbrăţişează pentru excelenta lui lovitură.

Apoi, deplasarea către trofeu. Măsoară cu pasul distanţa – peste 250 metri. Într-adevăr, fusese o tragere reuşită pentru distanţa aceasta, mai cu seamă că glonţul fusese expediat exact unde trebuia. Era un exemplar frumos, ajuns în culmea puterii. Banu a privit un timp vânatul şi o amărăciune l-a mistuit, chiar o revoltă. Regreta că a răpus un animal atâta de maiestuos, din rândul acelor fiinţe inocente, numai de dragul de a vâna… Ion Rusu încercă să-l consoleze.

În fond, îi dădu el să înţeleagă, asta este soarta lui, a cerbului. Dacă nu se întâmpla acum, i se întâmpla altă

dată, cu un alt vânător. Ba, s-ar putea spune că a avut noroc că a întâlnit un vânător sigur, care nu

I-a făcut să sufere îndelung... Putea să ajungă un hoit, undeva, în marginea pădurii, sau într-un şanţ, cine ştie pe unde, şi să-i fie irosit frumosul trofeu. Aşa, el va trăi prin trofeul lui, care merită să fie expus şi apreciat.

Între timp, Cristescu îşi etală aptitudinile de „veterinar". împreună cu Rusu, Banu asculta în noapte cântecul de orgă al altor cerbi, dintre care, oricum, niciunul nu părea mai frumos ca al cerbului pric vânat de el. „Porci sălbatici am să mai vânez, dar cerbi niciodată!" avea să exclame totuşi inspectorul.

N-a mai putut continua dialogul cu prietenul său, nici să admire amurgul roşu ca jăraticul, pentru că, prin radio, fu chemat la bază; desigur, apăruse un caz nou în care trebuia să acţioneze...

Poiana Braşov – decembrie 1978

De acelaşi autor:

AU APĂRUT's

— Revelion 214, roman, Ed. Scrisul românesc, 1973

— Descifrarea unei istorii necunoscute, vol. 1, 2, 3, în colaborare cu Ion Rusu Şirianu, Ed. Militară 1973 – 1975

— Piraţii în acţiune, roman, Ed. Scrisul românesc, 1975

— Diplomaţia românească în slujba independenţei. Ed. Junimea, 1977

— Călătorie în Marea Antilă, roman, Ed. Scrisul românesc, 1977

— Flagelul terorismului internaţional. Ed. Militară, 1978

REDACTOR: ARIE MATACHE TEHNOREDACTOR: MIHAIL CÂRCIOG

BUN DE TIPAR 26.09.1980 COLI DE TIPAR 23

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 461

LA COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÂNTEII, PLATA SCÂNTEII

NR. 1 – BUCUREŞTI REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA